

Joni

Joni Eareckson

Joni Eareckson/Joe Musser: JONI

Joni Eareckson/Steve Estes: EGY LÉPÉSEL TOVÁBB

Joni Eareckson/Joe Musser

JONI

Szent István Társulat
Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója
Budapest, 1984

Originally published in the U.S.A. by The Zondervan Corporation
under the title JONI, Copyright © 1976 by Joni Eareckson
and Joe Musser and A STEP FURTHER, Copyright © 1978
by Joni Eareckson and Steve Estes.
Hungarian translation by Evangéliumi Kiadó

*Minden jog fenntartva,
beleértve a bárminemű eljárással való
sokszorosítás jogát is*

ISBN 963 360 311 0

A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 1.

84.1258/10 — Zrínyi Nyomda
Felelős vezető: Vágó Sándorné vezérigazgató

ELŐSZÓ

Mi egy perc? Időmérték. 60 van belőle egy órában, 1440 egy napban. Tizenhét év alatt, mióta élek, több mint 9 000 000 perc futott el.

De Isten tervében azonban egy bizonyos perc megkülönböztetett lehet, sőt az én számomra is nagyobb jelentőségű az a bizonyos hatvan másodperc, mint egész addigi életem milliónyi perce.

Sok gondolat és érzés zsúfolódott össze akkor abban a kicsiny időtöredékben. Hogy is írjam le? Hogyan kezdjem?

Oly világosan emlékszem annak a néhány tucat másodpercnak a részletére — amely alapvetően megváltoztatta az életemet. Különös, hogy nem volt semmi előrejelzés.

Ami akkor, 1967. július 30-án történt, hihetetlen sok történés kezdete volt. Be akarok számolni róla, annyi mindent tanultam belőle.

Oscar Wilde írta: „Ebben a világban csak két tragédia van. Az egyik, ha nem kapjuk meg, amit akarunk; a másik, ha megkapjuk.” Hadd fogalmazzam újra ezt a mondatot így: Ugyancsak két öröm van. Az egyik, ha Isten felel minden imádságunkra; a másik, ha nem kapunk minden imádságunkra feleletet. Hiszem ezt, mert megtapasztaltam, hogy Isten sokkal jobban tudja, mire van szükségem, mint én magam. Ő végtelenül megbízható, akármilyen körülmények közé kerül is az életünk.

Joni Eareckson

Az Úr Jézus Krisztus dicsőségére
... és szeretettel maminak,
aki által az Úr kiváltképpen megmutatta
irántam való szeretetét és jóságát.
Az ő türelmes és megértő szívéből
erőt nyertem, és még sokkal többet annál.

„Mindenütt szorongatnak minket, de nem szorítanak be; kétségeskedünk, de nem esünk kétségbe; üldözöttek vagyunk, de nem elhagytak; letipornak, de nem pusztulunk el; Jézus halálát mindenkor testünkben hordozzuk, hogy Jézus élete is láthatóvá legyen testünkben... Minden értetek van, hogy a kegyelem sokasodjék, és egyre többen adjanak hálát az Isten dicsőségére. Ezért tehát nem csüggedünk...”

2Kor 4,8-10.15.16.

Lenyugvóban volt a forró júliusi nap, piros-melegen sugározva be a Chesapeake öböl vizét. A víz sötétén csillogott, és ahogy beugrottam, hideg tisztasága megborzongatta a bőrömet.

És akkor egyszerre összezsúfolódtak az események és érzések. Éreztem, hogy a fejem valami kemény dolognak ütközik. Ugyanakkor a testem tehetetlenné vált, elvesztettem uralmamat felette. Amit akkor hallottam, vagy inkább éreztem, olyan volt, mintha hangos elektromos csengő szólalt volna meg bennem, párosulva valami meghatározhatatlan érzéssel. Mintha elektrosokk ment volna át rajtam — mintha valami kemény acélrugó pattant volna ki bennem, melynek „rúgását” talán a víz mérsékelte némileg. Mindez nem volt valóságos hang, inkább öntudatlan érzékelés. Fájdalmat nem éreztem.

Hallottam a fenék homokjának zizegését. Arccal lefelé feküdtem a tengerfenék homokján. *Hol vagyok? Hogy kerültem ide? Miért van a kezem a mellemben kötözve?* — gondolatban így sikoltoztam. — *Jaj! Valami foglyul ejtett!*

Éreztem, ahogy a víz áramlása egy kissé felemel, majd újra leejt a fenékre. Szemem sarkából láttam, hogy fény van fölöttem. Erre valamelyest tisztulni kezdtek gondolataim. Emlékeztem rá, hogy fejest ugrottam az öbölbe. *De akkor mi ez? Halásháló fogságába kerültem, vagy valami más fogott meg? Ki kell innen jutnom!* Megpróbáltam elrugaszkodni. *De úgy látszik, a lábam is meg volt kötözve, vagy csapdába került!*

Pánik vett erőt rajtam. Teljes erőmmel próbáltam szaba-

dulni. Semmi eredmény. Még egy áramlat emelt fel és ejtett vissza.

Mi történt? Megütöttem a fejemet. Elvesztettem az öntudatomat? Mikor mozdulni próbáltam, mintha álomban próbáltam volna mozogni. Ez képtelenség. De így megfulladok! Idejében felébredtek? Észrevesz valaki? Nem veszthettem el az eszméletemet, hiszen tudom, mi történt. Nem, még élek.

Éreztem, hogy már nem soká tudom visszatartani a lélegzetemet. Ekkor újabb áramlat emelt meg. Tudatomon arcok, gondolatok és emlékek suhantak át. Barátaim. Szüleim. Dolgok, amik miatt szégyenkeztem. Talán Isten szólít, hogy adjak számot cselekedeteimről.

— Joni (ejtsd: Dzsoni) — ért hozzám tompán a hang, mint valami parancs. Isten? Halál?

Meghalok! Nem akarok meghalni! Segítsenek kérem!

— Joni!

Hát senki sem törődik azzal, hogy itt vagyok? Lélegzetet kellene már vennem!

— Joni! — messziről és tompán jött a hang először, de ez már közelebbről. — Joni, csak nincs valami baj?

Kathy! A nővérem meglátott. Segíts Kathy! Nem tudok mozdulni!

A következő áramlat valamivel erősebb volt, mint az előbbie, és magasabbra emelt, de újra visszaestem a fenékre, törött kagylókra és kövekre.

— Joni, kagylókat keresel?

Nem! Valami megfogott — szabadíts ki! Nem tudom tovább visszatartani a lélegzetem.

— Miért itt ugrottál be, ahol ilyen sekély a víz? — hallottam a hangját most már egészen tisztán.

Árnyéka mutatta, hogy már fölöttem áll. Kétségbeesetten vergődtem, küzdöttem a pánik ellen, de tudtam, hogy kifogyott a levegőm. Minden elsötétült.

Éreztem, ahogy Kathy átölel és felemel.

Ó Istenem, kérlek! Ne engedj meghalni!

Kathy erőlködött, küszködött, hogy felemeljen. *Ó Istenem, meddig még?* Minden elsötétedett megint, és éreztem, hogy újra elesek, ahogy emel. De mielőtt elájultam volna, fejem a víz fölé került. *Levegő!* Csodálatos, életadó, sós tengeri levegő! Szinte habzsoltam az oxigént, teli tüdővel szívtam magamba.

Köszönöm Istenem, köszönöm! — ezt sikerült kimondanom.

— Jól vagy? — kérdezte Kathy. Pislogni kezdtem, hogy eloszlassam fejemből a kábulatot. De úgy látszik, nem használt, mert láttam, hogy karom élettelenül lóg Kathy vállán, holott úgy éreztem még mindig, hogy a mellemhez van kötözve.

Lenéztem a mellemre. Karom nem volt odakötve. Egyre növekvő rémülettel jöttem rá, hogy végtagjaim tehetetlenül lógnak. Nem tudtam mozdítani őket.

Kathy végre úrrá lett zavara fölött és intézkedett. Odaszólt valakinek, aki egy felfújt gumitutajon úszott arra. Együtt ráemeltek és a part felé toltak. Hallottam, amint a tutaj felcsúszik a homokos partra.

Megpróbáltam felkelni, de mintha oda lettem volna szegezve. Az emberek odasiettek, hogy lássák, mi történt. Nemsokára egész tömeg vett körül, kíváncsi arcok hajoltak fölem. Pillantásuk és suttogásuk kényelmetlen érzéssel töltötték el és még jobban zavarba hoztak.

— Kathy, kérlek, mondd nekik, hogy menjenek innen.

— Igen, mindenki menjen odább! Valaki hívja a mentőket! Menjenek odább, kérem! Levegőre van szüksége — intézkedett Kathy.

Kathy udvarlója, Butch, letérdelt mellém. Karcsú alakja megvédett a bámszokódó tömegtől, amely most már hátrább vonult.

— Rendben vagy, kislány? — Nagy, sötét szeme, mely rendszerint mosolygós szokott lenni, most felhős volt az aggodalomtól.

— Kathy, nem tudok mozdulni! — Meg voltam rémülve. Láttam rajtuk, hogy ők is.

Kathy bólintott.

— Fogj meg!

— Foglak, Joni. — Felemelte kezemet, hogy lássam, erősen fogva tartja.

— De nem érzem. Cirógass!

Kathy fölem hajolt és szorosan tartott. Nem éreztem ölelését.

— Érzed? — Megérintette a lábamat.

— Nem — mondtam.

— És ezt? — megsimogatta az alkaromat.

— Nem! — kiáltottam. — Ezt sem érzem!

— És ezt? — karja a karomról a vállamra siklott.

— Ezt igen! Ezt már érzem!

Hirtelen megkönnyebbültünk. Végre volt egy testrészem, amely érzett valamit. Ahogy ott feküdtem a homokon, kezdtem együvé illeszteni a dolgokat. Miközben alámerültem, megütöttem a fejemet; nyilván a fejemben sérült meg valami, és ez okozza a bénaságomat. Kíváncsi voltam, ugyan meddig tart.

— Ne aggódjatok — nyugtattam meg Butch-ot és Kathy-t — és magamat. Az Úr nyilván nem engedi, hogy bármi bajom is történjék. Rendbe fogok jönni.

Hallottam a sziréna sívítását. Odaállt a mentőautó, és az ajtaja kinyílt. Nem telt bele egy perc sem, a mentők már a hordágyra emeltek szakértő kézzel. Fehér egyenruhájuk valahogy megnyugtató hatással volt rám, ahogy elhelyeztek a mentőautó hátulsó részében. A kíváncsiak tömege követett.

Kathy szintén be akart szállni.

Butch megfogta a karját és halkán így szólt:

— Utánuk megyünk kocsival. — Azután szólt a vezetőnek:
— Óvatosan bánjanak vele!

A sziréna felüvöltött, és a kocsi elindult a partról.

Felnéztem a szolgálattevő mentőre, aki mellettem ült, és azt mondtam:

— Sajnálom, hogy fárasztottam magukat. Azt hiszem, ha újra rendesen tudok lélegzeni, minden rendben lesz. Biztos vagyok benne, hogy bénaságom nem sokáig tart.

Nem szólt semmit, csak letörölt egy kis homokot az arcomról, aztán mosolygott és elfordult. *Bárcsak biztatott volna, hogy minden rendben lesz, hogy a kórházban az orvosok csak éppen megvizsgálják, aztán hazaküldenek* — gondoltam.

De nem mondott semmi vigasztalót. Magamra maradtam gondolataimmal és imádságaimmal az üvöltő szirénázás közepette. Kinéztem az ablakon át a városra.

Az Úr az én pásztorom . . .

Az emberek megálltak és kíváncsian bámultak.

Nem szűkölködöm . . .

Az autók lefékeztek, hogy utat engedjenek.

Fűves legelőkön nyugtat engem . . .

A mentőautó lassított, ahogy befordult egy forgalmas útra.

Lelkemet megvidámítja . . .

Nem tudtam összeszedni gondolataimat, hogy imádkozzam.

A Bibliából kívülről megtanult ígéretetekbe fogództam.

Ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy . . .

A sziréna hirtelen elhallgatott. A vezető háttal behajtott a kórház kapuján, és a mentők gyorsan kiemelték a hordágyamat. Amikor áthaladtak velem a főbejáratú ajtón, láttam a felírást: „Csak sürgős eseteket szállító mentőautók számára. Parkolni tilos!”

A város sötétbe burkolózott; a nap leszállt. Fáztam és hazavágytam.

Bent a baleseti osztályon sokan nyüzsögtek. Bevittek egy szobába és feltettek egy kerek asztalra. A fény bántotta a szememet. Ahogy félrefordítottam a fény elől a fejemet, láttam a sebészeti kellékeket sorba rakva. Palackok, géz, kötözőpólya, tálcák, ollók, szikék, edények, hosszú orvosi kifejezésekkel ellátott csomagok és különböző, ismeretlen eszközök körös-körül. A fertőtlenítő átható szaga émelyített.

Egy ápolónő odakötözött az asztalhoz és begördített az egyik kis fölkébe. Függyönnyel kerített el. Ismét kétségbeesetten igyekeztem mozgatni kezemet és lábamat, de azok bénák, mozdulatlanok voltak még mindig. *Olyan tehetetlen vagyok. Megbetegszem itt.* Könnyek gyűltek a szemembe.

— Nem tudná megmondani, mi történt velem? — kértem.

Az ápolónő csak vállat vont és elkezdte lehúzni gyűrűimet.

— Az orvos mindjárt itt lesz. Most az ékszereit beleteszem ebbe a borítékba. Ez a szabály.

— Meddig kell itt maradnom? Hazamehetek még ma este?

— Sajnálom, erről a doktort kell megkérdeznie. Ez a szabály. — Szenvtelenül beszélt, mintha telefonüzenet-rögzítő szalag lett volna.

Egy másik nővér jött kitölteni való űrlapokkal.

— A nevét kérném.

— Joni Eareckson.

— Johnny? J-o-h-n-n-y?

— Nem. Johnny-nak ejtjük — az apám neve után —, de betűzve: J-o-n-i. Családi nevem E-a-r-e-c-k-s-o-n. Azután megadtam a címünket, telefonszámunkat, és megkértem őket, hogy telefonáljanak haza.

— Van biztosítása?

— Nem tudom. Kérdezzék meg a családomat, vagy a nő-

véremet. Valószínűleg itt van a folyosón. Ő velem volt az öbölben. Kathynak hívják. Kérdezzék meg őt.

Az ápolónő az iratokkal kiment. A másik egy közeli asztalra tette a borítékot, amelyben a dolgaim voltak. Azután kihúzott egy fiókot és kivett egy nagy ollót.

— M-mit akar csinálni? — dadogtam.

— Eltávolítottam a fürdőruháját.

— Csak nem akarja felválni? Most kaptam. Vadonatúj — és a kedv...

— Sajnálom. Ez a szabály — ismételte. A nagy olló csatogása visszhangzott a szoba falain. Lehúzta rólam a szétdarabolt anyag darabjait és egy üres kannába dobta. Teljesen közönségesen. Mit bánta ő az új fürdőruhámat. Sírni tudtam volna.

Azután rám terített egy takarót és otthagytott. Zavarban voltam és kényelmetlenül éreztem magamat. A takaró félrecsúszott, fedetlenül hagyva mellem egy részét, és nem tudtam meg se mozdulni, hogy visszahúzzam. A tehetetlenség és a félelem végre forró könnyeket csalt ki szememből. Kezdttem tudatára ébredni helyzetem komolyságának.

Ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert Te velem vagy...

Visszatartottam a könnyeimet, és megpróbáltam másra gondolni. *Ugyan Kathy telefonált-e mamának és papának? Vajon Dick tudja-e már, hogy mi történt?*

Egy férfi lépett a szobába, sötét szövetnadrágban és fehér orvoscöpenyben. Félrehúzta a függönyt, és az ágyam mellé lépett.

— Dr. Sherrill vagyok — mondta megnyerő hangon, míg ujjaival fürgén végiglapozta a rólam szóló feljegyzéseket. — És magát Joanienak hívják?

— Johnny-nak ejtik. Az apám neve után. — *Mindenkinek köteles vagyok magyarázkodni?*

— Rendben van Joni, nos lássuk, mi is történt magával.

— Dr. Sherrill, mikor mehetek haza?

— Érzi ezt? — egy hosszú tűvel szúrkálta a lábszáramat és a lábamat.

— N-nem — nem érzem.

— És ezt?

Összeszorítottam a fogamat, behunytam a szememet, hogy jobban koncentrálhassak, hogy érezzek valamit — bármit.

— Semmit.

Most a karomat fogta meg, és a tűt béna ujjaimhoz, csuklómhoz és alsókaromhoz szorította. *Miért nem érzek semmit?* Megérintette a felső karomat. Végre a vállamban éreztem egy picinyke szúrást.

— Ezt már érzem. Ezt az öbölben is éreztem.

Dr. Sherrill elővette a tollát és írni kezdett a mappába.

Közben bejöttek még néhányan az orvosok közül. A fiolák, tálcák és üvegek csörgése közt hallottam, amint dr. Sherrill odahívott egy másik orvost. Végigcsinálta vele együtt még egyszer a tűszúrás-próbát, aztán a két orvos fojtott hangon tárgyalni kezdett az asztalom fejénél. Az orvosi kifejezések zsargonjából nem értettem egy szót sem.

— Úgy látszik, fracturális dislocatio.

— Ühüm. Szerintem a negyedik és ötödik cervicalisnál, ahogy azt az érzéketlen területek mutatják.

— Pontosan meg kell tudjuk. A röntgen nem mutatja ki, hogy van-e kontinuitás.

— Készíttessenek elő műtőt?

— Igen. És próbálj még egyszer kapcsolatot találni a szüleivel.

Dr. Sherrill asszisztense gyorsan eltávozott az egyik ápolónővel. Dr. Sherrill pedig néhány utasítást adott sűgva annak a goromba ápolónőnek, aki levagdosta a fürdőruhám, mire az is elment.

Valaki vattával dörgölte be az alkaromat és beleszúrta egy tűt a vénámba. Semmit nem éreztem.

Szemem sarkából láttam, ahogy Sherrill doktor elektromos hajnyírórt tart a kezében. Hangos kattanás, zúgó hang, és beindult a masina. *Ez mire való?* — egyszer csak belémnyilallt a borzalom, ahogy a szerszámmal a fejem felé közeledett.

— Ne... — kiáltottam — kérem... A hajamat ne... Kérem! — Zokogtam. Éreztem, ahogy a gép végigsiklott a fejem és láttam, ahogy a nedves, szőke hajcsomók a fejem mellett a földre hullnak. Az egyik asszisztens szappanhabot készített elő. Borotvát vett a kezébe és úgy jött felém. *Le fogja borotválni a fejemet! Ó Istenem, ne! Ne engedd!*

A szoba forogni kezdett körülöttem. A gyomrom felkavarodott, és közel voltam az ájuláshoz.

Azután sivító éles hangot hallottam valahol a zúgás és a

sivítás határán. *Fúró!* Valaki tartotta a fejemet, és a fúró kezdett behatolni a koponyám oldalán.

Kezdttem elkábulni — *talán az injekció hatása, amelyet beadtak.* Már-már elaludtam, mikor újra a pánik érzése ragadt meg: *És ha nem ébrednek fel? Soha többé nem látom Dicket? És Kathyt? Mamát és papát? Ó Istenem, félek!*

Arcokat láttam. Hangokat hallottam. De mindez értelmetlen volt. A szoba elsötétült, a zaj elhalkult.

Ama bizonyos alámerülés óta most éreztem először nyugalmat, szinte békességet. Nem számított többé, hogy ott fekszem bénán, mezítelenül, megborotvált fejjel. A fúró sivítása sem volt már félelmetes. Mély álomba merültem.

* * *

Mikor a sötétség oszlani kezdett körülöttem, mintha megint a fúrót hallottam volna, és megpróbáltam annyira felébredni, hogy rájuk kiálthassak: hagyják abba. Nem akartam, hogy fúrják a koponyámat, amikor ébren vagyok. De nem tudtam kiejteni egy szót sem. Megpróbáltam kinyitni a szememet. A szoba forgott velem.

A hang jobban kivehetővé vált: nem fúró volt, csak a légkondicionáló.

A fejem kezdett tisztulni, s egy pillanatra nem tudtam, hol vagyok, vagy miért félek a fúrótól. Azután emlékezni kezdtem.

Felnéztem a fejem fölött forgó ventillátorra és a régi, magas, gipszintás mennyezetre. Megpróbáltam oldalt fordítani a fejem, hogy lássam, mi van körülöttem, de mozdítani sem tudtam. Fejem mindkét oldalán szúró fájdalmat éreztem, ez akadályozott meg a mozgásban. Tudtam, hogy két oldalt a fejembe fúrt lyukak miatt van ez. Szemem sarkából láttam, hogy nagy fémpántok, amelyekhez rugó kapcsolódik, húzzák el a fejemet testem többi részétől. Nem csekély — szellemi és fizikai — megerőltetésre volt szükség, hogy ennyit is megtudjak új helyzetemről.

Az első napokban éber és kábult állapotok váltakoztak. A nyugtatók, amelyeket kaptam, álomvilágba vittek, amely minden realitás híjával volt. Hallucinációim olykor ijesztőek voltak. Álmodok, képek, emlékek halmozódtak egymásra oly zsúfoltságban, hogy olykor azt hittem, megőrültem.

Volt egy állandóan visszatérő lidércnyomásos álmom. Ebben együtt voltam Jason Leverton-nal, aki a középiskolában legjobb barátom volt. Valami rendkívül különös környezetben vártunk mindketten az ítéletre. Én mezítelen voltam és megpróbáltam eltakarni magam. Így álltam egy magas, talárba burkolt alak előtt, akiről tudtam, hogy „apostol”. Nem szólt egy szót sem, de valahogy mégis éreztem, hogy kimondta felettem az ítéletet. Azután hirtelen előhúzott egy hosszú kardot és felém sújtott, egyenesen a nyakamra, és levágta a fejemet. Akkor sikítottam, és félelmemben felébredtem. Ez az álom újra meg újra kísértett.

A nyugtatószerek egyéb hallucinációs élményeket is előidézték. Élénk színek, formák és figurák duzzadtak fel és adtak ki rendkívül sajátos mintákat. Láttam „félelmetes” színeket, „békés” mintákat — alakokat és színeket, amelyek érzéseket, hangulatokat és érzelmeket ábrázoltak ki.

Lidércnyomásos álomból hangos nyögés ébresztett fel. Nem tudtam, mennyi idő telt el legutóbbi éber állapotom óta, de ezúttal hason feküdtem. Hogy kerültem ebbe a helyzetbe? A fejemen a pántok a helyükön voltak. A fejem két oldalán a nyomásuk inkább lelki szenvedést, mint testi kint okozott.

Rájöttem, hogy egyfajta vászonkeretbe vagyok szorítva. Ebben volt egy nyílás az arcomnak, úgyhogy csak azt láthatam, ami közvetlenül az ágyam alatt volt. Fehércipős, nylonnadrágba bújtatott lábakat láttam csupán szűk látómezőmben.

— Nővér — szóltam gyenge hangon.

— Igen, itt vagyok.

— Mi — volt — jaj! — dadogtam, ahogy próbáltam megfogalmazni kérdésemet.

— Pszt! Ne beszéljen! Kifárasztja magát — mondta. Kellemes hangján és megnyugtató modorán éreztem, hogy nem ő az, aki levagdosta rólam fürdőruhámat és megborotválta fejemet. Éreztem, amint kezét a vállamra tette.

— Próbáljon meg nyugodtan maradni. Aludjék, ha tud. Az őrző szobán van. A műtét után vigyázunk magára. Ne aggodjék! Jó? — Megveregette a vállamat. Olyan kellemes tudat volt, hogy valahol volt még érző rész a testemen — a fejemet kivéve, ahol a vaspántok szinte belemartak a csontomba és a húsomba.

Lassanként rájöttem, hol vagyok. Megtudtam, hogy amit

én ágynak neveztem, az tulajdonképpen egy feszítőkeret volt. Mintha egy vászon-szendvicsbe lettem volna beleágyazva, amelyet kötelek húztak ki feszesre. Két ápolónő vagy műtős jött minden két órában, hogy megfordítson. Vászongeretet tettek fölem, s míg az egyik nővér tartotta a fémpántokhoz erősített súlyt (és a fejemet), ügyesen megfordítottak 180 fokkal. Azután elvették a keretet, amelyen idáig feküdtem, és megvizsgálták, biztosan fekszem-e az új helyzetemben — további két órára. Összesen két dolgot láttam: a padlót és a mennyezetet.

Azt is megtudtam, hogy az én kifeszítőkeretem egy nyolcágyas őrzőben volt és hogy ez az őrző azok számára van, akik intenzív ápolást igényelnek. Soha nem hallottam ezt a kifejezést azelőtt, de elképzeltem, hogy a legsúlyosabb esetekről lehet szó. Egy-egy beteghez óránként csak egy látogatót engedtek be, azt is csak öt percre, és csak családtagot.

Ahogy teltek a napok, megismertem lassanként a szobatársaimat. Beszélgetésfoszlányokból, orvosi utasításokból és más hangokból sok mindent megtudtam.

A férfi a mellettem lévő ágyon szüntelenül nyögött. Mikor a nappali nővérek felváltották az éjszakásokat, hallottam, amint az egyik éjszakai nővér ezt súgta a váltótársának: „Lelőtte a feleségét, aztán öngyilkos akart lenni. Nem sikerült neki. Börtönbe fog kerülni.”

Ez magyarázta meg a lánccsörgést — az ágyhoz volt bilincselve.

Egy másik asszony egész éjszaka nyögött. Egyre cigarettát vagy fagyaltot kért a nővérektől.

Judy magamkorú kislány volt, aki autóbaleset következtében szerzett sérülései miatt eszméletlen állapotban feküdt.

Tom — egy fiatalember — azért volt ott, mert fejest ugrott és eközben megsérült. Furcsa módon azt tudtam, hogy Tom eltörte a nyakát, de azt nem tudtam, hogy én is nyaktörést szenvedtem. Senki nem mondta meg.

Tom magától még lélegzeni sem tudott. Akkor tudtam meg, amikor megkérdeztem az egyik nővért, hogy mi az a különös hang. Megmagyarázta, hogy Tom vastüdőben van.

Mikor kölcsönösen megtudtuk, hogy ugyanolyan természetű a balesetünk, elkezdtünk kapcsolatot teremteni egymás közt. „Halló, Tom vagyok”, volt az első megnyilatkozása bemutat-

kozásképpen. A nővérek és látogatók lejegyezték, amit mondtunk, és hozták-vitték az üzeneteket.

Éjszakánként, amikor kisebb volt a sürgés-forgás, hallottam az őrzőben lévő többi beteg nyögését és sóhajtozását. Azután Tom mesterséges lélegeztetőkészülékének megnyugtató hangjára figyeltem. Mivel nem tudtam a fejemet elfordítani, s nem láttam a készüléket, azért volt oly megnyugtató a hangja. Közösségen éreztem :nagamat vele és kíváncsi voltam, hogy néz ki. *Holnap* — gondoltam magamban — *elkérem a fényképét.*

Egyszer csak a vastüdő leállt. A hirtelen beállt csend robbanásként hatott. Pánikba estem és elfúlt hangon kiáltottam segítségért. Hallottam, ahogy a nővérek Tom ágyához szaladnak.

— A vastüdő kimerült! Újat hozzatok! — rendelkezett valaki.

Hallottam a rohanó lépteket a folyosón és az oxigénpalack kupakjának fémes csengését. Egy másik hang telefonon sürgős segítséget kért a nővérszobából az őrzőbe. Perceken belül a szoba, a folyosó és a nővérszoba telve volt suttogva kiadott utasításokkal és a válság okozta zűrzavar hangjaival.

— Tom! Hall engem, Tom? — szólt egy doktor. Aztán mérgesen: — Hol a másik vastüdő?

— Próbáljunk mesterséges légzést, doktor? — kérdezte egy női hang.

Tele voltam lázadozással bénaságom miatt. Tehetetlen voltam — és még ha meg is tudtam volna mozdulni, akkor sem segíthettem volna. Tágranyílt szemmel bámultam a mennyezetre.

— A műtősségéd lement a földszintre egy másik felszerelésért. Már útban van.

— Próbálják a szájból szájba lélegeztetést. Életben kell tartanunk, amíg ... — a férfi elhallgatott.

Hallottam a lift ajtajának csapódását és a rohanó lépteket a folyosón, s a készülék zörgését. A hangok az őrző felé tartottak, és végül megkönnyebbülten így szólt valaki: — Tessék, itt van az új gép. Csináljanak helyét.

Aztán rémülten hallottam a lehűtő választ: — Már késő. Meghalt!

Hideg borzongatást éreztem a nyakamon. Növekvő borza-

lommal vettem tudomásul, hogy nem valami ismeretlen betegről beszélnek, hanem Tomról. *Tom halott!*

Sikoltani akartam, de nem tudtam. Azon az éjszakán nem mertem többé elaludni, attól félttem, hogy én sem fogok felébredni.

Rémületem a következő nap sem csökkent. Gyászoltam valakit, akit csak a hozzám küldött cédulákon keresztül ismertem, és gondolkozni kezdtem saját állapotomon. Az én életem nem függött a vastüdő működésétől. De igenis függött az intravénásan adagolt oldattól és a katéter működésétől, amelyet a hólyagomba vezettek, hogy eltávolítsa a szervezetemből a mérges anyagokat.

Mi lesz, ha valamelyik elromlik? Mi lesz, ha a vaspántok lekapcsolódnak a fejemről? És ha ... agyamban csak úgy nyüzögtek a rémítő gondolatok.

Egy vagy két nap múlva megint behoztak egy embert hasonló sérüléssel. Őt is beletették a kifeszítőkeretbe és oxigénsátrát húztak köré.

Szemem sarkából láthattam, milyen ez a keret. A magamét nem láthattam, de most már tudtam, milyen az, amikor kétóránként megfordítanak vele együtt. Mint amikor ökörsütéskor a nyársra húzott állatot forgatják. Attól kezdve rettentő élményt jelentett, amikor jöttek, hogy megforgassanak.

Az új beteg éppoly érzékeny volt, mint én. Mikor a műtősök készültek, hogy megforgassák, felkiáltott: — Kérem, ne fordítsanak meg. Mikor az elébb megfordítottak, nem tudtam lélegezni! Ne fordítsanak meg!

— Nincs semmi baj, uram. Minden rendben lesz. Meg kell fordítanunk önt, ez az orvos rendelése. Kész vagy, Mike? Háromra: Egy, kettő, három!

— Ne... kérem! Nem tudok lélegezni! Meghalok — tudom!

— Kitűnően fogja érezni magát, csak lazán, engedje el magát!

Helyreigazították az oxigénsátrát és kimentek. Hallottam az ember erőlködő, ziháló lélegzését és imádkoztam magamban, hogy csak gyorsan teljen el ez a két óra — ezért a betegért is és saját lelkem békességeért is.

És akkor hirtelen megszűnt a lélegzése. Ismét felbolydult

nyüzsgés a nővérek és mütösök közt — és megint csak későn. Megint.

Forró könnyek ömlöttek a szememből. A tehetetlenség és a félelem állandó kísérőm volt kórházi tartózkodásom első idejében. Fokozódó rémülettel éreztem, hogy az őrző tulajdonképpen — a haldoklók szobája volt. Éreztem, milyen gyöngé szálon függ az életem — egyáltalán nem vehetem biztosra, hogy túléltem.

Nemsokára azután — az egyik rövid orvosi megbeszélés alatt — elájultam és megállt a lélegzetem. De percekben belül felélesztettek, és akkor megnyugtatótt ügyességük és mély együttérzésük.

— Gondodat fogjuk viselni, Joni — mondta az egyik doktor. Attól kezdve — bár a kétóránkénti forgatások még mindig megpróbáltatást jelentettek — észrevettem, hogy a nővérek és a segédszemélyzet gondosabban bántak velem. Legalábbis így látszott.

Kezdtém észrevenni, milyen hideg van az őrzőben. Rajtam kívül a többi beteg szinte mindig eszméletlen volt, ők nem veték észre, de engem zavarni kezdett. Attól féltem, hogy megfázom. S az egyik ápoló egy nap kibökte, hogy a meghűlés veszélyes lehet számomra. Ugyanígy a vérmérgezés, amely az ilyen esetekben gyakran előfordul. Sok mindentől kellett félnem tehát. Jóformán semmi pozitív, reménykeltő dolgot nem láttam magam körül.

Mindennap orvosok jöttek, hogy megvizsgáljanak. Olykor kettesével, ilyenkor megvitatták az esetemet.

— Teljes quadriplegia (= a négy végtag bénulása) a negyedik és ötödik nyakcsigolya hosszanti törése következtében — magyarázta az egyik orvos a társának.

Tudatában voltam annak, hogy megbénultam, csak azt nem tudtam, miért. Vagy mennyi időre. Soha senki nem beszélt a balesetem természetéről.

Az ápolónők azt mondták: „Kérdezze meg az orvosokat!”

Az orvosok pedig: „Minden kitűnő, nagyszerűen megy minden.”

Sejtettem, hogy a legrosszabb történt: eltörtem a nyakamat. Maga a gondolat rémületbe ejtett. Gyermekkori emlék támadt fel bennem. Az egyetlen, amikor valakiről olvastam, hogy el-

törte a nyakát. A „Black Beauty” c. könyvben egy ember le-
esett a lóról és kitörte a nyakát. *Meghalt.*

Ezért lelkem legmélyén tulajdonképpen nem is akartam
hallani a balesetemről, és próbáltam kitörölni az agyamból az
orvosok beszélgetéseit:

Tudtam, hogy azért vagyok a haldoklók szobájában, mert
meg fogok halni, ahogy Tom és az a másik férfi. Mindkettő
sérülése olyan volt, mint az enyém. Tehát *én is meg fogok halni*
— gondoltam. *Egyszerűen félnek megmondani az igazságot.*

Teltek a napok, egyre visszatértek a lidércnyomásos álmok és a feszültség, amelyet vászonbörtönöm és a feszítő acélpántok okoztak. Végül kezdtem arra gondolni, hogy talán mégsem halok meg. A többiek, akiket behoztak vagy annyira jobban lettek, hogy át lehetett szállítani őket a rendes kórtermekbe, vagy meghaltak. Én azonban maradtam. Nem lettem jobban, de nem is rosszabbodott az állapotom.

Hogyan meneküljek a lidércnyomásos látomások elől, amelyekből rémülten, verítékben úszva ébredtem? Elkezdtem ábrándozni, végiggondoltam életem eseményeit a baleset előtti időből.

Boldogan éltem családom és barátaim körében. Közvetlen tragédia ismeretlen volt előttem. Amennyire vissza tudtam emlékezni, életünkben és otthonunkban nem volt más, csak boldogság.

Ezt főként apánknak köszönhattuk — annak az embernek, akiről a nevemet kaptam —, Johnny Eareckson-nak. 1900-ban született, és egyesítette magában a 19. és 20. század előnyeit. Javíthatatlanul romantikus volt és alkotó művész, ugyanakkor volt érzéke a technika iránt is. Apjának tüzelőanyag-kereskedése volt, és mikor apám gyermek volt, tanítás előtt és után ő vigyázott a lovakra. Sok mindent megtanult „az élet iskolájában” — ahogy ő nevezte. Semmiféle nehéz vagy szokatlan munkától nem riadt vissza, ha úgy érezte, hogy tanulhat belőle. Értékes tulajdonságai közé tartozott szilárd jelleme, boldogságra és szellemi fejlődésre való hajlama. Csak azt az embert tartotta sikeresnek, akiben megvoltak mindezek, és át tudta adni ezeket gyermekeinek is.

Szinte mindenféle foglalkozást űzött — volt tengerész, de igazgatta saját vidámparkját is. Tele volt hobbikkal — érdekelték a lovak, a szobrászat, a festészet, az építkezések —, tulajdon keze munkáival voltak tele otthonunk falai és polcai.

Egyszer megkérdeztem: „Hogy tudsz időt szakítani sok munkád mellett minderre?”

Rám nézett ragyogó kék szemével és így felelt: „Drágám, ez a nagy gazdasági válság idején kezdődött, amikor senkinek

nem volt munkája. A legtöbben csak ültek és panaszkodtak és sajnálták magukat. Én? Hát volt kezem, és a fafaragás nem került semmibe! Készítettem különböző dolgokat abból, amit mások eldobtak. Az egész gazdasági válság idején meg nem állt a kezem. S a kézimunka szokásommá vált.”

Ugyancsak ebben az időben indult az olimpián is mint birkózó. Győzött a Nemzeti Bajnokságban, ötszörös győztes volt a nemzeti YMCA (Keresztyén Ifjúsági Egyesület) birkózóversenyén, és helyezést ért el a Los Angeles-i olimpián is 1932-ben. Birkózó évei alatt egyszer megsérült, emiatt ma is enyhén biceg.

Fiatalember korában aktívan részt vett az egyházi ifjúsági munkában. Húszas és korai harmincas éveiben ő volt a fiatalok gyülekezetének „János kapitánya”. Vitte a gyerekeket táborozni, többnapos kirándulásokra, természetjárásra és csendesnapokra. Volt egy ócska teherautója, annak hátulsó részén elhelyezte a gyerekeket, hálósákokat, tűzhelyet, ennivalót, és úgy indultak egy-egy „János kapitány” túrára. Emlékezetes idők voltak ezek, és az ilyen alkalmak nagy hatással voltak a fiatalokra. Egyszer egy fiatal leányra különösen nagy hatást tett „János kapitány”. Az energikus és eleven Margaret „Lindy” Landwehr volt az, aki szintén érdeklődött az atlétika és a kirándulások iránt, és így elnyerte „János kapitány” figyelmét.

„Lindy” hamarosan beleszeretett „János kapitányba” és viszont. De a legtöbb találkozásuk igen népes volt, mert „János kapitány” magával vitte egész csoportját.

Szeretete kifejezésére apa éjjel-nappal dolgozott, és épített egy házat anyának nászajándékkul. Ez a gazdasági válság korszakának vége felé volt, amikor az embereknek még mindig nem volt pénzük, így apám átkutatta a vidéket teherautóján. Egy öreg, kiselejtezett vitorláhajóról óriási gerendákat hozott alapnak és szarufának.

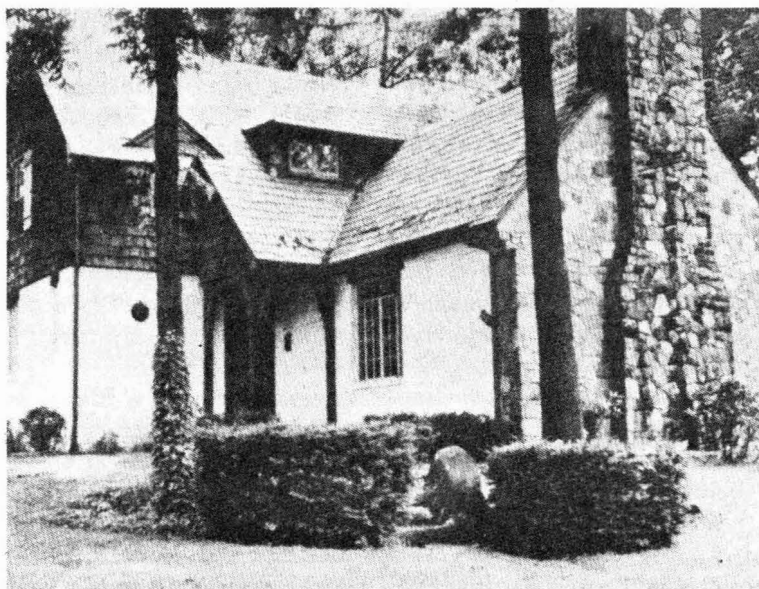
Ahogy egyik napon autózott, látott néhány embert, akik egy sziklafal lerobbantásához készültek.

— Mit csinálnak a lerobbantott sziklatömbökkel? — kérdezte.

— Miért?

— Örömmel elvinném őket — felelte apa.

— Oké — felelte a munkavezető —, de péntekre egyet se találjunk itt. Dolgoznunk kell.

A szülői ház és Joni szülei

— Igenis! — rikkantotta apám. És belefogott pusztá kézzel elszállítani a köveket. Legtöbbnek a súlya meghaladta a fél mázsát. Valahogyan sikerült felrakni őket a teherautójára. Számos fordulót tett, míg eleget gyűjtött a háza számára. Ma két óriási, szép, kőből készült kandalló hirdeti akkori munkájának eredményét.

Valahogy így szedte össze a szükséges épületfát, téglát és az egyéb, építéshez szükséges anyagot. Végül kész volt az álom-palota. Feleségével együtt beköltöztek. Ma is ott lakunk.

Apa ugyanilyen élenken érdeklődött az üzleti élet és a polgári ügyek iránt. Évekkel ezelőtt megindította saját padló-burkoló üzletét.

Azt mondta: „Azt hiszem, túlságosan szeretem a függetlenséget ahhoz, hogy valaki másnak dolgozzam. Túlságosan szeretem a családomat ahhoz, hogy idegen érdekek szolgálatában kössem le magamat. Ha én vagyok a magam főnöke, akkor szabadnapot tudok csinálni magamnak, amikor csak akarok, hogy a családomat elvigyem egy kis tengerparti levegőt szívni, vagy egy lovaglásra. Nem kell elkéredzkednem senkitől. Csak ki kell akasztanom a táblát az ajtóra: ‚Ma zárva’, és már mehetek is.”

Így is történt. Annyi vakációt vettünk ki magunknak, oly sok utat tettünk meg, és minden oly nagyszerű volt, hogy szinte nehéz elhinni: mindez hozzátartozott a nevelésünkhöz. A hegyek közt vagy a pusztában tett kirándulásaink alkalmával apa földrajzot és geológiát tanított nekünk. Megtanított bennünket, hogyan ismerjük fel a különböző állatok nyomait, hangját, szokásait — mindezt a városban soha nem tanultuk volna meg.

Megtanított lovagolni, szinte attól kezdve, hogy fel tudtunk ülni. Már kétéves koromban nyeregben ültem. Apa azóta is sokszor emlegette: „Emlékszel, amikor az egész családdal száz mérföldet lovagoltunk? Laramie-ből Cheyenne-be mentünk. Emlékszel, Joni? Még csak négyéves voltál akkor! Te voltál a legkisebb gyerek, aki valaha végiglovagolta azt az utat.” Mikor egy kicsit nagyobb voltam, elvitt bennünket a Medicine Bow hegylánchoz, ahol megtanultuk tisztelni Istent és teremtett világát.

Apa tanított meg, hogy kell szépen és jól lovagolni, sőt a műlovaglás titkaira is. „Csak szépen, ringatózva ülj a nyereg-

ben — mondotta —, nem úgy, mint a kezdők, fel-le ugrálva a lovon. Ügyse tudod az ugrálásaidat hozzádomítani a ló mozgásához. Csak egyszerűen ringatózz a nyeregben, de ne ugrálj fel-le.”

Apa mindig kiegyensúlyozott volt és szeretetreméltó. Soha semmi nem hozta ki a sodrából. Gyermekeveink alatt nem emlékszem, hogy egyszer is elhagyta volna a békétűrése. A mi viselkedésünk alapja pedig az a törvény volt: „Csak meg ne bántuk apát.” Azért nem tettünk bizonyos dolgokat, mert „hogya megbántanánk ezzel apát”, nem pedig azért nem, mert azt rossznak tartottuk.

Mikor apa bejött a kórházba az engedélyezett rövid látogatásokra, megpróbálta mutatni ugyanazt a lelkes optimizmust, amit mindig is tapasztaltam nála. De akármennyire is igyekezett felszabadultnak és reménykedőnek látszani, kék szemei — melyek általában oly vidáman ragyogtak — elfátyolozódtak és elárulták aggodalmát. Agyondolgozott, bütykös keze reszketett, megpróbálta leplezni igazi érzéseit. Félt és szenvedett. Leánya, akit nevééről neveztek és akit szeretett, ott feküdt tehetetlenül a vászonkeretben, katéterek és infúziós csövek szövevényében.

A kórház nem neki való hely volt, aki egész életét szinte a szabadban töltötte, és sportember volt. Nehezen tudta elrejteni fájdalmát és nyugtalanságát.

Fájt nekem is, amikor láttam, mennyire letörte a balesetem. *Istenem, miért engedted ezt?* — kérdeztem.

Rendkívül szoros kötelék fűzött össze bennünket mint családot. Ennek az erőnek a forrása mama volt. Ő is szerette a szabadban való életet, az atlétikát, érdeklődési körük azonos volt apával. Tulajdonképpen ő volt az, aki minket, leányait teniszezni tanított. Az úszás és a természetjárás legtöbbször szintén családi vállalkozás volt.

Mama, ez az erős jellem és szeretetreméltó személyiség ugyanolyan keményen dolgozott, mint papa, hogy számunkra boldog otthont teremtsen. Alig-alig volt nézeteltérés köztük, és egymás iránt érzett nyilvánvaló szeretetük kisugárzott a mi életünkre is; szeretetteknek és biztonságban lévőeknek éreztük magunkat.

A baleset után anya volt az „inspekciós” a kórházban. Az első négy napon át éjjel-nappal ott volt, csak néha szunyókált

el egy fotelban. Nem távozott addig, amíg teljesen biztos nem volt abban, hogy túl vagyok az életveszélyen.

Mivel családuk ennyire összetartott, testvéreim osztoztak a szülők aggodalmában. Kathy 20 éves, fekete hajú, csinos és kicsit félénk — ő volt az, aki kihúzott a vízből és megmentette az életemet.

Jay, a baleset idején 23 éves, testvéreim közül a legközelebb állt hozzám. Nyugodt és kecses volt, hosszú szőke haja egészen kifehéredett a sok napozástól és úszástól.

Jay már férjnél volt, egy kislánya is volt már, akit Kay-nek hívtak. Családi elfoglaltsága mellett is talált időt, hogy bejöjjen a kórházba, és én nagyon vártam a látogatásait. Ha történetesen arccal lefelé fordítottak, ő lefeküdt a padlóra. Kiterítette a Seventeen magazint a földre és együtt olvastuk. Megpróbálta egy kissé felderíteni a terem sarkát néhány cserép virággal. De ezeket sajnos a „szabály” értelmében hamarosan el kellett távolítani.

Legidősebb nővérem, Linda szintén férjnél volt, és volt három kis gyermeke. Mivel tíz évvel volt idősebb nálam, hozzá nem voltam oly közel, mint Kathy-hez és Jay-hez.

Családom boldog életének felelevenítése segített elterelni a figyelmemet rémlátásaimról és kínjaimról. Ugyanígy emlékezetembe idéztem az iskolai évek kedves élményeit és a barátokat, akiket ott szereztem. A Woodlawn felsőfokú középiskola Baltimore külvárosának egyik festői részén volt. A kétemeletes téglalapú épület egy nagy park közepén állt, amelyben minden volt: fasorok, egy kicsiny folyó, pázsit — minden. A művészeti szak hallgatói gyakran készítettek vázlatokat vagy festményeket ebben a festői parkban.

Hátul, az épület mögött voltak a sportpályák, futball-, tenisz- és lacross-pályák (lacross = kanadai labdajáték). A lacrossot szerettem a legjobban, s mikor egyszer kineveztek a leányok lacross csapata kapitányának, büszkébb voltam, mintha bármilyen társadalmi elismerésben részesítettek volna.

Woodlawn-i második osztályos diák koromban kapcsolatba kerültem egy „Ifjú Élet” nevű szervezettel. Ez vallásos színezetű munkát végzett főként a középiskola felsőbb osztályos tanulói között. Rájöttem, hogy a legtöbb rendes családból való gyerek az „Ifjú Élet” tagja, így amikor meghallottam, hogy az

„Ifjú Élet” rendez egy „fantasztikus hétvégét”, én is velük akartam tartani.

— Mama — könyörögtem —, engedj el. Kérlek! — tizenöt éves voltam, és lázasan kerestem az élet értelmét.

Az „Ifjú Élet” hétvégi programja a Virginia állambeli Natural Bridge-ben volt. Baltimore környéki középiskolákból egész sereg felsőtagozatos gyűlt össze ott, és vidám keretek közt folyt a tudakozódás: Mit mond a Biblia az Istennel való kapcsolatunkról.

Carl Nelson, az „Ifjú Élet” tábori szónoka arról beszélt, hogy az evangélium Isten dicsőségével és az Ő igazságával kezdődik.

— Az igazság értékmérője a tízparancsolatban van — mondta.

Carl kinyitotta Bibliáját és olvasta: „És a bűn ismerete a törvény által van.”

— És így, tisztelt társaság — folytatta —, soha nem fogtok a mennybe jutni azzal, hogy megpróbáltok eleget tenni egy sor erkölcsi kötelezettségnek. Egyszerűen képtelenek vagyunk teljesíteni azokat a parancsolatokat, amelyeket Isten kijelentett.

Itt az összejövetel megszakadt, és én kísértálm a hűvös éjszakába. *Én is bűnös vagyok?* Tulajdonképpen soha nem értettem, mit jelent ez a szó. Most azonban láttam lázadásomat Isten tökéletességének fényében. Tudtam, hogy kárhozatra méltó *bűnös* vagyok, akármilyen különösen hangzott is az.

Nos tehát, ha én nem tudom megszabadítani magamat, akkor ki...

És akkor egyszerre megvilágosodott előttem mindannak értelme, amit Carl idáig elmondott ezen a hétvégén. *Ezért jött el Jézus, Isten Fia!*

Eszembe jutottak Carl szavai: „Jézus Krisztus Isten létre e földi testben betöltötte Isten törvényét azzal, hogy tökéletes életet élt. És amikor meghalt, megfizette a bűneinkért járó büntetést.”

Leültem, és hátamat egy fának támasztva felnéztem a csillagokra, szinte várva, hogy majd látok valamit — nem tudom, mit. De csak a csillagok hunyorogtak rám. És ahogy néztem, egyszerre eltöltött az Isten iránti szeretet. Becsuktam a szemem.

— Ó Istenem, látom már a bűnömet; de látom a te irgalmat is. Köszönöm, hogy elküldted Fiadat, Jézust, hogy meg-

haljon értem. Szívemből fogadom, hogy többé nem teszek olyasmit, amivel megszomorítalak. Nem akarom többé a magam útját járni, hanem azt akarom, hogy Krisztus üljön életem trónusán, és vezessen. Köszönöm, hogy megváltottál a bűntől és örök életet adtál nekem. — Felkeltem, és visszafutottam a szobámba, alig várva, hogy elmondjam Jackie-nek, a barátnőmnek, hogy Isten megmentett.

Kicsiny gyermekkorom óta sokszor hallottam, mily nagyon szeret engem az Isten. Papa és mama hívő emberek voltak, a Catonsville-i episzkopális gyülekezet tagjai.

De serdülőkorom első éveiben a magam útját jártam, nem volt időm Isten számára. Sokféle módon próbáltam beleilleszkedni az életbe. Először azt hittem, hogy a népszerűség és a találgatók adják az élet értelmét. Azután a sportolásban és a sportolók szigorú életmódjában kerestem a megoldást. De most megláttam, amit kerestem. A nagy talány megoldódott, minden értelmet nyert. *Jézus, Isten Fia azért jött, hogy megváltson és teljes emberré tegyen.*

Azon az éjszakán nagy öröm áradt el bennem, és döntöttem: Jézus Krisztust befogadom a szívembe és életembe. Még nem értettem egészen, hogy mit jelent ez, de már kezdtem megtanulni, hogy Isten türelmes, szerető és megbocsátó.

Azon a hétvégén két fogalom világosodott meg előttem, amelyeket azelőtt nem értettem. Először: megtudtam, hogy bűnös vagyok és képtelen vagyok úgy élni, ahogy azt Isten parancsolata megkívánja — mint ahogy senki sem képes erre. Ezért engedte Isten, hogy fia, az Úr Jézus Krisztus meghaljon *értem*. Életem egyik legdöntőbb eseménye volt, amikor rájöttem, hogy Jézus Krisztus személyesen értem halt meg.

Azután hallottam egy másik izgalmasan hangzó kifejezést: „a bővülködő élet”. Lelkigondozónk elmagyarázta, hogy Jézus Krisztus azért jött, hogy meghaljon bűneinkért, de azért is, hogy bővülködő életet adjon (Jn 10,10). Éretlen fejjel úgy képzeltem, hogy a bővülködő élet olyasmit jelent, hogy sikerül leadni felesleges kilóimat, népszerűsége teszek szert, jó osztályzataim lesznek az iskolában és jó lesz a bizonyítványom.

Természetesen mindez teljesen téves elképzelés volt, és amikor a középiskola felső tagozatát elkezdtem, téves alapokra kezdtem építeni új keresztyén életemet. Azt hittem, hogy a dolgokban van életem biztonsága és célja — azokban a dol-

gokban, amelyekre alapoztam szellemi életemet —, templomba járásban, énekkari tagságban, az „Ifjú Élet” klub tisztségviselői mivoltában. Figyelmemet a dolgokra összpontosítottam, és nem Istenre. Életem tengelyét a mulandó dolgok alkották, tulajdon énem és kívánságaim.

Ekkortájt ismertem meg Jason Leverton-t. Jason csinos, izmos, megnyerő fiú volt, komoly barna szemével és sűrű szőke hajával. Társai „szőke villám”-nak nevezték gyors futása miatt, ennek köszönhette, hogy sikeresen szerepelt minden futóversenyen. Jason és én rendszeresen találkoztunk, többnyire együtt voltunk az iskolában és a társadalmi életben is.

Papa kiváltképpen kedvelte Jasont, mivel ő is érdeklődött a birkózás iránt. Nem volt számomra meglepő, hogy amikor Jason meglátogatott minket, én csak másodhegedűs voltam. Olykor még egy kis barátságos birkózás keretében bemutatattak néhány különleges fogást is.

Jasonnal lenni mindig érdekes volt. Voltak közös terveink is a jövőre nézve. Kiterveltük, hogy együtt megyünk majd főiskolára, és talán egyszer majd összeházasodunk.

Volt egy kedvenc helyünk — egy közeli parkban —, ahol sétálgattunk és beszélgettünk. Jason is tevékenyen részt vett az „Ifjú Élet”-ben, úgyhogy együttléteink alkalmával gyakran beszélgettünk szellemi dolgokról és imádkoztunk is együtt. Olykor a családi „takarodó” után megtettem, hogy lemásztam az ereszcsontrán, mely a hálósobám ablaka mellett volt, és találkoztam vele, amíg egy este anyám el nem kapott! Ezután személyesen ügylet, hogy betartsam a házirendet.

Mikor Jasonnal való kapcsolatunk kezdett romantikus-komolyra fordulni, megkezdődtek az igazi problémák. Mindketten a középiskola felső osztályába jártunk, és tudtuk, hogy egymás iránti vonzalmunk kifejezésének vannak határai. De egyikünkben sem volt belső erőforrás, amely védett volna a kísértések között.

Gyakran tettünk közös kirándulást kocsin vagy lóháton. Sokszor kihajtottunk egy szép tisztásra, amelyet gyönyörű erdő vett körül, s felettünk csak az ég volt, fehér báránnyelűvel. A vidék látványa, hangjai és illata romantikus — és erotikus — hatással volt ránk. Mielőtt rájöhetnénk volna, mi történik valójában, az ártatlan, szűzi szerelem megnyilvánulásai — kézfogás, becézgetés, csók — fokozatosan utat engedtek a simoga-

tásnak, intim érintéseknek és a szenvedélynek, amely felett egyikünk sem tudott uralkodni. Ezt egyikünk sem akarta, mégis, amikor egy-egy elhagyatott helyre értünk, egymás karjába estünk. Az önmegtartóztatásra való képtelenségünk nagyon bántott mindkettőnket.

— Jason, miért nem tudunk megállni? Mi történt velünk?
— kérdeztem egy este.

— Nem tudom. Azt tudom, hogy nem kellene ezt csinálnunk, de...

— Jason, azt hiszem, az az egyetlen megoldás, hogy nem kellene egy ideig találkozoznunk. Én nem tudok ellenállni, és te sem tudsz. Ahányszor csak együtt vagyunk — nos —, vétkezünk. Ha igazán komolyan meg akarunk térni ebből, akkor egy időre távol kell maradnunk egymástól, így el tudjuk kerülni a kísértést.

Jason egy ideig hallgatott. Azután igazat adott: — Talán így.

Azt javasolta, hogy egy ideig találkozgassak Dick Filberttel, egyik barátjával, aki komoly keresztyén fiú. Azt hiszem arra gondolt, hogy ha már mással találkozgatok, akkor az legyen az ő barátja. Így legalább közvetve kapcsolatban maradhatunk.

Dick éppen olyan magas, karcsú és jóképű fiú volt, mint Jason, de ennél több hasonlatosság nem is volt köztük. Dick csendes, félénknek látszó volt, de sokkal mélyebb lelkű. Egész lényéből a nyugalom áradt, és hangja békét és komolyságot sugárzott. Ragyogó kék szeme le tudta csendesíteni lelkem minden viharát, és jelenléte szilárd, megingathatatlan sziklát jelentett számomra, amelyben háborgásaimban megfogódzhattam.

A középiskola utolsó évében időm megoszlott Jason és Dick között. Megpróbáltam elkerülni a romantikus álmodozást mindkettővel kapcsolatban, és egyszerűen csak jó barátként kezeltem őket. Üres időmet lovaglással, lemezhallgatással és gitározással töltöttem, és megpróbáltam jobban megismerni a keresztyén életet az „Ifjú Élet” által kiadott Biblia-magyarázatokból. Imaéletemben is komolyabb célok felé fordultam.

Közben felvettek a Western Maryland College-ba egyetemi hallgatónak. Úgy látszott, hogy életem végre egyenesbe kerül, megyek valahová — pedig nem ez volt a helyzet.

Emlékszem, ahogy röviddel az érettségi után egy reggel az ágyban fekvé gondolkoztam ezeken a dolgokon.

A nyári nap beözönlött az ablakomon. A fák levelein átszűr sugarak fénylő pontokat vetítettek ágyamra és a rózsaszínű tapétára. Ásítottam és oldalt fordultam, hogy kinézhesek. Mikor papa az álompalotát építette, gondja volt rá, hogy minden szobán a padlóhoz közel „kémlőlőnyílást”, alacsony ablakot csináljon, úgyhogy csak meg kellett fordulnom az ágyamban és kiláthattam.

Korán volt még, de azért frissen felkeltem, és kihalásztam egy farmernadrágot és pulóvert a ruhásszekrényemből. Öltözködés közben pillantásom a fekete bőrből való érettségi bizonyítvány tokjára esett, amely az öltözőasztalomon volt. Ujjaimat végigsimítottam az ó-angol betűkkel írt aranyozott feliraton, amely a nevemet és iskolám nevét tartalmazta. Alig néhány nap telt el azóta, hogy az iskola dísztermében kimentem az emelvényhez, hogy kézbe kapjam ezt a diplomát.

— Reggelizni! — riasztott fel álmodozásomból anyám hangja.

— Megyek, mama — feleltem. Lerobogtam a lépcsőn és széket húztam magamnak az asztal mellé.

— Istentisztelet után kimégy a tanyára, Joni? — kérdezte mama.

— Ühüm. Tudom, hogy Tumbleweed jól elő lesz készítve a nyári műlovagló bemutatóra, de azért szeretnék foglalkozni vele én is.

A „tanya” — a családi tanyánk volt, mintegy 20 mérföldnyire nyugatra a várostól. Festői környezetben, sebes folyó mellett terült el, és az állami park vette körül.

Mire kiértem, a nap már magasan járt az égen, és a frissen kaszált széna illata szállt felém. Az enyhe lejtős réteken a szél cirógatta a hosszúszájú fűvet, a virágokat és az almafák felső ágait. Vidáman dudorászva felnyergeltem Tumbleweed-et és nyeregbe szálltam.

Oly üdítő volt távol lenni a város szennyétől, bűzétől és zajától. Nyáron Baltimore sokat szenved az ipar levegőszennyezésétől és a Chesapeake öbölből áradó nedves hőségtől. Itt, a mi kis privát paradicsomunkban viszont szabadon élvezhetjük a nyári napot és a jó levegőt.

Combommal megszorítottam Tumbleweed oldalát és sar-

kammal megbiztattam. A gesztenyeszínű kanca lépésben elindult a poros földúton. Mikor kiértünk a legelőre, ismét megsarkalltam, bár Tumbleweednek erre semmi szüksége nem volt. Tudta, hogy itt már futhat, nem kell tartania buktató gödröktől és szikláktól. A mezőn elszórva néhány mesterséges sövényakadály volt. Az első felé tartottunk, egy széles, négy láb magas, masszív sövényhez. Amikor térdemmel megszorítottam, éreztem a ló sima, pontos előkészületét az ugráshoz.

A gyakorlott lovas már ösztönösen érzi, mikor készül a ló helyesen az ugráshoz. Tumbleweed tapasztalt volt és én is. Sok „szalagot” és díjat nyertünk már együtt. Pontosán ismertem a paták csattogását, a megfelelő ritmust, amelyet a talajon ver.

A ló simán vette az akadályt. Egy pillanatig az volt az érzésem, mintha repülnék. Közel három méter magasan voltam a föld felett Tumbleweed hátán. Lelkes érzés volt ez, valahányszor ugrattunk. Néhány ugrás után a ló egész teste fénylett a verejtéktől.

Lassú ügetésre fogtam, és visszafordultam a csűr felé.

— Joni!

Odanéztem, és láttam, ahogy apám felém galoppozik szürke heréltjének a hátán. Mosolyogva állt mellém.

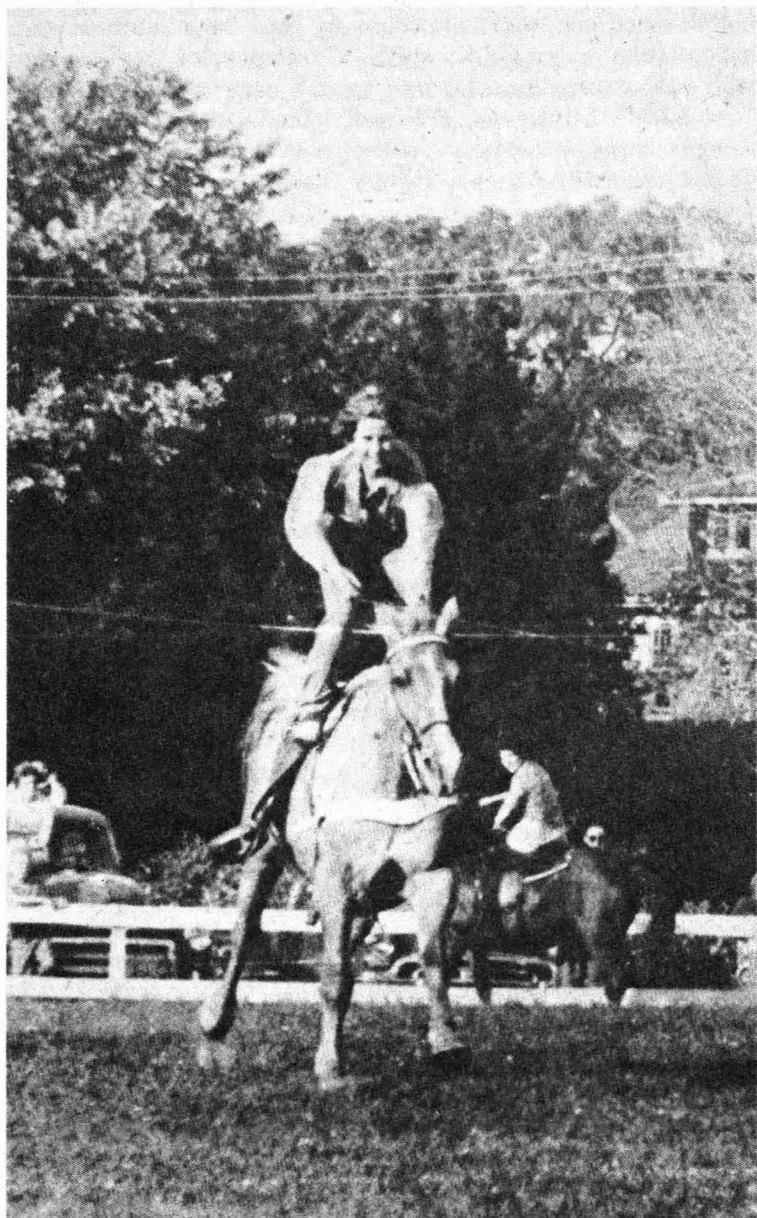
— Láttam, ahogy ugratsz, Joni. Lovad kitűnő formában van. Azt hiszem, a jövő heti versenyen megint elnyered a szalagot.

— Nos, ha így lesz, nyilván azért, mert mindent megtanítottál nekem, amit a lovaglásról tudni kell — emlékeztettem apát.

Mire apámmal együtt visszatértünk a csűrhez, lenyergeltük a lovakat és bevittük őket az istállóba; már fél öt volt. — Jobb, ha hazamegyünk. Ne késsünk el az ebédről — mondtam.

Emlékszem ennek a tökéletesen boldog napnak a gyönyörűségeire, ahogy repültem Tumbleweed hátán a csodálatos nyári ég alatt. De belül éreztem, hogy ez a menekülésnek egyik meszterkelt formája. Nem akartam szembenézni a valósággal. Még mindig ott volt a nagy kérdés: — *Uram, mit tegyek? Boldog és megelegedett vagyok, hálás mindazért a sok jóért, amellyel elhalmozol — de valahol, mélyen valami nincs rendjén; azt hiszem, itt volna az ideje, hogy valóban elkezdj munkálkodni bennem!*

Ahogy számba vettem az elmúlt néhány évben való szellemi

Joni 1966-ban műlovaglás közben

fejlődésemet, nem sokra jutottam. Az igaz, hogy Jasonnal való kapcsolatom megszakadt; ebből a szempontból Dick sokkal jobb volt a számomra. De még mindig nem voltam szabad. A „test bűnei” helyett az „érzelmek bűnei”-nek csapdájába kerültem: harag, neheztelés, féltékenység, birtoklási vágy uralkodtak rajtam. Az utóbbi években hanyatlás állt be a tanuláshoz, a jegyeim romlottak, s következképpen elkezdődtek a veszekedések a szüleimmel. Nem volt cél előttem, amely jó tanulásra serkentett volna. Nyilvánvalóan láttam, hogy mióta keresztyén lettem, ebben a két évben nem sokat haladtam előre szellemileg. Akármennyire igyekeztem is megjavulni, még mindig kívánságaim rabja voltam.

Elkezdtem erőszakoskodni Istennel. „Uram, ha valóban itt vagy, tégy valamit az életemmel, amely gyökeresen megváltoztatná. Tudod, milyen gyöngé voltam Jasonnal való kapcsolatomban. Tudod, hogy milyen önző és féltékeny vagyok Dickkel. Saját képmutató életem tesz beteggé! Tégy valami valóságos dolgot az életemben — nem tudom, hogyan —, sőt még azt sem tudom, tehetsz-e igazán valamit. De kérek — nagyon kérek, tégy valamit, ami megfordítaná az életemet!”

Ezt az imádságomat közvetlenül a balesetem előtt mondtam el. És most itt vagyok, bezárva a vászonkeretbe. Vajon Isten így válaszolt volna az imádságomra?

— A Biblia azt mondja: minden a javunkra van, még a baleseted is, Joni — próbált vigasztalni Dick, de nem nagyon figyeltem rá.

— Már egy hónapja vagyok itt, ebben az ostoba kórházban — panaszkodtam —, és nem valami sok jót láttam! Éjszaka nem tudok aludni a nyugtatók okozta lidércnyomásos látomások miatt. Nem tudok mozdulni, be vagyok zárva ebbe a buta vászonkeretbe! Mi ebben a jó? Mondd, Dickie, mi a jó ebben?

— Én — én nem tudom, Joni. De úgy gondolom, bele kellene fogódnunk Isten ígéretébe. Bízunk benne, hogy valóban javadra lesz minden — folytatta Dick nyugodtan és türelmesen. — Azt akarod, hogy valami mást olvassak?

— Bocsáss meg. Nem akartam így neked támadni. Azt hiszem, talán nem bízom eléggé az Úrban, nem gondolod?

— Semmi baj. — Dick a padlón feküdt a vászonkeretem alatt, és egyenesen a szemembe nézett. Mérhéttelen szomorúság és szánalom csalt könnyet a szemébe. Szeme megrebbent, aztán félrenézett. — Nos — mondta végül —, mennem kell. Később újra jövök, jó?

Dick hűsége, sűrű látogatása volt egyike azoknak a dolgoknak, amikbe bele tudtam kapaszkodni azokban a sötét hetekben. Ugyanígy az is, hogy mama, papa, Jackie és Jay gyakran jöttek. A kórház személyzete tréfásan emlegette „unokatestvéreimet”, és sokszor szemet hunyt az „ötperces családi látogatás” szabálya felett.

Ha papa és mama olyankor jöttek, amikor arccal a padló felé voltam fordítva, mindig kértem, hogy fricskázzanak meg. Míg ők igyekeztek tréfának felfogni, hogy padlóra kellett feküdniök, mikor lefelé fordított helyzetben voltam, engem mélységesen bántott, hogy ilyen méltatlan testhelyzetben kell tölteniök a látogatás idejét.

Minden erőmmel igyekeztem hitet és reményt ébreszteni bennük. Mikor önmagam sorsáról gondolkodtam, nem volt nehéz körülöttem olyanokat találni, akiknek nálam is súlyosabb volt az állapotuk. Ezt tartottam szem előtt, amikor megpróbáltam felvidítani rokonaimat és a többieket, akik látogatá-

somra jöttek. Sőt, már a kórházi személyzettel szemben is igyekeztem kedvesebb lenni.

Nem mintha személyiségem előnyömré változott volna. Inkább attól féltem, hogy ha keservesen panaszkodom, nem jönnek többé látogatni, ezért erőltettem a jókedvet.

— No nézd csak, milyen jókedvű vagy ma — jegyezte meg Anita, az egyik ápolónő a nappali műszakból.

— Miért ne? Ezen a szép napon?

— Hiszen esik!

— De nem rám hull. Én teljesen védve vagyok — heccelődtem.

— Visszajöjjek később?

— Lennél szíves? Igen, szeretném, Anita. — Noha a kórház egy másik osztályára volt beosztva, Anita szívén viselte dolgomat. Gyakran az ágyam mellett töltötte az ebédszünetét, s ilyenkor felolvasott, vagy csak beszélgettünk. Mivel oly hosszú időt töltöttem el az őrzőben, sok ápolónő a barátnőm lett. Már egészen megszoktam a napirendet és a szabályokat. És ahogy ők szemet hunytak a látogatási szabályok megszegése felett, úgy én is a kórházi ellátás némely hiányosságai felett.

Anita megveregette a vállamat és integetett: — Később jövök, Joni. — Aztán hallottam könnyű lépteit, amint a folyosón távolodtak.

Mikor elment, Jason jött.

— Halló, te lány — nevetett —, borzalmasan festesz. Mikor hagyod el már ezt a kórházat?

— Attól tartok, egy darabig még nem. Azt hiszem, mindez arra szolgál, hogy valamit megtanuljak — feleltem. — Dick azt mondja, hogy Isten így munkálkodik az életemben.

— Istennek semmi köze ehhez! Eltört a nyakad, és ez az egész. Nem veheted tétlenül tudomásul, mondván, hogy ez az egész Isten akarata. Küzdened kell, Joni. És meg kell gyógyulnod — mondta Jason keményen.

Aztán csak nézett rám, nem tudván, mi egyebet mondhat még. Mióta elhatároztuk, hogy felfüggesztjük a találkozásainkat, kapcsolatunk formálissá vált. Most azonban, ha szavai nem is, de arckifejezése elárulta, hogy még mindig vonzalmat érez irántam.

— Meg kell harcolnunk ezt a harcot, Joni. Meg kell gyógyulnod, tudod? — Hangja megtört, és sírni kezdett. — És

felejtse el azt a gondolatot, mintha Isten akarata lenne a baleseted. Inkább küzdjél! Hallod?

Nyomatéku! fogai közt halkan szitkozódott, aztán így szólt: — Ez így képtelenség. Hogyan engedhette Isten — ha van —, hogy ez megtörténjék?

— Tudom, hogy ez a látszat, Jason. De Dick azt mondja, bizonyos, hogy valami oka van rá.

— Tudom is én. Talán egy kicsit keserű vagyok, cinikus. De nem érzem, hogy Isten törődnék velünk. Nem hiszem, hogy Ő benne volna ebben.

Jasonnak ez a vallomása volt az első lépés a szerető Istentől való eltávolodásában — amikor kijelentette, hogy ami történt, az a vak véletlen következménye volt.

Mikor elment, a mennyezetet bámultam. Egy hónapja már, hogy itt vagyok. *Mi a baj velem?* — töprengtem.

— Halló, kislány. Hogy van az én kedvenc kislányom ma? — Nem láttam a megszólítót, de tudtam, hogy dr. Harris az. Ahogy felém hajolt a magas, vöröshajú doktor, mosolyogva üdvözöltem. Dr. Harris azok közt az inspekciosok közt volt, akik engem a balesetem lidércnyomások éjszakáján fogadtak. Személyes betegének tekintett, és nyomon követte betegségem lefolyását. Szerettem skót akcentusát, és azt, hogy mindig kislányának nevezett.

Fölemelte kórlapomat és átnézte. — Hmm. Egészen jól festesz, kislány. Jobban érzed magad?

— N-nem tudom. Mi a bajom tulajdonképpen, dr. Harris? A nővérek nem akarják megmondani és dr. Sherrill csak egy csomó orvosi szakkifejezéssel áraszt el. Kérem . . . mondja meg, mikor mehetek haza? Meddig kell még itt lennem?

— Nos, őszintén szólva, nem tudom. Azaz, nem én irányítom a gyógykezelésedet, hanem dr. Sherrill. Én csak . . .

— Dr. Harris — vágtam közbe —, maga hazudik nekem. Maga tudja. Kérem, mondja meg.

Visszatette a lapokat, egy pillanatig komollyá vált, majd ismét felvette a vizitáló orvos kedélyes modorát.

— Tudod mit, kislány. Beszélek dr. Sherrillel és ráveszem, hogy mondja el az egész dolgot neked egyszerű, érthető nyelven. Jó?

— Így már jobb — mosolyogtam. — Azt hiszem, jogom van, hogy megtudjam. Hát nem?

Dr. Harris bólintott, aztán csücsörítette száját, mintha mondani akarna valamit; majd meggondolva magát, csak mosolygott.

Ugyanaznap, valamivel később Dick rohant lélekszakadva a szobába. Zakót viselt, ami szokatlan volt augusztusban.

— Gyalog futottam fel a kilencedik emeletre — zihálta.

— Miért? — nevettem —, miért nem liften jöttél?

— Ezért — felelte, és kigombolta zakóját. Kihúzott egy csöppnyi eleven kutyakölyköt, amely azonnal elkezdett mászkálni rajta, ahogy ott feküdt a feszítő keretem alatt. Az arcát nyalogatta, és vékony, éles hangon ugatni kezdett, úgyhogy azt hittük, fellármázza az egész kórházat.

— Psszt, csend! Azt akarod, hogy kidobjanak minket? — suttogetta Dick.

Odatette a kiskutyát az arcomhoz. Éreztem a melegét, és ahogy nyelvével végignyalt az arcomon.

— Ó, Dickie, ez csodaszép. Úgy örülök, hogy behoztad.

— Mintha hallottam volna valamit — szólt az egyik nővér tréfás szigorral. — Hogyan tudott átjutni a porta Gestapóján? — nevetett.

— A hátulsó lépcsőn jöttem. Ugye nem dob ki minket?

— Én? — hajolt le a kiskutyához, meghempergette, aztán letette. — Én nem láttam semmit — mondta, és indult a tenni-valói után.

Dick és én majd egy óra hosszat játszottunk a kiskutyával, majd újabb felfedeztetéstől tartva felállt, hogy induljon. Felvette a kiskutyát. — Megint a lépcsőkön megyek, különben még képesek minden alkalommal megmotozni, amikor majd jövök.

Neveltünk, és Dick eltűnt a kiskutyájával a zakója alatt.

A következő napon levittek a laboratóriumba csont- és gerincvíz-vizsgálatra. A csontvizsgálat gyorsan és simán folyt le, mert gyakorlatilag csak annyiból állt, hogy röntgenfelvételt csináltak a gerincemről. Az agyvíz-vizsgálat azonban már nem volt olyan egyszerű és fájdalommentes. Azt jelentette, hogy a gerincvelőmet megcsapolták és a kivett folyadékot egy speciá-

lis folyadékkal helyettesítették, s ehhez két óriási, húsz centi hosszú injekciós tűt használtak. Mikor ez megtörtént, hasra fordítottak, és különböző helyeken megröntgenezték a gerincemet. Mikor ennek is vége volt, akkor a befecskendezett folyadékot megint eltávolították az eredeti gerincvelő-folyadék visszafecskendezésével. Ennek a vizsgálatnak egyik mellékhatása a heves fejfájás volt, mert az idegvégződések a folyadékvesztés miatt kiszáradtak. Erre nem volt orvosság, úgyhogy néhány napon át erős fájdalomcsillapítókat kaptam.

Mikor később bejött dr. Sherrill, a kezelőorvosom, neki-szegeztem a kérdést:

— Dr. Sherrill, mondja meg, mi a bajom.

Tárgyilagos, érzelem nélküli hangon felelt, úgyhogy nem tudtam felmérni annak komolyságát, amit mondott: — Nem emlékszik, Joni? Megsérült a gerince az eltört negyedik és ötödik nyakcsigolya között.

— Tehát kitörtem a nyakamat.

— Igen.

— De ez azt jelenti, hogy meghalok.

— Nem, nem föltétlenül — felelte dr. Sherrill. — Ez csak azt jelenti, hogy az eset nagyon súlyos. Az a tény, hogy már négy héttel túlélte a balesetet, arra utal, hogy túl van a krízisen.

— Tehát korábban az volt a véleménye, hogy belehalok?

— Maga nagyon súlyosan megsérült, kislány. Igen sokan nem élik túl az ilyen természetű balesetet.

Tomra gondoltam és arra a másik férfira, aki ugyanolyan kezelést kapott, mint én, és meghalt. — Azt hiszem szerencsés vagyok — mondtam.

— Valóban szerencsés. És erős. Erős akarata van. S most, hogy túl van a krízisen, megkérem: koncentráljon teljes erejével a gyógyulására. Ha már elég erős lesz, szeretnék fúziós műtétet végezni magán.

— Mit jelent ez, dr. Sherrill?

— Egyfajta helyreállító folyamat. A hátgerince megsérült, a sérült csontokat össze kell illesztenünk újra.

Újra összeilleszteni? Belekapaszkodtam ebbe az egyszerű kifejezésbe. Ez azt jelenti, hogy újra visszanyerem kezem-lábam? Ez az, amit a Róma 8,28 mond. Dickie-nek igaza van — mindenkinek javamra vannak. Nemsokára újra lábra álllok!

— Mikorra tervezi a műtétet? — kérdeztem.

- Amilyen hamar csak lehet.
- Nagyszerű! Végezze el!

Akkor még nem tudtam, hogy mit jelent a fúziós műtét. Azt hittem, hogy ha újra helyreillesztik a csontjaimat és helyreállítják a gerincvelőt, akkor teljesen megszűnik a bénulás, és olyan leszek, mint voltam. Csakhogy nem figyeltem eléggé oda.

A műtét után végre elhagyhattam az őrzőt, és közönséges kórterembe vittek. *Ez azt jelenti, hogy már jobban vagyok* — gondoltam —, *ha nem így volna, még az őrzőben tartottak volna.*

Apa és anya mosolyogva fogadtak a műtét után a szobámban, és odajött dr. Sherrill is.

— Minden nagyszerűen ment — mondta, mintegy sejtván, mit fogunk kérdezni. — A műtét sikerült.

Általános megkönnyebbült sóhaj.

— És most kérem, koncentráljanak a gyógyulás következő lépéseire. Még hosszú út áll előttünk és nehéz napok várnak magára, Joni. Azt akarom, hogy ezt tudja, és készüljön fel rájuk. A legkeményebb ütközetet pszichológiailag kell megvívnia. Most már jól van. Idáig volt magában méreg, düh, félelem, kudarc, de soha nem volt igazán depressziós. Most jön azonban a neheze. Barátai főiskolára mennek. Az eset fölött lassan napirendre térnek. Más köti le érdeklődésüket, és nem jönnek többé látogatni. El tudja ezt is viselni majd, Joni? Jó, ha lelkiileg felkészül rá, mert higgye el, így lesz.

— Tudom, hogy időbe telik, de meg fogok gyógyulni — válaszoltam —, hiszen ön maga mondta, doktor, hogy ehhez időre van szükség.

— Igen — mondta papa —, körülbelül mennyi időt vesz igénybe, dr. Sherrill?

Anyám is hozzászólt. — Azt mondta, Joni barátai a következő félévben főiskolára fognak járni. Ebből arra következtek, hogy Joni nem mehet. Mi pedig már az őszi félévre befizettük a tandíjat Joniért a Western Maryland Egyetemen. Kérjünk haladékat a számára a következő félévig?

— Hm — legalábbis.

— Igazán?

— Mrs. Eareckson, akár vissza is kérhetik a befizetett tandíjat. Attól tartok, hogy a főiskola szóba se jöhet Joni számára.

— Úgy érti — nem tudja, mikor lesz képes Joni járni?

— Járni? Attól tartok nem érti a helyzetet, Mrs. Eareckson. Joni sérülésének maradandó hatása van. A fúziós műtét ezen nem változtatott.

A „*maradandó*” szó úgy vágódott belém, mint egy puska-golyó.

Azt hiszem, mama és papa most néztek szembe először azzal a ténnyel, hogy bénaságom tartós. Vagy mi voltunk túl naivak, vagy az orvosok idáigvaló nyilatkozatai voltak túlságosan homályosak. Azt hiszem, a kettő együtt.

Néhány pillanatig csend volt a szobában. Egyikünk sem mert nyilatkozni attól féltében, hogy felizgatja a többieket.

Dr. Sherrill megpróbált bátorítani: — Joni soha nem fog járni, de reményünk van arra, hogy karjait egyszer még fogja tudni használni. Sok embernek volt hasznos és alkotó élete, noha nem tudott járni. Nos, azért vezethetnek autót, dolgozhatnak, takaríthatják a lakást — helyzetük egyáltalában nem reménytelen. És mi bízunk benne, hogy kezei idővel vissza fogják nyerni mozgási képességüket.

Anya elfordította az arcát — tudtam, hogy sír.

— Ne aggódjatok, papa — mama! Sokszor történt már meg, hogy olyan emberek, akik eltörték a nyakukat, meggyógyultak és újra tudtak járni. Sok ilyenről hallottam, amióta itt vagyok. Én is fogok tudni járni! Tudom biztosan! Hiszem, hogy Isten is azt akarja, hogy újra járjak. Ő segíteni fog. Igazán. A magam lábán megyek majd ki innen!

Dr. Sherrill nem szólt. Kezét mama vállára tette, kezét fogott papával és kiment. Azután elkezdtünk egészen más dolgokról beszélni. Végül szüleim elmentek.

Én pedig ott feküdtem a szoba félhomályában. Boldognak kellett volna lennem, hiszen a műtét sikerült, jobban vagyok, és most már saját szobámban vagyok. De nem voltam boldog. Szomorúság és levertség borított el, mint valami vastag, fullasztó takaró. Balesetem óta először azért imádkoztam, bárcsak meghalnék.

Majd egy óra múlva bejött egy nővér, Alice. Kiürítette a

katéterzacskómat és rendbe tette a dolgokat a szobámban. Azután az ablakhoz ment, hogy elrendezze a függönyt.

— Azt hiszem látogatóid jönnek — mondta.

— Igazán?

— Hm! Úgy látom, papád és mamád ülnek lent az udvaron. Lehet, hogy néhány perc múlva itt lesznek.

— Nem, itt voltak — feleltem. Éreztem, ahogy forró, sós könnyek ömlenek a szememből és folynak végig az arcomon. Orrom megduzzadt. Még sírni sem tudtam, hiszen nem tudtam kifűjni az orromat. De azért elkezdtem pityeregni.

— Mi a baj, Joni? — törölte le Alice egy kendővel az arcomat. Egy másik kendőt húzott elő egy dobozból. — Tessék, fűjd ki az orrodát. Most már jobban érzed magad?

Mosolyogtam. — Bocsáss meg. Mamára és papára gondoltam, akik kint ülnek az udvaron. Dr. Sherrill éppen most mondta meg nekik, hogy állapotom tartós — hogy soha többé nem fogok járni. Tudom, hogy most erről beszélgetnek. És sírnak. Én pedig itt fent sírok. Egy kicsit túl sok mindez!

Alice végigsimította kezével az arcomat. Jól esett ez az együttérző mozdulat. Vigasztaló volt valamit érezni.

— Én pedig tudom, hogy a magam lábán megyek ki innen, Alice. Isten megsegít. Majd meglátod.

Alice bólintott és mosolygott.

A műtét után következő hetekben nem erősödtem meg úgy, ahogy megfogadtam. Még mindig intravénásan tápláltak, vagy folyadékokkal, úgyhogy rohamosan fogyni kezdtem. A szilárd tápláléknak még a gondolatától is undorodtam, s egyszerűen képtelen voltam megenni, amit tálcán a szobámba hoztak. Csak gyümölcslevet ittam. Az ápolónők gondoskodtak róla, hogy az mindig legyen az ágyam mellett, a megfelelő pohárral, amiből inni tudtam.

Egy nap egy idegen jött a szobámba kórházi uniformisban. — Én Willie vagyok, a konyhafőnök — mutatkozott be. — Jöttem megkérdezni, miért nem szereti a főztömet? — tette hozzá.

— Nem az, hogy nem szeretem. Egyszerűen beteg vagyok az ételnek még a gondolatára is — mentegetőztem.

— Mit szeret a legjobban? Úgy értem, mi volt a kedvenc étele a baleset előtt?

— Azelőtt? Nos, párolt szelet sültkrumplival.

— Zöldség?

— Nem is tudom . . . Azt hiszem, tengeri . . .

— Saláta?

— Szerettem a Caesar-salátát.

— Nos, majd meglátom, mit tehetünk — azzal elment.

Este a kisegítő ápolónő behozta az ételes tálcát, mint rendszeren. Amikor leemelte a fedőt róla, egy jókora szelet húst láttam, hatalmas sültburgonyát, vajjal és savanyú mártással, édes tengerit és egy nagyszerű Caesar-salátát. De ahogy eléem tette, valahogy megint undor fogott el a szagától.

— Kérem, vigye el. Ne haragudjék, nem tudom megenni.

Megcsóválta a fejét, elvitte a tálcát, én pedig szomorúan ottmaradtam.

Azóta se tudom, hogy ez az undor a betegségemből eredt, vagy valamiféle orvosság mellékhatása volt. A rémlátásaimhoz már hozzászoktam, és tudom, hogy bizonyos csillapítószerk mellékhatásai voltak. Az utóbbi időben már olyan látomásaim is voltak, hogy ocsmány alakok állják körül az ágyamat, lesik, hogy mikor vihetnek el.

Ezek a lidércnyomásos képek még csak fokozták a depressziót, amely rám nehezedett. Tulajdonképpen nem is láttam őket, de tudtam, hogy ott vannak — vadul és türelmetlenül lesik, mikor halok meg, vagy csak éppen mikor alszom el. Küzdöttem az álomosság ellen, mert féltem, hogy e'ragadnak.

Mindig nagyon örültem a látogatóimnak, mert jelenlétük bizonyos mértékig összekötött a való világgal, és legalább volt mit várni. Arra azonban soha nem gondoltam, mennyi nehézséget jelentett számukra, hogy nap mint nap eljőjenek.

Az első időkben látogatóim elfogódottak voltak, nem tudták, hogyan viselkedjenek a kórteremben. Mikor egy kissé otthonosabbá lettek, mind ugyanazt kérdezték:

— Hogy vagy?

— Fáj valamid?

— Hogyan jutsz ki a fürdőszobába?

Sokan a látogatóim közül finnyások voltak, és kényelmetlenül érezték magukat. Másokat elképesztettek a vaspántok, amelyek belemélyedtek a koponyámba. Gyakran az volt az ér-

zésem, hogy az egész nagyobb problémát jelentett nekik, mint nekem magamnak.

Egy nap meglátogatott két kislány az iskolából. Utoljára a balesetem előtt találkoztunk, és nem voltam elkészülve rá, milyen hatást vált ki bennük a helyzetem. Bejöttek a terembe, lassan körülnéztek, látták a feszítőkeretet és egyéb eszközöket. Aztán habozva megálltak az ágyam mellett. Szemem sarkából figyeltem, ahogy közeledtek.

— Szervusztok — mosolyogtam rájuk —, bocsássatok meg, de nem tudom az arcomat felétek fordítani, de ti...

— Ó, Joni — mondta elképedve az egyik.

— Ó, Istenem — suttogta a másik.

Azután néhány másodperc csend — és mindketten futva indultak kifelé. Az ajtó előtt az egyik öklendezni kezdett, a másik hangosan zokogott.

Éreztem, ahogy a borzadály végigfut rajtam. Így még egyetlen látogatóm sem viselkedett. Talán túl érzékenyek voltak a kórházzal szemben — vagy valami más oka volt?

Egy ideig nem is akartam tudni a választ. Aztán néhány nap múlva, amikor Jackie jött látogatóba, ránéztem és azt mondtam: — Jackie, hozz egy tükröt!

Éppen a leveleket és a lapokat nézegette, abból tekintett fel megütődve.

— Miért? — kérdezte.

— Egy tükröt szeretnék.

— Hát — rendben van. Legközelebb behozok egyet.

— Nem. Most kell a tükör! Kérj a nővértől egyet!

— Nem, ráérünk. Behozom a szép tükrödet otthonról.

— Jackie! — kezdtem mérges lenni rá. — Hozz egy tükröt! Most!

Lassan oldalgott az ajtó felé, és hamarosan visszatért egy tükörrel. Keze remegett és szeme idegesen megrebbent, ahogy fölém tartotta, hogy láthassam magam.

Felsikítoztam, Jackie pedig összerezsent és majdnem el ejtette a tükröt. — Ez kísérteties!

— Ó, Istenem, hogyan tehetted ezt velem? — imádkoztam könnyeimben keresztül. — Mit tettél velem?

Amit a tükörben láttam, annak alig volt emberi formája. Ahogy tükörképemet néztem, két sötét szemet láttam mélyen a szemgödörbe süppedve, üveges-véresen. Lefogytam 60 kiló-

ról 40-re, olyan voltam, mint egy sárga, ráncos bőrrel borított csontváz. Leborotvált koponyám csak fokozta a csontvázszerű hatást. Beszéd közben láttam, hogy fogaim is megfeketedtek a gyógyszerek mellékhatása következtében.

Én is hányingert éreztem.

Jackie elvette a tükröt és elkezdett sírni velem együtt. — Bocsáss meg, Joni — zokogta —, nem akartam, hogy így lásd magadat.

— Kérlek, vidd el innen. Soha többé nem akarok tükörbe nézni. Jackie — nem bírom tovább. Meghalok, Jackie. Nézz rám! Már most is csaknem halott vagyok. Miért engedik, hogy így szenvedjek?

— Nem tudom, Joni.

— Jackie, segítened kell. Ezek itt erőnek erejével életben tartanak. Ez nem igazság. Úgyis mindenképpen meghalok. Miért nem engednek már most meghalni? Jackie, kérlek, segítened kell — könnyörögtem.

— De hogyan, Joni?

— Nem tudom. Adj valamit — tudod — tízszeres adag altatót!?

— Úgy érted, azt akarod, hogy megöljelek? — kérdezte Jackie tágranyílt szemmel.

— Igen — akarom mondani, nem — nem te fogsz megölni, csak éppen segítesz abban, hogy hamarabb meghaljak. Látod, hiszen máris haldoklom. És nagyon szenvedek. Nem segíthetsz nekem abban, hogy véget vessek a szenvedéseimnek? Ha mozogni tudnék, én magam megtenném! — Dühös és tehetetlen voltam. — Kérlek, vágd el a csuklómon az ütőeret. Semmit nem érzek. Nem fogok szenvedni. Békésen meg fogok halni. Kérlek, Jackie! Tegyéél valamit!

Jackie elkezdett zokogni.

— Nem tudom, Joni, egyszerűen nem tudom megtenni!

— Jackie, ha csak egy kicsit is szeretsz, segítened kell. Hiszen úgyis meghalok — hát nem látod? Nézz rám! Csak nézd meg, milyen vagyok! — kérleltem tovább.

— Joni, te nem tudod, mit kérsz. Egyszerűen képtelen vagyok rá. Talán leszel még jobban is, ki tudja. Minden felkeveredett bennem. Segíteni akarok rajtad. Jobban szeretlek, mint bárki mást, és szinte megöl, hogy így kell lássalak szenvedni. De — ezt nem tudom megtenni.

Nem szóltam erről többet. Később még, amikor rájött a depresszió, újra meg újra kértem Jackie-t, segítsen öngyilkosnak lennem. Haragudtam magamra, hogy önmagam nem tudom megtenni.

Azon is fantáziáltam, hogyan tudnám mégis megtenni. A legegyszerűbb lenne nagy adag nyugtatót bevennem, de a nővérek rájönnének és kimosnák a gyomromból. Esetleg rá tudnám venni Jackie-t, hogy vágja fel az ereimet a csuklómon. Mivel ott érzéketlen vagyok, nem éreznék fájdalmat. El tudnám dugni a kezeimet a lepedők alá — nem, ez sem menne. Semmi mást nem tehetek, mint várok valami kórházi „baleset”-re, amely megöl.

Depressziós kitöréseim óta Jackie több gondot fordított külső megjelenésemre. Megpróbált segíteni, hogy „jobban fessen” a külsőm az emberek előtt, és megpróbálta érdeklődésemet felkelteni egy s más iránt, csakhogy elterelje figyelmemet a helyzetemről.

— Hamarosan jobban leszel, Joni — ígérte. — Ne felejtse el, az Úr megígérte, hogy nem enged tovább szenvedni, mint ahogy azt el tudjuk viselni.

— Igen? — mormoltam.

A bénulás és a gyógyszeres kezelés egyaránt fokozottan érzékennyé tett a fény és a hang iránt. Kértem Jackie-t és a nővéreket, hogy a szobám ablakai mindig legyenek lefüggönyözve és az ajtó is zárva, hogy ne jöjjön be se fény, se zaj. Dr. Harris azt mondta, hogy ez az idegek gyulladását jelzi, számomra azonban nagyon kényelmetlen érzés volt. Világosan értettem a szomszéd szobában hangzó beszélgetés minden szavát. A szokásos kórházi zaj durva hangzavarnak tűnt.

Egy meleg nyári napon Jackie véletlenül leejtette a legyezőt, amellyel legyezgetett, s a padlón való koppanást úgy éreztem, mint valami iszonyatos robbanást.

— Jackie — kiáltottam, és iszonyú trágár szidalmakban törtem ki, amelyek lelkem valamely sötét rekeszéből jöttek. Ocsmány nevekkkel illettem a barátnőmet.

Aztán elfogott a büntudat.

— Bocsáss meg, Jackie. Oly könnyű így lesülyyedni. — Halkan sirdogáltam. — Tudom, hogy Istennek célja van mindezzel. Kérlek, mielőtt elmész, hívd fel Dickie-t. Szükségem van rá. Mondd meg neki, hogy jöjjön be ma este.

Jackie bólintott és indulni készült.

— Jackie, várj! Valami mondanivalóm van, mielőtt elmennél.

Hozzám lépett.

— Jackie, te olyan jó barát vagy, mindenkor számíthatok rád. Mindig veled veszekszem, mivel nincs más, akivel veszekedhetnék! Néha haragszom Istenre, papára, mamára, sőt Dickie-re is. Érted? Felgyűlik bennem a harag, és ki kell eresztenem a „gőzt” valakire. De te vagy az egyetlen, akivel kiabálni merek. Mama és papa amúgy is sokat szenvednek — erőlködnöm kell, hogy kedves tudjak lenni hozzájuk, valahányszor jönnek. Nem volna szép tőlem, ha kritikus és követelőző volnék velük szemben. Dickie-nek se pakolhatok ki, nem kockáztathatom azt, hogy elveszítsem. Szükségem van rá; nem akarom, hogy megsértsem, és így talán örökre elveszítsem. Ezért Jackie, kérlek, bocsáss meg. Te vagy a bűnbak. Te viseled el mindazt a sötét indulatot, ami bennem felgyülemlik.

Jackie melegen rám mosolygott és megvonta a vállát.

— Rendben van, Joni. Tudom, hogy nem akarsz megbánani. Különben is — mosolygott —, ugyan mire valók a barátok?

Elrendezte rajtam a kórházi hálóinget és megcsókolta a homlokomat.

— Felhívom Dicket.

Dick be is jött később. Csöndesen feküdtem és hallgattam a vigasztaló igéket, melyeket J. B. Phillips Újszövetség-fordításából olvasott fel nekem. Sok minden nagyon időszerű volt benne.

— Figyeld ezt, Joni — mondta Dick izgatottan: „Ha összejön az életedben a sok próba és kísértés, akkor testvérem, ne tekintsd ezeket kártékony betolakodóknak, hanem úgy üdvözlöld őket, mint barátaidat. Vedd tudomásul, hogy mindez azért jön, mert próbára akarja tenni hitedet és béketűrővé akar tenni” (Jak 1,2-4).

— Szerinted mit jelent ez, Dickie?

— Azt hiszem, pontosan azt jelenti, amit mond, hogy Isten szántsándékkal engedte, hogy ez a baleset érjen, hogy próbára tegye a hitedet és szellemi béketűrésedet.

— De hát én soha nem voltam hitetlen az Úrral szemben.

— Hallgasd meg a folytatást is, Joni: „És ha a kísértések

és próbatételek közepette valamelyikőtök nem tudná, mit kezdjen egy bizonyos problémájával, csak kérnie kell Istent, és Ő készséggel megad mindent az embernek anélkül, hogy annak ostobának vagy vétkesnek kellene éreznie magát.”

— Én szembe tudok nézni a problémámmal. Kérjük Istent, hogy gyógyítson meg. Úgy, ahogy megígérte.

Dick letette a könyvet, és elkezdte: „Atyám, köszönjük gondviselő szeretettedet. Köszönjük az Igét, a Bibliát és az ígéreteket, amelyeket nekünk adtál. Itt most ezt ígérted: „Ha valaki nem tudja, hogyan birkózzék meg egy bizonyos problémával, csak Istent kell kérnie.” Nos, Uram, kérünk Téged — kérlek, hallgasd meg imádságunkat a Jézus nevében, ámen.”

Utána én imádkoztam: „Uram Jézus, bocsáss meg, hogy nem kértem többször a segítségedet. Soha nem gondoltam még a balesetemre úgy, mint amelynek célja, hogy erősítse hitemet. De most már tudom, hogy miért történt. Uram, ahogy Igéd mondja, hiszem, hogy a balesetem azért történt, hogy megpróbálja a hitemet és béketűrésemet, de azt is érzem, hogy Te meg akarsz gyógyítani. Köszönöm neked a leckét. A Te segítségeddel bízni fogok Benned. Köszönöm, hogy még ez a baleset is a javamra van. Kérlek, add, hogy mások is, akik körülöttem vannak, meglássanak Téged rajtam keresztül. A Te nevedért kérlek, ámen.”

Ezután elkezdtem látni a balesetem pozitív szempontjait is. Az elkövetkező napokban elmondtam a nővéreknek, orvosoknak és látogatóimnak, hogy Isten azért engedte meg, hogy ilyen baleset érjen, mert így akarta próbára tenni a hitemet és a béketűrésemet. Most, hogy már megtanultam ezt a leckét, bízhatom benne, hogy újra a lábamra fog állítani. Meg fogják látni.

Mindenben ezt a magatartást vettem fel.

Az orvos azt mondta papának: „Tudnia kell, hogy a biztosítása valószínűleg nem fogja fedezni Joni kezelésének kiadásait. Mire elengedhetjük Jonit, a kórházi költségek el fogják érni a 30 000.— dollárt, esetleg még többet is.”

Én pedig egyszerűen azt mondtam: „Ne aggódj papa, Isten gondoskodni fog minden szükségünkről.”

Joni — magyarázta egyszer dr. Sherrill —, a bénulás az atlétikus termetű embereknél sokkal súlyosabb lefolyású

szokott lenni, mint másoknál. Azt akarom, hogy tudja ezt, és küzdjön keményen a depressziós korszakaiban.

„Isten segíteni fog” — mondtam akkor könnyedén.

„Olvastam balesetének a kórtörténetét — szólt az egyik nővér. — Ha a törés csak egy-két centivel lejjebb esik, akkor tudná mozgatni a karjait. Hát nem szomorú?”

Erre azt feleltem: — De igen. Csak hogyha egy-két centivel feljebb törik el a nyakam, akkor halott lennék. Isten jobban tudja!

A munka ünnepe (az USA-ban szeptember első hétfője) utáni napon Dick ajándékkal állított be. Szobám tele volt kitömött állatokkal, plakátokkal, képekkel, levelezőlapokkal és egyéb gyógyulást kívánó jelképekkel. Volt többek közt egy zöld-fehér plüss mackó, amelyet leöntöttem British Sterling borotvavízzel, és Dicknek neveztem el. Az ismerős illat Dickre emlékeztetett, amikor ő maga távol volt.

Ezúttal Dicktől kaptam egy óriási nagybetűs Bibliát, amelyet olvasni tudtam akkor is, amikor a kifeszítő keretben arccal lefelé voltam fordítva. Egyedül is tudtam olvasni, csak akkor volt szükségem segítségre, amikor lapozni kellett. A könyv elejére ezt írta:

„Drága Jonimnak, abban a reményben, hogy Krisztus mindig ott lesz a kettőnk kapcsolatában, és hogy Krisztus türelmet ad majd, hogy várjunk egymásra.

Sok-sok szeretettel: *Dick*.

1967. szept. 9.

Róma 8,28.”

Nem sokkal a Munka ünnepe után Dick, Jackie és az összes barátaim főiskolára mentek. Dick autóstoppal visszaszökött hozzám, amikor csak tehetett. Sejtelmem sem volt, mennyi nehézséget okozott ez neki — és mennyit rontott az osztályzatain, hogy így törődött velem. Természetesnek vettem, hogy gyakran van itt. Kicsiny, önző világomban nem törődtem azal, hogyan tudta elintézni. Csak azt tudtam: akarom, hogy velem legyen, hiszen szükségem van rá. Öntudatlanul is a balesetemet használtam fel, hogy ébren tartsam irántam való érdeklődését. Egyik este odáig süllyedtem, hogy meg is zsaroltam.

— Szervusz, Joni — mosolygott Dick, amint lehajolt, hogy megszólaljon.

— Hol voltál? Már majdnem nyolc óra van.

— Bocsáss meg, nem tudtam elszabadulni. Milyen volt a napod?

— Azt mondtad, hogy hatra itt leszel, és most nyolc óra. Már csak félórát maradatsz és el kell menned. Miféle látogatás ez? — füstölögtem.

— Joni, mondtam, hogy bocsáss meg. Nem tudtam elszabadulni. — Dick védekezésbe vonult, és nem akartam felbosszantani.

— Dickie, teljesen nyomorultnak érzem magam nélküled. Múlt éjjel azt álmodtam, hogy elhagytál egy másik leány miatt.

— Soha nem tenném meg...

— Ígérd meg, Dickie. Mondd, hogy szeretsz és soha nem hagysz el.

— Tudod, hogy mennyit gondolok rád, kicsim!

— De mondd, mondd!

— Szeretlek — mondta Dick egyszerűen. Tudtam, hogy nem akarja kimondani. Nem azért, mintha nem lett volna tele mély érzéssel irántam, hanem inkább, mert neheztelt rám az unszolásért. Ő ezt a maga módján, a maga idejében akarta kimondani. De most mosolygott, és hozzátette, mintegy azért, hogy vallomása spontánnak hasson: — Már régóta szeretlek, Joni. Ha öt percig vártál volna, magamtól is elmondom neked, minden unszolás nélkül.

— De nekem szükségem volt rá, hogy most mondd, Dickie.

— Rendben van: Szeretlek. Szeretlek. Szeretlek. — Valahányszor elmonda, annyiszor hajolt le és csókolt meg.

— Ó Dickie. Én is szeretlek. Hát nem nagyszerű lesz, amikor majd el tudok menni innét?

— Azért imádkozom, hogy minél hamarabb bekövetkezzék ez. Mert ez az autóstoppos utazás nem használ a tanulmányi eredményeimnek.

— Lehet, hogy még nagyon sokára lesz.

— Miért? Hallottál ma valamit?

— Jó néhány hónapig is eltart a javulás. Talán egy évig is.

— Ó, jaj!

— Dickie, én aggódok. Kibírom, ha velem vagy. Segítened kell. Mert nélküled nem tudom végigcsinálni. Ha elhagysz,

meghalok. Tudom. Nem fogok tudni élni nélküled. Ígérd meg, hogy nem hagysz el.

— Természetesen.

— Ha igazán szeretsz, ígérd meg, hogy mindig velem leszel.

— Biztosan — mondta maga elé nézve.

— Először a kezemet hozzák rendbe. Azután járni tanítanak. S azután majd mehetünk együtt a főiskolára — ígértem meg.

— Helyes — suttogta Dick.

— Milyen a főiskola? Igazán rendes hely?

— Ó, nagyszerű, bár egy kissé keményebb dió, mint a középiskola volt — mondta Dick. — Sokkal keményebb.

— Talán azért, mert túl sokat vállalsz magadra. Mi újság a csapatban? — kérdeztem.

— Ott is minden rendben van, úgy gondolom. Az első meccs pénteken lesz.

— Felkészültél? — kérdeztem izgatottan.

— Nem játszom — mondta Dick egyszerűen.

— Nem játszol? Miért?

— Kiestem a csapatból.

— De miért?

— Nézd, ez nem lényeges.

— Ó, Dickie, mennyire sajnálom. — *Azért, mert oly sokszor kell hozzám jönnie — nincs ideje tanulni*, mondtam magamban.

— Semmi vész. Majd még lesz időnk ezt megbeszélni. Akarod, hogy olvassak valamit a Bibliából?

— Ma este ne, Dickie. Fáradt vagyok. És neked is menned kell. Csak csókolj meg, mielőtt elmész.

Fölém hajolt, államát a kezébe vette és megcsókolt. — Szeretlek — suttogta. — Várni fogok rád mindvégig — tudd meg. És soha ne felejtse el. Mindig itt leszek.

Mikor elment, keservesen sírtam. Olcsó, önző teremtésnek éreztem magam. Dicket a sarokba szorítottam. Ugyan mi mást mondhatott volna? Kimondhatta volna valódi érzéseit, hogy: „Joni, mindketten túl fiatalok vagyunk ahhoz, hogy elkötelezzük magunkat az összeházasodásra. Nem tudjuk még, Istennek mi a terve ránk nézve. Vegyük egy kissé könnyebben a dolgokat. De azért tudod, hogy mindig számíthatsz rám, mert szíve-

men viselem a sorsodat.” Biztos vagyok benne, hogy ezt szeretne volna mondani, de ez nem lett volna elég nekem, mostani sérült lelkemnek. És Dick túlságosan gyöngéd ahhoz, hogy megsértse érzéseimet — kivált a baleset óta —, ezért azt mondtam, amit én hallani akartam.

És most éket vertem ezzel a kapcsolatunkba. Kellőképpen meg nem érett érzéseket és vallomást csikartam ki valakiből. Ész tudtam, hogy az indokaim nem voltak becsületesek.

— Jóvá fogom tenni — ígértem meg az Úrnak még aznap esti imádságomban. — Mindent megteszek, hogy méltó legyek Dick szeretetére. Minden tőlem telhetőt megteszek annak érdekében, hogy újra járni tudjak. Akkor majd nem azért fog szeretni, mert szerencsétlenül járt teremtes vagyok, hanem azért, mert igazán így akarja. A dolgok jobbra fordulnak majd. Uram, ezt szeretném, kérlek . . . kérlek . . .

Mikor másnap bejött a rehabilitációs orvos, eszembe jutott Jason figyelmeztetése: „Küzdened kell.” A rehabilitáció első lépése a fizikoterápia volt. Elhatároztam, hogy mindent beleadok.

Az orvos szalagokat tekert a karom köré, és magyarázni kezdte:

— A törés a negyedik és ötödik csigolya szintjén volt, amint tudja. Az első csigolya szintjén vannak az életfontosságú szervek idegközpontjai. Akiknek itt törik el a nyakuk, azok ritkán élnek túl. A második és harmadik szint irányítja a nyak és fej mozgásait — folytatta. — A negyedik és ötödik szint törésénél általában — mint a maga esetében — quadriplegia (a négy végtag bénulása) következik be. A hatodik szint irányítja a mell- és a karizmokat. Nos, a maga teste még megtartotta érzékenységét a vállában, felső karjában és mellkasának a felső részében. Ez azt jelenti, hogy talán még mozgásba tud hozni más izmokat, hát- és vállizmokat, hogy ezzel helyettesítsen bizonyos elhalt karizmokat.

— Erre gondolnak az orvosok, amikor azt mondják, még visszanyerhetem a kezem mozgását?

— Részben. Leletei alapján éppen maradt a bicepsének mintegy 50 százaléka — a biceps a felső kar mozgató izma, amely

az egész kar lendítését irányítja. Hogy ez mennyire lesz sikeres, az a kezelés során tűnik majd ki. Új izmokat kell begyakorolnunk az elvesztettek helyettesítésére.

— Rendben van, próbáljuk meg — mondtam.

— Először is próbálja meg felemelni karját a hát-, nyak- és vállizmai segítségével. Kezdjük azzal, hogy próbálja megmozdítani — oktatott.

Próbáltam. Nem történt semmi. Behunytam a szemem, hogy jobban tudjak koncentrálni. Éreztem, ahogy megfeszülnek és remegnek az izmaim, de nem engedelmeskedtek akaratomnak. Nem tudtam mozgásba hozni őket.

— Csak próbálja. Sikerülni fog — biztatott az orvos.

Összeszorított foggal próbáltam újra. Semmi.

— Gyerünk Joni. Próbálja újra — unszolt.

— Nem gondolja, hogy próbálom? — vágtam vissza dühösen.

— Arról van szó, hogy újabb izmokat irányítunk a régiek munkájának végzésére. Ne próbálja a régi, megszokott módon felemelni karját. Gondolja végig, hogyan kapcsolódnak az izmok a csonthoz és inakhoz, nézze — és megmutatta az ábrát egy könyvben, majd saját karomon húzta végig a vonalat. — Próbálja mozgásba hozni ezeket az izmokat. Csak mozgassa a hátizmait, és próbálja meg karját is mozgásba hozni ezáltal.

Még egyszer megpróbáltam, ahogy utasított. Több mint tíz percig megfeszített akaraterővel próbáltam. Végül felemelkedett a karom mintegy két centiméter magasba, aztán bénán visszahullt.

— Nagyszerű! Gyönyörű! Még egyszer! — vezényelt. — Szedje össze minden energiáját, hogy felemelje és emelve is tartsa a karját.

Összeszedve minden erőmet, megpróbáltam még egyszer. Néhány percnyi örült erőlködés után karom újra felemelkedett — ezúttal valamivel magasabbra, mint két centiméterre az asztal fölé és nekifeszült a tartószalagoknak.

— Újra! — parancsolta.

— Nem tudom. Fáj. Pihennem kell előbb — kértem. Már majdnem eltelt egy fél óra, és mindössze annyi történt, hogy kétszer felemeltem a karomat mintegy két-két és fél centiméter magasba.

— Jól van, Joni. Amint látja, kemény munka lesz ez. Sok

tennivalónk van még, mielőtt az igazi rehabilitációs munka elkezdődhetnék. De hamarosan annyira felerősítjük, hogy elmehessen innen Greenoaks-ba — mosolygott.

— Greenoaks?

— Igen, a Greenoaks-i rehabilitációs központba — magyarázta. Dr. Sherrill majd bővebben felvilágosítja erről. Ez a következő lépés. Ez egy kifejezetten mozgássérültek kezelésére specializált kórház.

— Rehabilitációs központ? Ó igen, már emlékszem. Ott fogok majd járni tanulni!

Az orvos mosolygott, letekerte a szalagokat és felállt.

— Jó szerencsét, Joni. Holnap újra jövök és folytatjuk a munkát. Előkészítjük Greenoaks-ra.

Majdnem egy hónapon át teljes erőmmel Greenoaks-ra készültem. Ott tanulok meg majd járni, ott kezdődik majd újra az életem. Mikor megjött az értesítés, hogy van helyük számomra, mindenki nagyon izgatott lett. A nővérek és az orvosok mind jöttek, hogy szerencsét kívánjanak a rehabilitáció felé vezető újabb lépéshez.

— Nos, lányom, aztán jól viseld magad. Meg ne halljam, hogy mindenféle vad partikon veszel részt — csúfolódott dr. Harris —, különben érted megyek és visszahozlak.

— Szó sem lehet róla — kiáltottam. — Nem hoz vissza ide soha többé. Bőven vannak betegek, akikkel foglalkozhatnak. Nos, persze lehet, hogy visszajövök, de majd a saját lábamon — és elviszem magát egy jó vendéglőbe ebédelni.

— Örömmel várom a találkát, lányom — nevetett dr. Harris. Megsimogatta a vállamat, intett és elment.

Két nővér — Anita (a kedvencem) és Alice — segített leszedni a képeket és plakátokat a szobám faláról és összepakolni a dolgokat, amelyeket a három és fél hónap alatt a kórházban összeszedtem. Jó néhány nagy doboz megtelt velük.

Azután jöttek a mentők, hogy átvigyenek a lent várakozó mentőautóban Greenoaks-ba. Amikor a földszinten kigurították a hordágyamat a szabadba, megcsapott a friss, szabad levegő, és sütött a nap.

— Várjanak kérem egy percre — kértem a mentőket. — Érzik ezt az illatot? — kérdeztem izgatottan.

— Elég bűdös van — horkantott egyikük kedélyesen.

— Ó, ez felséges! — és mélyet szippantottam a számomra oly gazdagnak és mámorítónak ható levegőből.

— Azt hiszem, maga egy kicsit beszívott az oxigénből — csúfolódott egyikük. Beemelték hordágyamat a kocsiba és elindultak Greenoaks felé.

Útközben nem állhattam meg, hogy össze ne hasonlítsam ezt az utamat azzal a legutóbbival. Akkor a fák zöldek voltak, teljes pompájában virágzott a nyár, a levegő forró és nyirkos volt, az emberek nyári ruhákban jártak.

Most a levegő csípős, hűvös, a boltok Mindenszentek nap-

jára feldíszítve őszi kiárúsítást hirdettek. A fák aranyárga és vörös színben pompáztak, és az egész táj az ősziről beszélt.

Egy teljes évszak múlt el azalatt, míg a kórházban voltam. Különös érzés volt, de nem engedtem, hogy felkavarjon. Az utazás túl szép és izgalmas látvány volt ahhoz, hogy időt vesztégessek az eltűnt nyár feletti siránkozásra. Engedtem, hogy a napsugarak cirógassák az arcomat az ablakon át. A vezetői ülés ablaka le volt engedve, úgyhogy a friss levegő szabadon áradt be és körülvett. Olyan gyönyörűséges volt az egész, hogy majdnem felkiáltottam örömömben.

Ahogy Greenoaks-hoz közelítettünk, még izgatottabb lettem. Greenoaks — a név is milyen kedves (Green oaks = zöldelő tölgyek). Lelki szemeim előtt megjelent egy nagy, koloniálstílusban épült ház fehér oszlopokkal, zöld pázsittal és óriási tölgyekkel.

Amikor a bejáratnál megálltunk, szertefoszlott minden álmom. Alacsony, nagy kiterjedésű téglapépület volt, amely inkább valamiféle gyárhoz vagy hivatalhoz hasonlított.

— Nos, itt vagyunk — mondta a vezető.

— Igen — feleltem halkán.

— Valami baj van?

— Nem, semmi — feleltem kicsit szégyenkezve. — Csak tudja, semmi nem olyan, ahogy azt az ember előre elképzeleli magának.

Bólintott, mint aki érti, aztán így szólt: — Ne féljen — azért ezek itt jó munkát végeznek. Azt hiszem, jól fogja érezni magát. Van itt jónéhány magakorabeli leány. Remekül fognak szórakozni együtt.

— Remélem — feleltem némi nyugtalansággal. Ahogy végigtölt a folyosón a szobám felé, jól körülnéztem és belestem a különböző szobák nyitott ajtaján. Csendes volt minden, mint a kórházban. Senkit sem „gyógyítottak” — nem tanítottak jární.

Láttam embereket tolószékben, feszítőkeretekben vagy ágyban fekvő. A folyosók sötétek és nyomasztóak voltak, tolószékek sorakoztak bennük ülő emberekkel. Régi intézmény volt már, ráfért volna a felújítás.

Mire a szobámhoz értünk, egészen el voltam csüggedve.

Papa és mama ott vártak rám. Elintézték a felvételemet, a számlát és egyéb üzleti részleteket. Megpróbáltak felvidítani,

de mihelyt a lehetőségek szerint kényelmesen elhelyezkedtem, mentegetőztek, hogy menniök kell. Láttam már ehhez hasonló viselkedést náluk — amikor a városi kórházban megmondták nekik, hogy sérülésem maradandó nyomot hagyott. Tudtam, hogy ismét az összeomlás szélén állnak, és nem akarják, hogy lássam szemükben a csalódottság könnyeit. Elbúcsúztak hát azzal, hogy: — Ahogy lehet, visszajövünk.

Körülnéztem a szobámban. Négy másik leánnyal osztoztam a kicsiny szobán. Elhatároztam, hogy bemutatkozom:

— Szervusztok! Joni Eareckson vagyok — kezdtem.

— Joni Eareckson — visszhangozták a nevemet megvetőleg, trágár szavak kíséretében. — Egyebet sem hallottam a városi kórházban, mint — Joni így, Joni úgy. Hányini tudtam volna.

Fanyar megjegyzéseik megdöbbsentettek, de erőt vettem magamon és mosolyogva feleltem:

— Nem is tudtam, hogy ilyen hírem volt ott.

A jég megtört. A többiek nevettek.

— Bocsánatot kell kérned, Ann — mondta egy másik. — Tudod, ő is újonnan jött. Utánad került a városi kórházba, és az az érzésem, nem volt olyan mintabeteg, mint te. Nyilván sokszor hallott kellemetlen összehasonlítgatásokat. Én Betty vagyok, Betty Jackson. Az ott, a túlsó ágyon Denise Walters.

— Halló! Bocsánat, hogy nem kelek fel.

— Igen, én is ismerem ezt a kényelmetlen érzést — humorizáltam, s hozzátettem: — Örülök, hogy megismertelek, Denise.

— És az is Betty — folytatta Betty Jackson, béna karjának egy mozdulatával intve: Betty Glover. Engem B. J.-nek hívnak, hogy megkülönböztessenek. — Betty Glover csinos kicsiny néger lány volt, sokkal fiatalabb, mint mi.

— Halló, Betty — mosolyogtam.

Betty felnézett és alig észrevehetően bólintott.

— Én is törött nyakkal fekszem itt, mint te — folytatta B. J. —, Bettynek vérrög került a hátgerincébe. Most folyik annak felderítése, miért bénult meg. Denise pedig azért van itt, mert S. M.-je van.

— S. M.? — kérdeztem tájékozatlanságomban.

— Sklerosis multiplex.

Megbántam, hogy megkérdeztem. Hallottam már a kórház-

ban az S. M.-ről. *Gyógyíthatatlan. Denise valószínűleg halott lesz a 20. születésnapja előtt* — gondoltam belső borzongással, és azon csodálkoztam, hogy tud ilyen kedves és nyílt lenni mégis.

— És ez itt — folytatta B. J. — Ann Wilson, akinek éles nyelvével már találkozta. Ann sportot űz a káromkodásból.

— Le vagy sajnálva... — szitkozódott Ann. Kivette a cigarettát a szájából és Denise felé hajította, de az ártalmatlanul kötött ki a földön.

— Nos, ismersz mindnyájunkat. Kész vagy erre a „házasságra”-ra? — kérdezte B. J.

— Azt... azt hiszem, igen... — dadogtam. *Kivéve Ann-t és a dohányfüstöt* — gondoltam magamban.

Ann egy következő cigarettára gyújtott. A kórházban mindenkit megkértem, hogy ne dohányozzanak körülöttem. Greenoaksban sok beteg dohányzott. Számomra a dohányzás undorító volt, nem bírtam a bűzét, és elvártam, hogy az emberek otthon dohányozzanak, és ne mellettem. Itt azonban ennek a szobának csak az ötöd része volt az enyém. Mit volt mit tenni, hozzászóltam a füstökhöz és jó képet vágtam a helyzethez.

Kipróbáltam Annon a leghatásosabb érvemet: — A dohányzás tüdőrákot okoz és megöl. — Rám nézett és monoton hangon válaszolt:

— Mit gondolsz, miért csinálom?

De Ann korántsem volt olyan nehéz eset, mint amilyennek első pillanatra látszott. Tulajdon keserűségemet és csüggedésemet fedeztem fel benne. *Néhány héttel ezelőtt magam is ugyanilyen depresszió és kétségbeesés mentem át* — emlékeztem vissza. Én is öngyilkos akartam lenni. Annban a belső zűrzavar minden más érzésen eluralkodott. Kitérősei is ezt mutatták, képtelen volt másra. Elhatároztam, hogy megpróbálok a közelebe férkőzni.

A következő néhány nap alatt jobban megismertem Greenoaks-t. A legkülönbözőbb életkorú, társadalmi osztályú, vagyos- és fajú emberek voltak elhelyezve az intézet négy szárny-épületében. Amputáltak, szélütöttek, gyermekbénulások, izombénulások, sklerosis multiplex-esek és egyéb központi idegrendszeri zavarokban szenvedők voltak együtt.

— Hogy kerül ide annyi új ember főként a mi korosztályunkból? — kérdeztem B. J.-t.

— Tört nyakkal. Többnyire fürdés és búvárkodás közben történik ilyen baleset. Ezek rendszerint néhány hónapot töltenek a városi kórházban, s aztán idejönnek rehab.-ra — magyarázta B. J.

Megjegyeztem magamnak a *rehabilitáció* „rehab.” rövidítését. Igyekeztem megtanulni a belső tolvajnyelvet, hogy ne látsszam olyan zöldfülűnek.

— Hány ilyen nyaktöréses eset van most? — kérdeztem.

— Talán tíz-tizenöt.

— Te mióta vagy itt, B. J.?

— Két éve — felelte.

Két éve! Megborzongtam a gondolatra. *Két éve — és még mindig bénán az ágyban, akárcsak én!* Az a gondolat, hogy nálam is ilyen sokáig elhúzódhat a gyógyulás, nyomasztóan hatott. Hosszú ideig hallgattam.

Azon az éjszakán, amikor ott feküdtem a feszítő vászonkeretemben és aludni próbáltam, visszatért a régi keserűség, amelyik annyira gyötört a kórházban. Megpróbáltam imádkozni, de nem tudtam. Megpróbáltam Isten ígéreteire gondolni, de az sem ment. Nem nyugtatott meg semmi.

A többiek látszólag beleszoktak a helyzetükbe. Nyugodtan csevegtek, úgy várták a villanyoltást. Kivéve Annt. Ő hangosan panaszkodott, zamatos kiszólásokkal fűszerezve a megjegyzéseit. Elhatároztam, hogy még ha életem hátralévő részét intézetben kell is töltenem, igyekszem kellemes modorú lenni — legalábbis látszólag —, és nem leszek olyan, mint Ann. Neki nem voltak barátai se kint, se a kórházban. Senki sem próbálta megérteni, sem közeledni hozzá.

Barátokra van szükségem, különben megzavarodom — mondtam magamban, és megfogadtam, hogy soha nem engedem szabadjára mérgemet se anya, se papa, se Jackie, se a többiek előtt, amikor látogatóba jönnek. Akármilyen keserű is vagyok belül, nem mutatom.

— Egész jó gondolat — jegyezte meg B. J., mikor másnap elmondtam neki elmélkedéseim eredményét. — Itt mindenki ugyanabban a cipőben jár, úgyhogy sok részvétre senki nem számíthat. Te pedig jól teszed, ha nem szerzel itt túl sok barátot.

— Miért? — kérdeztem.

— Ez itt elefántcsonttorony. Mindenki nagyjából — kis

különbségeket leszámítva — ugyanolyan állapotban van, tehát nagyon jól meg lehet szokni. Ha már elég sokáig fent tudsz ülni, hazamehetsz látogatóba, de alig várod, hogy visszajöjj. Sokkal könnyebb a magadhoz hasonlók közt. Nem halod a sopánkodást a toloszéked, tartószíjaid és egyebek miatt. Súlyos megpróbáltatást jelent innen végleg kikerülni. Az utca embere azt hiszi, hogy mert a lábad béna, az agyad is az. Úgy kezelnek, mint egy hülyét. Akik ide visszatérnek, mindig tele vannak panasszal az őket ért sérelmek miatt, és boldogan itt maradnak, mert itt otthon érzik magukat. És ha túl sok barátot szeresz, te is átveszed ezt a magatartást. Mert az igaz, hogy *könnyebb* egy ilyen elefántcsonttoronyban élni, de nem *jobb*. Nem bizony. Én csak tudom. Két éve vagyok már itt. Ezért igyekezz mindenáron a kívülvalókkal barátkozni!

Úgy látszik, Jay érezte ilyen irányú igényeimet. Nemcsak ő maga jött gyakran, hanem elhozta régi iskolatársaimat is. Különösképpen emlékezetes marad számomra, amikor Minden-szentek estéjén Jay és néhány barátja kosztüümösen jöttek látogatóba. Csakhogy itt szigorúan betartották a szabályokat, többek közt a látogatási időt is. Pontosan nyolc órakor felszólították Jay-t és barátait, hogy távozzanak.

Napjaim egyhangúak és unalmasak lettek, amelyeket csak látogatóim tettek színesebbé. A sok fekvéstől felsebződött a testem, ezért ágyhoz voltam kötve. Reggel egy nővér megetett, és kiürítette a katéterzsákot. Azután a fejem feletti tükröt úgy állította be, hogy láthassam a tv-t.

Délben ismét megetettek és „ürítettek”. És tovább nézhettem a tv-t délután. Délelőtt sportközvetítések, délután „szappan”-operák voltak (reklámcélú folytatásos tv-játékok). Este még egy étkezés és katéter-ürítés, majd újra tv-nézés egészen villanyoltásig. Minden új nap unalmas és monoton folytatása volt az előzőnek — evés, tv-nézés, alvás —, szüntelen, kétségbejuttató körforgás.

Meg kellett tanulnom gyorsan enni és inni. A személyzet mindig nagyon elfoglalt volt, nem volt ideje bíbelődni azokkal, akik lassan nyammogták ételüket. Túlságosan el voltak foglalva ahhoz, hogy közvetlen testi szükségleteinken kívül mással is törődhetek volna. Ha viszketett az orrom, meg kellett várnom, míg Jay vagy valamelyik nővér éppen jött. Hajam újra

kinőtt, összecsomósodott, koszos, fénytelen tömeg volt a fejemen: senkinek nem volt ideje, hogy megmossa.

Egy nap Jay megkérdezte:

— Mi ez a borzalmas szag?

— Milyen szag? — kérdeztem.

— Brr. Hiszen ez a hajad. Mikor mosták meg utoljára? — kérdezte.

— Több mint egy hónapja. A városi kórházban — feleltem.

— De hát ez rettenetes! Intézkednem kell, hiszen már bűzlik — kiáltott. Szerzett egy mosdótálat és szappant, és valami féle sampont is rögtönzött a hajamnak.

— Jaj, de jó érzés! — kiáltottam.

— Az enyémet is! — szólalt meg Denise. — Mosd meg a hajam, kérlek, Jay!

— Aztán az enyémet! — visszahangozta J. B. és Betty együtt. S ettől kezdve rendszeres hajmosás és fésülés lett Jay kötelessége minden héten mind az ötünk számára, amíg a „szabályok” le nem állították.

Mikor kinőtt a hajam, sőt néha fésűt is látott, kezdett érdekelni a külsőm. A gyógyszeres kezelés mellékhatásai múltfélben voltak, és nem volt már olyan groteszk a külsőm. De még mindig nagyon sovány voltam, és ahol a csontjaim kiálltak, ott a felfekvés nyomai mutatkoztak.

Diana White, egyik barátnőm az iskolából és az „*Ifjú Élet*” mozgalomból, rendszeres látogatómmá lett. Gyöngéd, együttérző keresztyén kislány volt, pozitív beállítottságú, jól kapcsolódó személyiség. Mindig boldognak és vidámnak látszott. De amilyen optimista volt, olyan gyakorlatias is. Egyáltalában nem az a bizonyos felelőtlen vidámság uralkodott benne, hanem erős akarattal győzte le a nehézségeket és sötétenlátását. Természettől fogva segítőkész volt, és egy csapásra elnyerte az emberek bizalmát. Széles arca, sötét haja és szeme felragyogott, amikor beszélt, és szája szögletében állandó mosoly bujkált, s ezzel engem is felvidített pusztán jelenléte.

Egyre többet jelentettek számomra látogatásai, mivel Jackie — akinek most megvoltak a maga problémái — nem volt már oly gyakori látogatóm. Diana bátorítása, bibliaolvasásai segítettek kitölteni az űrt, amely azzal is támadt, hogy Dick sem jöhetett már oly gyakran, tanulmányai miatt. Jason is kezdett

eltűnni az életemből. Hallottam, hogy egy másik leánnyal jár, és kezd komollyá válni a dolog.

Hálás voltam azért is, hogy az FT (fizikoterápia) változatosságot hozott unalmas napirendembe.

Kezdetben a fizikoterápiás nővér — egy bizonyos Barbara Marshall — bejött a szobámba, hogy tornáztassa béna tagjaimat. Néhány hét múlva azonban naponta két órára elvittek az FT-központba. Az első benyomásom erről a nagy szobáról az volt, hogy olyan, mint valami kínyzókamra. Különböző rafinált gépek álltak ott a béna testek, karok, lábak kinyújtására, mozgatóására. De akármilyen különös is volt ez a terem, jótékonyan is hatott rám, mert itt legalább láttam olyanokat is, akik már járni tanultak mankók és botok segítségével.

Joe Leroy, a végtelenül türelmes, izmos ápoló elvitt az FT-szobába, hogy megmutassa, mi mindent fog majd tenni velem a fizikoterápiás orvos, hogy megmozgassa testemet, és megmentse tagjaimat az elsorvadástól.

— Nézze — bátorított —, mindennek a „hátonfekvő baltetnek” is megvan a maga célja és rendeltetése. — Aztán tovább magyarázta, hogyan segít majd béna lábaim, karjaim és testem hajlítását, csavarását és feszítését.

— Segít megőrizni izmai rugalmasságát — magyarázta Joe.

— De hiszen nem érzek semmit. Mit számít az, ha a tagjaim megmerevednek? — kérdeztem.

— Zavart idéz elő a vérkeringésben. Ha az izmai megmerevednek, teste is megmerevedik, tagjai összezsugorodnak, és egész teste elnyomorodik — mondta Joe, miközben felhívta a figyelmemet a különböző módon kezelt betegekre.

A fizikoterápiás nővér mindennap húsz percig tornáztattott, hogy visszaadja izmaim rugalmasságát, még ha működni soha nem is fognak. Azután megkezdődött a kezelésem annak érdekében, hogy kivehessenek a feszítőkeretből, és rendes ágyban fekhessenek.

Azután fárasztó gyakorlatok következtek, hogy megtanítsanak felülni az ágyban. Odakötöztek egy billenődeszkához, felemelték a fejemet és leeresztették a lábamat. Ahogy lassan átbillentettek a függőleges helyzet felé, éreztem, ahogy a vér kiszáll a fejemből és émelygés fogott el.

— Várjanak! Ne emeljenek tovább! Nem bírom — kiáltottam.

Hat hónapos vízszintes fekvés után még azt se bírtam ki, hogy néhány másodpercre felemeljék a fejemet.

— Ó, Joe — zokogtam —, azt hittem elájulok! Fel tudok-e még valaha ülni?

— Biztosan, Joni, csak idő kell hozzá. Most csak 45 fokos szögben emelünk fel. Megpróbáljuk majd, hogy egy kicsit tovább légy ebben a helyzetben. Ha már néhány percig bírod, akkor növeljük a billenődeszka hajlásszögét. Hálaadás napjára tudsz majd széken is ülni — mondta vidáman.

Earl, a másik FT-segéd bólintott és így szólt:

— Látod, a tested annyira hozzászokott a vízszintes helyzethez, hogy a vérkeringésed is teljesen ehhez alkalmazkodott. — Earl széles gesztusokkal kísérte magyarázatát. — Mikor felemeljük a fejedet, a vér kiszáll belőle, és úgy érzed, mindjárt véged. De ha apránként és könnyedén csináljuk, akkor a szíved lassan „emlékezni” kezd, és végzi rendesen a maga munkáját. Megindítja a vérkeringést, és az agyadon keresztül is áramoltatja majd a vért.

Így is történt, míg végül „fel tudtam ülni” a billenődeszkával anélkül, hogy émelegtem volna, vagy elfeketedett volna körülöttem a világ.

Kivizsgálták, milyen mértékben tudok érezni és izmaimat mozgatni. Az orvosok és gyógyászok megállapították, hogy tökéletesen érzek a fejemben, nyakamon és vállaimon egészen a kulcscsontig. Valami nyoma volt az érzékelésnek a felső karomban és mellem felső részén, de úgy, mintha testemnek ezek a részei aludnának.

Ahogy haladtam az FT-kezelésben, Diana bátorított. Optimizmusa átragadt rám is. Valahányszor csak jött, mindig volt számomra valami ígéje.

— Figyelj csak — kiáltott —, mit üzen a Ján 16,23-24: „Bizony, bizony mondom nektek, hogy bármit kérni fogtok az Atyától, megadja nektek az én nevemben. Eddig nem kértetek semmit az én nevemben: kérjete, és megkapjátok, hogy örömetek teljes legyen.” Hát nem nagyszerű?

— De igen, az. Talán Isten velem is rendkívüli dolgot cselekszik. Hallottál a gyülekezetünkről? — kérdeztem.

— A gyülekezetetekről? — kérdezte Diana. — Nem. Mi van ott?

— Ma egész este imaórát tartanak a gyógyulásomért — magyaráztam.

— Ó, ez nagyszerű! Bármit kértek az Atyától, megadja nektek — ismételte Diana.

Az is bátorított, hogy az FT során kezdtem halvány bizsergést érezni az ujjaimban. Mostanáig bénák, érzéketlenek voltak, most mintha valamit éreztem volna bennük. Tudtam, hogy Isten elkezdte a gyógyításomat.

Aznap este iskolatársaim, barátaim, tanárain, rokonaim mind összegyűltek a helyi episzkopális gyülekezetben. Azzal a tudattal hajtottam álomra a fejemet, hogy reggelre meggyógyulok.

Természetesen nem így történt. Tudomásul vettem, hogy az Úr próbára teszi hitünket, és a gyógyulásom hosszú, lassú folyamat lesz, nem pedig valami hirtelen, természetfeletti jelenség.

Mikor Diana, Jay, szüleim és az „*Ifjú élet*”-ből való barátaim látogatóba jöttek, úgy tettem, mintha minden rendben volna, és eltitkoltam csalódottságomat és türelmetlenségemet.

— Az Úr meg fog gyógyítani — ígértem meg nekik. — Csak imádkozzatok és bízzatok.

— Ó, Joni — suttogetta valaki —, de bátor vagy. Bárcsak én is így tudnék hinni.

Szelíden mosolyogtam és magamban könyörögtem Istenhez, hogy siessen a gyógyításommal.

Decemberben még mindig gyöngé voltam, sovány és fel-fekvés okozta sebekkel tele, de az FT következtében már fel tudtam ülni, és így egy napra hazamehettem. Karácsony napját választottam, és izgatottan tervezgettem. Aznap, amikor megmondták, hogy hazamehetek egy napra, olyan izgatott voltam, hogy el se tudtam aludni. Ébren feküdtem a sötét szobában és megpróbáltam visszaemlékezni az elmúlt karácsonyra, még a balesetem előttre, ahogy karácsony este a hóban Dickkel együtt mentünk a gyülekezetbe és angyalokat rajzoltunk a hóba, aztán ahogy a kandalló mellett forró csokoládét ittunk és énekeltek a karácsonyi énekeket, melyeket gitárral kísértem. Vajon milyen lesz a karácsony az idén?

Végre eljött. Jay segített a nővéreknek felöltöztetni engem az útra. Azt a csinos sötét ruhát adták rám, amelyet a balesetem előtt egy héttel vettem; most úgy lógott rajtam, mint egy zsák. Jay hozott egy jóképű szőke parókát, hogy viseljem saját hajam fölött, mert az még nem volt elég hosszú ahhoz, hogy frizurát lehessen csinálni belőle.

Papa a feljárathoz hajtott és várt, amíg Joe és Earl a kocsihoz vittek. Megmutatták a családnak, hogyan helyezzenek el a kocsiban.

— Eszembe se jutott soha, hogy az autózás is lehet veszélyes — mondtam —, kivéve természetesen, ha az ember karambolozik.

— Te karambol nélkül is megsérülhetsz — figyelmeztetett Joe. — Nem ülhetsz támasz nélkül. Ha a kocsi megcsúszik, hirtelen megáll vagy akár befordul egy sarkon, azonnal elveszted az egyensúlyt és felbillensz, megütheted a fejed vagy az arcod. — Megmagyarázta, hogy a biztonsági övvel hogyan szíjazzanak le, de ezenfelül is tartsanak jó erősen kivált a fordulónál, indulásnál és megállásnál.

Hazafelé az úton semmi nem történt, bár a kocsikázás számomra izgalmas volt, tele apró gyönyörűségekkel. *Tél van* — gondoltam —, *két teljes évszak telt el azóta, hogy utoljára ott-bon voltam.*

— Mindjárt otthon vagyunk — szólt Jay, ahogy a kocsi befordult az ismerős háromszögletű kerületbe. Végignéztem az utcát, az iskolát, a zongoratanárom házát, az illatszerboltot — minden úgy volt, ahogy emlékeztem rá. Honvágy fogott el.

Néhány perc múlva felhajtottunk a meredek utcán a család házunk elé és behajtottunk a hátsó kocsi-feljárónál. Papa és Jay gyorsan kiemeltek a kocsiból és bevittek.

A honvágyam egyre nőtt. A ház ünnepi díszben várt. Egy nagy, illatos fenyő állt az ebédlőben, amely erre a napra az én szobám lett.

Mama valahonnan szerzett egy kórházi ágyat és felállította az ebédlőben. Régi szobámra gondoltam az ebédlő felett, amely annyi titkos imádságom, gondolatom és reménységem tanúja volt. Természetesen nem vihetek fel a szűk csigalépcsőn, úgy-hogy erre a napra az ebédlőben készítettek nekem helyet.

Mama a nagy ebédlőasztalt a fal mellé állította, hogy a szoba kényelmesebb legyen. Mikor papa a házat építette, nyilván előre tudta, hogy időnként sokan leszünk, mert a szoba tágas volt, a szokásos ebédlőknél két-háromszor nagyobb, kb. hat méter széles és nyolc méter hosszú, s benne akkora asztal, amely mellett kényelmesen helyet foglalhattak egyszerre akár tizennégyen is.

A kandallóban barátságosan pattogott a tűz, gyönyörűek voltak a karácsonyi díszek, az egész szoba vidámságot árasztott. Szinte túl sok volt az érzékeimnek. A szagok, látnivalók és hangok szinte elborítottak. A kórházban és a Greenoaks-i intézetben a szellemem legalább annyira megsérült, mint a testem — jelentősen csökkent a befogadóképessége. S most, hogy ez a hatás egyszerre ostromolta, szinte forgott körülöttem a szoba.

Az ülésben egyelőre nagyon hamar kifáradtam, úgyhogy a kórházi ágy rendkívül hasznosnak bizonyult. Félig ültem, félig feküdtem az ágyon. Felöltözve, szőke parókában majdnem emberi külsőm volt, de azért tisztában voltam azzal, hogy mennyire ijesztő vagyok. Kivált a lábam, ahogy vékonyan előre meredt.

— Mama, kérlek, takarj be — kértem.

— Fázol, drágám?

— Nem, de azért takarj be. Borzasztóan festek.

— Ugyan, nem igaz — felelte. — Bájos vagy. Nem, Jay?

— Természetesen — felelte nővérem.

— De azért csak takarj be. Hozd ide azt a barna takarót és terítsd a lábamra. Nem akarom, hogy akik esetleg átjönnek hozzánk, báméskodjanak. Kérem — makacskodtam.

— Ahogy akarod, Joni — sóhajtott mama, és leterítette a lábamat a takaróval, sőt alá is gyűrte. Tulajdonképpen nem is a látogatókért akartam, hogy betakarjanak, hanem azért, mert ez szüntelenül emlékeztetett rá, mennyire más ez a karácsony, mint az előzőek. Nem tudtam elviselni a látását.

Aznap eljött Dick a családjával, és az idő gyorsan telt. Először sajnáltam, hogy oly gyorsan telik, de azután már nem bántam, mert szüntelenül emlékezni kellett a korábbi karácsonyokra, és elszomorított, hogy mennyire megváltozott az életem.

Soha többé nem tudok kiszaladni a hóba, nem tudok karácsonyi dalokat énekelni a szomszédok ablakai alatt; ennek és még sok más gyönyörűségnek mindörökre vége, és láttam, hogy ezt mindnyájan érzik. Nem könnyezett senki, de a légkör szomorúsága nyomasztó volt.

Csak amikor újra a Greenoaks-i ágyamban feküdtem, akkor kezdtem el zokogni. És nem tudtam abbahagyni. B. J., Denise, Betty és Anna szintén hazamentek egynapos karácsonyi látogatásra. De — akiknek volt hová menniök, és akiknek nem volt — a karácsony mindnyájunknak egyaránt szomorú emlékeztető volt a jobb napokra és boldogabb helyekre, amikor még épek voltunk.

Megpróbáltam kielemezni érzéseimet azzal kapcsolatban, ami karácsonykor történt. Boldog és izgatott voltam, mert hazamehettem; ugyanakkor kijózanított az, hogy egészen más a viszonyom most a családhoz és a régi környezethez, mint azelőtt.

Mikor másnap a nővér jött és megvizsgált, azt mondta: — Joni, sajnálattal közlöm, de ez volt az utolsó hazamenetele egy jó ideig.

— Miért?

— Mert a felfekvési sebek kinyíltak a hátán és a csípőjén. A kiálló csontok átluggatták a bőrt. Ezek csak akkor gyógyulnak be, ha visszatesszük magát a feszítőkeretbe — közölte egyszerűen.

— És akkor nem is ülhetek fel? — siránkoztam.

— Sajnálom, de nem. Pontosan a felülés az, ami felnyitja ezeket a sebeket. Várnia kell, amíg meggyógyulnak.

Dick jött, amilyen gyakran csak tudott, autóstoppal tette meg a 60 mérföldnyi utat a maryland-i egyetemről. Mondhatom, a balesetem nagy áldozatot követelt tőle; érzelmei éppúgy felkavarodtak, mint az enyémeik.

— Dickie — mondtam egy napon —, túlságosan is ragaszkodunk a múlthoz. Ezt nem tarthatjuk sokáig. Nem forgathatjuk vissza az idő kerekét az iskoláskorunkba. — Szomorúan nézett rám, és bólintott.

— De majd minden jóra fordul. Meglátod, nemsokára . . .

— Nem! — kiáltottam —, nem fordul jobbra. Nem érted? Nem fogok meggyógyulni! Hát nem látod?

És újra rámtört az öngyilkossági szándék. Itt voltam bezárva a vászonbörtönömbbe. Csak a fejemet tudtam mozgatni. Fizikailag alig voltam több, mint egy holttest. Semmi reményem nem volt, hogy újra járni tudjak. Soha többé nem folytathatok normális életet, és nem mehetek feleségül Dickhez. *Legjobb, ha egyenesen kísétál az életemből* — vontam le a következtetést. Egyáltalán nem tudtam, mi értelme és célja lehet még egy ilyen életnek, amely éppen csak hogy van, egyik napról a másikra — felébredni, enni, tv-t nézni, aludni.

Miért is vagyok kénytelen ezt az iszonyú monotóniát végigcsinálni? Ó, hogy imádkoztam valami balesetért, amely véget vetne az életemnek. Az értelmi és szellemi gyötrelem éppoly elviselhetetlen volt, mint a testi fájdalom.

Csak hogy most sem volt semmi lehetőségem az öngyilkosságra. Ez a tehetetlenség megint csak elviselhetetlen volt. Elcsüggedtem, de ugyanakkor dühös is voltam tehetetlenségem miatt. Ó, hogy vágytam arra, hogy lenne elég erő az újjaimban, hogy valamit tehessek, amivel véget vetek ennek az életnek. A düh, félelem és csüggedtség könnyei csak növelték szenvedésemet.

Még valami hozzájárult szenvedéseimhez. Azok a sebek, amelyeket kiugró csontjaim okoztak, nem gyógyultak. Az egyetlen megoldás az orvosok által javasolt műtét volt. Így 1968. június 1-én visszavittek a városi kórházba csontműtétre. S ez további bizonyítéka volt annak, hogy betegségem gyógyíthatatlan. A csontok kiálló részeit nem vágták volna le az or-

vosok, ha csak halvány remény is lett volna arra nézve, hogy ismét tudom egyszer majd használni lábaimat.

A sebész, dr. Southfield megmagyarázta a műtétet.

— Mivel nem érez semmit, szükségtelen az altatás vagy érzéstelenítés. De ha érzékeny a sebek és a vér látására . . .

— Sose bánja — mondtam röviden. — Én már mindenem túl vagyok. Gondolja csak meg, több mint egy éve vagyok itt. Nem sok olyasmi van, amit ne láttam volna. És az is kevés, amit ne végeztek volna el rajtam. Vágjon csak bele!

És hallgattam, mikor dr. Southfield kése belevágott a csípőmbé. Vér serkent a penge nyomán, amikor kifejtette a bőr- és izomszöveteket. Asszisztensei nyújtották a különböző sebész-szerszámokat, ahogy kérte őket.

Néhány perc múlva hallottam azt a kellemetlen, nyiszorgó hangot, ahogy leereszték a csípőcsontom kiálló végét, amely a felfekvési sebeket okozta.

Nagyhangú dicsekvésem ellenére igen kellemetlenül hatott rám maga a műtő és ezek a hangok. Kényelmetlen érzésem támadt, és elkezdtem énekelni, hogy eltereljem figyelmemet a műtétről. Hangosan és hosszan énekeltem egymás után a legbúbanatosabb énekeket.

— Nem tudna valami mást énekelni, valami vidámabbat? — kérdezte dr. Southfield.

— Nem — feleltem röviden s folytattam a „hangversenyt”.

Egy idő után hasra fordítottak, és a sebész elkezdte faragni a farcsontomat. Egymás után csiszolta le a kiálló részeket, s végül betette a varratokat. Azután bekötözték, megvizsgálták, és visszavittek Greenoaks-ba, hogy gyógyuljak.

Mikor begyógyultak a sebek és kivették a varratokat, megengedték, hogy lassan felüljek. Earl gondosan feltett az ágyra, és megpróbált segíteni a felülésben.

— Így, Joni — mondta —, csináld szépen, lassan. Vigyázz, el ne szédülj és ki ne ess. Helyes?

— Helyes — visszahangoztam.

— Na most, csak könnyedén.

— Milyen voltam, Earl? Látod, ülök. Mit szólsz hozzá?

Earl nem felelt. Nyugodtan visszatett a feszítőkeretbe.

— Hagyjál az ágyamban, Earl — parancsoltam. — Újra fel akarok ülni. Ha attól félsz, hogy kiesem . . .

— Sajnálom, Joni. Vissza kell, hogy tegyelek. A műtét nem sikerült. A farcsontod újra felszakította a sebedet. Vérzel.

Ahogy ott feküdtem a keretben az elkövetkező hosszú heteken át, végül feladtam minden reményt, hogy valaha is járni fogok. De összeszedtem minden akaraterőmet, hogy legalább a karjaimat mozgatni tudjam. Ha a kezemet újra használhatom, nem leszek olyan tehetetlen. Nem kell Dianától vagy Jaytól függenem, ha meg kell mosnom vagy kefélnem a hajamat. Vagy tudnék egyedül enni. Ha csak valamit is tudnék tenni, bármit, nem lennék olyan gyámoltalan.

— Csinálhatsz a száddal is olyasmit, amit azelőtt a kezeddal csináltál — ajánlotta Chris Brown, az egyik gyógykezelőm, amikor megmondtam a szándékomat. A foglalkoztatási terápian láthattad, hogy voltak, akik a szájukban tartott ceruzával vagy botocskával tanultak írni vagy gépelni. Ezt te is megtanulhatod.

— Nem — mondtam. — Ez gusztustalan. Megalázó. Én ezt nem teszem.

Chris nem erőltette a dolgot.

— Talán máskor — mondta.

Később Jay jött látogatóba. Bár mosolygott, és úgy látszott, uralkodik magán, sírás nyomai látszottak rajta.

— Szervusz testvér — mondta.

— Sírtál, Jay?

Jay bólintott. Soha nem akart terhemre lenni tulajdon problémáival, és rejtegette gondjait előttem, de alkalmilag megtudtam, hogy bajok vannak a házassága körül. S most végleg eldőlt: válnak.

Őszintén kipakolt: — Vége. De majd rendbejön, Joni. Ne aggódj!

— De...

— Igazán ne aggódj — és témát váltott. — Nézd csak, hoztam neked valami finomat. Kinyitott egy zacskót, és kivett belőle egy fánkot. — Látod, a kedvenced.

Körülbelül egy órán át csevegtünk és olvastuk a *Seventeen* magazint, amelyet kiterített a feszítőkeret alatt.

Mikor menni készült, komolyan a szemembe nézett és így szólt:

— Joni, ha kijössz a kórházból, gyere hozzám, lakjál velem és a kis Kay-vel.

— Majd gondolkozom rajta, Jay — feleltem. — Meglátjuk, jó?

Megcsókolta az arcomat és végigsimította keze fejével a homlokomat. Aztán mosolyogva elment.

Jay ajánlatának a jelentősége lassan ért el a tudatomig, de azután elgondolkoztam rajta. Megfogadtam, hogy nem csinálok terveket, bár megnyugtatót a gondolat, hogy Jay-nél lakhatom.

Amikor később Dick is eljött, átgurította a feszítőkeretemet a játékkerembe és leült a padlóra, hogy beszélgethessünk. Újfajta kapcsolat támadt köztünk — barátság. Bár nyíltan egyikünk se mondta ki, mindketten beláttuk, hogy egyelőre nem számíthatunk arra, hogy férj és feleség leszünk. Először szerettem volna visszaszerezni kezem mozgóképességét. Azután végig kellett csinálni a rehabilitáció minden fokozatát, ami elég hosszú időt jelentett. Így többé nem beszélünk sem szerelemről, sem házasságról.

Látogatásai alkalmával többnyire barátilag biztatott és rendszerint felolvasott nekem egy új fordítású Újszövetségből. Hangosan és tisztán szólt az üzenet: hit, reménység, bizalom. De az egész olyan felületesnek látszott. Jó segítség az épkézláb embereknek, hogy legyőzhessék az élet kísértéseit és kétségeit. De mit mond *nekem* az Isten, aki itt fekszem mozdulatlanul a feszítőkeretben?

Diana az Ószövetségből olvasott fel, és kezdtem azonosítani magamat a prófétákkal. Talán Isten rám is ítéletés haragját töltötte ki, mint Jeremiásra.

Eloolvastam a Siralmak könyvét, és magaménak éreztem azt a szomorúságot, amellyel Jeremiás írt:

„Sírva sír az éjszakában,
könny áztatja arcát,
senki sem vigasztalja
azok közül, akik szerették.”

*Ó Istenem, milyen igaz. És én
még le sem tudom törölni a
könnyeimet!*

„Az Úr szomorította meg sok vétke miatt.”

*Igen! Megszegtem erkölcsi pa-
rancsait, és most itt a büntetés.*

„Mindnyájan, akik erre jártok,
nézzetek ide és lássátok:

Van-e olyan fájdalom, mint az én fájdalom,
amelyet nekem okoztak, amellyel megszomorított az Úr
izzó haragja napján.”

*Senki még ilyen súlyos bünte-
tést nem kapott, mint én. Miért
tette ezt Isten velem?*

„A magasból tüzet bocsátott
csontjaimba és eltiport engem.”

Baleset közben ... bénulás ...

„Elhagyottá tett, beteggé naphosszat ...”

Harag ... gyengeség és félelem.

„... megrendítették erőmet,
olyanok kezébe adott az Úr,
akiknek nem tudok ellenállni.”

*Egy éve ágyban, kiszolgáltatva
nővéreknek és segédszemély-
zetnek.*

„Szemem könnybe lábadt, bensőm háborog,
a földre roskadtam.”

*Meddig bírom még? Erőm vége
felé jár!*

„Bizony ellenem fordítja kezét,
folytonosan, egész nap.”

Istenem miért ... Miért? Miért?

„Elsorvasztotta húsom és bőröm,
összetörte csontjaimat.”

Felfekvésű sebek, csontműtét ...

„Körülbástyázott engem
méreggel és fáradsággal.”

*És még mindig feszítő-vászon-
keretben vagyok, katéterekkel
és ürítőzsákkal ...*

„Vaksötétbe helyezett engem,
mint a régen meghaltakat.”

Itt vagyok ennek a komor kór-

háznak a rabságában, hullajelöltként.

„Falat emelt körém, nem juthatok ki, súlyos bilincsbe vert.”

Le vagyok kötözve — feszítőkeret, leszorító pántok, acélfogók.

„Ha segítségért kiáltok is, elzárkózik imádságom elől.”

Isten pedig nem törődik velem.

„Elfeledtem, mi a jólét.”

Még csak nem is törődik velem.

(Jeremiás Siralmi 1,2.5.12-14; 2,11; 3,3-8.17)

Kicsoda, vagy micsoda az Isten? Nyilván *nem lehet személy, aki törődik az emberrel — érveltem. Mi értelme van az imádságnak, ha süket fülekre talál?*

A kétségek már éppoly mélyre fészkeltek magukat bennem, mint a lázadozás. Mikor Diana vagy Dick egy-egy ígéretet olvasott a Bibliából, amely reménységre biztatott, közbevágтам:

— Ez üres, felületes beszéd. Ugyan mit jelent ez számomra! Mondjátok meg, ugyan miben szolgált a javamra mindaz, ami velem az utóbbi évben történt? Nem akarok többé effélét halani!

Greenoaks-ban is voltak, akik csak fokozták tehetetlenségi érzésemet és elkeseredettségemet. Volt egy bizonyos Mrs. Barber, aki az éjszakai műszakban dolgozott, és egészen más okok miatt éppoly dühös és elkeseredett volt, mint én. Gyakran tett trágár megjegyzéseket azokra, akik valamiképpen az útjában voltak. Számára nem gondozásra szorult betegek voltunk, hanem akadályok munkája végzésében.

Egy este bejött a szobánkba és dühösen ledobálta képeimet az ablaknál lévő légkondicionálóról.

— Hogy a . . . ba gondolja, hogy meg tudom fordítani ezt a . . . s légkondicionálót, ha a maga . . . e rajta van? — sziszegte. A képek már hetek óta ott voltak, és semmiképpen nem akadályozták munkájában.

Felkapta Dick képét és borzasztó dolgokat mondott róla

trágár szavak kíséretében. Ténykedése felháborított és visszahátráltam.

Odajött a feszítőkeretemhez és így morgott:

— Itt kellene hagynom magát anélkül, hogy megfordítanám. De hogy lássa, hogy milyen vagyok, megfordítom. — Ezzel durván megfordított. Nem törődött karjaim helyzetével, az egyik karom, amely szabadon lógott, odacsapódott a kerethez és megsérült.

Bár béna lévén fájdalmat nem éreztem, a sérült karom csúnyán megdagadt. Otthagytam lógni sérült karomat, és kirohant a többi dolgát végezni.

Megrendülve, dühömben és félelmemben sírni kezdtem.

— Láttuk, mit csinált, Joni — mondta B. J. — Jelentened kellene a felügyelőnek.

— Igen. Én is hallottam mindent. Ki kellene őt dobognod — tette hozzá Dénise.

— De ha feljelentem, akkor bosszút áll valami még gonoszabb dologgal — zokogtam.

Másnap mama jött látogatóba, és megkérdezte, mitől zúzódott és dagadt meg a karom. Megpróbáltam dadogni valami kis balesetről, de a lányok elmondták, mi történt. Mama felháborodásában egyenest a felügyelőhöz ment, és kifejezéseit meg nem válogatva panaszolta be a dolgot.

Aznap este későn Mrs. Barber bejött az elsötétített szobánkba, csendesen odajött hozzám, és arcát közel tolva szívesen fenyegető hangon:

— Ha mondani mer valamit rám — drágán megfizet! Érti, maga...?

S ez nem volt üres fenyegetés. Megrémültem, hogy valami borzasztó dolog történhetik velem, ha még egyszer panaszkozom.

Az ilyen Mrs. Barber-félék mellett (ezek voltak kisebbségben), akik utálták a betegeket és gyűlölték a gondozás munkáját, voltak gondosak, figyelmesek is, de nem nagyon volt idejük. Mintha a nővéreknek csak arra lett volna idejük, hogy kitöltsék a kórlapokat. A legtöbb ápolónő és segédszemélyzet agyonhajszolt volt és rosszul fizetett, s ennek eredményeképpen nemtörődöm is.

Az ilyen epizódok csak növelték depressziómat. Jim Pollard, az egyik beteg fiú nagyjából ugyanazokkal a kérdésekkel

küszködött, mint én. Nyakizmai nem tudták egyenesen tartani a fejét, úgyhogy az enyhén félre volt csúsza. De hangja, értelme, szelleme egészséges volt.

— Ha van Isten, aki személyesen törődik velünk, akkor mi végett történik mindez velünk? — kérdeztem tőle.

— Éppen ez az — felelte. — Én is sokat olvastam és tanulmányoztam ezt a kérdést a vallásos és a filozófiai irodalomban egyaránt. Az életnek semmi értelme így. Abszurd az egész.

— Akkor mit erőlködünk? — feleltem. — Miért nem leszünk öngyilkosok? S ha az életnek nincs értelme, miért nem követ el az egész emberiség kollektív öngyilkosságot?

— Azért valami értelme lehet. Egyesek hisznek Istenben, és ez értelmet ad az életnek. De ha ilyen válságos helyzetbe kerül az ember, mint a mi esetünkben, akkor látja, milyen felszínes dolog az egész vallás — mondta komolyan.

— Azt gondolod tehát, hogy van értelme az életnek?

— Számunkra talán nincs. Akik épek, azok tudnak enni, dolgozni, szeretkezni — mindenfélét csinálni. Keresni a boldogságot, érted?

Bólintottam.

— De nézd, itt egészen más a helyzet. Életünk a legprimitívebb megnyilvánulásokra egyszerűsödött. És ezt az életet nem érdemes élni.

— Akkor miért élsz még mindig?

Jim vállat vont: — Azt hiszem, nem vagyok elég bátor ahhoz, hogy végezzek magammal. Mellesleg, azért lehet értelme az életnek, csak kell találnod a magad számára.

— Hogyan?

— Az értelmekkel. Intelligenciáddal. Én pl. kitűztem magam elé, hogy fejlesztem az értelmemet. A f . . . be a testemmel. Talán ha fejlesztem az intelligenciámat, annak van értelme.

— Lehet — hagytam jóvá. — De mi van a többiekkel? Azokkal, akik járni, mozogni tudnak. Ezek születtek, élnek és meghalnak anélkül, hogy valaha is egyéb céljuk lenne a pusztá létezésnél. Miért is töprengenének?

— Megfogtál, Joni — felelte. — Miért ne olvashatnál el néhányat a könyveim közül? Van néhány írásom Sartre-től, Marxtól és más nagy elméktől.

Nos elolvastam, de mindez csak távolabb vitt Istentől és a reménységtől — oda, hogy az élet értelme az, hogy *nincs értel-*

me. Az élet szilárd támaszpont nélkül, Isten nélkül kétségbeesésbe visz. Ezt már beláttam, de nem tudtam, hogy ezen kívül még miben higgyek. Hát nem fordított hátat nekem az Isten — ha egyáltalában van Isten?

Jim pedig egyre mélyebbre vitt az agnoszticizmusba. — Látd Joni, tulajdonképpen soha, semminek nincs értelme. Fogadd ezt el. Az élet szeszélyes és mulandó. Munka, siker, barátok, család — mindnek csak átmenetileg van értéke. Nem sokáig vagy itt a földön, hát használd ki ezt a rövid időt. Ne legyenek hiú ábrándjaid arra nézve, hogy át tudsz menteni valamit is az életen túlra.

— A baj az, Jim — szakítottam félbe —, hogy már az iskolában rájöttem, hogy az időleges dolgok nem elégítenek ki. Kell, hogy legyen valami, ami örökkévaló.

— És a baleseted? Ez kétségkívül nem mulandó — emlékeztetett. — Azt mondtad, hogy a Biblia szerint a bénaságod is a javadra szolgál. Mi a bénaságod célja?

— Nem tudom. Ez támaszt bennem kételyeket Istennel szemben. Ha Ő valóban él, miért nem mutatja meg magát nekem? Miért nem mutatja meg, mi a szándéka mindezzel, ami velem történt?

Mire Jim: — Kezdesz kinőni abból a korból, amikor az embernek még vallásra és Istenre van szüksége, Joni. Olvastad a többi könyvet is, amit odaadtam neked?

— Igen. Elolvastam *Siddhartha*-t és Kafka *Per*-ét, *Bioetikáját* — és — brrr — *Az ember keresi a dolgok értelmét* c. műveit. Elolvastam minden egzisztencialista művet, amelyet ideadtál — mondtam.

— Nos, meg vagyok hatva. Akkor tudnod kell, hogy a személyes Isten feltételezése egyszerűen nevetséges.

— Ott még nem tartok, Jim. Mindent elolvastam, amit adtál. S ezek a könyvek igen erőteljesen támogatják mindazt, amit mondtál. De...

— De félsz. Azt hiszed, Isten valahol fent trónol, és lesi, hogy lecsapjon rád, ha kételyeid vannak vele szemben. Nos, mondd Joni. Ha van Isten, mi rosszat tehet még veled, amit idáig nem tett meg? Így kell nézned a dolgot, én is így nézem. Nyomorék vagyok egy életre. Soha nem fogok lábra állni. Mit tehet még velem Isten, ha nem hiszek benne? Pokolba küld? Hiszen már most a pokolban vagyok! Nem — nincs Isten,

Joni. Nincs Isten! — Hangja valóságos süvöltés volt, mintha egyszer reménykedett volna abban, hogy mégis van Isten. Most azonban hitetlenségébe belerögződve lemondott minden reményről. — Nincs Isten.

Kétségbeesetten imádkoztam. — Istenem, két választásom van: vagy létezel, vagy nem. Ha nem létezel, akkor nincs értelme élnem. Ha a hívő emberek csak semmitmondó elképzelések áldozatai, azt is tudni akarom. Miért csaljuk meg magunkat? Az élet többnyire képtelenség. És úgy tűnik, az ember kikerülhetetlen végzete a kétségbeesés. Mit tehetek, Uram? Hinni akarok, de nincs mibe fogódzam. Istenem, bizonyítsd be léteidet nekem!

Fejem zsongott, mint egy méhkas a különböző gondolatoktól és filozófiáktól. Logikai, racionális, intellektuális állítások törnek elő, hogy éppoly gyorsan helyt adjanak tulajdon cáfolatuknak, amelyek éppoly érvényeseknek látszottak. Mi volt az igazság? Mi volt téves? Igazság? Ó, micsoda zűrzavar! *Elmém-ben is megháborodom, ahogy testemben megbénultam?*

A gondolkodásba belefáradva behunytam a szemem. Azután valahonnét nyugalom áradt belém. Egy gondolat — vagy emlék —, „egy halk és szelíd hang” szólalt meg fáradt agyamban. *Kinek szíve reád támaszkodik, megtartod azt teljes békességben.*

És elaludtam.

6.

Diana egyre gyakrabban jött. Oly gyakran, hogy egyes látogatóim azt hitték, a személyzethez tartozik. Egy napon letette a Bibliát, amelyből éppen felolvasott és így szólt:

— Joni, elhatároztam, hogy belépek ide önkéntes munkásnak, hogy jobban gondodat viselhessem.

— De Diana, nem hagyhatod abba az iskolát — tiltakoztam.

— Sokat imádkoztam útmutatásért, Joni. Azt hiszem, Isten akarata, hogy ezt tegyem. Látod, nem tudom, mit tervezett Isten a jövőre nézve... Ha egy fél évre szüneteltetem a főiskolai tanulmányaimat, az Úr vezetését adhat ezalatt a továbbiakra nézve — magyarázta.

— Igen, de...

Diana félbeszakított.

— Semmi de. Amíg Isten akaratát keresem ebben a dologban, addig csak önkéntes ápolónő leszek, legalább a következő őszig.

— Diana, én értem, mit akarsz tenni. De gondolod, hogy ez a helyes? — kérdeztem.

Bólintott. Szeme ragyogott az elszántságtól:

— Igen, feltettem magamban, hogy ezt teszem, erre nézve igazán békességem van.

Nagyon jó volt, hogy Diana ott volt a kórházban mint önkéntes ápolónő. Ugyanúgy szorgoskodott más betegek körül is, mint körülöttem. És figyelte a nővéreket és orvosokat, hogy egyéb dolgokban is segíthessen.

Közben a szellemi káosz, amely bennem volt, egyre-másra zsákutcákba vitt. Miközben megkíséreltem nyílnak maradni a hittel ellentétes irányzatok felé is, ennek eredményeképpen egyre nagyobb lett bennem a homály és a zűrzavar. Minél többet olvastam, annál nagyobb lett bennem a kétely: hát nincs olyan, hogy: igazság és olyan, hogy: értelem? Hiába olvastam Sartre-t, Hesse-t, Marxot és másokat, mindez nem hozott világosságot.

Úgy látszott, minél jobban kitárulkoztam az istentagadó filozófiák előtt, annál jobban távolodtam Istentől. Végül arra

a meggyőződésre jutottam, hogy nem sokat tanulhatok ezekből az irományokból. Keresésem visszavitt a Bibliához.

Kezdtém érezni, hogy Isten léte valóság és hogy neki valóban gondja van rám.

„Az én gondolataim nem a te gondolataid. Az én utaim nem a te utaid.” — Erre emlékeztetett az Igéből. Meg kellett értenem, hogy addig nem érthettem meg saját életem értelmét és célját, amíg komolyan nem veszem Isten létezését és istenségét.

— Hogy érted ezt? — kérdezte Diana, amikor egy napon erről beszélgettünk.

— Nos, megpróbálom megtalálni az élet értelmét azzal, hogy a dolgokat magamra vonatkoztatom. Tudni akarom életem értelmét és célját. A Biblia azt mondja, hogy életünk célja Isten dicsőítése. Az életemnek csak akkor van értelme, ha Istent dicsőítem — magyaráztam.

— Igen, értem — mondta Diana. — De hogy valósul ez meg a gyakorlatban?

— Ezt nem tudom biztosan. Azt azonban tudom, hogy idáig arra törekedtem, hogy a világ körülöttem forogjon. Most azonban meg vagyok győződve, hogy más úton kell járnom.

— Nos, a Bibliában találsz feleletet minden kérdésre — mondta Diana. — Ha szorgalmasan keresed, meg is találsz Isten akaratát.

— Bizony — feleltem. — Azt hiszem, azért vagyok türelmetlen, mert nem úgy tekintem az életet, ahogy Isten nézi. Egy év a feszítőkeretben egy évszázadnak tűnt előttem — de Isten előtt egy év nem sok idő. Ő az örökkévalóság koordinátarendszerében gondolkodik. Talán a dolgok kissé tovább tartanak, mint ahogy szeretném.

— Mi tehát a következő lépésed, Joni?

— Nem tudom. Azt hiszem, egyenként kell megvizsgálnom a dolgokat. Először: megbénultam, és nem tudom, miért engedte ezt Isten. De talán soha nem fogom megtudni, miért. Talán nem kellene szüntelenül ezen töprengenem.

— Akkor igyekezz kijutni ebből a tépelődésből — unszolt Diana.

— Igen. Nos, azt hiszem, aggódok is, mert nem tudom, mi lesz majd, ha hazamegyek.

— De hiszen éppen ezért kell az Úrban bízunk, Joni. — Mosolygott, szeme csillogott az örömtől az éppen most felfede-

zett új igazság miatt. — Azt nem kell tudnod, hogy Isten miért engedte meg a balesetedet. Ő tudja, és ez elég. Csak bízd rá nyugodtan, hogyan fordítja mindezt a javadra, még ha nem is most azonnal.

— Hogy érted ezt?

— Boldogabb lennél, ha tudnád, miért engedte Isten, hogy megbénulj? Nem hiszem. Ezért ne is törd a fejed a baleseted célján és értelmén — dorgált meg.

— Hát mit kellene tennem?

— Nos, először is itt a kezelésed. Visszaautasítottad az egyik kezelési módot — azt mondtad, ugyan mi értelme megtanulnod írni a szájadba dugott ceruzával. — Nos, ha Istennél van a dolgok végső értelme és célja, Ő meg tudja adni a béna élet értelmét is. De te ne küzdj ez ellen.

— Igen, de ugyanakkor haladok a fizioterápiás kezeléssel. Miért tanulnék meg írni a szájjammal, amikor remélhetem, hogy visszanyerem a kezemet?

— És — Diana szünetet tartott — mi lesz, ha nem javul meg a kezed?

Hallgattam. Ennek a lehetőségére gondolni sem akartam. Azt gondoltam: *Feláldozhatok egy évet, sőt többet is az életemből, hogy itt fekszem bénán. Feláldozhatom a lábamat is, hogy életem hátralévő részét tolószékekben töltssem. Nem fogok panaszkodni. De Istenem, csak azt add meg, hogy a kezemet használni tudjam, és így valamelyest normális életet élhessek! Ugye nem hagysz el örökre?*

— Joni!

— Tessék.

— Talán most még nem kellene a jövődre gondolnunk — mondta Diana halkán, mintha olvasott volna a lelkemben. — Tegyük mindig csak egy lépést egyszerre, ahogy mondtad.

— Azt hiszem, nem kellene azon törnöm a fejemet, mi lesz, ha kikerülök innét. Hiszen végül is ez egy rehabilitációs kórház. Inkább arra kell összpontosítanom, hogy kis lépésekben javuljak, ugye?

Másnap megkértem Chris Brown-t, az egyik gyógyászt, hogy szeretnék megtanulni írni a szájam segítségével.

Chris tetőtől talpig kellemes, vidám, segítőkész és biztató egyéniség volt, éppúgy mint Joe és Earl, a fizioterápiás segítőtőim.

— Az én dolgom — magyarázta egyszerűen —, hogy hozzásegítselek: tanulj meg a kinti életbe való beleilleszkedést.

— Ez minden? — csúfolódtam.

— Igen. A munka neheze a tied. Az enyém viszonylag könnyű.

— És mire tanítasz?

— Nos, először is arra, hogy hogyan kell írni tanulni.

— Rendben, Chris, tehát mit tegyek? — kérdeztem.

— Fogd ezt a ceruzát a szádba. Szorítsd a fogaid közé, így — magyarázta Chris. Ceruzát vett a saját szájába, és azután beletett egyet az enyémbé.

— Helyes, jó. Látod, milyen könnyű? Jaj, ne olyan szorosan, mert görcsöt kap az állkapcsod — tréfált —, csak elég erősen ahhoz, hogy ki ne ejtsd és irányítani tudjad. Látod?

— Mmmgen — morogtam, jelezvén, hogy értem.

Chris megtanított, hogyan húzzak vonalakat, köröket és más figurákat. Először kuszák és formátlanok voltak az ábráim, de több órás gyakorlás után kezdtem uralkodni a számba tett ceruzán.

Végül már betűket is tudtam írni. Minden erőmet és akaratomat összpontosítva írtam egy levelet mamának és papának. A levél rövid volt, a betűk nagyok és ormótlanok, de mégis csak írás volt.

Ez a teljesítmény nagyobb kedvet csinált, kezdtem élvezni ezt a fajta gyógymódot, és bátorítottak a nővérek és betegtársaim is, élénken üdvözölve minden kis előrelépést.

Szeptemberben a Kernans kórházba vittek egy második gerincműtétre. Tulajdonképpen nem akartam menni, de kiálló farcsontom még mindig megakadályozta, hogy a felfekvés okozta sebek meggyógyuljanak. A kórház mindössze egy mérföldnyire volt woodlawn-i házunktól, és elég nehezen tudtam elviselni azt a tudatot, hogy oly közel vagyok az otthonomhoz, és mégsem mehetek haza.

Ezúttal a műtét sikerült, és ezért hálát adtam Istennek. Ennek ellenére még tizenöt napon át kellett a feszítőkeretben feküdnöm, arccal lefelé. Ezalatt könnyebb influenzán*mentem át, és sokat olvastam. Hogy ellensúlyozzam a sok agnosztikus és ateista könyvet, amelyet már összeolvastam, most a Bibliához és az építő keresztyén irodalomhoz fordultam.

Mama órákon át türelmesen tartotta a könyveket, hogy

olvashassak. C. S. Lewis: „Egyszerű keresztyénség” (*Mere christianity*) c. műve nagyszerűen helyrebillentett és segített abban, hogy szellemi látáshoz jussak.

Október 15-én a születésnapomon drága ajándékot kaptam: végre arccal fölfelé fordulhattam. Aznap meglátogatott Diana, mama, papa, Jay és Dick is. Noha kapcsolatunk a szerelemből meghitt barátságba fordult, Dick hűségesen jött, amikor csak tudott.

Greenoaks-ba visszakerülve a dolgok kezdtek kedvezőbbre fordulni. Mivel a műtétem sikerült, lassanként kezdtem toloszéket használni, és a terápia különböző formái kezdtek könnyebben menni.

Az is bátorított, hogy láttam olyanokat, akiket elbocsátottak Greenoaks-ból. Köztük nem egy barátom hazamehetett és elkezdhette útját a világban. Ez olyan biztató volt számomra is, hogy megújult elszántsággal vettem magam a rehabilitációs gyakorlatokba.

Chris Brown kapva kapott megújult lelkesedésemem. — Miért ne alkotnál valami művészt most, hogy már szépen tudsz írni a száddal?

— Művészt? — kérdeztem.

— Igen. Mutattál néhány rajzot még egészséges korodból. Benned van alkotó szellem. Festhetnéd pl. ezeket a kerámiákat, látod milyen helyesek? — magyarázta.

Mellettem egy másik béna ecsetet tartott a szájában, és egy darab cserépre festékfoltokat mázolt. Olyan nevetségesnek látszott, mint valami óvodás játék.

— Nem tudom — mondtam csendesem.

— Ó, csak próbáld meg — unszolt Chris.

— Rendben van.

Megpróbálkoztam a festéssel, színes köröket és ormótlan figurákat mázoltam cserépedényekre. Csüggesztő látvány volt, minden vonását utáltam először. De amikor az edények kikerültek az égetőkemencéből, már-már elfogadhatónak látszottak. A gyakorlat során egyre jobbak lettek. Úgy voltam ezzel is, mint² az írással.

Néhány hét elteltével már tudtam készíteni néhány karácsonyi ajándékot családomnak és barátaimnak. Nem tudtam, miként vélekednek majd az édesség- és gyümölcsstartó tálakról, de véleményem szerint — a körülményekhez képest — elég jók

voltak. S külön elégtételt jelentett számomra, hogy én magam csináltam őket.

Egy napon Chris odahozott egy darab nedves agyagot.

— Mit akarsz vele? — kérdeztem.

— Rajzolj rá egy képet.

— Hogyan? A számban tartott ceruzával?

— Próbáld meg karcolótűvel.

— És mi legyen az? Valamit leírnak?

— Miért ne rajzolnál valamit, amivel önmagadat fejezed ki? Csinálj valamit, ami közel áll hozzád — ajánlotta.

Gondosan kimértem a távolságot a szájam és az agyagtábla között, kipróbáltam az agyag lágyágát, azután megpróbáltam odavésni valamit.

Elmondtam Chrisnek:

— Legutoljára a balesetem előtt rajzoltam egy kirándulásunk alkalmával. Gyermekkoromban apám szüntelenül biztattott, hogy rajzoljak. Ő maga természetadta tehetség. — Eszembe jutott, hogy kivált szénnel szerettem vázolni. Kirándulásunkkor telerajzoltam a vázlattömbömet hegyek, lovak, emberek és állatok képeivel.

Eszembe jutottak most ezek a színhelyek, és megpróbáltam visszaemlékezni a rajzolás tudatalatti folyamatára, hogyan adta vissza kezem a lelkemben lévő képet, hogyan került a papírra. A kezem volt a művészi talentum kulcsa. Vagy nem csupán az?

Néztem az egyszerű vázlatot, amelyet a nedves agyagba véstem. Lóháton ülő cowboy rajza volt. Nem vallott valami nagyszerű teremítő géniuszra, de hát ez volt a kezdet.

Chris azonban elképedten nézte első kísérletemet.

— Joni, ez nagyszerű! Igazi tehetség van benned. — Mosolyogva mondta: — Már azelőtt is bizonyára csináltál ilyet! Fel kell elevenítened a művészi képességedet!

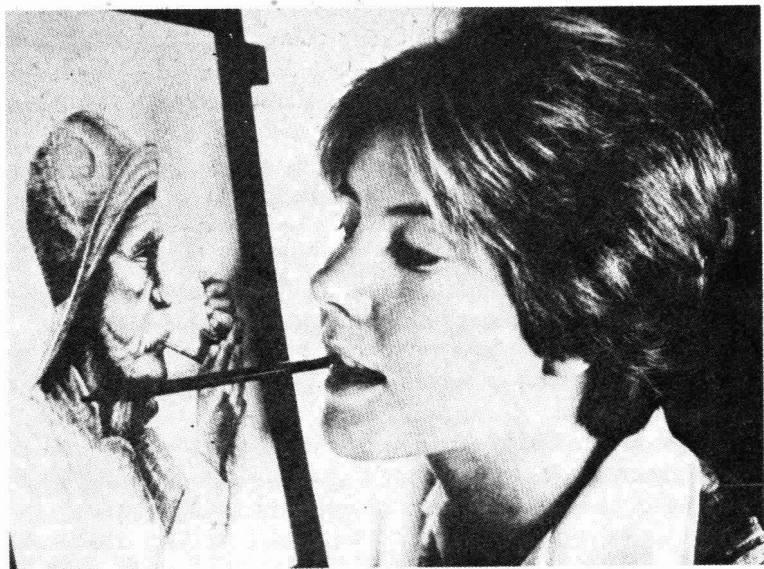
— De ez akkor volt, amikor még volt kezem — tiltakoztam.

Rázta a fejét.

— Nem számít. A kéz eszköz csupán. Az ügyesség, a tehetség az agyban van. Ha belejöttél, ugyanúgy fogsz tudni rajzolni a száddal, ahogy tudtál a kezeddal.

— Csakugyan? — kérdeztem.

— Persze! Meg akarod próbálni?

— Igen! Gyerünk, csináljuk.

Kimondhatatlanul elégedett voltam azon a napon. Csaknem másfél esztendő után először voltam képes kifejezni magamat teremtő, alkotó módon. Izgalmas dolog volt, és feléledt bennem a remény.

Szellemi állapotom is javult. Korábban haragom és felkavarodott lelkiállapotom keserűséggé súlyosbodott. Úgy gondolkoztam: *Ha Isten szeret — és ha van Isten —, hogyan engedheti, hogy ilyen állapotban legyek?* Különböző irányú kereséseim nem hoztak eredményt, így hát visszatértem a Bibliához — és keserűségem oldódni kezdett.

Bosszantott, hogy életem csupán evésre, lélegzésre és alvásra korlátozódott — nap mint nap. De fölfedeztem, hogy az emberiség többi része ugyanebben a hajóban evez. Életük ugyanabban a körforgásban telik el — csak éppen számukra nem annyira nyilvánvaló ez. Különböző jelentéktelen dolgok feledtetik velük, hogy ugyanabban a taposómalomban vannak. Munkájuk, tanulásuk, családjuk és pihenésük leköti őket, és nem veszik észre, hogy életük nagyjából nem több, mint az enyém — esznek, lélegzenek, alszanak.

Lassan tudatára ébredtem annak, hogy Istennek gondja van rám. Egyfajta „ kozmikus tengerimalac ” voltam, az emberi nem

képviselője, amelyen az igazság-kísérletét el lehetett végezni. Mindaz, ami elterelhetné a figyelmemet, kiesett az életemből. Isten elvette azokat tőlem. Olyan állapotba helyezett, amelyben semmi nem zavar. Életem tökéletesen az alapjaira egyszerűsödött. És most merre? *Mit tegyek az életemmel?* — gondolkoztam. — *Testem már nincs. De azért vagyok valaki.* Értelmet, célt, irányt kell találnom, nem pedig csak a pillanatnyi szükségeim kielégítését.

Még a kórházi szoba szigorú rendje is jelképpé lett. Enni, lélegzeni, aludni. Enni, lélegzeni, aludni. *Mi végett? Hogyan dicsőíthetem Istent? Mit tehetek?*

Igen, kell hogy legyen személyes Isten — érveltem. Lehet, hogy nem jelenti ki magát nekem valami látványos módon — de miért is tenné? Miért lennék én fontosabb, mint bármely felebarátom, akinek szintén hit által kell megtalálnia Istent, és nem látásban? Miért lennék én más?

Elmondtam Dianának gondolataimat. — Még semminek nem látom igazán az értelmét, Diana. Nem tudom, hogy Isten mit miért tesz, de hiszem, hogy Ő van, és valamiképpen ismer és megért engem. Gondolataimnak most ez a pozitív nézőpontja. Még mindig homály van bennem, de ezelőtt ez a homály kétkedésbe vitt. Most pedig hitre és bizalomra indít.

— Talán az egész összefügg azzal, amit a baleseted előtt imádkoztál.

— Mit imádkoztam?

— Emlékezz csak! Elmondtad, hogy baleseted előtt röviddel így imádkoztál: Uram, tégy valamit velem, hogy megforduljon és megtérjen az életem. — Isten talán ezzel válaszolt az imádságodra.

— Már én is gondolkoztam ezen. Meglehet, hogy így van. De biztos, hogy nem ezt vártam. És neki is megvan a maga menetrendje — mondtam, majd hozzátettem: — Nem tudom belátni, mi lehet ezzel a célja. Talán soha nem fogok járni. És el sem tudom képzelni, hogyan lehetek még egyszer boldog az életben. Azt hiszem, ez az, ami zavar.

— Hogy nem vagy boldog?

— Igen. Ezt az egyet azért megtanultam azoktól az egzisztencialista íróktól, hogy az ember nem tud szüntelen kétségbeesésben élni. Gondolod, hogy leszek én még egyszer boldog is, Diana?

— Nem tudom, Joni, nem tudom.

Égyre jobban belemélyedtem a Szentírás tanulmányozásába és az építő keresztyén irodalom olvasásába. Francis Schaeffer, C. S. Lewis írásai friss, üde levegőt hoztak életembe. Kezdttem közvetlenül a magam életére alkalmazni Isten Igéjét, és értékelni ilyen szempontból is. Életemben először kezdett a Biblia jelentőséggel teljes könyvvé válni számomra. Egy kissé könnyebben tudtam elviselni életem próbáit, amikor látni kezdtem, hogyan illeszkednek bele Isten tervébe, kivált a zsoltárok olvasása közben. „Az Úr enyhülést ad betegágyán” (nekem — az én betegágyamon) Zsolt 41,4.

Az éjszakák voltak a legrosszabbak. Megtörtént, hogy aznap a terápia nem jól ment — vagy senki látogatóm nem jött. Vagy Mrs. Barber volt közönséges és goromba hozzám. Sírni szerettem volna ilyenkor, de nem sírhattam, mert senki nem volt, aki letörölte volna szememet és kifújta volna az orromat. Az Ige bátorított, és most már az igazságait a magam életére és szükségére tudtam alkalmazni. Az ilyen nehéz éjszakákon elképzeltem, hogy az Úr Jézus áll az ágyam mellett. Úgy képzeltem magam elé mint erős, megnyugtató személyt, mély, nyugalmat árasztó hanggal, ahogy éppen egyenesen hozzám szól: „Íme, én veled vagyok mindig. Annyira szerettelek, hogy meghaltam érted; nem gondolod tehát, hogy most is tudom, mi az, ami a javadra szolgál, még ha bénán kell is feküdnöd?” Az Ige valósága azt jelentette számomra, hogy Ő velem van. Mellettem, a tulajdon szobámban. Ez volt az a vigasztalás, amelyre szükségem volt.

Rájöttem, hogy az Úr Jézus valóban együtt tud érezni velem ebben az állapotomban. Hiszen ott a kereszten ő is bénán várta a halált azokban a borzalmas órákban, tehetetlenül és magárahagyatva.

Jézus Krisztus tudja, mit jelent az, ha valaki nem tud mozogni — nem tudja megvakarni az orrát, áthelyezni a súlypontját, megtörölni a szemét. Ő sem tudta mozdítani sem a kezét, sem a lábát. *Ő is béna volt a kereszten.* Ő tehát pontosan tudja, mit érzek. „Mivel tehát olyan főpapunk van, aki áthalt az egeken, Jézus, az Isten Fia, ragaszkodjunk hitvallásunkhoz. Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt” (Zsidók 4,14).

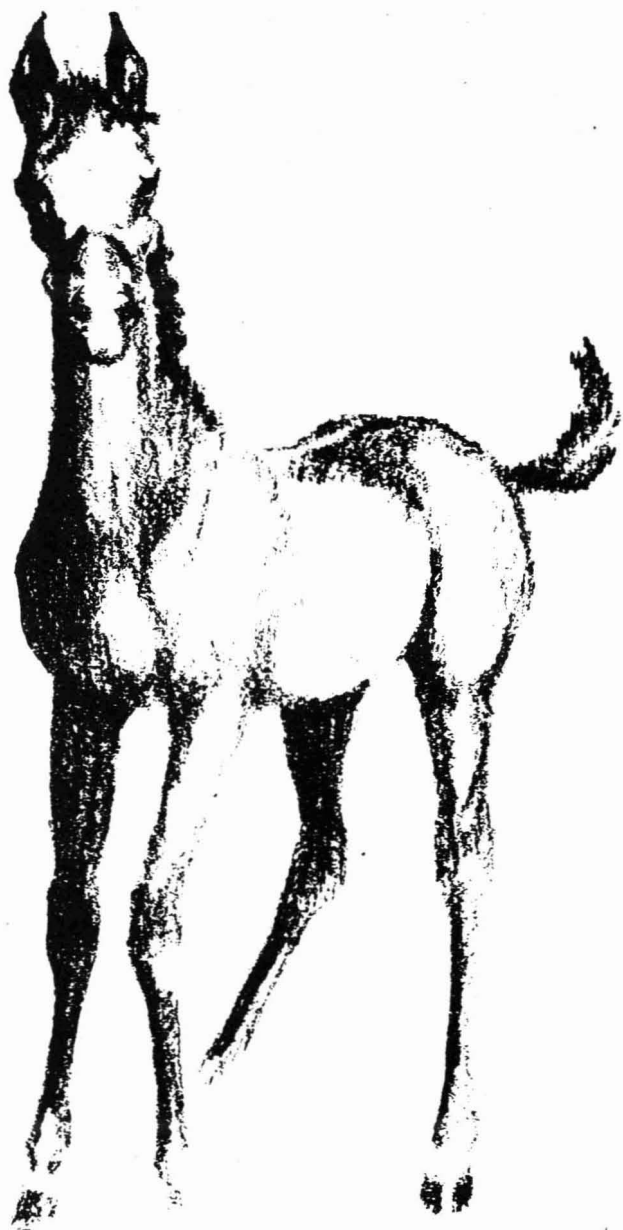
A balesetem előtt nem volt „szükségem” Krisztusra. Most kétségbeejtő szükségem volt rá. Amíg járni tudtam, soha nem látszott fontosnak, hogy neki is része legyen a döntéseimben — hogy milyen összejövetelre megyek el, elmenjek-e valamelyik barátomhoz, vagy egy labdarúgó mérkőzésre stb. Úgy látszott, semmi köze az ilyen jelentéktelen dolgokhoz. Most azonban, hogy az életem az alapvető élettevékenységekre korlátozódott, Jézus Krisztus is része lett annak, mivel gondja volt rám. Tulajdonképpen Ő volt az egyetlen megbízható valóság az életemben.

Ezek az új és megnyugtató fogalmak meglevenítőleg hatottak szellememre, és azt hiszem, Jay-nek is segítettek saját gondolai megoldásában, amikor beszéltem neki róluk.

Rajzoló tevékenységem, mellyel önmagam, hangulataimat fejeztem ki ebben az egyszerű formában, jobban hozzájárult gyógyulásomhoz, mint gondoltam volna. Újfajta beállítottságomnak megfelelően elkezdtem „PTL”-lel szignálni rajzaimat (Praise the Lord = dicsérjétek az Urat), mintegy ama hitem kifejezésül, hogy Istennek gondja volt rám. Egyszerű kifejezése volt ez annak, hogy Őt dicsóítom, amiért segít nekem egyéniségem ily módon való kifejtésében és gyógyításában.

Elkezdtem többet törődni a külsőmmel. Mindezidáig kerültem a tükörbenézést. Most Jay és Diana rendbehozták a hajamat és arcomat, a lehető legelőnyösebb ruhákat keresték ki számomra, és általában segítettek, hogy megjelenésem kedvezőbb hatást keltsen.

A gyógyászat során most már próbálgattam a felülést. Eleinte még mindig a hányinger és a szédülés kerülgetett, ahogy ülő helyzetben emeltek az új ágyamon, miközben a lábam lelógott az ágy széléről. Lassú folyamat volt, de nemsokára már majdnem egészen fel tudtam ülni. Azután a billenődeszkát használtam arra, hogy újra hozzászokjam a függőleges helyzethez, miközben az oly sokáig tétlen izmaimnak újra meg kellett szokniuk, hogy egyenesen tartsák a fejeimet. Mikor a fül- és nyakizmaim megszokták a függőleges tartást, megengedték, hogy toloszékbe üljek. Lábammat rugalmas szalagokkal tekerték át, hogy a vér ne ülepedjen le a csípőm és lábam ütőereiben s ne legyenek vérkeringési problémáim, azonkívül pedig kaptam egy szoros fűzőt, hogy egyenesen tartsa felsőtestemet. Ez lehe-

Jane
PTL

tővé tette, hogy megmaradjak ülő helyzetben és kényelmesen lélegezhessem.

Boldog izgalmat éreztem, hogy ilyen szépen haladtam a gyógyulásban, és alig vártam, hogy újra hazamehessek karácsonyi szünidőre. 1968 karácsonya — egy egész év telt el azóta, hogy utoljára otthon voltam. Ezúttal azonban több napra is hazamehettem.

Közvetlenül karácsony előtt papa és mama érdekes hírekkel állítottak be.

— Joni, úgy hallottuk, van egy új kórház Kaliforniában — mondta papa —, „Rancho Los Amigos”-nak nevezik, Los Angelesben van, és igen kiváló eredményeket érnek el a gyógyításban.

— Rehabilitációs módszerük rendkívül modern — tette hozzá mama. — Megtanítottak már jó néhány embert kezük és lábuk használatára még az ún. reménytelen esetekben is.

— Nagyszerű — kiáltottam —, vigyetek oda! Lehetséges?

— Most érdeklődtünk hely iránt. Hamarosan várjuk a választukat — mondta papa. — Mi nem mehetünk oda veled, de megbeszéltük Jay-vel, ő szívesen elmegy. Valahol a közelben lakást bérel, hogy veled lehessen.

— Ez csodálatosan hangzik — kiáltottam. — Imádkozunk, hogy Isten tegye lehetővé. Nem lehetne ez a karácsonyi ajándékom?

Izgalomban töltöttem a karácsonyt. Elég erős voltam már ahhoz, hogy néhány napot otthon töltsék, és nagyon jó volt újra normális környezetben élni. S mikor Dick meghívott, hogy menjek vele moziba, oda voltam a gyönyörűségtől.

De akármennyire igyekeztem, hogy újra normális legyek, lehetetlen volt. Dick átfogott a karjával, és én még csak nem is tudtam róla. Szeretettel simogatott — de ebből sem éreztem semmit. A filmet néztem. Végül megkérdezte: — Nem érzed?

— Mit?

— Ezt — és újra megsimogatott.

— Nem — feleltem halkán, zavartan. — Úgy sajnálom. — Pedig annyira érezni akartam karját, érintését.

Mikor hazafelé hajtottunk, Dicknek hirtelen fékeznie kellett, én előrelódultam és megütöttem homlokomat a peremben. Nem tehettem róla, nem tudtam megkapaszkodni. Szerencsére

nem sérültem meg, csak a büszkeségemen és az éneimen esett sérülés.

Dick önmagát vádolta, hogy ez megtörténhetett.

— Miért is nem fogtalak, ahogy kellett volna — szidta magát.

— Dick, kérlek, ne vádold magad. Idő kell, amíg megszokod. Különben is nem történt semmi bajom. Ne rontsuk el az esténket.

További bajok nélkül sikerült hazaérnünk. Mikor Dick betolt a lakásba, azt mondtam:

— Dickie, köszönöm szépen. Nagyszerűen éreztem magam! Majdnem olyan volt, mint régi életem izgalmas dolgai. Másfél év óta ez volt az első normális dolog, amit csináltam. Köszönöm, Dickie.

— Én is nagyon élveztem — mondta egyszerűen, és fölém hajolt, hogy megcsókolja a homlokomat. — Örülök, hogy jól érezted magad. Beszédes szemei mosolyogva keresték az enyémet.

Valóban nagyszerű volt. De azért nem volt olyan, „mint a régi szép időkben”. Mindkettőnket feszélyezett a tolószékem, és én arra gondoltam: vajon *élek-e még egyszer normális életet?*

Elhatároztam, hogy mindent megteszek ennek érdekében, legalábbis ami a magatartásomat illeti. Milyen más volt ez a mostani karácsony, mint a tavalyi! Akkor csak egy napot tölthettem otthon, és annyira szégyelltem a nyomorúságos külsőmet, hogy igyekeztem a háttérbe maradni és a régi barna terítővel takartam be a lábamat.

Az idén új harisnya és élénk narancssárga pulóver, valamint divatos rövid kordbársony szoknya volt rajtam. Hajam még mindig kissé rövid volt, de azért már nőies a frizurám. Ismét nőnek éreztem magam, nemcsak egy kórházi pizsamába bújtatott testnek.

Ezúttal már semmi kedvem nem volt visszatérni Greenoaks-ba.

— Megkaptad, Joni — mondta papa.

— Mit?

— Nem kell visszamenned Greenoaks-ba. Éppen most jött a levél Kaliforniából. Rancho Los Amigos-ban helyet biztosítottak a számodra. Jövő héten utazunk, újév után.

Sírni kezdtem.

— Ó, papa, olyan boldog vagyok. Él az Úr! Felel az imádságomra.

— Anya és én elkísérünk a repülőgépen. Jay ott fog várni.

— Nem is hiszem, hogy igazán megyek.

Rancho Los Amigos — ott kapom vissza a kezemet —
gondoltam.

7.

A repülőút Kaliforniába emlékezetes esemény volt. Mindenesetre életemben akkor repültem először, még hozzá a *reménység* felé repültem. Hamarosan meggyógyul a kezem — folytatódhat Dickkel a kapcsolatunk és összeházasodhatunk. Végre láthattam valamit abból, amiről azt gondoltam: Isten így fordítja javamra a történeteket.

Amikor Los Angelesbe érkeztünk — mintegy négy és fél ezer kilométernyire a dermesztő télbe borult Baltimore-tól —, az idő napos, meleg volt. Azonnal éreztem, hogy élvezni fogom az ittlétet.

Még emlékeztem a csalódásra, amely akkor ért, amikor Greenoaks-ot megpillantottam, ezért szándékosan nem alkotam magamban előre semmiféle képet Rancho Los Amigos-ról. Meglepetésemre Rancho nagyon szép volt, és személyzettel bőven ellátott. Az ápolószemélyzet több tagja főiskolai diák volt, akik így keresték meg a tanulmányaikhoz szükséges pénzt. Voltak köztük lányok is, és nagyon örültem, hogy magamkorú és hasonló családi hátterű fiatalokat is találtam ott, akikkel társalghattam.

Nagy hatással volt rám a ház jól irányított és ellenőrzött munkarendje. Greenoaks-ban mindenki mindig el volt foglalva, de az inkább hasonlított a kaotikus nyüzsgéshez, túl voltak terhelve. Itt azonban, noha szintén mindenkinek bőven volt tennivalója, minden a betegek érdekében történt, és nem volt öncélú a nyüzsgés. Azt hiszem azért, mert jól szervezték meg a munkát, jól válogatták össze és főként jól fizették az embereket.

Mama és papa addig maradtak velem, amíg biztosítva nem látták kényelmes elhelyezkedésemet. Azután visszatértek Baltimore-ba. De velem maradt a nővérem Jay és kislánya Kay egy bérelt lakásban Rancho Los Amigos közelében. Egy este, úgy egy héttel később nagy zajra lettem figyelmes a hall felől. Füleltem — nem, biztos, hogy nem tévedtem. Diana, Dick és Jackie rontottak a szobámba.

— La, la, la — énekelte Diana, és idegenszerű gesztikulálással hajlongott.

— Nem igaz!!! — sikítottam.
— Olyan magányosnak éreztük magunkat — nevetett Dick.

— Örülsz nekünk? — kérdezte Jackie.

— Ó, gyerekek! Hogy kerültetek ide?

— Kocsin, egyvégtében — mondta Diana.

— Non-stop — tette hozzá Dick. — Ezért vagyunk olyan koszosak.

— Igen — mosolygott Jackie. — Egyenesen a kórházba jöttünk. Végigzúgtunk Nevadán, és meg se álltunk azóta, ma este ide akartunk érni, még mielőtt a látogatási idő befejeződnék.

— Azt hiszem, az utolsó 50 mérföldet kipufogógázzal tettük meg — nevetett Dick.

— Gyerekek, ez már túl sok — mondtam. Vad, lelkes, boldog újratalálkozást ünnepeltünk ott, és bizony jó néhány „szabályt” megszegtünk, ahogy egymás szavába vágva mesélték utazásuk részleteit, hadonászva és vad hahotákkal tarkítva elbeszélésüket.

Jay és Kay még idejében jöttek, hogy itt találják őket, és azonnal meghívták: vigyék hálózásukaikat és sátrukat az ő lakásukhoz, üssék fel ott tanyájukat, amíg itt lesznek.

Ranchóban érkezésem után azonnal megkezdődött a terápia, amely abból állott, hogy a lehető legnagyobb mértékben önállósítsanak. Alsókaromat szíjakkal látták el, megtanítottak a karom mozgására a váll- és hátizmaim segítségével. Bizonyos izmaim bevetésével fel tudtam emelni, illetve le tudtam engedni a karomat egy bizonyos mértékig, de nem tudtam sem az ujjaimat, sem a csuklómat mozdítani. Az irányított mozgás csak a karjaimra korlátozódott. Ujjaimmal még a legkisebb és legkönnyebb tárgyat sem tudtam megfogni vagy felemelni.

Viszont megtanultam önállóan enni. Egy kanalat 45 fokos szögben odaerősítettek az alkaromat tartó szíjakhoz. Karom mozgásával bele tudtam meríteni a kanalat a tányérba, és fel tudtam emelni a szájamhoz. Ez a mozgás, mely életem első tizenhét évében oly simán és automatikusan ment, most csak nehezen, összpontosított figyelemmel sikerült. Inkább hasonlított valamely merev gőzlapát működéséhez, és gyakran bizony többet szórtam szét az ételből, mint amennyi a szájamba került.

De ez is izgalmas élmény volt — másfél év eltelte után először tudtam önállóan enni.

Mozdulataim lassan gyakorlottabbak lettek, és elkezdtem villát is használni, hasonló módon és igen mérsékelt sikerrel. Nem nagy dolog egy csöppnyi törtkrumplit a szánkhoz vinni, de ez a „teljesítmény” is örömmel töltött el.

Ranchóban az orvosom fiatal, tehetséges specialista volt, a módszerei újszerűek voltak, nem hagyományosak.

— Köszönöm doktor, hogy nem zavarta ki a barátaimat, amikor berobbantak ide — mondtam.

— Nem akarom, hogy bárki is elzavarja a barátait — mondta. — Sőt azt akarom, hogy jöjjenek, amilyen gyakran csak tudnak.

— Igazán?

— Igen. Azt akarom, hogy figyeljék meg az egész gyógykezelést, amelyet alkalmazunk, és minél többet értsenek meg bénaságának okaiból.

— Úgy érti, hogy figyeljék meg a fizioterápiás és munkaterápiás kezelésemet?

— Mindent. Azt akarom, hogy a családja és a barátai minél jobban ismerjék meg a maga életét, szükségleteit és problémáit, legalább annyira, ahogy mi ismerjük.

— Miért, doktor?

— Hogy segítsenek magának, hogy ne szoruljon többé kórházi kezelésre — mondta.

— Azt akarja, hogy tanuljanak meg gondozni engem?

— Pontosan ezt. És azt akarom, hogy reális célként tűzze ki maga elé, hogy minél hamarabb véglegesen hazatér innen.

— Ha-a-za? — dadogtam.

— Úgy gondolom, hogy tervbe veheti, hogy április 15-én hazamegy — jelentette ki.

— Április 15! De hiszen addig már csak három hónap van. Készen leszek akkorra?

— Ez magától függ. Hajlandó ennek érdekében dolgozni?

— Igen, hajlandó vagyok!

Hihetetlenül hangzott. Szokatlan volt, hogy így nézzem a gyógyulást. Greenoaks-ban soha nem tudtam, mi lesz, ha egyáltalában számíthattam valamire. Szüntelen temettem a reményeimet, egyáltalán nem tervezgettem, csak éltem napról napra. Most azonban már volt tervem — és addig csak három hónap

van hátra! Csak úgy nyüzsgött bennem a sok gondolat és álom: mi is lesz, ha majd véglegesen hazatérek.

Judy, egy keresztyén főiskola hallgatója, aki félállásban a Rancho dolgozója volt, barátnőmmé lett. Szellemi érettségben sokkal előbb tartott nálam, ezért gyakran beszélgettem vele az Úrról, remélve, hogy a hitéből valami ragad rám is. Judy egy bibliaiskola hallgatója volt nem messze a kórháztól, és örömmel osztotta meg velem új meg új felfedezéseit a bibliai igazságok terén. Úgy éreztem, most már életem minden területén fejlődés mutatkozik.

Judy egy nap korán reggel betolt egy üres tolószéket és így szólt:

— Elég hosszan fel tudsz ülni naponta, hogy már használni tudj egy ilyen széket is.

— Igazán? És magam hajthatom? Hogyan?

— Látod ezt a nyolc kiálló gumibütyköt a kerekek külső részén?

Bólintottam.

— Nos, lógasd le a karodat a kerekek mellé és szorítsd a kezedet a bütykökhöz. Így, látod?

— Igen. És azután?

— Emlékszel a vállizmaiddal kapcsolatos gyakorlatokra? — folytatta. — Ha mozgásba hozod azokat és a felső karod izmait, akkor az alkarodat is mozgásba tudod hozni a gumibütykök mentén. Fárasztó és unalmas lesz, amíg rá nem jössz a nyitjára.

— Rendben van. Mikor kezdjük?

— Most. Te magad fogod hajtani a széket a fizioterápiára — mondta Judy.

— De az FT csak 9-kor kezdődik, most pedig csak hét óra van — mondtam.

— Helyes — mosolygott Judy.

Lassú és fárasztó folyamat — gondoltam. Odaszíjaztak a székhez, hogy ki ne essek belőle, és ez volt a szerencse. Kipróbáltam minden gyakorlatot, amire csak emlékeztem, hogy vállizmaimmal mozgásba hozzam az alkaromat. Teljes két órába telt, amíg így megtettem azt a tíz métert a folyosón az FT szobáig. De akkor már úgy ki voltam merülve, hogy nem maradt erőm az FT gyakorlatokra.

De Judy ott várt, hogy lássa haladásomat, és szélesen mosolygott, erőfeszítésemet figyelve.

— Gyönyörű! — kiáltotta lelkesen.

— Igazán? Mindenkinék ilyen sok időbe telik?

— Első alkalommal — bólintott Judy. — Sokan feladják a küzdelmet, mások még ki is esnek a székből.

Büszke és izgatott voltam a teljesítményem miatt — több mint másfél éve először változtathattam a helyemet a magam erejéből.

A gyakorlat meghozta a könnyebb és gyorsabb közlekedést. Volt ugyan néhány visszaesés is. Olykor nekimentem a falnak, és 30—40 percig is oda voltam szögezve, míg valaki ki nem szabadított. Végül azután elektromos meghajtású széket kaptam. Micsoda szabadság- és kalandérzet volt az! A széket egy kapcsolótáblával ellátott elektromotor hajtotta, amelyet alsó karom tartószalagjaival irányítottam, méghozzá oly jól, hogy attól kezdve életemet gyakorlatilag a tolószékben töltöttem.

A kórházat körülvevő kaliforniai helységben mindenütt megfelelő járdákat építettek a tolószéken közlekedők számára. A függetlenség és elégedettség érzetét adta, hogy elmehettem a közeli Taco Bell gyorsbüfébe, és a nálam korlátozottabb mozgású betegek bevásárlási ügyeit intézhettem. Az azonban megalázó volt, ahogy az utcán az emberek bámultak és megjegyzéseket tettek. Ugyancsak megalázó volt, hogy el tudtam ugyan „hajtani” Taco Bell-ig, de ott megrekedtem, és még arra sem voltam képes, hogy elővegyem pénztárcámat és fizessek az embernek az áruért. Ő azonban már megszokta a bénákat, és minden különösebb hűhó nélkül jó humorral ura volt a helyzetnek. A megrendelt holmit biztonságba helyezte az ölemben, kivette a pénzt a tárcámból, visszatette az aprót, ami visszajárt, és közben megeresztett egy tréfát, hogy legközelebb be nevez engem az Ontario-beli 500-asok versenyére.

Nos, nem neveztem be az ontario-i 500-asok versenyére, de azért versenyeztem. Egy másik béna, Rick ugyanolyan tolószékben ült, és azelőtt ugyanúgy hozzászokott a versenyzéshez, mint én, így ez csak versenyhez vezethetett.

— Az én masinám gyorsabban megy, mint a tiéd — heccelődtem egy napon.

— Ezt gondolod te! Nos, versenyezzünk?

A két szék végigzúgott az 50 méteres folyosón. Az eredmény „döntetlen”.

— Hosszabb távon kell megpróbálnunk, hogy fel tudjunk gyorsulni — vigyorgott Rick. — Induljunk az épületnek ebből a sarkából egészen a folyosó másik végéig, ott fordulunk be, és menjünk a főbejárati ajtóig. Rendben?

— Gyerünk — mondtam.

Judy és egy másik alkalmazott úgy tettek, mintha nem vettek volna észre semmit, és egy másik úton mentek.

— Vigyázz! — szóltam Ricknek. — Kész! Rajt!

Nekiindultunk nagy zajjal, végig az előcsarnokon.

— Ne gyere rám, Eareckson — vihogott Rick —, menj a magad pályájára!

Ahogy elviharzottunk a szobák mellett, a betegek mosolyogva nézték a játékot. Először Rick vezetett, azután én, majd ismét ő.

Fej fej mellett értük el a kanyart, amely befordult a következő folyosóra. Úgy kanyarodtam be, hogy nem is lassítottam. Abban a pillanatban szembekerültem egy nővérrel, aki orvosságokkal és üvegekkel teli tálcát vitt. Dermedten megállt.

— Vigyázz!!! — sikoltottam.

Későn. A tálca kirepült a kezéből, összetört a kövön, s a székem odaszorította a nővért a falhoz. A nővér egyre sikított, én pedig megpróbáltam leállítani a motort, de ügyetlen mozdulataimmal nem sikerült. A kerekek pörögtek, a nővér visított, Rick pedig hisztérikusan hahotázott.

Büntetésül egy időre elvették a „jogosítványomat”, és amikor újra „vezethettem”, csökkentett sebességre szorítottak.

Diana, Dick és Jackie néhány napig heccelődtek velem emiatt. „Néhány napos” látogatásuk immár három hétre nyúlt, de most már igazán vissza kellett térniök keletre. Szomorú, de reményteljes búcsú volt. Megmondtam nekik, hogy hamarosan otthon leszek, április 15-e után.

Dick szorosan átölelt, mielőtt elment volna.

— Azt akarom, tudd, mennyire szeretlek. Várlak haza áprilisban. — A békesség és a nyugalom érzése vett erőt rajtam, ahogy Dick a karjaiban tartott; kezdtem derűlátóan nézni a jövőt, amikor majd újra több lesz Dick, mint jó barát, amikor újra használni tudom majd a kezemet. Dick és én még

mindig reménykedtünk, és egyedül csak ezért imádkoztunk. Talán még együtt élhetjük le az életünket.

1969. április 15-én a rehabilitációm befejeződött, és megmondták, hogy hazamehetek. De egy fontos kérdésre még nem kaptam választ.

— Doktor, én mindent megtettem azért, hogy visszanyerjem a kezemet. Most már kezdek kételkedni, hogy ez valaha is bekövetkezik.

— Nem, Joni. Soha nem fogja tudni használni a kezét — mondta tompa hangon. — Jobb, ha ebben nem reménykedik, és hozzászokik a gondolathoz.

Mindez pontosan az ellenkezője volt annak, amit hallani akartam — amiért imádkoztam. Nem voltam felkészülve, hogy szembenézzek a ténnyel: egész életemre teljesen béna maradok. Mindvégig tehetetlen, gyámoltalan.

Tulajdonképpen nem is nagyon lepett meg a közlés. Azt hiszem mindvégig sejtettem, hogy így áll a dolog. Mégis valahogy azt reméltem, hogy csoda történik Rancho Los Amigos-ban.

Könnyes szemmel írtam meg Dicknek, amit az orvos mondott.

„Nem tudom miért, de Isten úgy akarja, hogy imáink meghallgatás nélkül maradjanak. Dickie, soha nem fogom tudni használni a kezemet. Ez azt jelenti, hogy amíg élek, tehetetlen maradok, másokra szorulva. Soha nem mehetek férjhez. Tudom, hogy szeretsz és én is szeretlek. Mégis, Isten nyilván mást tartogat mindkettőnk számára. Legyünk továbbra is barátok, Dickie. De azt akarom, hogy szabadon válassz magadnak mást, akivel majd összeházасodhatsz. Találkozz más lányokkal és kérd Istent, hogy válassza ki a hozzád illő társat. Én soha nem lehetek felesége senkinek. Sajnálom, Dickie, de nem kérhetlek, hogy egy ilyen reménytelen kapcsolat mellett elkötelezsd magad. Legyen a további kapcsolatunk alapja a barátság.”

Nem úgy írtam alá, ahogy idáig szoktam: „a te Jonid”, hanem egyszerűen: „Joni”.

Nem volt könnyű a Dickkel való szoros kapcsolat megszakítása; az igazat megvallva, féltem véget vetni ennek a

kapcsolatnak. Szerettem őt, nem akartam elveszíteni, viszont tudtam, hogy semmiképpen nem mehetek hozzá feleségül. Bé-nultságom túlságosan nagy teher lett volna rajta. Viszont hogy házasság nélkül is elkötelezze magát mellettem, azt nem engedhettem. A szomorúság mérhetetlen hulláma borított el, amikor megtudtam, hogy soha nem mehetek feleségül Dick-hez, és tudtam: nem lehet és nem szabad a múltban tett, de megvalósíthatatlan ígéretekbe kapaszkodnom.

Elfogadtam a sorsomat: soha többé nem fogok tudni járni. De azt reméltem, hogy legalábbis azok közé fogok tartozni, akik tudnak autót vezetni, főzni, dolgozni a kezükkel, és át tudják karolni azt, akit szeretnek; hogy meg tudok önállóan inni egy pohár vizet, meg tudok mosakodni, meg tudom fésülni a hajamat és rendbe tudom hozni az arcomat. Kis dolgok ezek, tudom, de rendkívül fontosak, és óriási különbség van annak a sorsa között, aki csak gátolt a mozgásában, és azé közt, aki teljesen tehetetlen.

Nos, ha lassan is, tudomásul vettem, hogy sérülésem következménye: *Egész életemre teljesen megbénultam.*

8.

Mikor visszatértem Kaliforniából, gépiesen és minden meggyőződés nélkül megköszöntem Istennek, amit számomra tartogat azáltal, hogy soha nem tudom majd használni a kezemet és nem mehetek feleségül Dickhez. Újra visszaestem korábbi cinizmusomba, és kételkedni kezdtem a Róma 8,28 igaz voltában.

Mama és papa nagyon örültek, hogy újra otthon vagyok, és én is örültem, hogy velük lehettem. Belül azonban keserűség rágott, nehezteltem Istenre, amiért nem hallgatta meg a könyörgésemet és nem gyógyította meg kezemet.

Diana sok időt töltött nálunk, gondot viselt rám és bátorított.

— Tudom, hogy Rancho Los Amigos-ban azt mondták, hogy soha nem fogsz tudni járni, és a kezedet sem fogod tudni használni, de azért ne add fel a harcot — biztatott.

— Miért is ne? — kérdeztem tompán.

— Dolgoznod kell azzal, amid megmaradt.

— Semmim nem maradt.

— Ne mondd ezt — szidott Diana. — Láttam embereket Greenoaks-ban és Ranchóban, akiknek aztán igazán semmijük sem maradt — akik süketek, vakok, némák voltak. Némelyik közülük meg is háborodott — nos, ezeknek valóban semmijük sem maradt. De neked, Joni, megmaradt az elméd, a hangod, a szemed és a füled. Mindened megvan, amire csak szükség lehet. És ha mondhatok valamit, mindezeket munkába kell állítanod! — mondotta.

— Majd meglátjuk, majd meglátjuk — mondtam neki.

Dick jött látogatóba, és beszélgetésünk ügyetlen volt és feszült. Közvetlenül még nem válaszolt a levelemre — nem mondta: „Igen, Joni, igazad van. Soha nem házasodhatunk össze, mert nem tudjuk megoldani azt a problémát, amit a bénaságod jelent a szerelemre nézve.”

Végül egy este a tárgyra tért.

— Joni, én nem törődöm azzal, meggyógyulsz-e vagy sem. Ha nem gyógyulsz meg és szerencsés leszek, hogy feleségül ve-

hetlek, akkor én leszek az egyetlen ember a világon, akit Isten toloszékben élő asszonnyal ajándékozott meg feleségként.

— Hogy mondhatsz ilyet? Ajándék?

— Persze. Úgy tekintek rád és béna voltodra, mint különleges áldásra.

— Áldásra? — szakítottam félbe.

— Igen, áldásra. Mert Isten csak jó dolgokkal ajándékoz meg — felelte Dick egyszerűen.

— Nem, Dickie, ez így nem megy. A bénaságom sok-sok bajjal jár. Majdnem túl sok ez nekem is, hát még neked.

— De ha megosztjuk a terhet, mindegyikünk számára könnyebb lesz.

— Ez romantikus szemlélet, de nem reális — mondtam.

Dick hallgatott. Nem akarta elfogadni, amit mondtam. Egy vágyálmot látott maga előtt, és nem a valóságot. Végül könnytől csillogó szemmel mosolygott és bólintott:

— Azt hiszem, igazad van. Lehet, hogy túl sok lenne számomra. Lehet, hogy nem vagyok eléggé érett hozzá... — és hangja elcsuklott.

Később Dick újra elkezdett más lányokkal találkozgatni. Gyakran elhozta új barátnőjét nekem bemutatni. Tulajdonképpen nem egy randevúja csak abból állott, hogy meglátogattak engem.

Én pedig visszavonultam önmagamba és az otthon magányába. Oly hosszú távollét után nagyon kedves volt számomra az öreg ház, kellemes emlékeivel. Mégis, valahogyan nem tudtam egészen otthon érezni magamat; valahogy feszélyezve éreztem magam tulajdon otthonomban.

Furcsa, szorongó érzések keltek életre bennem — mint azokban a lidércnyomásos hónapokban, közvetlenül a balesetem után.

— Mi a baj, drágám? — kérdezte végül papa.

— Nem tudom, papa. Egyszerűen szomorú, levert vagyok.

Papa bólintott.

— Nem tudom, valaha is megszokom-e, hogy béna vagyok — mondtam neki. — Ha arra gondolok, hogy valamikor azt tehettem, amit akartam, olyan érzésem van, mintha tűt szúrnának belém.

— Nos, légy türelemmel, Joni. Mindent megteszünk, hogy segítsünk rajtad, és ezt te tudod jól. — Kék szeme és mosolygó arca szeretetet és bátorságot sugárzott felém.

Mélyet sóhajtottam, majd így szóltam:

— Azt hiszem, leginkább az bánt, hogy olyan tehetetlen vagyok. Amerre csak nézek a házban, mindenütt olyan dolgokat látok, amelyeket ti magatok készítettetek. Igazán szomorú arra gondolnom, hogy én nem tudok egy ilyen örökséget magam után hagyni. Ha ti már nem lesztek köztünk, itt lesznek a szép épületek, képek, szobrok, amit ránk hagytok. Még a bútort is ti készítettétek. És én semmi ilyesmit nem tudok csinálni. Nem hagyok magam után semmit...

Papa összeráncolta homlokát egy pillanatra, aztán ismét mosolygott. — Rosszul látod a dolgokat. Ezek a holmik, amiket készítettem, semmit nem jelentenek. Sokkal fontosabb, amit a jellemünkkel építettünk. A jellemet pedig nem kézzel építik, tudod?

— Lehet, hogy igazad van, papa.

— Természetesen igazam van.

— De miért engedi mindezt Isten? Nézd a családunkat. Több szívfájdalom jutott ki nekünk, mint amennyi elég volna. Először a balesetem, azután Jay válása, most a kis Kelly (unokahúgom, aki halálos agytumorban szenvedett). Ez nem igazságos! — zokogtam.

Papa a vállamra tette kezét és a szemembe nézett.

— Talán soha nem fogjuk megtudni szomorúságaink „miért”-jét, Joni. Nézd — nem vagyok sem lelkész, sem író —, nem tudom pontosan leírni, mi történik velünk. De hinnem kell, hogy Isten tudja, hogy mit cselekszik.

— Én nem tudom — jelentettem ki.

— Nézd csak, hányszor halljuk, ahogy az emberek mondják — és bizony mi magunk is nemegyszer mondtuk, amikor nagy kegyesen imádkoztunk: „Uram, én olyan nagyon bűnös vagyok. Megérdemlem, hogy elkárhoztass engem. Köszönöm, hogy megváltottál.” Szinte egy szuszra elmondjuk Istennek, hogy mennyire méltatlanok vagyunk a jóságára. Aztán ha valami történik, ha baj vagy szenvedés ér, akkor fellázadunk és keservesen panaszkodunk: „Uram, mit tettél velem?” Látod, én úgy gondolom, hogy ha megvallottuk, hogy megérdemljük a leg súlyosabb büntetést — és azután valóban meg is éreztet ve-

lünk valamit a szenvedésből —, akkor ezt el kell fogadnunk és meg kell próbálnunk vele élni.

— Úgy gondolod tehát, hogy megérdemelten bénultam meg — hogy Isten büntet vele?

— Természetesen nem, drága lányom. Büntetésünket Krisztus hordozta el a kereszten. Én nem tudom, miért engedte ezt Isten. De azt hinnem kell, hogy Ő tudja, mit miért csinál. Bízál benne, Joni, bízzál benne!

— Megpróbálom — mondtam nem túlságosan meggyőződve.

Ahogy a tavasz nyárba fordult, érzelmeim nem gyógyultak. Rancho Los Amigos-ban csodát vártam Istentől. Meg voltam győződve, hogy Ő meggyógyítja a kezemet. Mikor ez nem történt meg, becsapva éreztem magam. Isten cserbenhagyott.

Haragba lettem Istennel. Hogy bosszút álljak rajta, felfedeztem, hogyan zárhatom ki Őt is és a világot is az életemből. Fantáziautazásokba kezdtem. Reggel sokáig aludtam, hogy sokat álmodjak, a nap nagyobb részén is szenderegtem és fantáziaképeket festettem magam elé. Ha erősen akartam, teljesen ki tudtam zárni mindent, aminek a jelen valósághoz köze volt.

Megpróbáltam visszaidézni életem valamennyi kellemes élményét. Teljes energiámat arra fordítottam, hogy képzeletemben újra meg újra átéljem ezeket az élményeket.

Felidéztem a régi testi gyönyörűségeket — mit jelentett számomra egy kényelmes, jól elhordott farmernadrág, a zuhany meleg csapkodása, az arcomat cirógató szél, a nap melege a bőrömon. Az úszás, a lovaglás, a nyereg simasága, ahogy megszorítottam combommal. Mindez önmagában ártatlan gyönyörűség volt, de akkor arra szolgáltak, hogy általuk kirekesszem Istent a lelkemből.

Egy napon a tanyánk előtt üldögéltem a tolószékemben, Sykesville-ben. Látogatóim éppen a lovakat nyergelték, kilovagláshoz készülöben. Sorsomat az övékéhez hasonlítottam, és nagyon sajnáltam magamat. Meleg nyári napsütés tört át a hatalmas tölgyek lombján és tarka mintát festett a dús pázsitra. Behunytam a szemem és gondolatban visszazálltam néhány évvel, egy ugyanilyen meleg napra. És lélekben máris Jasonnal

voltam, kettesben lovagoltunk az erdőben az illatos réteken át, míg megálltunk egy tisztáson. Újra éreztem azt a gyönyört, az érzéki kielégülés gyönyörűségét — de azt is éreztem, hogy nem volt jogom érezni akkor sem, és most sem volt jogom felleveníteni.

Mikor a Szentlélek ezért megfeddett, csak még jobban lázadoztam:

— Milyen joggal tiltod meg, hogy ezekre a dolgokra gondoljak? Te vittél ilyen helyzetbe! Jogom van rájuk gondolni. Hiszen soha többé nem fogok érzéki gyönyörűséget érezni. Az emlékeimet csak nem veheted el tőlem?

De minél többször gondoltam az ilyen és egyéb élményeimre, annál visszavonultabb lettem. Zárkózott és keserű lettem, és Istent vádoltam azért is, hogy ezek az érzések oly sokat jelentettek a számomra.

Megpróbáltam egyéb élményekre és gyönyörűségekre visszaemlékezni. Mikor egyik barátnőmnél voltam, az úszómedencéjük szélén ülve visszatértek vízi emlékeim: A körülfogó víz hűvös érintése, vagy a vízből való felbukkanáskor a levegő áradása a tüdőmön keresztül és az arcomon. Nedves, összecsomósodott hajam a fejem alatt, amikor fürdés után napoztam. A kicsiny patakok, amelyek lefelé csörgedeztek száradó testemről.

Haragudtam Istenre. Felidéztem minden apró testi gyönyörűséget, és keserűen odavetettem eléje. Nem tudtam elfogadni a tényt — ahogy mondták, Isten akaratát —, hogy soha többé nem lesznek ilyen élményeim. Külsőleg jókedvű voltam, de bensőmben lázadtam.

Fantáziautazásaim egyre hosszabbak és gyakoribbak lettek. És amikor kifogytam az emlékekből, amelyekkel Istent — úgy gondoltam — felbosszantottam, magam teremtettem vad, kéjes, szexuális fantáziaképeket, amelyekről tudtam, hogy akarata ellen valók.

✱

Diana nálunk töltötte ezt a nyarat. Először nem tudott „utazásaimról”. Azután rájött, hogy egyre kevésbé tudok uralkodni depressziós hangulataimon, s mintha transzba esnék olyankor.

— Joni! Hagyd abba! Ébredj! — kiáltott Diana egy napon. Erősen rázza a vállamat. Lassan visszatértem a valóságba.

— T... tessék?

— Joni! Mi van veled? Hozzád beszéltem, és te üres tekintettel bámultál el a fejem mellett! Beteg vagy?

— Nem. Hagyj békén! Egyszerűen hagyj békén!

— Nem segít rajtad, ha elmenekülsz a valóságtól — mondta Diana. — Szembe kell nézned a valósággal. Ne menekülj előle. A múlt meghalt, de te élsz, Joni!

— Én? — feleltem cinikusan. — Ez nem élet.

Időnként visszarángatott fantáziautazásaimból, de éppoly gyakran újra „útnak indultam”. Rájöttem, hogy erre a legmegfelelőbb hely az elsötétített szoba, amelyben zúg a légkondicionáló. Monoton hangja szinte hipnotikus álomba merített és kizárta a külvilágot. Hamarosan el tudtam merülni a múlt gyönyörűségeibe.

Végül rájöttem, hogy ezekkel az Isten elleni lázadásaimmal nem jutok sehová. Kezdtém látni, hogy én így vétkezem. A baleset előtt az volt a bűnöm, amit tettem. Most azonban nem tudtam cselekedetekre váltani bűnös gondolataimat. Kezdtém belátni, hogy bűn lehet a magatartás is, nemcsak a cselekedet. A cselekedet előtt elmémmel kigondolom azt a magatartást, amely Isten elleni lázadásom alapja. Beláttam, hogy a kéjvágy, a harag és a lázadás, noha „csupán” magatartás, mégis bűn. A bűn tehát nemcsak rossz cselekedeteim összessége, hanem énemnek lényeges része. Noha cselekedetekben nem tudtam kimutatni Isten elleni lázadásomat, mégis vétkeztem. A bűn természetemhez tartozott.

Tudtam, hogy az vagyok, amit Pál apostol „testi”-nek nevez a „szellemi” ellentétéként. Lehetetlen állapotban voltam, boldogtalanul és képtelen arra, hogy Istennek kedves legyek az életem. „Minthogy a test törekvése ellenségeskedés Istennel, mert az Isten törvényének nem veti alá magát, és nem is tudja magát alávetni. Akik pedig test szerint élnek, nem lehetnek kedvesek Isten előtt” (Róm 8,7-8).

Sem önmaguk előtt — gondoltam. Rájöttem, hogy depressziós rohamaim és fantáziautazásaim csak növelték a belső zavar és csőd érzését.

Nem tudtam, mit akar Isten megmutatni nekem, ezért imádkoztam: „Uram, tudom, hogy valamiféle terved van az

életemmel. De segítened kell, hogy megértsem akaratodat. Segítened kell, hogy megértsem Igédet. Kérlek, Istenem, tégy valamit az életemmel, hogy szolgálhassalak és megérthessem szavadat.”

1969 nyara volt. Két esztendő telt el a balesetem óta. Végig gondoltam mindazt, ami ez alatt a két hihetetlen év alatt velem történt. Ha a szellemi életemet tekintem, fantasztikus magasságokat és mélységeket jártam meg — de inkább mélységeket. Az igazat megvallva, csak a minap vergődtem ki a legmélyebb depresszióból, amit csak balesetem óta átéltem. S tudtam, hogy ha nem segít valaki, aki szellemileg érett, akkor újra visszacsúszok. Csak idő kérdése.

A rehabilitációmban eljutottam a fizikailag lehetséges határig. Nyilvánvaló volt, hogy sem járni nem fogok tudni, sem a kezemet nem tudom használni soha. Nyakamtól lefelé életem végéig béna maradok, képtelen leszek gondoskodni a legelemibb testi szükségleteimről is, mindvégig másokra leszek utalva.

Önmagában ez is elég volt, hogy újabb depresszióba, önsajnálathoz vigyen, és erről beszélgettem Dianával.

— A reménytelenség és haszontalanság kétségbeejtő érzése önt el — mondtam neki. — Azért könyörgök az Úrhoz, hogy tegyen valami olyat az életemmel, ami megmutatja, hogy mégis van értelme.

— Én is ezért imádkozom, Joni — felelte, majd hozzátette: — El fogom hozni egyik barátomat.

— Kit? Miért?

— Steve Estes-t. Te még nem ismered őt, de szellemileg pontosan az ellentétes oldalon van, mint te. Szereti az Urat és ismeri a Szentírást. Azt hiszem, ő tud segíteni.

— Bizonyosan — egyeztem bele nem nagy lelkesedéssel.

— Fiatal fiú, még középiskolás.

— Középiskolás?! Diana! Hiszen akkor még gyerek!

— Ne mondj előre semmit. Várj, amíg találkoztok.

Steve Estes még aznap este eljött hozzánk, és ahogy belépett az ajtón, egy csapásra összetörte minden felőle alkotott előítéletemet.

Steve megállt a tolószékem mellett. Magas fiú volt, átható zöld szemekkel, amelyek meleget és nyíltságot sugároztak. Beszélgetésünknek már a kezdetén eloszlott bennem minden

feszültséget. Érett és jólesően önérzetes fellépése volt, s különösen feltűnt a velem szembeni magatartása.

Akikkel idáig találkoztam, első ízben nem tudtak mit kezdeni toloszékemmel és állapotommal. Vagy ijedtséget, vagy szálnalmat ébresztett bennük. Jó néhány találkozásra volt szükség, amíg napirendre tudtak térni felette. Sajnos sokan nem jutottak el eddig, következésképpen bennem is megmaradt a kényelmetlen érzés találkozásainkkor.

Steve azonban egészen természetesen viselkedett, és ez bennem is felszabadult érzést keltett. Gyorsan beszélt, hevesen gesztikulált és minden iránt lelkesedett, amiről beszélt. Beszélgetésünk során egymás után kerültek elő bibliai fogalmak, amelyek őt izgalomba ejtették, és engem is lelkesítettek.

— Joni, — mondta komolyan —, hát nem csodálatos, mi mindent visz végbe Isten ma is különböző emberek életében?

Mit? Kinél? Hol? — túlságosan zavarban voltam ahhoz, hogy nyíltan is feltegyem ezeket a kérdéseket. Nem volt baj. Steve felelt rájuk kérdésem nélkül is.

— Nagyszerű dolgok történnek egészen fiatalokkal az „*Ifjú élet*” mozgalomban Woodlawn-ban. A mi gyülekezetünkben pedig szemünk láttára elevenít meg Isten Szentlelke sokakat. Egy házaspár már-már elvált — Isten újra összehozta őket. Az egyik fiú mélyen el volt merülve a kábítószer-élvezetbe, és Krisztus megszabadította. Egyik leány tele volt zűrzavaros dolgokkal, de az Úr rendbehozta az életét. Látnod kellene őt ma! — Egemás után sorolta az eseteket, és én kezdem érzéklni Isten hatalmának a jelenlétét. Jézus Krisztus munkálkodott sokak életében, és ez élménnyé lett Steve számára és elmondása alapján számomra is.

Steve maga is megtapasztalta Isten szeretetét és hatalmát. Hite, energiája és szellemi érettsége volt az, amiben annyira különbözött tőlem. Csak úgy sugárzott belőle a bizalom, a Krisztus iránti szeretet és a győzelem bizonyossága. Ámulatba ejtett, hogy egy tizenhat éves fiúban ennyi szellemi érzék és bölcsesség legyen. Húsz éves létemre én magam nem jutottam el idáig. Volt benne valami, életének a minősége, amit én is szerettem volna magamnak. Bizalmat, kiegyensúlyozottságot és tekintélyt sugárzott. Meggyőzően beszélt az Úrról, és arról az egyszerű, nyugodt erőről, amelyet a Krisztusban való hit ad.

— Steve, amit mondasz, az csupa friss, új igazság — mond-

tam neki izgatottan. — Kérlek, jöjj el újra, és mondd még többet minderről.

— Kész örömmel.

— Segítesz megosztani velem, amid van? Én is keresztyén vagyok. De oly sok minden van még, amit nem tudok az Úr-ról. Neked sokkal több szellemi ismereted van, mint nekem.

— Joni, mit szólnál, ha minden szerdán eljönnék, és közösen tanulmányoznánk a Bibliát? — javasolta.

— Nagyszerű — feleltem.

Diana mosolygott és bólintott. — Én is itt leszek, és talán Jay és mások is szívesen eljönnek. Rendben van?

— Persze — mosolygott Steve. Olyan különös volt az egész. Egy alig tizenhat éves fiú tanít majd egy csoport nála idősebb fiatal a keresztyén hitre. De egyikünk sem vonta kétségbe, hogy erre illetékes, és van rá képessége. Már akkor megvolt benne a szellemi tanítók ékesszólása és kegyelmi ajándéka. Mindenki tisztelte, és készséggel elismerte, hogy szellemi vezetésre hivatott.

Steve örült új megbízatásának.

— Joni, nálatok igazán otthon érzem magam. Olyan ez a ház, mint valami menedék, atmoszférája emlékeztet arra, amikor L'Abri-ban voltam Francis Schaefferrel.

Sejtette, hogy én és a többiek közül néhányan nem vagyunk igazán tisztában bizonyos alapvető keresztyén igazságokkal, mint Isten jelleme, Krisztus istensége, bűn, megtérés és üdvösség — tehát a heti bibliatanulmányainkon ezekre irányította a figyelmünket.

— Az Efézusi levélben — magyarázta — Pál elmondja nekünk, milyen nagyszerű örökségünk van: Krisztus *kiválasztott* bennünket még a világ teremtése előtt. A maga képére teremtett bennünket, és sajátos célt adott életünknek. Isten azt akarja, hogy növekedjünk, és elérjük ezt a célt. Sokan nincsenek tisztában azzal, mi az igazi keresztyén élet. Ha valaki be-tanult egy csomó bibliai verset, már szellemi embernek tartják. De ha csak értelmileg ismerjük a Bibliát, attól még nem vagyunk szellemiek. A szellemben való élet azt jelenti, hogy Isten Igéjét átvisszük a gyakorlatba — azzal érvényesítjük igazságát, hogy megtesszük; amit mond, és nemcsak úgy tekintjük Igéjét, mint valami nagyszerű előírást.

Ahogy Steve egymás után fejtegette a bibliai igazságokat,

kezdttem belátni, milyen sekély a magam hite és szellemi volta. Hitéletem ingadozásai éppoly könnyen feltérképezhetőek voltak, mint testi életem. Ezt az ingatagságot szerettem volna legyőzni, és csak pozitív irányba fejlődni. Kezdttem felismerni a szellemi élet alaptörvényeit, és hozzájuk igazítani az életemet.

Isten előtt visszagondoltam arra, hogyan zárkoztam el a valóság elől és hogyan fordítottam hátat neki. Megvallottam: „Uram, vétkeztem — vétkeztem, amikor megpróbáltalak ki-rekeszteni az életemből. Bocsáss meg, Istenem. Köszönöm, hogy jobban érthetem most már az Igédet Steve tanítása alapján. Kérlek, bocsáss meg és vigyél vissza magadhoz — a veled való közösségbe.” A Szentlélek először meggyőződött bűneimről, azután tanított. Az egymás után következő hetek során egyre való-ságosabbak lettek számomra a szellemi igazságok, és elkezdtem látni az életet Isten szemszögéből.

Megtanultam, hogy Isten Igéje az értelmes élet kézikönyve. Egyetlen utasítás sincs benne ok nélkül.

Láttam, hogy Isten figyelmeztet bennünket sok mindenre a Szentírásban. Pl. arra, hogy a házasság előtti szexuális kapcsolat bűn.

Úgy láttam, hogy a törvénytelen szexuális érintkezéssel kapcsolatban sokkal több intés van a Bibliában, mint egyéb bűnökkel, pl. pletykázkodás, irigység, hazugság és harag. Ez utóbbiakról azt mondja a Biblia: „Álljatok ellen a gonosznak” (Jak 4,7) — azaz győzzétek le magatokban ezeket a bűnöket. A szexualitással és érzékiséggel kapcsolatban viszont azt mondja: „meneküljetek” (1Kor 6,18). Ha engedelmes lettem volna és ellenálltam volna a kísértéseknek, nem gyötörtek volna azok a vágyak, amelyekről tudtam, hogy soha ki nem elégülhetnek. Olyanok voltak, mint az olthatatlan szomjúság. Akármennyire elzárkoztam is a valóságtól és a fantáziámban éltem ki magamat, az sohasem lehetett olyan, mint a valóság. Az érzések a valóságnak csak árnyai lehettek.

A Jasonnal való kapcsolatom keserves lecke volt. Most le-arattam a következményeket. Gyötrődtem, de nem azért, mint-ha valami ocsmány, visszataszító dolgot követtem volna el. Sőt, a testi szerelem szép és izgalmas dolog az Isten által rendelt házasságban. De Isten jobban tudja, hogy a házasságon kívül csődbe visz és gyötör. Sóvárogtam az emlékek után. Ismertem leányokat, akik keserves könnyeket hullattak ugyan-

ezek miatt. Megtudták, hogy a házasságon kívüli szexuális élet mardosó bűntudattal jár és befelhősíti az egyébként boldog életet, tönkretehet jó házasságokat.

De most Isten segítségével és bűnbocsánata nyomán mind-ebből megtértem és magam mögé vetettem mindezt. Kértem, hogy Ő vezessen, adjon erőt, hogy az Ő gondolatai töltsenek el, s ne a kéjes emlékek és fantáziaképek.

Belefogództam abba a ténybe, hogy egyszer s mindenkorra szakítanom kell a múltammal és összpontosítanom kell a jelenre, bízva Istenben és megragadva a Szentírás ígértét, amely szerint Isten mindörökké elveszi tőlünk bűneinket (Zsolt 103,12).

Elhatároztam, hogy elszakadok — amennyire csak lehet — mindattól, ami a múltra emlékeztet. Eladtam kedvenc hoki-ütőimet, Tumbleweed-et a lovamat, és megváltam mindattól, ami régi emlékeket ébresztett bennem.

Most már Istenben bízom, nem volt más választásom, mint hálát adni neki mindazért, amit a jövőben tenni fog velem.

S ahogy elkezdtem hozzá könyörögni és neki engedelmeskedni, nem csalódtam. Azelőtt így imádkoztam: „Uram, a Te akaratodat kívánom cselekedni — és a Te akaratod, hogy újra járjak és használni tudjam a kezemet.” Én határoztam meg, mi az Ő akarata, és mikor a dolgok nem úgy sikerültek, lázadoztam.

Most pedig elsirattam azokat a hosszú hónapokat, amelyek keserűséggel és bűnnel voltak tele. Azért imádkoztam, hogy értsem meg, mi az Ő akarata számomra. Mit akar Isten az életemmel? Hogy ezt megtaláljam, hinnem kellett, hogy mindaz, ami velem történt, fontos része volt Isten tervének. Azt olvastam: „Mindenben hálát adjatok, mert ez az Isten akarata számotokra.” Istennek tehát az az akarata, hogy mindenben hálát legyenek? Rendben van. Vakon bízom benne, hogy ez az igazság. Hálát adtam Istennek azért, amit tett, és amit tenni fog.

És ahogy a Biblia pozitív tanításaira összpontosítottam a figyelmemet, nem volt többé szükség, hogy meneküljek a valóságtól. Nem voltak már oly fontosak az érzéseim. Nem volt arra szükség, hogy testi érzésekről fantáziáljak. A Biblia azt tanítja, hogy testünk csak átmeneti szállásunk. Tehát a bűnlátásom is csupán átmeneti jelenség. Mihelyt az örökkévalóság

szemszögéből tudtam nézni az életemet, egész tolószékhez kötöttségem elveszítette jelentőségét.

Steve egyéb bibliai bizonyítékok alapján is kimutatta, hogy Isten más szemszögéből nézi az életünket, mint mi. A Zsidókhoz írt levél 12,1 biztat, hogy béketűrők legyünk. A 2. Korintus 5,1-5 pedig arra emlékeztet, hogy testünk csupán időleges szállása szellemünknek és személyiségünknek. A Filippi 1,29 szerint vannak, akiknek szenvedniök kell Érte — akár „tűzben” is, ahogy az 1. Péter 4,12-13 kifejezi: „Szeretteim! A szenvedés tüze miatt, amely megpróbáltatásul támad köztetek, ne háborogjatok úgy, mintha valami meglepő dolog érne titeket. Sőt, amennyiben részesültök a Krisztus szenvedésében, annyira örüljétek, hogy az Ő dicsőségének megjelenésekor is ujjongva örülhessetek.” Steve végigvezetett a Szentíráson és segített, hogy a szenvedéseimet ebben a távlatban lássam.

— Akik szenvednek — magyarázta —, igyekezzenek helyesen cselekedni és életüket és lelküket az Ő gondjaiba ajánlani. Mindnyájunknak ezt kell tennünk, de a Biblia szerint kiváltképpen azoknak, akik nagy próbatételeken mennek át: ezek kiváltképpen éljenek a Krisztusnak.

Fantáziálásaim idején azért menekültem a múlt élményeire, mert nem akartam szembenézni a jelen igazságával. Pedig a jelen sem igaz valóság. De eljön majd az idő, amikor hit által meg fogjuk érteni a jelenünket a maga igaz valóságában. Mert csak az igazán valóság, amit hit által látunk.

Mindnyájunk számára gyarapodást és haladást jelentettek a Steve-vel együtt töltött késő esti órák. Diana is nálunk lakott, és csak ősszel ment vissza a főiskolára, hogy folytassa pszichológiai tanulmányait. Az egyik „játék”, amit ott megtanult, a szerepjátás volt, amelynek segítségével jobban megérthette a különböző helyzetekben lévő embereket.

Egy este, a bibliatanulmányozás után mindnyájan szerepet cseréltünk s megpróbáltunk egy ideig „egymás cipőjében járni”. Én Dianával cseréltem szerepet. Valaki elvitt a heverőre, míg Diana beleült a tolószékembe.

— Olyan különös ez, tudjátok — kezdte Diana a szerepemben —, de mintha félnétek a tolószéktől. Mindenki igyekszik tisztes távolságban tartani magát tőle. Mintha áramkör venné körül ezt a széket, amelybe senki nem mer behatolni.

— Valóban érdekes — tettem hozzá —, éppen én is arra

gondoltam, hogy az emberek sokkal felszabadultabbak velem szemben, ha itt ülök a heverőn.

Tovább vitattuk, hogy mit jelent a szék különböző emberek számára. Idegenek részéről a jellemző válasz a sajnálkozás volt olyasvalakivel szemben, aki valamiképpen alsóbbrendű, mint ők. Azt hiszem, hogy vannak, akik azt gondolják, hogy ha az ember testileg nyomorék, akkor szellemileg is az.

Diana, Jay és Dick annyira hozzá voltak szokva a tolószékemhez, hogy magatartásuk velem szemben egészen tárgyilagos volt. Annyira természetesek voltak, hogy sokszor sportot űztek abból, hogy velem sétáljanak. Félkézzel tolták a széket, vagy pedig a gyalogjárón hirtelen meglódították és úgy futottak mellette. Gyakran azért tették ezt, hogy ezzel is kihangsúlyozzák, milyen ostoba módon viselkednek egyesek a tolószék láttán. Például a szék mintegy 60 cm széles, a gyalogjárón az emberek mégis akkora helyet adnak neki, amelyen akár egy autó is elmehetne. S ez a burkolt aggályoskodásuk csak fokozza a székben ülő zavarát és tehetetlenségi érzését. Otrombának és kövérnek érzi magát.

Az emberek olykor akaratlanul is bámulnak, kivált ha a szék túl gyorsan halad (legalábbis az ő véleményük szerint). A közvélemény szerint, ha valaki tolószékben ül, azzal már úgy kell bánni, mint egy rakás értékes régiséggel.

Idősebb hölgyek gyakran megálltak mellettem az áruházban vagy az utcán, cuppogtak a nyelvükkel. Aztán valami ilyesmit mondtak: „Ó, te szegény, kedves, derék kislány.” Én erre mindannyiszor udvariasan mosolyogtam, pedig gyakran szerettem volna nekik kerek perec kimondani, amit érzek — s ez nem volt mindig szalonképes.

De azért hamarosan kiegyeztem önmagammal. Ha másnak problémát jelent a tolószékem, minden tőlem telhetőt megtettem, hogy eloszlassam zavarát. A bibliatanulmányok idején kértem Dicket, vigyen át a heverőre. Ha egyszer a tolószék nem volt látható, nem okozott kényelmetlen érzést senkinek. A heverőn, ahogy kinyújtott lábakkal ültem, egészen olyan voltam, mint egy „normális” személy.

Ami a gyakorlati pszichológia terén való egyszeri kísérlettel kezdődött, az rendszeres szokásommá vált. Az volt az örömöm, ha elvegyülhettem a tömegben és nem okoztam senkinek kényelmetlen érzést.

Diana kipróbált még egy szerepjátszó kísérletet. Ezúttal úgy láttatta meg velem a helyzetemet, ahogy mások látták. Ő beleült a toloszékbe, én pedig a heverőn ültem. — Joni, kérek egy pohár vizet — mondta Diana, bénának tettetve magát.

Átvettem a szerepét, és olyasmit láttam meg, amit a székből soha nem vettem észre. Bosszús voltam.

— Jaj, mikor olyan érdekes ez a tv-műsor! Nem tudsz várni a reklámgigéig? — kérdeztem.

— De, azt hiszem tudok — sóhajtott Diana.

Mindenki megértően mosolygott. Én pedig így szóltam: — Igazán ilyen vagyok? Ó, jószágos ég — bocsásson meg. Most már látom, hogy öntudatlanul is milyen önző vagyok. Mostantól kezdve tapintatosabb leszek veletek szemben.

Női önbizalmamat is növelte, ha kivettek a székből. A széken gyakran merevnek, félszegnek éreztem magam, de a heverőn ülve felszabadultnak és könnyednek. Egy este, amikor a tv-t néztük, Dick végignyújtózott a heverőn és fejét az ölembe tette. Sikeredt kiszabadítanom karomat a szalagokból, és kezemmel elkezdtem cirógatni a haját. Én természetesen nem éreztem semmit, de Dick igen. Elengedte magát, és úgy élvezte a normális figyelmet egy leány részéről, aki cirógatta a haját.

A fejlődésnek és tanulásnak voltak kellemes pillanatai, amelyeket csak Kelly betegsége árnyékkolt be. Napról napra hanyatlott. De könnyebben tudtam elviselni az ő sorsát és a magamét is, ahogy növekedtem hitben és a megértésben.

Steve rendszeresen jött, olykor többször is egy héten. Az Igére alapozott tanítása életem részévé lett. Azelőtt elfogadtam a bibliai tanításokat gondolkodás nélkül. De ez nem volt igazi élmény. Nem próbáltam ki a tanítások igaz voltát. Korábbi depressziós korszakaimban Greenoaks-ban egyéb filozófiai és teológiai szempontokból vizsgálódtam. Nem tudtam többé kérdés nélkül elfogadni a tanítást, de ahány kérdést feltettem, annyi választ kaptam. Steve úgy magyarázta a bibliai igazságokat, mintha maga az Úr szólott volna hozzám.

Úgy tekintettem Steve-re, mint akit válaszként küldött az Úr közvetlenül a találkozásunk előtt elmondott kétségbeesett könyörgésemre.

Beszéltünk Jézus Krisztus visszajöveteléről. Megtanultam, hogy egy napon majd az Úr Jézus visszatér a földre, és akkor én vadonatúj testet kapok. Krisztus megdicsőült testtel ajándé-

koz meg, amely mindent tud, amit azelőtt tudtam — sőt, valószínűleg még sokkal többet annál. Egyszer majd újra fogok érezni, nem leszek mindörökké béna.

Ez az új távlat szükségtelessé tette a múltba való fantáziautazásaimat és álmodásaimat.

Steve átsegített szellemi fejlődésem magaslatain és mélységein. „Az odafelvalókat keressétek — idézett a Kolossé 3-ból —, s ne a földieket, amelyek mulandók.” Mivel már tudtam, hogy egy napon majd megújult testet kapok, nem volt nehéz kívánságaimat a mennyei dolgokra összpontosítani. Sok mindent elvesztettem már abból, ami mulandó, többek közt földi testem egészséges használatát, s így nem esett nehezemre ennek az igazságnak az elfogadása. Noha most tolószékre voltam „kárhozotva”, tudtam, hogy egy napon kiszabadulok belőle.

— Steve — mondtam neki —, kezdem ezt a tolószéket egyre inkább eszköznek tekinteni s nem tragédiának. Azt hiszem, Isten még többre is tanít majd ezzel kapcsolatban.

Steve bevezetett engem abba a folyamatba, amelynek során Isten Igéje gyakorlattá lesz, hogy hogyan kell cselekednünk az Ő ígéreteire és parancsolataira támaszkodva. El kell olvasnom valamit a Bibliából, és tudatosan azt mondanom: „Ez Isten akarata.” Az eszemmel megértettem a jelentését. Érzelmileg próbára tettem az új igazságot azzal, hogy a magam akaratává tettem. „Igen, ez az Isten akarata — számomra.”

„Uram, bízom benned, hogy mindezen győzedelmesen átsegítesz” — emlékeztettem Őt. A Szentírás személyes üzenetté vált számomra. Jób szenvedett, tehát meggyőzően tudott hozzám szólni. Jeremiás is szenvedett, tőle is tanultam. Mivel Pál is szenvedett, megverték, hajótörést szenvedett, bebörtönözték és beteg volt, tehát az ő szenvedéséhez is tudtam kapcsolódni. Kezdtém rájönni, mit ért a Biblia a szenvedésben való közösségen.

Kívülről megtanultam a bibliai verseket, amelyek különösen sokat mondtak nekem. Miután megértettem azokat a részeket, amelyek nyomorúságos helyzetemhez szóltak, megtanultam bízni Istenben tudatosan és akarattal. Még ha különösen nehéz próbák jöttek is, meg tudtam kapaszkodni abban a tényben, hogy „Ő tudja, mit tesz” — ahogy papa gyakran mondta.

Azzal, hogy megtanultam Isten ígéreteit kívülről, megtanultam azt is, hogy az Úr egyszer majd véget vet szenvedéseim

iskolájának — amikor eljön annak az ideje. Pál apostoltól megtanultam, hogy a kulcsszó: mindvégig küzdeni. Hiszen még ő is megvallotta — Krisztusért odaadott életének a csúcán —, nem gondolja, hogy szellemileg elérkezett volna a célhoz.

Talán — gondoltam — szenvedésem és megpróbáltatásom élethosszig tart, és csak akkor ér véget, amikor Krisztushoz megyek.

Addig azonban még sok tanulnivalóm volt. Ha azt akartam, hogy az élet jelentsen számomra valamit, mindent meg kellett tanulnom, amit csak tudtam — nemcsak a szellemi igazságokat, hanem egyéb ismereteket is. Valamiképpen meg kellett találnom az utat a társadalomba való beilleszkedéshez.

Diana és Jay buzgón segédkeztek, hogy visszakerüljek a külvilág mindennapos életének vérkeringésébe. Emberek közé menni, különböző alkalmakon részt venni, felfrissítő és ösztönző volt a számomra. Most már a szélem sem zavart, megszoktam az emberek elfogódott bámszokását. A kinti tartózkodás igen kellemes volt a meleg nyárban. Miután csaknem két éven át különböző kórházakban voltam elzárva, szinte mindent elfelejtettem, ami a külső világban látni, hallani és szagolni való volt. Ezek az élmények felélesztették elsorvadt érzékszerveimet. De a rámtörő hatások hamar kifárasztottak, és kirándulásaim után pihennem kellett.

Steve megpróbált rávenni, hogy másokkal is közöljem mindazt, amit új igazságként megtanultam — legyen az gyakorlattá az életemben. Kért, hogy tegyek bizonyosságot keresztény élményeimről az ő ifjúsági csoportja előtt. Elremített a gondolata is annak, hogy tizenöt kamasz előtt beszéljek. Természetem szerint félénk voltam, úgyhogy amikor eljött a bizonyoságtévésem ideje, nagyon ideges voltam. Ahogy elnéztem ragyogó, magabiztos arcukat, szinte kővé meredtem a félelemtől, és alig tudtam megszólalni.

— Joni... Eareckson vagyok... és... és... — mindent elfelejtettem, jaj, most *mit mondjak?* A gyerekek udvariasak voltak, nem nevettek. — Én... én arról akarok beszélni... hogy... hogy mit jelent Krisztus a számomra... Látjátok... Ő igen valóságos és élő számomra. Tudjátok... sok-sok nyomorúságon mentem át, de... de... Ő hűséges maradt hozzám. És... és... remélem, ti is úgy ismeritek Őt, ahogy én.

Torkom kiszáradt, arcom vöröslött, sejtelmem sem volt,

hogyan folytassam, tehát lesütöttem a szemem, és nem szóltam semmit.

Aggasztó, félelmetes csönd, majd Steve megszólalt. Felvette a fonalat, és értelmet adott mindannak, amit eldadogtam. Megkönnyebbültem, ugyanakkor mély benyomást tett rám, ahogy meg tudta menteni a helyzetet.

Később határozottan kijelentettem: — Soha többé ilyet meg se próbálok.

— Ostobaság — mondott ellent Steve. — Egyszerűen gyakorlatra van szükséged. Körülbelül velem is ez történt, amikor egy barátom megkért, hogy bizonyosságot tegyek egy utcasarki evangélizáción, életemben először.

— Igazán?

— Eleitől végig dadogtam. Mintha a nyelvem megduzzadt volna.

— De bennem nincs meg a te beszédképességed — a te lélek-jelenléted. Egyszerűen képtelen vagyok beszélni.

— El kellene menned egy főiskolára — mondta, és kedélyesen a térdemre vert. — Tolószékben is részt vehetnél az órákon a maryland-i egyetemen. Van ott jó néhány mozgássérült ember rajtad kívül. Nem lenne semmi problémád — javasolta Steve.

— Hmm. Lehet, hogy igazad van.

Mosolyogva bólintott.

— Rendben van — egyeztem bele —, ha Jay és Diana segítségemre lesznek, még ez ősszel beiratkozom a főiskolára.

Szeptemberben beiratkoztam a főiskolára. Jay vagy Diana jött velem, és jegyzetelt számomra. A „szóbeli közlés”, a „szónoklat” és a „nyilvános előadás” című tárgyakat vettem fel az indexembe. Az én beszédeim olyan tárgykörből valók voltak, amit ismertem és amiről könnyen tudtam beszélni: mozgássérült emberekről, a tolószék elfogadásáról és Krisztussal kapcsolatos élményeimről.

Lassanként megnőtt az önbizalmam, kivált amikor láttam, hogy az embereket érdekelte, amit mondok. Lelkem mélyén éreztem, hogy Isten felkészít valamire; hogy valahogyan, valamikor használni tudom majd, amit most tanulok.

Ugyanakkor kezdtem megérteni a szellemi igazságok jelentőségét. Ez az új megértés győzelmet adott a múlt bűnei felett, a kísértések és a depressziók felett. Isten megadta, hogy ural-

kodni tudjak bűnös természetem felett, amikor megértettem valóságának és jelenlétének a fontosságát.

A fantáziálgatásaimnak egyszer s mindenkorra vége lett. Istennel feltöltődve nem volt többé szükségem, hogy a múltbeli emlékeket felelevenítsem. Elérkeztem odáig, ahol testem már nem vágyott az érzések után, amelyekre egykor oly nagyon sóvárogtam. Isten felülemelt azon a fokon, amikor még az érzést és az érintést igényeltem. Mégis, amikor csak lehetett, gondoskodott arról, hogy megérezzem a kasmír pulóvert a nyakamon, vagy valakinek az ölelését, akit szeretek, a hintaszék megnyugtató himbálását; a szabad levegőn tapasztalható hatásokat — a szelet, a napot, sőt az esőt az arcomon. És én hálás voltam mindezért.

1970 februárjában unokahúgom, Kelly meghalt agytumórban, amely az utolsó években szüntelen fájdalmat okozott neki. Halála csak megerősített abban a tudatban, hogy minden egyes lélek milyen végtelenül fontos.

Én magam éppen akkor kezdtem szellemileg pozitív irányban fejlődni, így Kelly hitbeli növekedése — noha csak öt éves volt — bátorítólag és segítőleg hatott rám, ahogy láttam Isten szeretetének és hatalmának munkáját az ő kicsiny életében. Tragédiája közelebb hozta egymáshoz a családot, és mindnyájunkat Istenhez.

Mindnyájunknak tudomásul kellett venni, hogy Kelly meg fog halni, és ezzel kapcsolatban már békességet nyertünk Istentől; ez azonban nem jelenti azt, hogy nem gyötört bennünket a gondolat: miért kell elveszítenünk őt.

Linda nővérem, Kelly anyja szenvedett a legtöbbet. Kelly megbetegedése után röviddel Lindát elhagyta a férje és elvált tőle. Magára maradt két kisebb gyermekével és a halálos beteg Kelly-vel. Mintha összeomlott volna a világ körülötte, és sokáig nem volt hajlandó szembenézni a tényekkel.

Kelly betegségén és a magam bánásán keresztül tanultam meg, hogy milyen meddő és szerencsétlen próbálkozás kifürkészni Isten szándékait. *Miért, Istenem? Miért halt meg Kelly? Miért bénultam meg? Miért egészségesek és elevenek mások?* — mindezekre semmi más válasz nem volt, mint Isten mindenek felett való akarata.

Nem mindig vagyunk felelősek a körülményekért, amelyekbe kerülünk. De mindig felelősek vagyunk azért, ahogy fogadjuk őket: Vagy reménytelenül, öngyilkossági szándékkal — vagy feltekintve a mindenható Istenre, aki mindenek felett uralkodik, és aki javunkra vált mindent úgy, hogy Krisztus képeire formál (2. Korintus 3,18).

Isten irányította a körülményeimet. Felhasználta arra, hogy megmutassa bennük önmagát, és próbára tegye hűségemet. Nem mindenkinek jut osztályrészül ez a kiváltság. Éreztem, hogy Isten csupán kevés emberrel bánik ilyen különleges módon, kevés embert vet ilyen súlyos próbatétel alá. Mikor ezt megértet-

tem, megkönnyebbültem és felszabadultam, hiszen bízhattam szeretetében újonnan szerzett bizalmammal. Beláttam, hogy balesetem nem tragédia, hanem Isten ajándéka, amellyel engem Krisztus képeire kíván formálni, tehát olyasvalami, ami végső soron az én megelégedésemet, boldogságomat, sőt örömömet szolgálja.

Bibliatanulmányaink során Steve Pál apostoléhoz hasonlítottam az életemet: „Tudtokra akarom pedig adni, testvérek, hogy az én dolgaim inkább előmenetelére lettek az evangéliumnak” (Filippi 1,12).

Egyik este éppen ezen gondolkoztam, amikor Steve átment a szobám, hogy megpiszkálja a tüzet a kandallóban. Emlékeztetett rá: — Joni, ami veled történik, az Isten ügyét szolgálja: Pál börtönben volt és láncokat viselt, te tolószékhez vagy kötve. Örülhetsz a szenvedéseidnek, mert Isten megengedte, hogy az Ő ügyéért szenvedj. — Steve leült és kinyújtózott a párnákkal tömött széken, Bibliájában lapozgatva. — Ebben a harcokban tiéd az a kiváltság, hogy ne csak higgyél Krisztusban, hanem szenvedjél is érte (Filippi 1,29).

Valóban jó dolog volt arra gondolni, hogy ami velem történt, az „az evangélium előmenetelére” történt. Elkezdttem egyre több ember előtt pozitív módon bizonyosságot tenni hitemről, és láttam, hogy Isten Igéjét nem lehet leláncolni, még ha én székhez kötözött is vagyok (2. Timóteus 2,10).

Ahogy egymás után jöttek a problémáim, mindegyikre megtaláltam a megfelelő Igét. Bízom Istenben. Szüntelenül arra gondoltam, hogy mindaz, ami velem történt: Isten végzése volt, Isten nevelő iskolája az Ő gondviselő szeretete alatt, a maga idejében. Ígéretet nyertem tőle, hogy nem tesz rám több próbatételt, mint amennyit el tudok viselni.

Ahogy egyre jobban láttam, hogy a körülményeimet Isten rendeli, úgy fedeztem fel egyre inkább, hogy az igazság akkor lesz igazán az enyém, ha a gyakorlati életemben alkalmazom.

Azt olvastam a 2Tesszaloniki levélben: „Mindenben hálát adjatok!” Olykor azonban semmi kedvem nem volt hálát adni. Nem éreztem magamban egy szikra hálát sem. Mégis, akaratom úgy döntött: hálát kell adnom, ha nem is érzek hálát.

— Végül is — mondtam egy nap Steve-nek —, két évig minden reggel kórházban ébredtem. Ha semmi másért, azért is hálát kell adnom, hogy már nem vagyok ott.

És ráneveltem magam, hogy hálát adjak akkor is, ha nem volt a szívemben hála. És egy idő után különös dolog történt: elkezdtem mindenért hálát adni.

— Bénaságod még áldás lehet — mondta Steve egyik együttlétünkör.

— Áldás?

— Kétségkívül.

— Ezt nem értem — vallottam meg. — Hosszú utat tettem meg odáig, hogy elfogadjam: Isten engedte meg a balesetemet, hogy ezáltal is javamat szolgálja. De hogy áldás lenne az, ezt még nem érzem.

Az ezt követő hetekben egyre többet olvastam Isten föltétlen uralmáról. Ez rendkívül megnyugtató. Ahogy ezt értelmem felfogta, úgy világosodott meg szellemem és önmagamról alkotott képem. Biztonságban éreztem magam. Isten egész életem minden dolgának ura.

Ezen a tavaszon Steve szüleivel együtt részt vett egy konferencián, amelynek témája az „Én” volt a Bibliá tükrében. Egy délután Steve megosztotta velem az ott tanultakat, amikor beállított néhány könyvvel, hogy olvassam el azokat.

— Joni, most már tudnod kell, milyen értékes az életed Isten előtt — mondta, ahogy lerakta a könyveket az asztalra.

— Igen, azt hiszem igen. Miért?

— Nos, úgy gondolom, még mindig túlságosan rabja vagy önmagadról való elképzelésednek.

— Önmagamról való elképzelésemnek? Hogy érted ezt?

— Leértékeled magad — és mindig védekező állásba vonsz — felelt.

Steve-nek természetesen igaza volt. Körülöttem csupa egészséges, aktív, vonzó ember, akik élvezik az életet. Minden összehasonlításom az ő javukra dőlt el. Még egy manekennel szemben is vesztesnek éreztem magam.

— De mindenki így van vele, ha engedi, hogy a társadalom határozza meg az értékét — magyarázta Steve, miközben leült a zongoraszékre. — Mindig vesztesek vagyunk, valahányszor a mások által felállított értékmérők szerint ítéljük meg magunkat. Mert annyiféle értékmérő van, ahány ember. A

sportember az atlétikai teljesítményed alapján ítél meg; a tudós az értelmi képességed alapján, a vőlegényed a külsőd alapján. Ily módon csak vesztes lehetsz — mondta, és végighúzta ujját a billentyűkön. — El kell felejtenünk mindazt, amit az emberek mondanak vagy gondolnak rólunk és fel kell ismernünk, hogy egyedül az a fontos, ahogyan Isten értékeli bennünket.

Ez volt az igazság. Isten tudta, hogy kezem-lábam béna. Tudta, milyen a külsőm. És mindez nem volt fontos a számára. Ami fontos, csupán az, hogy Ő a maga képére formált engem. És még nem volt készen a formálással (Efézus 2,10).

A következő napokban hálát adtam „önmagamért” — aki voltam mint elme, szellem, személyiség — sőt test. Hálát adtam a külsőmért, azért, amit meg tudtam tenni és azért is, amit nem tudtam megtenni. S közben az Ő mindenhatóságáról szóló tanítás segített, hogy minden a helyére kerüljön, mint egy összerakó rejtvényben.

Már nemcsak arra jöttem rá, hogy az életemnek célja van, hanem felfedeztem a lehetőségek jéghegyét is — tíz százalék a felszín felett, 90 százalék a víz alatt. Izgalmas gondolat volt, hogy életemnek és személyiségemnek nagy része még ezután fejlődik ki!

— Joni, hadd mondjam el Bill Gotthard egyik hasonlatát! Szerinte az életünk olyan, mint a festmény, amelyet Isten készített rólunk. Mi gyakran felugrunk a székről, kiragadjuk az ecsetet a kezéből, és magunk akarjuk csinálni. Ilyenkor azonban csak hitvány utánzata lesz annak a mesterműnek, amivé Ő rendelte az életünket.

Steve hozzátette az illusztrációhoz a maga gondolatát: — Joni, a te tested ott a tolószékben csupán keret az Istentől alkotott portréd számára. Tudod, hogy az emberek nem azért mennek képművészetre, hogy a keretet bámulják. Őket a festmények milyensége és mondanivalója érdekli.

Értelmes megállapítás volt. Megkönnyebbültem, és többé nem zavart annyira a külső megjelenésem. Isten készített belőlem csodálatos műalkotást, hogy kiábrázolódjék bennem a Krisztus. Ezzel a tolószékem egészen új távlatot nyert. Egykor borzalmas teher, próbatétel volt. Azután, hogy megláttam Isten munkáját az életemben, csupán eszközzé vált. Most pedig megláttam az áldását. *Bénaágban töltött éveim során először vált lehetségessé, hogy a tolószék öröm forrása legyen az életemben.*

Önmagam újszerű értékelésével együtt járt az, hogy újra többet törődtem külső megjelenésemmel. Jay és Diana segítettek hajam rendbentartásában, és megtanultuk, melyek azok a ruhák, amelyek előnyösebbek a számomra. Jay pl. rájött, hogy ha olyan pantallót veszünk, amely kb. 8 cm-rel hosszabb a méretelemnél, az nem csúszik fel a bokám fölé, amikor beülök a székbe.

Elérkeztem életemnek abba a korszakába, amikor teljesen meg voltam elégedve a helyzetemmel. Először csak az eszemmel adtam hálát Istennek. Most azonban már teljes szívemből hálát tudtam adni neki. A tolószék életem egyik pozitív része lett.

11.

1970 nyarán Diana, Jay, Sheri Pendergrass (egy 13 éves szomszéd) és én Kaliforniába kocsiztunk, hogy részt vegyünk a Gotthard bibliai tanfolyamon, amelyet Steve melegen ajánlott. Az összejövetelek tovább segítették kikristályosodni gondolataimat mindazon dolgok körül, amelyek velem történtek. A tanfolyam egyik előadássorozatának ez volt a címe: „Az ingerlékenység forrásai”, és ezekből megtanultam, hogy Isten megengedi, hogy bizonyos körülmények bekövetkezzenek életünkben: Így akarja, mintegy reszelővel lesimítani egyéniségünk érdes, hegyes szögleteit, és simává tenni.

— Bosszúságot okozhatnak dolgok és személyek — mondta Diana az egyik összejövetel után. — Ezért oly fontos, hogy ne csak eltűrjük azokat, hanem hívő magatartással válaszoljunk rájuk.

— Igen — feleltem csöndesen. — Azt hiszem, én elég rest voltam ennek az igazságnak a felismerésében. Nem elég, hogy eltűrjem mindazt a szenvedést, amit Isten ad. — Fel kell, hogy használjam a helyzeteket az Ő dicsőítésére — hogy általuk is hasonlóbbá váljak Krisztushoz.

— Ez nem könnyű dolog — jegyezte meg Jay.

— Gyerekek, ez az — tette hozzá Sheri —, hívő magatartással válaszolni, erről van szó. De ez valóban nem könnyű!

— Nos, próbáljuk ki — javasolta Diana. — Ha legközelebb valami bosszantó dolog történik velünk, ne adjuk meg magunkat és ne engedjük, hogy a Sátán uralkodjék el érzéseink felett.

Úgy látszott, hogy már a következő előadás során Isten kitűnő alkalmat nyújt a bosszantó dolgokkal kapcsolatos elv kipróbálására. Mivel állandóan tolószékhez vagyok kötve, sok folyadékot kell magamhoz vennem, hogy így kényszerítsem veséimet a testben keletkezett salak eltávolítására. Következésképpen egy katéteren át távozik belőlem a vizelet egy zacskóba, amelyet rendszeresen üríteni kell. Aznap Sheri dolga volt ennek elvégzése, és ő ki is ürítette a zacskót, de elfelejtette visszatenni. Nem sokkal azután az előttem ülő férfi először le-, azután hátranézett.

— Kisasszony, azt hiszem, valami baj van — mondta.

— Ó, jaj! — magam elé néztem, s egy kis patakot láttam folyni magam alatt. Elvörösödtem kínos zavaromban, és már éreztem, hogy árad el bennem az ingerültség — Sherivel szemben, egész tolószékhez kötött életmódommal szemben és még sok mindennel szemben. Akkor hirtelen eszembe jutott az éppen most kapott tanítás. Rájöttem, hogy ez a megalázó kis eset tulajdonképpen lecke volt, hogy ezt az igazságot a gyakorlatba átvigyelem.

De még más, a tanfolyamon tanult igazság is nagy hatással volt életemre. Újonnan felfedeztem a család fontosságát az életemben.

Az a tény, hogy nem megyek férjhez és béna vagyok, szüntelenül figyelmeztetett, mennyire rá vagyok utalva családomra és testvéreimre. De ugyanez az elv érvényes mindenkire. Nem véletlen, hogy életünk és tapasztalataink olyanok, amilyenek — valamint az sem, hány fivérünk és nővérünk van, és hogy kik a szüleink. Mindezek benne vannak Isten velünk való szándékában és tervében.

Ez kétségkívül igaz rám nézve. Minden testvérem egyaránt fontos, de mindegyik más és más, másféle képességekkel és személyiséggel.

— Ha nem tudom szeretni mindegyik nővéremet önmagáért, hogyan remélhetem, hogy másokat tudok önmagukért szeretni? — közöltem barátaimmal a problémámat.

— Ezen érdemes elgondolkozni — mondta Diana.

— Bizony — tette hozzá Jay.

— Jay — mondtam csendesen —, most kezdem látni, milyen kevésbé szerettelek és becsültelek téged, Kathy-t és Lindát. Magától értetődőnek vettem, hogy szerettek engem. Takarítotok a barátaim után, főztök, mostok rám, és soha nem panaszkodtok. Bocsássatok meg, hogy ilyen önző voltam. Ezután megpróbálom rávenni barátaimat, hogy a látogatás végén ők tegyék rendbe a dolgokat önmaguk után — legalább a mosatlan edényeket és poharakat vigyék ki a mosogatóba.

Jay mosolygott és átölelt. Érzékeny pontját érinthettem, és ő ezt kellőképpen értékelni tudta.

— És elég érzéketlen vagyok Kathy és Butch iránt is, mióta összeházasodtak. Úgy értem, hogy Kathy tanár, és én azt hiszem, nem tudok eleget a munkájáról és a problémáiról, hogy

közelebből megérthessem. Igyekszem ezen változtatni. Imádkoznátok értem?

— Szívesen, Joni. Imádkozunk kell egymásért, mert mindnyájunkban vannak dolgok, amiknek meg kellene változniok — mondta Sheri.

A tanfolyamon tett legnagyobb felfedezésem az volt, hogy a mély emberi kapcsolatokért meg kell dolgozni. Megfogadtam az Úrnak (és önmagamnak), hogy ezentúl figyelmesebb leszek a családomhoz és jobban tekintettel leszek az igényeikre. Világossá vált, hogy a családommal szembeni magatartásom bizonyos mértékig a próbája annak, hogyan viselkedem a kívülállók iránt. Nehéz dolog következetesen keresztyénnek lenni otthon — de ha sikerül, akkor máshol is menni fog.

A dolgok szeretetben való elintézése — ez az a mérték, amelyen Isten leméri kapcsolatainkat. Ugyanez a mérték a férjfeleség egymás közti kapcsolatában, a szobatársak viszonyában, vagy a szülő-gyermek viszonyban, de bármely más emberi kapcsolatban, amelybe Isten beleállított.

Azelőtt — balesetem okozta sajátos helyzetem miatt — az egész világ körülöttem forgott. Egyszerűen haszonélvezője voltam a körülöttem lévők figyelmességének. Most megláttam, milyen önző voltam akkor, és tudatosan igyekeztem ezen változtatni, mégpedig úgy, hogy az én világom mások körül forogjon.

Ennek során megtanultam, ne vegyem magától értetődőnek, hogy barátaim és családom mindent megtesznek értem, hanem őszintén tanuljam meg értékelni mindazt, amit tesznek, és a javukra írni. Ezt igyekeztem állhatatosan megvalósítani minden emberi kapcsolatomban, és ugyanolyan lenni a családommal szemben is, mint az engem látogató barátokkal szemben.

Egyik barátnőm mondta egyszer:

— Nos, azt hiszem, legalább a családdal szemben elengedheted magadat, nem törődve azzal, hogy mások mit gondolnak rólad. — Nem értettem egyet vele.

— Ez azt jelentené, hogy szabad utat adok a bűnnek. Azt hiszem, mindketten ismerünk olyan embereket, akik nagyon kegyesek vasárnap, de a hét többi napján olyanok, mint az ördög. Ez azt jelentené, mintha azt mondanám: Nem ér nekem annyit a családom, hogy türelmet és szeretetet tanúsítsak irán-

tuk. — Azt hiszem, hogy ha valóban Krisztus az Úr az emberekkel való kapcsolataimban, akkor ez elsősorban a családdal való kapcsolatra érvényes.

Láttam, ahogy Isten szüntelenül munkálkodik az üdvösségemen. Segített abban, hogy letegyem a múltamat, amelynek bűneit megbocsátotta Krisztus haláláért és feltámadásáért. Megláttam, ahogyan munkálkodik a mostani életemben. Noha még mindig hajlamos voltam a bűnre, tudtam, hogy Isten nemcsak a múltbeli bűneimet bocsátotta meg, hanem meg akar szabadítani a jelenben is a bűn hatalmából. Végül tudtam, hogy az Ő Szentleke munkálkodik bennem, hogy Krisztushoz hasonlóvá formáljon. Bízhattam benne a jövőre nézve is, az eljövendő életben való tökéletes megváltásában.

Szellemi fejlődésemnek ebben a korszakában a művészetnek nem volt különleges szerepe. Noha kikapcsolódásként gyakran rajzoltam vagy festettem, a művészet valahogy nem illett bele életem akkori képébe. Egyszerűen szórakozást jelentett, ahogy a zene is.

1970 nyarán megismertem Dick Rohlfst és a Garriot fivérket, Chockot és Craiget. Steve bibliaóráin ismerkedtünk össze, és hamarosan egy kis énekegyüttest alakítottunk, Dickie, Dick, Craig, Diana és én. Házunk gyakran tele volt muzsikával és emberekkel. Craig basszusgitárjától csak úgy zengett boltozatos nappali szobánk, és a zene nemegyszer oly hangos volt, hogy ki kellett nyitnunk az ablakokat. Sokszor papa és mama is odaültek a szoba végén a lépcsőkre és velünk együtt tapsoltak és énekeltek, gyakran éjfél utánig, mikor annyira berekedtünk már, hogy abba kellett hagynunk. Egész jól csináltuk — elég jól ahhoz, hogy énekelhessünk az „*Ifjú élet*” és a „*Krisztusért élő ifjúság*” együttlétein, gyülekezetekben és egyéb alkalmakon.

Körülbelül erre az időre esett, hogy felkértek lelkigondozói szolgálatra az „*Ifjú élet*” csoportjába a közeli Randallstownban. Elvállaltam, és elkezdtem bizonytságot tenni a középiskolás gyerekeknek mindarról a sok csodálatos dologról, amelyet Isten az életemben és az életemen keresztül cselekedett. Azok a szellemi tanítások és értékek, amelyeket megismertem, fontosak

minden keresztyén számára, és nagyon igyekeztem, hogy ezek a vágyakozó, ragyogó szemű kamaszok megtanulják azt, amit Isten velem megtanított, anélkül természetesen, hogy átmenjenek ugyanazon a szenvedésen, amelyen én átmentem.

Értettem őket és ismertem tapasztalataikat, hiszen csak néhány éve magam is ilyen nyugtalan, bizonytalan, kereső gyerek voltam. Együtt tudtam velük érezni sok dolgukban, kiváltképpen a maguk nyomorúságaiban — ilyen terhek súlyosodtak rájuk, mint féltékenység, túl nagy testsúly, kudarc az udvarlásban, fogszabályozó pánt a szájukban, elvált szülők, és még sok egyéb.

— Isten Igéje igaz — mondtam egy csoport lánynak. — Tudom, mert megtapasztaltam. — Figyelmesen hallgatták, ahogy beszámoltam nekik érzelmi csődjeimről és szellemi előrehaladásomról. Többen közülük eljöttek a sykesville-i tanyánkon tartott bibliaórákra is. Hogy megtörjem a „jeget”, kitaláltam mindenféle fantasztikus játékot számukra, hogy így kerüljenek szorosabb közösségbe, mintegy előkészítőtül az utána következő bibliatanulmányozásra.

Azon a nyáron Jay és én elmentünk a colorado-i „*Ifjú élet*” nyári táborába mint lelkigondozók. A tábor, amely a *frontier ranch* (határőr tanya) nevet viselte, a Rocky Mountains (Sziklás hegység) középső részén volt. Nagyszerűen éreztem magam — balesetem óta először szívhattam éles hegyi levegőt. Átengettem magam a napnak és a Rocky Mountains szépségének, a fenyőillattól terhes levegőnek. A kirándulásokon, lovaglásokon, hegymászó túrákon természetesen nem tudtam részt venni, és a gyerekek ezért nagyon sajnáltak. De amikor látták, hogy egyáltalán nem vagyok emiatt szomorú és beérem azzal, hogy őket nézem, felengedett a szomorúságuk.

— Nem vágyol az után, hogy velünk csináld mindezt? — kérdezte tőlem egy kislány.

— Nos, tulajdonképpen nem. Tökéletesen boldoggá tesz, hogy itt lehetek — Isten szabad természetének kertjében, elmélkedhetem jóságán és nagyságán, és imádkozhatom. Egyáltalán nem szomorít, hogy nem tarthatok veletek. Végül is a többi lelkigondozó sem tehet mindent veletek együtt.

A lányok lassan tudomásul vették bánáságomat és tolószékemet, és megpróbáltak bevonni minden dolgukba, amennyire csak lehetett. És noha tudták, hogy képtelen vagyok

ellenőrizni őket takarodó után, soha nem éltek vissza ezzel, és mindig úgy viselkedtek velem, mint bármely normális emberrel.

Az összejöveteleken, szabadtéri evangélizációkon és közös bibliatanulmányok alkalmával igyekeztünk rábírní a gyerekeket, hogy életüket adják át Krisztusnak. Segítettünk nekik abban, hogy Istentől nyert képességeiket Krisztus és az Ő országa szolgálatába állíthassák.

Az egyik leány például arra vállalkozott, hogy a segítóm lesz. Debbie (aki azóta férjhez ment Chuck Garriott-hoz) a fizioterápiát választotta hivatásul. Nem gondolom, hogy kizárólag tőlem kapta az indítást, de az én gondozásom során tapasztalatot szerzett abban az irányban, hogy hogyan tudná a segítőkészségét gyümölcsöztetni.

Nyár végén búcsúösszejövetelt tartottunk Steve-nek. Vegyes érzelmek uralkodtak el rajtam. Egyfelől örültem, hogy bibliai kollégiumba megy, másfelől szomorú voltam, hogy szellemi kapcsolatunknak vége szakad.

— Nincs vége — nyugtatott meg Steve. — Látod, valahol azt olvastam, hogy „Ha Isten embere meghal, Isten azért nem hal meg.” Ezt úgy is értelmezheted, hogy senki sem nélkülözhetetlen. Ha Isten gyermeke eltávozik, Isten azért nem hagy el. Joni, Krisztusra kell irányuljon az életed, nem rám.

— De Steve, annyi mindent tanultam tőled ebben az elmúlt évben. Megismertettél Pállal és nagy keresztyén írókkal. Tulajdonképpen örülök, hogy bejutottál a Columbia Bible College-ra — imádkozni fogok érted —, de nagyon fogsz hiányozni. Isten rajtad keresztül döntő változást hozott az életembe. Te lettél a szellemi vezetőm, és nagyon hozzád szoktam ebben az évben.

— Figyelj, ez így nem igaz, Joni. Istennek én csak eszköze voltam. Aki téged igazán vezetett, az a Szentlélek volt. Ragaszkodjál te csak Krisztushoz. Tanulmányozd tovább az Igét. Ő hűséges marad hozzád, Joni.

Steve elment az egyetemre, de megnyugtató szavai és sűrű levelezésünk dacára nagyon hiányzott. Igaza volt: növekedhettem tovább úgy, hogy a Szentlélektől vártam irányítást és az Ige megértését.

Azon a bizonyos 1970 őszén érdekes dolgok kezdtek történni velem. Steve az egyetemen volt, úgyszintén barátaim nagy része is. Mások közben megházasodtak, férjhez mentek, nekem pedig Isten azt adta, hogy nincs kilátásom a férjhezmenetelre, tehát számomra a magányos élet rendeltetett. Kiábrándító volt ilyen témájú keresztyén könyvek olvasása, mert szerintük a hajadon életének fő tartalma, hogy felkészüljön a házasesetre. Nagyon kevés volt az olyan irodalom — ha egyáltalán volt ilyen —, amely józan, reális tanácsot adott volna a magányos életre rendelt nőknek.

Érzelmileg még mindig bennem volt valahol mélyen a Dickel való szakításom. Éreztem, hogy azt tettem, amit tennem kellett. Nincs jogom férjhez menni, hacsak Isten valami egészen különös kegyelemmel alkalmassá nem tesz a házasesetre — ami fölöttébb valószínűtlen volt.

Így hát nem volt más hátra, mint elfogadni — mégpedig keserűség nélkül — a magányosságot.

Barátaim esküvőjén gyakran énekeltem, sőt koszorúslány is voltam. Ilyen alkalmakkor olyan érzések keltek életre bennem, amelyekről azt hittem, már régen feledésbe mentek.

Azt hiszem, valahol a mélyen titokban kívántam, bárcsak eljönne számomra is a férfi, aki társam lenne — aki el tudná fogadni bénaságomat és a tolószéket. *Uram, te tudod, hogy meg vagyok elégedve jelen állapotomban is, de mindvégig él bennem a remény, hátha rendeltél számomra is férfit, aki társam lehetne.*

Barátaim közül sokan házások voltak ekkor már, és gyakran nehéz volt velük kapcsolatot teremtenem. Más volt az érdeklődési körük; elfoglalta őket a család, az otthonuk — túlságosan lekötötte őket saját életük, és nem volt bennük érdeklődés a régi közös témák iránt. Ekkor már eléggé érett voltam

ahhoz, hogy ezt úgy fogadjam, mint kapcsolatunk természetes alakulását, és nem volt bennem szemrehányás vagy keserűség. Ennek ellenére elhagyottnak, magányosnak éreztem magam.

Arra gondoltam, hátha Isten mégiscsak elhozza azt a férfit, aki szeretni tud engem is és kész leélni velem az életét. Lehet-e igazán boldog magányosan? Nem mentem-e át elég próbatételen? Vajon Isten tovább is próbál azzal, hogy egész életemre magányosságra ítél?

Ezek a kérdések növelték érzelmi bizonytalanságomat, és megszállt a magány érzete.

— Istenem — könyörögtem —, kérlek, hozz valakit nekem is, hogy betöltse ezt az ürességet!

Miért? Hát nem elég neked az én kegyelmem?

Tudtam, hogy saját kívánságaim beteljesüléséért és nem Isten akarataért imádkozom. De hát nem megmondta az Úr Jézus is: „Amit csak kértek az én nevemben, megadatik nektek.”?

Nem sokkal ezután az „Ifjú élet” egyik vezetőségi ülésén találkoztam Donald Bertolli-vel, Dick egyik barátjával.

— Don a város egyik nyomornegyedében dolgozik, utcagyerekek között — mutatta be őt az ülés vezetője. — Gyülekezetünk, az arlington-i presbiteriánus gyülekezet patronálja az ottani szegény gyerekek közti munkát.

Donald csinos, kisportolt férfi volt, asszír-itáliai származású, nagy sötétbarna szemekkel. Olyan volt, mint az acélrugó — tele energiával és erővel. Noha idősebb volt, mint legtöbbszörünk — huszonhét éves, én pedig huszonegy —, úgy látszott, jól érzi magát köztünk.

Ha beszélt, gyakran tett fel kérdéseket. Hangja rekedt volt, mint aki sokat beszél az utcán. Nem fogadta el az általános válaszokat, az igazság mélyére akart mindig hatolni. Ugyanakkor hangja tétovázó is volt, egyenesen félénk, mintha nem merte volna hangosan kimondani gondolatait.

Amint kérdezett, megállt, hogy elgondolkozzék a válaszon. Belsőleg összpontosította figyelmét a feleletre, de nem volt könnyen meggyőzhető.

Ha valaki azt mondta:

— De hiszen így áll a dolog — Donald félbeszakította: — Ez csak beszéd! Semmit nem fogadhatunk el jónak csak azért, mert idáig is így volt.

Nemcsak előnyös külseje és intelligenciája tett rám mély benyomást, hanem érett keresztyén bizonyásgtétéle és erős jelleme is.

A gyűlés után Donald odajött hozzám egy kis beszélgetésre. Néhány perc alatt rájöttem, hogy sok mindenben egyezik a véleményünk. Beszélt arról, ami iránt érdeklődött: Isten, a keresztyén szolgálat és az atlétika.

— Joni, jó lenne többször beszélgetnünk. Láthatlak újra?

— Természetesen. Gyere, amikor csak akarsz!

Ez azt jelentette, hogy ő is szívesen látott vendég. Sokakat meghívtam már így beszélgetésre, úgyhogy igazán nem számítottam rá, hogy másnap reggel már betoppan. Pedig így volt.

— Itt van egy férfi, beszélni akar veled. Nem tudom kicsoda, de annyi biztos, hogy jóképű — suttogta Jay, mikor felköltött.

— Kicsoda? Hány óra van? — ásítottam.

— Kilenc. Azt mondja, Donnak hívják.

— Mondd meg neki, hogy nemsokára kimegyek. Csak egy percet adjon, hogy felébredjek. — Későnkelő voltam, általában ilyenkor ébredtem minden reggel.

Jay átment a szomszéd szobába, néhány perccig elcsevegett a látogatóval, majd visszajött, hogy segítsen nekem az öltözködésben és elkészítsen az új napra.

— Jó reggelt! — mondtam vidáman félóra múlva, amikor Jay áttolt a szomszéd szobába.

— Halló — szólt Donald. Felkelt a székéből és odajött hozzám.

— Remélem nem tekintesz tolakodónak, de hiszen meghívtál, nem?

— Természetesen meghívtaalak. S mivel általában ilyentájt kezdem a napot, nem vagy tolakodó.

Donald elkezdett beszélni. Mikor megállt, hogy lélegzetet vegyen, dél volt. Még nem is reggeliztem és éhes voltam, de ő a legkisebb jelét sem mutatta annak, hogy távozni készül.

— Donald, nem maradnál itt ebédre? — kérdeztem.

— Szívesen, ha nem zavarok.

Jay elkészítette az ebédet, és figyelt, míg mi beszélgettünk. Az igazság az, hogy túlnyomórészt én is csak hallgattam. Megtudtam sok mindent Donaldról, a családjáról, hogyan találkozott az Úrral — beszélt a Pimlico-ban néger gyerekek között

végzett munkájáról és arról, hogy milyen elképzelései vannak a keresztyén szolgálatról.

— Donald, itt maradnál vacsorára is? — kérdezte Jay később.

— Szívesen, ha nem zavarok.

Beszélgettünk vacsora alatt is, míg végül vacsora után Donald felkelt, hogy elmenjen.

— Eljöhetek máskor is? — kérdezte.

— Nos jó — gondolkoztam, s átfutott agyamon a gondolat, hogy hátha holnap megint beállít már reggel. — Holnap óráim lesznek a főiskolán.

— Hadd vigyelek ezúttal én!

— Nos, köszönöm, Donald, de általában Jay szokott vinni. Ő már gyakorlott a velem való bánásmódban.

— Rendben van. De igazán jó volt itt nálatok. Hadd jöjjenek el máskor is.

— Örömmel veszem.

Másnap az iskola előtt találkoztunk, és a nap hátralévő részét nálunk töltötte. Először egy kicsit elképesztett ez a túlságosan gyors barátkozás, de harmadnap (amikor megint kijött a tanyára) már kezdett tetszeni.

Az „Ifjú élet” legközelebbi vezetőségi ülésén megint ott volt, mosolyogva, csinosan és megnyerően. Az este folyamán Dianával barátságos, de elég heves vitába keveredtünk valami jelentéktelen hitbeli probléma fölött, és a többiek is beleszóltak a vitába. Donald azonban háttérbe vonult. Ez különösnek hatott, mivel volt néhány frissen megtért fiatal is a bibliaórán. Biztosra vettem, hogy felszólal, és véget vet a zűrzavarnak, amelyet Dianával való vitatkozásunkkal támasztottunk.

Bibliaóra után Donald csak annyit mondott: — Joni, ma este, mielőtt elalszol, olvasd el a 2. Timóteus 2,14-et. Azt hiszem, a szívedhez fog szólni.

Azzal elment.

Izgatottan nyitottam ki a Bibliámat.

— Nagyszerű! De miért nem szólt már nekem idáig is erről az igeversről? — mondtam, azt gondolván, hogy ez a vers fogja majd meggyőzni Dianát az én igazamról. Valaki megtalálta a verset és felolvasta: „Ezekre emlékeztess, és az Isten színe előtt bizonyosságot téve kérd őket: ne folytassanak haszontalan szóharcot a hallgatók romlására.”

A versben foglalt igazság szinte letaglózott és el is ítélte, hogy oly hevesen vitakoztunk az este azon a csekélységen. Nagyon kínosan érintett tulajdon éretlenségem.

Ugyanakkor megláttam világosan az érem másik oldalát is. Mély benyomást tett rám Donald érett, értelmes és bölcs személyisége. Felismertem belső tekintélyét, és egyre vonzóbbnak tűnt előttem. Sokat gondoltam rá a következő napokban.

Amikor legközelebb találkoztunk, üdvözöltük egymást, és azonnal arról kezdtünk beszélni, milyen sokat jelentünk egymás számára.

— Joni, megtérésem előtt olyan emberek között éltem, akik egymás farkasai voltak — tudod? Már néhány éve kereszttyén körökben forgok, de azért — különös módon — sehol nem éreztem szeretetet idáig. Most azonban valóban vonzódom hozzád.

— Én is hozzád, Donald. Soha még senkivel nem tudtam így összeemelegedni. Az embereket általában meghökkenti a tolószékem. Jó sok időbe telik, míg megszokják béna voltomat. Amikor közelebből megismernek, akkor feledkeznek meg csak a tolószékről. De te az első pillanattól fogva mintha észre se vetted volna, hogy van.

— Joni, én nem tudom — azt hiszem a származásom és neveltetésem az oka —, de képtelen vagyok az érzéseimet palástolni. Nem tudok könnyedén, képmutató módon áltatni másokat. Téged sem akarlak rászedni — mondotta.

— Örülök, hogy nem kerülgeted, mint macska a forró kását. Azt szeretem, amikor valaki őszintén megmondja, ami a szívében fekszik — feleltem.

A következő hetekben és hónapokban sokszor találkoztunk. Még nyár vége előtt Donald levitt Ocean City-be. Ott álltunk a tengerparton, én a tolószékben, Donald mellettem, és teli tüdővel szívtuk a friss, sós tengeri levegőt, és hallgattuk a sírályok rikoltását és a hullámok robaját.

Régi emlékek keltek életre bennem — a homok a lábujjaim közt, a testemnek csapódó hullámok nedvessége. Egyszer csak felsóhajtottam, ahogy vártam Donaldot, hogy megmerítkezzen a tengerben.

De hirtelen, mint aki megérezte, mire gondolok, megragadta a tolószékemet és letolta a deszkamólóról a homokra. A kerekek beragadtak, de ő erős volt, és valósággal árkot vájt

velük a homokban, ahogy a víz szélére tolta a széket. Itt már tömörebb volt a talaj és könnyebb volt a haladás.

Donald nem állt meg. Könnyörtelenül tolta tovább a széket egészen bele a vízbe, míg az a lábamig nem ért.

— Do-nald! Mit csinálsz! — sikoltoztam. Székemet már a hullámok nyaldosták. Félelmet éreztem, ugyanakkor örömeti izgalmat is a hirtelen élmény hatására.

A parton ácsorgók csak bámulták a nevetséges látványt, nem tudván, beleszóljanak-e és megakadályozzák-e ezt az „örültet”, hogy „vízbe fojtsa a szegény nyomorékot”. Nevetésem azután nyilván megnyugtatta őket, és napirendre tértek a dolog felett.

Donald felkapott, és vitt befelé a hullámok közé. Nem éreztem, de tudtam, hogy hevesen ver a szívem.

Ez után az Ocean City-beli élményem után szinte lebegtem a boldogságtól. Donald elérte, hogy balesetem óta először „normálisnak” érezsem magam. Tolószékem semmi gátlást nem jelentett számára, nyoma sem volt benne a kellemetlen, bizonytalan érzésnek. Úgy bánt velem, mint bármely más nővel bánt volna, aki tetszik neki. Erős volt, de mindig gyöngéd és megnyugtató. Tudtam: nagyon vigyáz, hogy semmi bajom ne történjék.

Elérte, hogy újra vonzónak, nőiesnek érezzem magamat. Balesetem óta először éreztem át, hogy nő vagyok — hogy van valaki, aki vonzónak talál.

Ahogy őszbe fordult az idő, Donald kirándulásokra vitt. Addig tolt a székemen, míg az ösvény ezt megengedte. Amikor azután túlságosan leszűkült, egyszerűen felkapott, a széket összecsukta, engem pedig az ölében vitt fel a dombtetőre. Ott leterített egy plédet, leültünk, és együtt uzsonnáztunk, miközben a tájban gyönyörködünk.

Órákon át beszélgettünk Isten Igéjéről és arról, mit tanulunk személyes keresztyén élményeinkből. Romantikus, kedves, ugyanakkor szellemi töltésű beszélgetések voltak ezek, melyek egyre jobban összekötöttek bennünket.

Kezdttem aggódni, hogy túlságosan mély érzelmek támadnak bennem Donald iránt, és hogy ez hová vezethet. Tudtam, óvakodnom kell attól, hogy nagyon belemerüljek a dologba, hiszen „plátói” kapcsolaton túl szó sem lehet köztünk egyébről.

1971 tavaszán már időnk legnagyobb részét együtt töltöttük. Gyakran elvitt magával utcai missziójára. Figyeltem, ahogy a gyerekek között szolgál, és személyisége csak még mélyebb benyomást keltett bennem. Erős egyénisége által úrrá lett minden helyzeten. Magabiztos volt, de soha nem zsarnok.

Jobb meggyőződése ellenére is engedtem, hogy egyre közelebb kerüljek hozzá, és erős érzelmi szálak szövődjenek közöttünk.

Egy napon kint rajzoltam a tavaszi napsütésben, amikor Donald fölém hajolt és halkán így szólt:

— Szeretlek, Joni!

Éppen el voltam merülve a rajzolásban, és csak annyit mondtam: — Én is szeretlek, Donald! — de csak úgy, mintha azt mondtam volna: „Tudom, jó barátok vagyunk.”

— Azt hiszem nem értettél meg — szünetet tartott, majd mélyen a szemembe nézett. — Joni, én beléd szerettem!

Lehajolt, és arcomat keze közé fogta, hogy megcsókoljon. Megrémültem. Nem csókolhattam meg anélkül, hogy fel ne mérjem cselekedetem következményeit. Bárki más nő részéről a csók a vonzalom egyszerű kifejezése lehetett. De részemről, a tolószékben ülő bénától csakis a kölcsönös mély kapcsolaté. Nem akartam, hogy ennek jelét adjam Donald számára anélkül, hogy ne tudassam Donalddal annak következményeit.

— Nézd, Donald, ez . . .

— De én szeretlek . . .

— Én — én nem tudom. — Félttem. Bármiféle kapcsolat a barátságon túl egyszerűen képtelenségnek látszott. — Nem . . . nem tudunk megbirkózni a problémákkal.

Akármilyen természetesen és magabiztosan viselkedett Donald velem szemben, lelkem mélyén éreztem, hogy ő sem tud majd úrrá lenni azokon a problémákon, amelyeket a bénultságom jelentett.

Később elmondtam a történeteket Dianának és Jay-nek. Mikor leírtam előttük, milyen érzelmi vihar kavarg bennem, mindketten óva intettek.

— Nem hiszem, hogy komolyra fordulhat a dolog Donalddal — mondta Jay. — Mindkettőtök számára súlyos lelki sérülést okozhat.

— Joni — tette hozzá Diana —, tudom, hogy Donald őszinte hozzád és nem él vissza a helyzetével. Azt is tudom,

hogy jó vele lenni és hogy nagyon kedvel téged. De szerelem?
Nos, az valami egészen más. Vigyázz! Kérlek, légy nagyon
óvatos!

13.

Ugyanazon a nyáron, amikor Donnal találkoztam, Diana beleszeretett egy Frank Mood nevű fiatalemberbe. 1971 júniusában megházasodtak és a sykesville-i családi tanyánk közélébe költöztek. Körülbelül azidőtájt Jay meghívott, hogy lakjam vele együtt a családi tanyán. Jay egy kétszázéves, kőből és gerendából épült házban lakott, amely mintegy száz éven át rabszolgák szálláshelye volt, és amelyet papa újjáalakított. Különleges, régies, két hálósobás építmény volt egy dombtetőn, szép kilátással a festői folyóvölgyre. A tanyán való élet azt jelentette, hogy sokat lehetek együtt Jay-vel, Dianával és Frank-kel vagy Kathy-vel és Butch-csal, és ők egymás közt megoszthatják a gondozással járó munkát.

Mikor elhatároztuk, hogy Jay-nél fogok lakni, papa még egy szárnyat húzott fel Jay házához. Egyetlen nagy szobából állt, melyet úgy tervezett, hogy fogadhattam benne barátaimat, és hely legyen a körülöttem lévő nagy sürgés-forgásnak. A sarokban csodaszép kandalló állt. A szoba külső falán óriási ablakok engedték be a fényt és nyújtottak kilátást a vidék szépségére. Belső falát saját készítésű faburkolat borította. A szoba közepén óriási ebédlőasztal uralta az egész teret.

Már kislány koromban is szerettem a tanyát, most még jobban megszerettem. A nyugalom és szépség hona volt számomra.

Donald is szerette a tanyánkat, és egyre több időt töltött velem. Együtt kirándulgattunk Ocean City-be, vagy nagy utakat tettünk a környéken. Mindig nyugodtan indultam el vele, mert tudtam, hogy minden esetleges nehézséggel meg tud birkózni. Elég erős volt ahhoz, hogy vinni tudjon a karjában; segített az evésben és ivásban; kiürítette lábcacskómat és el tudott helyezni a székemben.

Nyugodt és felszabadult voltam a társaságában. Soha nem zavarták bénultságom testi korlátai, s maga a tolószék sem. Úgy bánt velem, mint bármely normális emberrel; tréfálkozott, csúfolódott, mintha nem is lettem volna béna.

Ha van ember, aki úrrá tud lenni testi és lelki problémáim

felett, akkor Donald az — gondoltam. Annak lehetősége, hogy van egy férfi, aki mást is jelent a számomra, mint testvért a Krisztusban, akivel romantikus kapcsolat szövődhet, megrémített, ugyanakkor fel is ajzott.

Diana és Jay ismételten figyelmeztettek, ne menjek túl messzire Donalddal való kapcsolatomban. Diana később elmondta, hogy hasonlóképpen figyelmeztették Donaldot is.

— Donald, meg akarom neked mondani, hogy Jay-vel együtt aggódunk amiatt, ahogy a Jonival való kapcsolatotod alakul — jegyezte meg óvatosan Diana.

— Aggódtok? — kérdezte.

— Igen. Túlságosan komolyra fordult a dolog. Gondoltál arra, mit jelent ez Joninak?

— Igen — felelte Donald. — Nagyon komolyan végig-gondoltam az egészet. Nem ébresztenék reményt benne, ha nem lenne komoly a dolog. Diana, én beleszerettem Joniba.

— De Donald, ha két ember beleszeret egymásba, általában házasságra kívánnak lépni, hogy az életüket együtt éljék le.

— Igen, tudom, Diana, ismerem a problémákat. Gondolkoztam és imádkoztam ebben a dologban. Tudom, milyen problémák adódhatnak, ha összeházasodunk. De meg tudok birkózni velük. S ha ő is hajlandó hozzám jönni, feleségül veszem.

Mikor Diana elmondta nekem ezt a beszélgetésüket, még mindig bizonytalan volt.

— Joni, én igazán úgy örülök — de . . .

— Tudom, Diana — nyugtattam meg. — Bennem is nagyon zűrzavaros ez az egész. Egyfelől bizonyos vagyok, hogy én is szeretem őt, és hiszem, de igazán hiszem, hogy ha egyáltalán férjhez mehetek, akkor Donald lesz a férjem, mert ő úrrá tud lenni a nehézségeken. Másfelől viszont talán nincs is ember a földön, aki erre képes lenne. Azt hiszem, ezek elől a kétségeim elől keresek most védelmet.

— Szeretted őt?

— Igen, azt hiszem. Ijesztő, nem? De maga a helyzet tetszik nekem.

Ahogy szerelmünk erősödött, egyre fontolgattam kapcsolatunk jelentőségét.

— Nagyon súlyos döntés az, amiről beszélünk, Donald — mondtam neki egyszer.

— Tudom, de képesek vagyunk rá, Joni. Erős akaratunk van, szembe tudunk nézni a nehézségekkel. Sikerülni fog.

— De a házasság . . .

— Éppúgy szóba kerülhet, mint bármi más. Gondodat tudnám viselni — fürdetnélek, etetnélek, takarítanám a házat. Modern otthonunk lenne, könnyen kezelhető. Később, ha megengedhetjük magunknak, segítséget is fogadnánk — takarítás-hoz, főzéshez. Addig mindezt én is meg tudnám csinálni. El tudnálak látni.

Behajtottunk egy parkba és leparkoltunk.

— Én azonban soha nem lennék boldog, ha nem tudnék teljes értékű nő lenni a számodra. *Én szeretném elkészíteni a te ételedet, én szeretnék gondoskodni rólad. Én szeretném mindazt a szeretetet és gyöngédséget nyújtani a számodra, amit egy nő csak nyújthat.*

— Nos, mint férfi, eléggé szabadelvű vagyok. Az, hogy főzök neked és gondodat viselem, egy cseppet sem von le férfiasságomból. Ami pedig a szexuális életet illeti, azt hiszem, egy kissé túl fontosnak tartják — mosolygott. — Ne aggódj, Joni. A szex nem olyan lényeges. Úrrá tudok lenni rajta.

Én azonban nem nyugodtam meg. Úgy éreztem, hogy a szex fontos tartozéka a házasságnak. De ahogy töprengtem, arra gondoltam: *Talán Donaldnak mégis igaza van. Végül is, ha ő azt mondja, úrrá tud lenni a problémákon, hihetek neki. Megtanultam idáig is bízni az ítélőképességében.* Eszembe jutottak az előadások, amelyeket Rancho Los Amigos-ban tartottak félig és egészen bénult embereknek a rehabilitációs időm alatt. Az orvosok elmondták, hogy lehetséges a nemi kapcsolat, akár még a gyermekszülés is. Testünk bénasága csak azt jelenti, hogy érzéketlenek vagyunk fizikailag: magának a funkciónak a végrehajtására képesek vagyunk.

— De tudod, én nem érzek semmit — emlékeztettem Donaldot. — Nem gondolom, hogy teljesen felszabadultan ki tudnálak elégíteni. Szüntelenül érezném, hogy béma testem milyen akadályt jelent: nem tudom vele gyengédségemet és szeretetemet úgy kifejezni, ahogy szeretném. Kölcsönösen szexuális gátlásokat ébresztenénk egymásban egy életre szólóan.

— Mondtam, hogy ez nem fontos. — Kihozta székemet és beleemelt, majd folytatta: — Ennél sokkal súlyosabb problé-

mákkal is küszködnek emberek. Különben is, ezeket le fogjuk győzni.

— Nem tudom. De ha te azt mondod, hogy így is boldog házasságban tudsz velem élni, azt hiszem, el tudom fogadni. Így — talán — férjhez megyek hozzád.

Donald gyengéden mosolygott és bólintott. Nem törődve a pályán lévő játékosokkal, felém hajolt és megcsókolt. Csókjában odaadást, mélységet éreztem. Ezúttal viszonzni tudtam a csókját, odaadóan és bizalommal. Fejem szédült a felkavarodott érzelmektől és az izgalomtól, ahogy székemet a fedetlen lelátó felé kormányozta.

Ez túl szép ahhoz, hogy igaz lehessen — gondoltam. Donald éppen akkor költözik az életembe, amikor legjobb barát-nőm, Diana kifelé tart az életemből, férjhez megy és családot alapít.

Isten adott nekem valakit, aki igazán törődik velem. Aki őszintén hisz abban, hogy életünk hátralevő részét együtt élhetjük le.

— Istennek ez a terve a számomra — érveltem Jay-vel aznap este, amikor hazamentem. — Ez az a jó, amit számomra tartogatott. Hosszú esztendőök béketűrése után, miután elfogadtam a sorsomat, hogy életem végéig béna és magányos leszek, Isten megjutalmazta türelmemet és bizalmamat. Donald személyében felelt imádságaimra.

Lázás boldogság töltött el. Ilyen boldogságot egészséges koromban sem éreztem. Izgatottan tárgyaltuk, milyen lesz majd közös életünk, hogyan szolgáljuk együtt Krisztust.

Ahogy erre gondoltam és arra, hogy mi az Isten akarata ebben a dologban, felnyitottam a Szentírást. Csupa olyan vers ötlött a szemembe, amely megerősített gondolataimban.

„Megáldja az Úr minden jóval azokat, akik egyenes szívűek.”

„Minden jó adomány és tökéletes ajándék felülről való.”

— Donald a nekem szánt „jó adomány” és „tökéletes ajándék” az Úrtól — mondtam Jay-nek.

Fejét rázta. — Nem biztos, Joni. Ne képzeld bele többet, mint amennyi valóban benne van az írásban.

Írtam egy dalt, mely kifejezte gondolataimat, és odaadtam Donaldnak:

Ma reggel felébresztett a fény
ragyogón, aranylón, lágyan,
s áldottam Istent ajándékáért:
a reggelért és érted.

S ahogy feküdtem, mély álommal küzdve,
ködös színekbe burkolva
mosolyogva tovább áldottam Istent
az estéért és érted.

S álmodat felváltotta gondolatok menete
a múltból és jövőből,
míg végül boldogan áldottam Istent
a jelenért és érted.

Oly boldog voltam. Soha nem hittem volna, hogy valaha
valaki úgy szeret majd, mint asszonyt — ebben a tolószékben.
Azt hiszem, éppen ezért volt olyan nagy élmény, amikor ez
valóban megtörtént.

Annak az évnek a karácsonya előtt történt Donalddal az
első összetűzésünk. Sok időt töltöttünk együtt, és kezdtem
követelőző lenni. Felháborított már az is, ha más dolga volt.
Azt akartam, hogy mindig velem legyen, amikor én ráérek.
Hogy az élete körülöttem forogjon.

Mikor az ifjúsági körből csinos, fiatal lányok jöttek láto-
gatóba, féltékenyen hallgattam, amint nevetgélt velük együtt.
Irgykedve gondoltam rájuk, hogy ilyen bénán nem vehetem
fel velük a versenyt.

Egyre nehezebben tudtam figyelmemet Isten Igéjére össz-
pontosítani és imádkozni. Nehéz volt szellemi dolgokról be-
szélni egy olyan bevezető után, hogy:

— Tegnap este miért nem jöttél? — Imaéletem egészen
elsekélyesedett.

Íránta való érzelmeim minden egyebet elnyomtak.

Donald azonnal és erőteljesen válaszolt. Figyelmeztetett,
hogy pontosan úgy viselkedem, mint egy ostoba iskoláslány.
Erre bocsánatot kértem tőle és megvallottam, hogy tudom:
nem lenne szabad oly igényesnek, sőt követelőzőnek lennem

vele szemben; ennek ellenére megmaradt bennem a javarészt alaptalan félelem.

Donald úgy látta jónak, hogy egy ideig szüneteltetnünk kell a kettőnk kapcsolatát, ezért elhatározta, hogy 1972 januárjában elutazik Európába. Én dühögtem, személyes sérelemnek vettem elutazását, mintha csak így akart volna megszabadulni tőlem valami okból.

— Csupán arról van szó, hogy egy kis időre külön-külön magunkra kell maradnunk — mondotta. — Ne magyarázz bele semmi mást. Mellesleg — tette hozzá — elég régóta tervezem ezt az utazást. A fiúknak és nekem talán soha többé nem lesz hasonló jó alkalmunk az utazásra.

Vele ment Dickie és Dave Filbert is. Engem pedig elővett újra az a megmagyarázhatatlan félelem. Először fordult elő, hogy féltettem a kapcsolatunkat. *És ha elhagy? És ha nem tud megbirkózni a problémával, amit jelentek?* — Európai útja körülbelül három hétig tartott. Ez idő alatt kaptam leveleket és lapokat Svájcból, Németországból, Franciaországból és más helyekről, amelyeket látogattak. Az üzenet mindig ugyanaz volt: hiányzom neki, szeret és bárcsak vele lennék.

Miután Európából visszatért, csak úgy rohant hozzám: — Annyira hiányoztál, alig vártam, hogy végre itthon legyünk — vallotta meg. Visszajött — szeretettel tele, érzékeny szívvel.

Donald és én elkezdtünk beszélgetni gyógyulásom lehetőségéről. Mind ez ideig elfogadtam helyzetemet. De az a vágyam, hogy teljes értékű feleség lehessek, arra vezetett, hogy vadul kezdtem ragaszkodni azokhoz az ígéretekhez, amelyekről úgy éreztem, hogy az Úr egyenesen a számomra írta Igéjében. *Végül is — érveltem — azért adja a szenvedést és betegséget, hogy általa tanítson. Engem nagyon sok mindenre megtanított a balesetem óta. De most, miután megtanultam minden tanulni-valót, akár meg is gyógyíthatna!* A hit új vállalkozása lett volna ez — szellemi fejlődésemnek következő lépcsőfoka.

Testileg természetesen nem gyógyulhattam meg — sérülésem életfogytig tartó bénaságot eredményezett. Mégis — tudtam, hogy Istennél semmi sem lehetetlen. Hiszen Krisztus által sok-sok betegséget, bénaságot meggyógyított. Még halottakat is támasztott fel.

Ma is vannak csodálatos gyógyulások. Sok „gyógyíthatatlan” betegről hallottam már, hogy meggyógyult.

Donalddal együtt elolvastuk a Jakab 5-öt és más fejezeteket, és arra a gondolatra összpontosítottuk figyelmünket, hogy Isten akarata-e a gyógyulásom. Úgy éreztük, az Úr hozzánk szól a János 14,13-14 és 15,7-en keresztül és sok más helyen is, és megújult lelkesedéssel és hálával imádkoztunk.

Hitünk szerint Isten akaratát megfelelő körülmények, az Isten szeretetébe vetett hit alapján, az Ő szavának elfogadása és a Szentlélek ereje által ismerhetjük meg. Optimizmussal telünk el a közös életutunkat illetően.

— Teljességgel meg vagyunk győződve, hogy Isten meg akar gyógyítani — mondtam Dianának.

— Joni, ebben a dologban elszabadult a fantáziátok. Valósággal zsaroljátok az Istent. Letértetek a valóság talajáról — felelt.

— Meglep, hogy pont te mondd ezt, Diana. Azt hittem, nagyobb a hited. Hinned kell, hogy Isten valóban meg akar engem gyógyítani — mondtam korholva.

Donalddal együtt imádkoztunk, hogy Isten alakítsa úgy a körülményeinket, hogy bízhatunk ebben. Kezdttem mondogatni barátaimnak, hogy Isten hamarosan meggyógyít. Valahányszor Donalddal együtt voltunk, azért könnyörögtünk, hogy ez hamarosan megtörténjék.

„Urunk, mi hiszünk benned. Hiszünk Igédben, hogy Te meg akarsz gyógyítani bennünket, hogy jobban szolgálhassunk neked” — könnyörgött Donald.

„Köszönjük a bizalom és a türelem leckéjét, amellyel tanítottál engem a szenvedéseim során, Uram. És köszönjük mindazt, amit tenni fogsz, hogy megdicsőítsd magadat az én gyógyulásom által is a te ígéreted szerint” — tettem hozzá én.

Ahogy kitartóan könnyörögtünk ebben a dologban, elhatároztuk, hogy kérünk egy olyan gyülekezeti összejevetelt, amelyen végbe mehet a gyógyítás szolgálata, ahogy Jakab levelének 5. részében le van írva.

Néhány barátommal együtt elhajtottunk a gyülekezetbe. A gyülekezet vénei kezüket rám tették és megkentek olajjal. Ígéreteket olvastak fel a Bibliából és imádkoztak értem.

Teljes hittel és odaadással könnyörögtünk s bízunk Donalddal együtt.

Nem számítottam azonnali gyógyulásra, hanem lassú felépülésre, hiszen csupán a rehabilitációm maga két évig tartott.

Ésszerű volt a gondolat, hogy Isten is fokozatosan gyógyít meg.

De néhány imaközösség és istentisztelet után nyilvánvaló lett, hogy nem fogok meggyógyulni. El tudtam fogadni, mégis csalódott voltam, nem annyira magamért, hanem inkább Donaldért. Donald nyugodt volt, de belül erőteljesen foglalkoztatta mindaz, ami történt, és újra meg újra végiggondolta a dolgot. Kínos érzés volt számára, hogy egy ilyen erőteljes imahadjárat „válasz” nélkül maradt. Megfontoltan elemezte önmagát, és egyre több időt kezdett tőlem távol tölteni. Ez rossz esett, és újra féltékenykedni kezdtem az időtöltései miatt.

Mikor Steve hazajött a főiskoláról vakációra, ő, Diana és én megvitattuk, hogy Isten ugyan miért nem hallgatta meg imáinkat.

— Mit gondolsz, miért nem gyógyított meg Isten? — kérdezte Diana.

— Nem tudom.

Steve közbeszólt:

— Tudjátok, ezen gondolkoztam a napokban, amikor a Zsidók 11-et olvastam. Ismeritek?

— Igen, a hit hőseiről szól — feleltem.

— Nos, arról is beszél, hogy kétféle ember van; van, akinek a hitét megjutalmazta Isten, és van, akiét nem. Voltak, akikkel fantasztikus csodák történtek, másokat viszont kettéfűrészeltek, ezek nem tapasztalták meg az ígéret beteljesedését és nem kaptak semmiféle látható jutalmat.

— És te úgy gondolsz, hogy én az utóbbi kategóriába tartozom? — kérdeztem.

Steve előre hajolt, hogy kifejtse álláspontját:

— Úgy gondolom. Legalábbis egyelőre. De nem mindörökre. A 2. Korintus 5 beszél arról, hogy egykor majd csodálatos, feltámadott testünk lesz e helyett a haszontalan, földi test helyett. Most a földi „sátorházban” élünk — és ez csak időleges szállásunk, egykor azonban templomban, mennyei testben, amely tökéletes és maradandó lesz.

— De akkor mi van azokkal a versekkel, amiket a hitről olvasunk? — tiltakoztam.

Steve — a nyomaték kedvéért — megragadta térdemet, mintha csak éreznék azon a helyen.

— Éppen ezt akarom mondani! Gondolkozz csak, mit

mondott az a hit által gyógyító ember: „Hiszem, hogy Isten akarata, hogy gyógyulj meg.”

— Igen.

— Nos, én is hiszem. Hiszem, hogy Istennek mindenki számára az az akarata, hogy meggyógyuljon. Amiben nem értünk egyet, az a gyógyulás időpontja. Hiszem, hogy ez az akarata, de előbb még sok minden mást akar elvégezni. Meggyógyulsz, de lehet, hogy majd csak akkor, amikor elnyered a megdicsőült testedet.

— De vannak, akiket Isten meggyógyít már most — érveltem.

— Igen, tudom. Nem vonom kétségbe, hogy erre van hatalma — felelte. — Diana hozzátette:

— De ha csodálatos módon meggyógyít valakit, arra mindig megvan a maga jó oka. Például nemegyszer történnek csodálatos gyógyulások a missziós területeken. Azoknak az embereknek még nincs a kezükben Isten írott Igéje, tehát látható bizonyítékokat igényelnek — jeleket és csodákat —, ami Krisztushoz vonja őket.

— Ez bizony meglehet — feleltem.

Steve folytatta:

— Nálunk viszont nem szükséges és nem is lenne hasznos ez. Forrófejű, szenzációhajhász újságírók felkapnák a dolgot és elferdítenék az egészet. Nem Isten dicsősége lenne a középontban, és az egész dolog célt tévesztene.

— Azt hiszem, valóban így van — jegyeztem meg.

Diana bólintott.

— Veszélyes félreértése a Bibliának kategórikusan kijelenteni, hogy Isten mindenkit meg akar gyógyítani, amikor nyilvánvaló, hogy nem mindenki gyógyul meg.

— Helyes. Tökéletességre törekszünk, de még nem értük el. Még mindig vétkezünk. Időnként megfázunk, eltörjük a karunkat vagy a nyakunkat — mondtam, és hozzátettem: — Minél tovább gondolkozom a dolgon, annál jobban meg vagyok győződve arról, hogy Isten nem akar mindenkit meggyógyítani. Sokszor a problémáinkat használja fel a maga dicsőségére és a mi javunkra. — És itt eszembe jutottak ismerős családok, akiket betegség vagy más tragédia sújtott. Sokszor azok szenvedik a legsúlyosabb próbatételeket, akik igazán szeretik az Urat.

Napjainkban az embernek Istennel való kapcsolata sokkal inkább az Ő Igéjén alapul, mint „jeleken és csodákon”.

— Tudod — mondta Steve —, Isten hatalma így is nyilvánulhat. Lehet, hogy bizonyágtételeid hitelre méltóbb, amíg tolószékhez vagy kötve, mint ha csodaképpen kikerülnél belőle.

— Hogy érted ezt?

— Emlékszel az Isten hatalmát kifejező görög szóra? Azt hiszem: dinamis.

— Igen, ebből ered a „dinamit” neve.

— Vagy a „dinamó” — mondta Steve. — Mindkettő nagy erőt jelent. Az egyik robbant. A másik ellenőrzött, hasznos erőforrás. A gyógyulás olyan lenne, mintha Isten hatalma robbanásszerűen nyilvánulna meg és „kivetne” a székből. De erőre van szükség ahhoz is, hogy a székből maradj — lefékezett, de szüntelenül áradó energiára, amely benned és rajtad keresztül árad, hogy el tudd viselni ezt is.

A következő hónapokban erről és még sok más dologról beszélgettünk Donalddal; csak egy témát kerültünk gondosan: a jövőnk dolgát.

Azután egy napon valami kínos feszültséget éreztem rajta. Végül csendesen így szólt: — Joni, ezen a nyáron New York-ba utazom egy ifjúsági táborba lelkigondozónak. Holnap indulok. Szeretnék elbúcsúzni.

Arra gondoltam: *Így jó. Kapcsolatunk az utóbbi időben valahogy megsavanyodott. Mindkettőnknek szüksége van egy kis szabadságra — mint az európai utazásakor.* Csak az a hangsúly zavart, amivel Donald kimondta az „elbúcsúzni” szót.

— Hogy érted azt, hogy elbúcsúzni? Hiszen csak néhány hétre még...

— Nem, Joni. A helyzet az, hogy nem lett volna szabad engednünk a kapcsolatunkat ilyen irányban fejlődni. Nem lett volna szabad megcsókolnom téged. Nem lett volna szabad beszélgetnünk és álmodoznunk a házasságról. Téves úton jártunk.

— Téves úton? Hogy érted ezt? Hisz te voltál az, aki engem bátorítottál, és én voltam az, aki nem akartam belemenni. Te csókolnál meg és tartottál átölelve. Bennem pedig a félelem reménységgé változott, mert azt mondtad, hogy szeretsz, és ve-

lem akarod leélni az életet! Donald, én oly közel kerültem hozzád, sokkal közelebb, mint tulajdon családomhoz. És most csak így elmég? Most azt mondd: félreértés volt az egész — csak ámitottál? — Hangom elcsuklott, ahogy kétségbeesetten próbáltam szóba önteni gondolataimat.

A harag és a tehetetlenség forró könnyei törtek elő a szememből. Legszívesebben öklömmel estem volna neki, de csak annyi telt tőlem, hogy ültem és zokogtam.

— Nem hazudtam neked, ezt állítom — mondta Donald határozottan. — Őszintén hittem, hogy képes leszek rá. De tévedtem: Lehetetlenség.

„Ó, édes Istenem, hát mi ez? Hát lehetséges?” — Pánik vett erőt rajtam, ahogy láttam Donaldot ott állni és elköszönni. *Mi történt?* Betört az életembe, és én újra vonzónak és hasznosnak — *nőnek* éreztem magam. Nem hittem, hogy valaha, valaki még úgy fog törődni velem, ahogy ő. Lehetetlennek tartottam, hogy valakit valaha még úgy fogok szeretni, mint őt.

Megpróbáltam abbahagyni a sírást.

— Talán meg kellene gondolnod . . .

— Nem, Joni, komolyan átgondoltam, amit teszek. Nincs visszaút. Vége. És bocsánatot kérek. — Ezzel sarkon fordult és az ajtó felé tartott.

— Donald! Ne hagyj el! Donald, várj!

— Isten veled, Joni — mondta csendesen, és becsukta maga mögött az ajtót.

— Nem! Ó Istenem, miért engedted, hogy ez megtörténjék? Miért sebezted meg ilyen mélyen?

És így, egy egyszerű istenhozzáddal Donald kísétált az életemből. Szívem és értelmem háborgott. *Hogy lehetett ilyen kegyetlen, mikor azelőtt oly szeretetteljes és gyöngéd volt?*

Amikor össze tudtam szedni magamat valamelyest, akkor láttam, hogy nem akart kegyetlen lenni. Egyszerűen ez volt a stílusa: csak semmi mellébeszélés, semmi képmutatás — szokta volt mondani.

Tudtam, hogy végleg eltávozott. Nem hagyott itt hazug reményekkel. Hosszú távon nézve a szakítás így volt a legkevesbé fájdalmas.

Megtudtam, hogy Dick és Donald, akik még iskolás korukból jó barátok voltak, megbeszélték a dolgot egymás között. Dick, akinek velem kapcsolatban korábban hasonló problémái voltak, figyelmeztette Donaldot, hogy velem szemben uralkodnia kell érzésein.

— Pontosan tudom, mikén ment át Don — mesélte nekem később Dick. — Én magam is sokat gyötrődtem, amikor azt írtad Kaliforniából, hogy „legyünk csupán barátok”. Tudtam, hogy miért írod, de akkor nagyon szerettelek — és most is. Azt is tudtam, hogy igazad van, amikor kétségbe vontad azt, hogy meg tudok birkózni azzal a problémával, amit bánaságod jelent. Én még most sem tudom. De akkor kész voltam rá. Talán te jobban ismersz; talán azt hitted, hogy nem vagyok képes rá. Mindenesetre az utóbbi két évben, mióta nem vagyunk más egymás számára, mint jó barát, nagyon boldog voltam, hogy Don és te egymásba szerettetek. És azért imádkoztam, hogy ő képes legyen arra, amire én nem voltam, és hogy igazán boldogok legyetek együtt.

— Akkor hol romlott el ez az egész? — kérdeztem.

— Nem tudom. De kezdtem észrevenni, hogy Don már nem olyan biztos a dolgában. Többször is bizalmasan megvallotta: sajnálja, hogy nem tudott jobban uralkodni az érzelmein. Azt hiszem, hogy ő — idősebb és talán bölcsebb lévén nálam — rájött arra, amire te jöttél rá velem kapcsolatban. Hogy hosszú távon a tolószéked legyőzhetetlen problémát jelent; legalábbis Don számára és számomra legyőzhetetlent.

Amit ezután közvetve hallottam Donaldról, az még jobban sértett. Olyan gyerekeknek írt levelet, akiknek együtt voltunk lelkigondozói. Haragudtam és nehezteltem rá, amikor meghal-lottam, hogy olyanok kaptak levelet Donaldtól, akikért még vele együtt imádkoztunk. Lázadoztam, hogy ezek közel lehet-nek hozzá, én pedig nem.

Engem is figyelmeztettek, hogy uralkodjam érzelmeimen Donalddal kapcsolatban. Jay és Diana többször is óvatosságra intettek, de nem hallgattam rájuk. S most összetört minden reménységem és álmom.

Istenem, miért? Nem értem, miért? Haragudtam Donaldra, szántam önmagamat és irigykedtem azokra a barátaira, akik közel maradhattak hozzá. Egy fiatal középiskolás leány, aki nemrég tért meg és akinek Donalddal együtt lelkigondozói vol-tunk, átjött, hogy megmutassa a levelet, amit nemrég Donald-tól kapott. Ebben megírja, milyen csodálatosan munkálkodik az Isten rajta keresztül. Ez a kislány természetesen nem tudta, ami köztünk történt, csak azért jött, hogy egy biztató, bátorító üzenetet továbbítson. Irigységem fellángolt, és forró könnyek ömlöttek a szememből.

Mikor a kislány elment és magamra maradtam, szégyelltem magam a viselkedésem miatt. Egyáltalán nem hívő módon fe-leltem életemnek erre a nagy bosszúságára. Vigasztalást keres-tem az egyik kedves bibliai fejezetben, az 1Korintus 13-ban. De az eszem játszani kezdett a szavakkal.

„Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvén szólok is és kéjvágy van bennem, olyan vagyok, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom. És ha prófétálni tudok is és ha teljes hitem van is, de kéjvágyó vagyok, semmi hasznom abból. És ha va-gyonomat feláldozom is, sőt a testemet tűzre adom is, de kéj-sóvár vagyok, semmire nem megyek. A kéjvágyó ember hamar elveszti a békétűrését; öntelt; igyekszik másokban jó benyo-mást kelteni, és el van telve saját fontosságának tudatával. A kéjvágyó ember goromba és önző célokat követ. Érzékeny . . .”

Nos, azzal, hogy a szeretet szót kéjvágygyal helyettesítet-tem, egyszerre rájöttem, hogy miért ment tönkre a kapcsola-tunk. Szinte mohón vágyakoztam Donald után — igényt tartottam az idejére, figyelmére, jelenlétére —, mert úgy érez-tem, jogom van hozzá. Most már látom, micsoda emésztő, tüzes szenvedély volt ez. Olyan kívánság, amelynek kielégülését nem

voltam hajlandó megtagadni magamtól. A végén pedig mindazt elvesztettem, ami felett önző módon uralkodni akartam.

És most nyilvánvaló lett az 1Korintus 13 igazsága. Az igazi szeretet önzetlen, magát fegyelmezni tudó, türelmes és jó-ságos.

Keservesen sírni kezdtem zavaromban és fájdalmamban. Ezúttal azonban keserűségem az Úrhoz vitt, s nem az önszánalomhoz és énközpontúsághoz. Újra elolvastam sok olyan Igét, amelyek már korábban segítségemre voltak csalódásaimban.

Azt éreztem, nem tudok többé madárdalt hallani. Az is a Donalddal együtt töltött erdei kirándulásokra emlékeztetett, és így akartam kirekeszteni Donaldot az emlékezetemből. Elég nehéz volt egyáltalán kint lennem a természetben mindezekkel az emlékekkel. Hogyan is tudnám leírni, mit éreztem? Hiszen egy éven át tervezgettem lázasan a vágyam megvalósulását — hogy férjhez megyek Donaldhoz; hittem, hogy tervünk Isten tökéletes akaratával egyezik. Azután — egyetlen rövid nap alatt — álmom oly tökéletesen szertefoszlott, hogy még csak a leghalványabb remény sem maradt a beteljesülésére.

Emlékezetembe idéztem, amit Steve mondott a Jeremiás Siralmi harmadik fejezetéről. Azt mondta egyszer: „Joni, Istennek nyilván megvolt az oka. Jeremiás szerint: „Jó, ha a férfi már ifjúkorában igát hordoz.’ Talán az életed később annál értékesebb lesz, mert már most keresztülmégy ilyen tapasztalatokon.”

„Uram — könyörögtem —, mi lett azzal a „tökéletes ajándék’-kal, amelyről Igédben olvastam? Mit csinálsz velem?” Elolvastam a Szentírásból azt a részletet, ahol Péter kérdezi Jánossal kapcsolatban az Úrtól ugyanazt, amit én magammal kapcsolatban kérdeztem: „Hát ezzel mi lesz?” „Nem tartozik rád” — hangzott az Úr egyszerű válasza. Jézus Krisztus nem engedi, hogy Péter elmerüljön az önsajnálkozásba. Lényegében azt mondta neki: „Mit törődöl vele? Nem rád tartozik. Te csak tekints rám!” Megtanultam, hogy Isten igazsága nem mindig jóleső és kényelmes. Olykor szeretetéből kifolyólag nyersen és szigorúan bánt velünk.

„Tekintsétek a próbatételt jó barátoknak” — mondta Jakab apostol és emlékeztetett arra, amit már egyszer megtanultam a kórházban és a közvetlenül azt követő korszakban. „Mindenben hálát adjatok . . . minden a javatokra van . . .”

Újra meg újra odakényszerítettem magam Isten Igéjéhez. Nem engedtem, hogy úrrá legyen rajtam önsajnálatom és a könnyeim. Nem egyéb történt, mint hogy Isten újabb próbát készített számomra — de ezzel is igazságát, szeretetét és céljait mutatta meg.

Donaldnak barátaihoz írt levelei csak úgy szikráztak a bizonyosságtételtől és az örömtől. Ahogy a hetek hónapokba fordultak, egyre jobban fejlődött a szolgálatban és a szellemi életében. S mikor a hosszú nyár véget ért, tudatta barátaival, hogy a táborban megismerkedett egy bájos fiatal nővel.

Újabb szúrást éreztem a szívemben, amikor megtudtam, hogy Donald egy másik nőbe szeretett bele. De az Úr azt mondta: „Mi közöd hozzá?”

Írtam Steve-nek a főiskolára és kiöntöttem előtte a szívemet. Válaszában biztosított róla, hogy együttérez velem és imádkozik értem. A 40. zsoltárból vett ígérettel zárta levelét: „Szereteted és hűséged őrizzen szüntelen” — azaz: akármilyen fájdalmas is sokszor a lecke Isten iskolájában, Isten azért szüntelenül szeret minket. Ez és ehhez hasonló ígék segítettek át életemnek ezen a nehéz korszakán.

Nehéz volt tudomásul vennem, hogy nem Donald volt az Istentől számomra tartogatott nagy ajándék. „De Uram, ha nem Donald, akkor bizonyára valami jobb az, amit készítettél nekem. Én bízom benne, hogy azt is el fogod hozni az életembe.” Eszembe jutott, amit egy igehirdetőtől hallottam, hogy Isten soha nem zár be úgy egy ajtót, hogy ki ne nyitna ugyanakkor egy ablakot; amikor valamit elvesz, mindig valami jobbat ad helyette.

Szó szerint elfogadtam ezt az ígéretet. Visszatekintve nyilvánvaló volt, hogy Isten jobban tudta. Hiszen a körülményekből, a Szentírásból és minden másból én akkor csak egyet olvastam ki, hogy Donald és én összekötjük az életünket. Először könnyedén kijelentettem, hogy: Isten a boldogságomat akarja, ugye? Azután ígéket kerestem a szándékom alátámasztására. Azt hiszem, valahol a szívem mélyén éreztem, hogy ez nem fog így menni. Ennek ellenére csökönyösen ragaszkodtam a gondolathoz, hogy Istennek az az akarata, hogy mi Donalddal egyek legyünk.

Balesetem után először Dick-hez, azután Jay-hoz, Dianához, majd legutoljára Donaldhoz kapcsolódtam. Szükségem

volt szeretetükre és támogatásukra, hogy érzelmi igényeimet kielégítsem általuk. Most azonban szabadnak éreztem magamat. Az Istennek való teljes engedelmesség által végre érzelmileg függetlenné váltam. Egy napon kint üldögélve a toloszékemben, elgondolkoztam mindezen. *Uram — így könyörögtem —, bárcsak mindezt korábban megláttam volna — bárcsak korábban gondoltam volna arra, hogy elég nekem a te kegyelmed.* Ahogy ott ültem csöndben a pázsiton, egyik vigasztaló Ige a másik után jutott eszembe. *Kérlek Uram, légy most valósággá bennem!*

Nagy békesség és belső öröm árasztott el. Aztán felnéztem. Szinte Isten szeretetének és megnyugtatójának a jeleként egy pillangó lebegett hozzám a fák közül, és néhány centiméternyire leereszkedett az arcomhoz. Meghatóan szép volt.

„Uram, köszönöm a jószágodat. Azt, hogy éppen most küldted ide ezt a pillangót, és ezzel olyan gyengéden és mégis erőteljesen bizonyítottad meg jelenlétedet.” — Megfogadtam, hogy valahányszor egy pillangót meglátok, mindig Isten jószágára fogok gondolni.

Ezen a rendkívül nehéz nyáron sok időt töltöttem a szabadban, kettesben az Úrral. Amikor csak tehettem, kimentem a házból és elmélkedtem az Úr céljain. S hogy lekössem magam, minden erőmet és energiámat a művészetemnek szenteltem. Megújult érdeklődéssel fordultam a rajzolás felé. Úgy látszott, rajzaim egyre jobbak lettek. Volt bennük valami, ami azelőtt nem volt. Nem tudom, mi tette azzá, de mások is észrevették a különbséget.

Az átalakulás lassú volt, de nem olyan nehéz, mint ahogy számítottam rá. Másképp néztem Donaldot, más fényben láttam már, jobban megértettem. Azt tette, ami a legjobb volt, még ha mindkettőnknek fájdalmat is okozott vele. Mert tudom, hogy neki is fájt, nemcsak nekem.

Mindketten vakok voltunk, nem láttuk a súlyos következményeket, amivel egy ilyen kapcsolat járhat. Ha az ember szerelmes, a szerelme cselekedetekben fejeződik ki. Ha a cselekedetek nem valósulhatnak meg, akkor az ember fantáziája működésbe lép és meggyőzi, hogy minden rendben lesz. Mások hiába figyelmeztetnek, nem hallgatunk rájuk.

A fiatalok gyakran nem törődnek a valósággal. Tudják, hogy valami nincs rendben, hogy ez a kapcsolat nem lehet

jó, ennek ellenére csökönyösen folytatják, ahogy mi is tettük, tudatosan áltatva magunkat.

Ahogy most visszatekintek, hálát adok Istennek ezért a kapcsolatért. Sok mindent nem tanultam volna meg, ha Donald nem került volna közel hozzám és nem hagyott volna el. Így most áldom az Urat ezekért az élményekért. Kivált azért áldom Istent, mert úgy gyógyultam ki az elszakadás okozta sebekből, hogy nem maradt bennem sem keserűség, sem kétségbeesés.

Még Donald új kapcsolatának is örülni tudtam, hogy legalább ő meg tudta találni Istennek tökéletes akaratát a maga életére nézve. Egy este, bibliaórán odajött hozzám egy barátom, és akadozva kezdte:

— Joni . . . akarok neked valamit mondani, mielőtt mástól tudod meg.

— Jimmy, fölösleges folytatnod. Már tudom.

— Tudod? Honnan hallottad, hogy Donald eljegyezte magát?

— Nem tudom — mosolyogtam —, csak úgy tudom, és ez minden.

Valósággal megdöbbenett, milyen könnyedén átsegített Isten azon, ami fájdalmas, keserves találkozás lehetett volna. S mikor Donald elhozta Sandy-t, a szép fiatal özvegyasszonyt, aki férjét autóbaleset által veszítette el, egymás mellett ültünk a bibliaórán — alig három héttel később.

Tudott rólam. Más körülmények között a találkozás legalábbis kínos lett volna. Én azonban feléje fordultam — magas bájos asszony, tökéletesen odaillett a szintén csinos Donald mellé — és megszólítottam: — Sandy, igazán örülök, hogy találkoztunk. Azt akarom, hogy tudd, milyen boldog vagyok, hogy Donalddal találkoztatok.

Mosolygott, és megköszönte.

Így folytattam:

— Minden este imádkozom értetek. Áldom Istent mindazért, amit a hármunk életében elvégzett. Örülök, hogy együtt szolgáltatok Krisztust. — Mindezt komolyan így is gondoltam.

A családom és a barátaim, akik tudták, milyen mélységesen szeretjük egymást Donalddal, elképedtek a magatartásomon. Azt hitték, össze fogok roppanni. Így is lett volna, ha nem bíztam volna Istenre, hogy Ő segítsen át ezen a próbatételen.

Valami új fényben kezdtem látni a szenvedést — nem mint kikerülendő rosszat, hanem mint megragadni való alkalmat, amivel éppen a szenvedőnek mutatja meg Isten jóságát és kegyelmét.

Az 1972. év második felében életem többet változott, mint azelőtt bármelyik korszakában — beleértve a toloszékben töltött öt évet.

Mikor Donald eltávozott az életemből, senki nem volt, akiben bízhattam volna — egyedül Isten. És mivel az Úr mindig hűséges volt, benne bíztam.

1972. őszén komolyan feltettem a kérdést a jövőmet illetően. — Uram, ha nem a főiskola és ha nem Donald, akkor micsoda? Mit készítettél a számomra?

Hittem benne, hogy ha az Úr valamit elvett, jobbat ad helyébe. Erre a tapasztalat is megtanított, valahányszor Isten hatalmában bíztam. „Gyönyörködjél az Úrban” — mondja a zsoltáros, „bízzál Őbenne!” És ha ezt tettem, mindig könnyebben tudtam hálát adni neki mindazért, amit adott — akár jót, akár szenvedést.

A szenvedés és gyötrelem voltak azok az elmúlt években, amik érzelmileg, értelmileg és szellemileg megérleltek. Biztonságban és függetlennek éreztem magam, mivel mind testi, mind lelki szükségemet rábíztam az Úrra.

A szenvedésnek és a gyötrelemnek megvan a célja. Ezt nem mindig látjuk világosan. Pál apostol Krisztusért szenvedett. Bebörtönözték, megverték, megkövezték, hajótörést szenvedett, és „tövis adatott a testébe”, azaz testi betegségben is szenvedett. A szenvedés áldása, ahogy J. B. Phillips fordítja a Róma 5,3-5-öt, az, hogy „... már itt e földön örendezhetünk a próbatételek és a nyomorúságok közepette is. Ha szellemileg el tudjuk fogadni őket, akkor béketűrővé tesznek; a béketűrés megérleli a jellemünket, s az érett jellem szilárdan tud reménykedni és reménységében soha meg nem szegényülni.”

Hittem, hogy Isten munkája kegyelmet és bölcsességet hív életre a szenvedés és a levertség mélységéből.

Most mindezek az élmények kezdtek formát ölteni a művészetemben. Először csak kedvtelésből rajzolgattam; azután hogy agyonüsssem az időt vele; végül pedig, hogy kifejezzem vele érzéseimet Isten iránt, aki annyi jót tett velem. Valahogyan megéreztem, hogy a művészetem beleillik életem Istentől való rendeltetésébe. Talán ez az a „jobb”, amit Isten adni akar.

Amit azonban a legkevésbé sem akartam, az az volt, hogy az emberek azért csodálják a műveimet, mert azt egy tolószékben ülő béna lány rajzolta szájába vett ceruzával. Azt akartam, hogy műveim önmagukban legyenek jók — az alkotó

művészet kifejezései. Ezért örültem, egyszersmind büszke is voltam, amikor munkáimat kiállították a helyi művészfesztiválon — önmagukért, s nem béna voltomért.

Most először vetettem magam bele igazán a művészi munkába. Inkább a dolgokban rejlő szépséget akartam kifejezni, mint a tulajdon átélt szenvedéseimet. Gyűjteményem életet árasztott és reménységet, ahogyan az állatok, tájak és emberek a képekben kifejeződtek. Az emberek elfogadták. Vonzották őket a hegyek, a virágok, az erdők, állatok és gyerekek képei, a bennük lévő szépség miatt.

Őszintén éreztem, hogy Isten juttatott el idáig, és még nagyobb áldásokat is tartogat számomra. Egy évvel ezelőtt még nem hittem volna el azt, amiről most már meg voltam győződve, hogy számomra a magányos élet a „jobb”. Az 1. Korintus 6. és 7. fejezetében olvastam, hogy a házaseletnél van még magasabbrendű elhívás is. A magányos nő jobban oda tudja szentelni magát az Úrnak, mert nem köti le férje, családja, otthona, és én is teljesen szabad voltam a háztartás gondjaitól. Kétségkívül nem voltak meg számomra a családi élet örömei sem, de ezek helyett Isten adott más örömöket, amelyek birtokában teljesen elégedett voltam. Szabadon jöhettem-mehettem, nem kellett szüntelenül mások időbeosztásához alkalmazkodnom. Utazhattam, dolgozhattam késő éjszakáig, olvashattam, beszélgethettem, tehettem, amit csak akartam. Valóban nagy szabadságban éltem.

Mások gyakran mondták: — Nem volt más választásod, el kellett fogadnod a magányos életet, s talán ezért tudod ezt könnyebben elviselni, mint én. Ezért tudsz örvendezni. Én azonban árvának érzem magam, kielégületlennek.

— Nem biztos, hogy nekem könnyebb — mondtam nekik. — Akiknek szembe kell nézniük a magányos élet adottságával, azoknak nagyon rá kell bízniuk magukat Isten bölcsességére. Én először nem ezt tettem, hanem megpróbáltam befolyásolni Isten akaratát Donalddal való kapcsolatomban. Természetesen csődöt mondott. Mikor azonban már nem volt más választásom, mint megadni magamat és Istenben bízni, egyszerre könnyűvé vált mindez. Ha elfogadjuk Istentől valónak életünknek ezt a terhét, felszabadulunk a szüntelen szorongástól, sóvárgástól, keresgéléstől. Az ismeretlen jövőtől való félelem okozza a legtöbb keserűséget és bánatot.

— Úgy érted, véglegesen mondjak le a férjhezmenetelről?
— kérdezte egyszer tőlem egy leány.

— Úgy értem, hogy ha elfogadod a magányos életet, akkor ez véget vet a bizonytalan keresgélésnek. De ez a dolog legnehezebbik része. Ha egyszer elfogadtad, hogy magányos maradsz, és vállaltad az ezzel járó összes áldozatot, akkor már ebben az állapotban élni sokkal könnyebb.

— Ez úgy hangzik, hogy mondjunk le minden reményről — mondta.

— Lehet. De nem jelenti azt, hogy Isten egyszer majd nem engedheti meg, hogy férjhez menjünk. Lehet, hogy megengedi, lehet, hogy nem. Inkább azt jelenti, hogy a döntést teljesen az Ő kezébe tesszük, és bízunk benne, hogy döntése a lehető legjobb lesz a számunkra — ha szeretjük Őt.

— Bennem van egy sereg vágy, amely beteljesedés után kiált — úgy érzem, jogom van férjhez menni.

— Hogy mire van szükségünk és mihez van jogunk, azt csak Isten tudja egyedül. Ennek meghatározását engedd át neki. Ha magányosan éled le az életedet, meglesz az a kiváltságod, hogy teljes erődből dicsőítheted és szolgálhatod Őt. Cserébe Isten megajándékoz egy gazdag és teljes élettel. Az egyetlen házastárs helyett kapsz egy sereg barátot, akik kitöltik érzelmi szükségidet és magányosságodat.

— Te is ezt tapasztaltad, Joni?

— Igen. És egyre jobb lesz. Ha teljesen rábízta a dolgot, lehet, hogy egyszer majd Isten megengedi, hogy férjhez menj. Elhoz valakit a te számodra is. De ha görcsösen ragaszkodsz a házassághoz, mint egyetlen lehetőséghez, az szörnyű kudarc-hoz vezet.

A fiatalok általában tisztelettudóan figyeltek, amikor ezeket az elveket kifejtettem előttük. De szemükben észrevettem a hitetlenkedést. Kemény dió volt számukra annak az elfogadása, hogy a magányos élet terhe egyesek számára jobb, mint a házasság örömei.

— A Szentírás így tanít az 1Korintusi levélben — emlékeztettem őket: „Amit szem nem látott, fül nem hallott, emberi szív meg sem gondolt, amiket Isten készített azoknak, akik Őt szeretik.” — Ebben az igeszakaszban az apostol összeveti a természeti ember életét a szellemi ember életével, de úgy vélem, nyugodtan alkalmazhatjuk magunkra is, ami a jövőnket illeti.

— Hogy érted ezt? — kérdezte egyszer egy leány.

— Nos, a fiúval való szerelmi kapcsolat nagy élményeire gondolunk, mindazokra a dolgokra, amelyeket érzékeinkkel megtapasztalhatunk. Isten pedig azt mondja: *Mindez semmi ahhoz képest, amit Ő készített számunkra*. Még mindig nem tudom én magam sem, hogy mi ez. Azt azonban tudom, hogy Isten soha nem tartja oly nagyon fontosnak a földi életünket — csak egy szempontból: mint előkészület az eljövendőre. A teljes valóságot mi csak korlátolt mértékben ismerjük. Persze ez nem jelenti, hogy szüntelenül csak a túlvilági életre gondoljunk, hanem azt, hogy a földi dolgokat az örök élet távlatából nézzük.

— Nem gondolod, hogy ez csak azért van így számodra, mert toloszékben ülsz? — kérdezték ilyenkor általában.

— Nem gondolom. Ez egyetemes igazság. Sokan vannak, akik nincsenek toloszékhez kötve, mégis magányosan kell leélniük az életüket, akár nekem. Nos, ez vagy szüntelen elégedetlenség és keserűség forrása, vagy — lehet öröm forrása is.

— Úgy érted, hogy soha nem fogsz férjhez menni, s ebben biztos vagy?

— Nem, ilyen érzésem nincs. Nem biztos, hogy soha nem megyek férjhez. De az sem, hogy férjhez megyek. Elégedett vagyok, akár férjhez megyek, akár nem.

— De mi történik azokkal, akik nem jutottak el idáig, akik ezt nem tudják oly könnyen elfogadni, mint te?

— Ha semmi kilátásod nincs a férjhezmenetelre, élj úgy, abban a tudatban, hogy Isten akarata a magányos életed. Élj így mindaddig, amíg Ő valami jobbról nem gondoskodik számodra.

— Valami olyanról, amiről az idézett Ige szól, amit „szem nem látott, fül nem hallott” — ugye? — kérdezte valaki.

— Igen. Olykor eszembe jutnak régi élményeim — ahogy futottam a nedves fűben, úsztam a hűvös, tiszta folyóban, másztam meredek hegyeken, szedtem a virágokat vagy éppen lovagoltam — amikor még tudtam járni. Isten azonban azt mondja, hogy mindez nem hasonlítható ahhoz az eljövendő dicsőséghez, amelyet készített a számomra. Ezért mondtam, hogy a jövőendő az egyetlen realitás, amely igazán fontos. Az egyetlen, amit magunkkal viszünk a mennybe, a jellemünk. Ez határozza meg, hogy kik és mik leszünk az örökkévaló-

ságban. Hogy *kik vagyunk*, azt fogja majd megpróbálni a tűz. És jellemünkből csak a krisztusi vonások maradnak meg ebben a tűzben.

Hálás voltam ezekért az alkalmakért, amikor elmondhatam, hogyan munkálkodott Isten az életemben. Kezdttem egyre jobban látni Isten velem való bánásmódjának a célját, és boldogabb voltam, mint valaha. Élményeim alkotó energiával töltöttek fel, olyan éretté formáltak, amilyen soha nem voltam, és művészetem most már hivatásos jelleget kezdett ölteni.

Különböző papírokkal, tollakkal, ceruzákkal és szénnel kísérleteztem. Különböző technikákat próbáltam ki, s végül annál állapodtam meg, amelyik a legalkalmasabbnak látszott. Hegyes filctollal készítettem a vázlatokat, nagy pontosságra törekedve. Rajzaimat a barátaimnak ajándékoztattam, rendszerint mint nászajándékot vagy karácsonyi ajándékot. Örömmel fogadták, és ez szorgalmas munkára ösztönzött. De nem találtam még lehetőséget, hogy anyagi hasznom is legyen belőlük, és keresetem által függetlenebbé legyek.

Egy nap azután betért apám városi irodájába egy biztosítási tisztviselő, Neill Miller, derűs és sikeres keresztyén üzletember. Az AETNA élet- és balesetbiztosító intézet egyik fő-tisztviselője, aki érdekelt volt bizonyos baltimore-i jótékony-sági alapítványban is. Neill Miller az az ember, aki lehetőséget lát ott is, ahol mások csak nehézségeket látnak. Munkásságával rá tud venni országosan híres embereket is, hogy szolgálatukkal és képességükkel előmozdítsák az általa képviselt ügyet.

Míg apámmal beszélgettek, megpillantotta egyik rajzomat az iroda falán.

— Nagyon tetszik nekem ez a rajz, Eareckson úr. Eredeti? — kérdezte.

— Igen. Mégpedig a leányom rajzolta — felelte apám.

— Igazán? Nagy művész a leánya. Rajzának van karaktere és realitása. Stílusa eredeti — és rendkívüli fegyelemre vall — tette hozzá Miller úr.

— Köszönöm. Megmondom neki. — Aztán így folytatta: — Talán érdekelni fogja, ha megmondom, hogy Joni — a leányom — béna. A szájába fogott tollal rajzol.

— Ez csak annál különösebb és fegyelemre méltóbb. —

Miller úr felállt és közelebbről megvizsgálta a rajzomat. — Bámulatra méltó, igazán bámulatra méltó.

— Soha semmiféle képzésben nem részesült művészeti vonalon — magyarázta papa. — Én magam egész életemben szerettem a művészettel foglalkozni, és azt hiszem, az én érdeklődésemet örökölte. De talentuma és stílusa önálló.

— Volt már kiállítása? — kérdezte Miller úr.

— Tulajdonképpen nem, csak néhány fesztiválon vett részt a rajzaival. Tisztán időtöltésből csinálja. Többnyire barátainak és családjának rajzol.

— Nos, nem engedhetjük, hogy egy ilyen nagy tehetség észrevétlen maradjon — kiáltott fel Miller úr. — Gondolja, hogy beleegyezne, hogy egy kisebb kiállítást rendezzek a munkáiból?

— Azt hiszem, örülne neki.

— Nagyszerű. Majd meglátom, mit tehetek. Jelentkezni fogok.

Miller úr később telefonon jelentkezett, és elmondta papának, hogy előkészítette egy kisebbfajta kiállításomat az egyik helyi étteremben. Papa elvitte azokat a rajzaimat, amelyeket az utolsó hónapokban készítettem a Baltimore központjában lévő „Town and Country” (Város és vidéke) étterembe. Ez az étterem előkelő helyiség volt, a helyi üzletemberek és tekintélyes politikusok találkozóhelye.

Azt hittem, csak kicsi, tájékozódó kiállítás lesz, ahol az emberek megnézik a rajzaimat, beszélgetnek egy kicsit róluk, aztán mennek tovább a dolgukra, ahogy már néhány más művész kiállításán láttam. Titokban reméltem, hogy egy-két rajzomat el is tudom adni.

A kiállítás megnyitásának napján Jay, Diana és én reggel a városba hajtottunk. Azt mondták, tíz órára legyünk a színhelyen. Mikor Jay befordult a South Street-re, ahol az étterem volt, az út el volt zárva.

— Különös — mondtam —, hiszen nem dolgoznak az úton és más akadály sincs. Miért zárnak le akkor egy ilyen forgalmas útvonalat?

— Nem tudom. Befordulok ebbe a mellékutcába, és úgy vágok át — mondta Jay.

— Várj. Itt sem tudsz átjutni. Egy rendőr irányítja a forgalmat.

— Biztosan a Kereskedelmi kamarának van valami rendezvénye — jegyezte meg Diana.

— Lehet. Vagy talán Lincoln születésnapját ünneplik, vagy valami efféle van — tódította Jay.

— Valami díszünnepség lehet, nézzétek! — kiáltottam.

— Egy nagy fúvószenekar. Milyen izgalmas. Kár, hogy a kiállításra kell mennünk és nem nézhetjük végig — mosolygott Jay.

— Talán befordulhatunk erre... — nem fejeztem be a mondatot.

Mindnyájunknak egyszerre torkunkon akadt a szó, csak bámultunk hitetlenkedve.

A zenekar a „Town and Country” előtt állt. A vendéglő homlokzatán óriási drapéria volt kifeszítve ezzel a felirattal: „Joni Eareckson-nap”. Ott állt a tv-stáb a kameráival az egyre növekvő tömeg közepette.

— Ó, nem!!! Mi történt? — kiáltottam. — Jay, gyorsan! Fordulj be a fasorba, mielőtt felfedeznek minket!

A kocsí megállt két épület között, elrejtve a tömeg elől.

— Mit tegyek? — kérdeztem Jay-t. — Ez hihetetlen. Mit csinált ez az ember?

— Ó, Joni. Ilyet még nem láttam. Ő egy „kis” kiállításról beszélt, nem?

Néhány percig ott tétlenkedtünk azon gondolkodva, mit tegyünk. Aztán beláttuk, nincs más megoldás, mint sodródni az eseményekkel, és Jay odahajtott az étterem elé.

Magamban csöndesen imádkoztam, hogy Jay idegességében le ne ejtsen, amikor Miller úrral együtt kiemeltek a kocsiból és elhelyeztek a toloszékemben.

A fogam között mormoltam: — Miller úr, mit csinált? — De mielőtt felelni tudott volna, megkezdődött az ostrom.

Megrohantak az újságok és a tv riporterei kérdésekkel. Pislogtam, és igyekeztem összeszedni a gondolataimat. Egy libériás sofőr hajtott a kocsiban jött a városháza képviselője és egy óriási csokor rózsát adott át. Az egyik városi tisztviselő felolvasta a polgármester nyilatkozatát, amellyel megnyitja a helyi művészetek hetét, és a mai napot ünnepélyesen „Joni Eareckson-nap”-nak nevezi el. Mindez a figyelmesség elkábított és bizonyos mértékig zavarba ejtett.

— Igazán szükséges mindez? — mondtam Miller úrnak.

Attól féltem, hogy az egész társaság figyelme a tolószékemre összpontosul, és a kiállítás maga csak mellékessé válik. De ahogy az események követték egymást, rájöttem, hogy egyáltalán nem ez a helyzet, és magamban bocsánatot kértem az el-sietett ítélkezésért. Talán túl érzékeny voltam ezen a téren, és itt sem vártam mást, mint a szokásos szánakozást. Jó néhány-szor megtapasztaltam már, hogy nehéz volt elfogadtatnom azokkal, akik nem ismertek, hogy szellemileg egyenlő partnere-
rük vagyok.

Lehet, hogy túlzottan fájnak az ilyen helyzetek, de arra törekszem, hogy az emberek önmagáért, művészetemért és keresztyén tanúságtételemért kapcsolódjanak hozzám. Nem akarom, hogy a tolószékem kerüljön a középpontba, amikor az emberekkel beszélgetek akár művészetről, akár Krisztusról.

Engem egy csöppet sem zavar, hogy tolószékben ülök, ké-rem, önt se zavarja — legszívesebben így kezdeném minden emberrel a beszélgetést.

Az ünnepség nagyszerű volt, és a figyelem a művészetemre irányult. A riporterek kérdései is elsősorban a művészetemre vonatkoztak; a tolószék csak a háttérben szerepelt.

Miller úr azt mondta: — Joni, maga túlságosan kevésre értékeli önmagát. Nincs tisztában vele, milyen kitűnő művész. Sajnálom, hogy mindez először zavarba hozta. De nem hiszek a kicsinyesen rendezett dolgok sikerében.

Mikor az ünnepség lezajlott, az izgalom valamelyest alább-hagyott. A továbbiakban nagyjából a szokványos módon folyt a kérdezősködés.

Az emberek azt kérdezték:

— Honnan támadnak a gondolatai a rajzokhoz?

— Mennyi idő alatt készít el egy rajzot?

— Tanult művészetet a főiskolán?

Amikor az egyik sarokban már oszladozni kezdett a tömeg, Miller úr odahozott egy magas, jóképű fiatalembert és bemu-tatta. Kezét a kabátja zsebébe dugta és kényelmetlenül fe-szengett.

— Azt akartam, hogy beszéljen magával, Joni — mondta Miller úr, és otthagytott bennünket, kölcsönös zavarban néze-getve egymást.

— Örülök, hogy megismertem — mondtam neki. — Fog-laljon helyet. — Leült egy közeli asztal mellé anélkül, hogy

valamit szólt volna, és én kezdtem kényelmetlenül érezni magamat.

Miért jött ide? Úgy látszott, nem nagyon akar velem beszélgetni. Elkezdtem köznap dolgokról csevegni, de reménytelen volt szóra bírni. Ugyanakkor láttam, hogy valami zavarja.

Még egyszer megpróbáltam és megkérdeztem:

— Mi a foglalkozása?

— Semmi — de aztán, mint aki kezd felengedni, hozzátette: — Tűzoltó voltam. De most már nem tudok dolgozni.

— Igen? — *És most mit mondjak?* — Mondana többet is erről?

— Baleset ért.

— Igen?

Idegesen feszengett a székén. — Nézze — mondta —, nem tudom, miért vagyok itt. Miller mondta, hogy jó lenne, ha eljönnék és beszélne magával, mert Ön is nehéz időket élt át a balesete óta a bénaságával.

— Igen, ez kétségkívül így van. Azt hiszem, öngyilkos lettem volna, ha tudtam volna használni a kezemet. Valóban a mélyben voltam. De ... — és itt szünetet tartottam, mintegy tudatva vele, hogy még mindig nem ismerem a problémáját.

Kedves, fiatal arca vonaglott. Felemelte a karját a kabátzsebéből. De nem volt keze, csak csontok meredeztek az amputálás helyén.

— Nézze ezeket az ocsmány csontokat — mondta. — Mindkét kezem megégett és le kellett vágni. Ezt egyszerűen nem tudom elviselni.

Harag, kétségbeesés és keserűség gyülemlött össze és ömlött ki belőle, hangja elcsuklott.

— Sajnálom — kezdtem —, de Mr. Millernek igaza volt. Azt hiszem, tudok segíteni.

— Hogyan? — kérdezte éles hangon —, mikor soha többé nem lesz kezem!

— Tudom. És nem akarok olcsó vigaszt nyújtani. De én is voltam ott, ahol most maga van. Ismerem ezt a haragot, a méltánytalanság miatti felháborodást, a kifosztottság, becsapottság érzését. Ugyanezt éreztem én is. Egy férfinak ez talán még rosszabb — gondolom —, hiszen a férfi mindenáron független akar lenni, önmagát el akarja tartani. De azt hiszem, azért bele tudom érezni magam a helyzetébe.

Elmondtam neki, hogy éreztem magam a kórházban és Greenoaks-ban. Elmondtam, hogy ilyen körülmények közt ez természetes.

— De hogy tudta túltenni magát rajta? Hogyan tudott megbirkózni bénasága tudatával? Ma már egészen vidám, és egy cseppet sem látszik cinikusnak. Honnan vette az erőt, hogy feljöjjön a mélyből? — kérdezte.

— Ennek története van. Akarja hallani?

Bólintott. Elmondtam neki, hogy a Jézus Krisztussal való kapcsolat hogyan juttatja el az embert Istenhez és az ő hatalmához. Elmondtam, hogyan munkálkodott Isten az én életemben az utóbbi néhány évben, és hogyan erősített meg úgy, hogy szembenézhessek a félelemmel és vállalhassam az életemet. Aztán elmondtam neki az egyszerű evangéliumi üzenetet, ahogy tizenöt éves koromban hallottam egy „Ifjú élet” táborban.

Ahogy beszélgettünk, arca felragyogott. Közel fél órán át adtam tovább neki mindazt, amire Isten engem tanított. Mikor elbúcsúzott, azt mondta:

— Köszönöm, Joni. Neill Millernek igaza volt. Valóban segített rajtam. Újra megpróbálom. Köszönöm.

(Ma ugyanez a fiatalember újra örül az életnek, és tanár a városi tűzoltóiskolában.)

Közben a „Town and Country”-ban rendezett kiállításom zárórája közelgett. Kiderült, hogy Neill Miller ötlete indította meg művészeti pályafutásomat. Estére elképedve tudtam meg, hogy körülbelül ezer dollár értékben adták el az eredeti rajzaimat, darabonként 50—75 dollárért!

Az eseményről adást készített a baltimore-i televízió 11-es csatornáján: magának a kiállításnak a bemutatásán kívül beszélgetést folytattak velem a művészetemről.

Seymour Kopf egy teljes oldalt szentelt nekem a baltimore-i *News-American* c. lapban.

— Miért szignálja PTL-lel a rajzait? — kérdezte Mr. Kopf. A válaszomat teljes egészében leköszölte:

— Ez a „Praise the Lord” rövidítése (dicsérjétek az Urat). Tudja Mr. Kopf, Isten szeret minket, Ő gondot visel ránk. Akik az Istent szeretik, azoknak minden javukra van. Nekem is javamra volt mindaz, ami 17 éves korom óta történt velem. Isten jó volt hozzám. Krisztusi vonásokat vésett a jellemembe, megajándékozott békétűréssel, célt adott az életemnek. Sőt:

megelégedetté tett. A művészetem csupán annak visszatükrözése, ahogy Isten erőt adhat valakinek és segíthet abban, hogy felülemelkedjék a körülményeken.

Még ugyanezen a tavaszon meghívtak egy másik helyi tárlaton való részvételre. Ugyancsak a kiállításom nyitott ajtót számomra a *Keresztyén nők klub*-jába, különböző iskolákba, gyülekezetekbe és egyéb összejövetelekre. Minden ilyen alkalommal bemutattam művészetemet, de bizonyosságot tettem hitemről is. Elvittek még a Fehér Házba is, ahol egyik rajzomat az elnök feleségének, Pat Nixonnak ajándékoztam.

Ezután még több rádió- és tv-szereplés következett, és minden új kapcsolatomból megint újabbakat szült.

A képeim iránti növekvő érdeklődés boldog izgalommal töltött el, mert így szerény, de anyagilag független életet tudtam biztosítani magamnak. Nem akartam anyagilag senki terhére lenni, és most már íme meg tudtam keresni annyit, amennyiből megélhettem. Egyes rajzaimból üdvözlő lapokat alakítottam, amelyeket nyomdai úton sokszorosítottak, és azok igen keresettek voltak. Kicsiny vállalkozásunkat JONI PTL-nek neveztük el, és a vállalkozás gyorsan növekedett.

Ekkortájt történt, hogy egy jó barátom, Andy Byrd beszélt nekem a tervéről, hogy nyit egy keresztyén könyvkereskedést; szeretné, ha társulnék a vállalkozásához. Beszéltünk még Ken Wagnerrel, ő lett a harmadik partner.

Terveink nemcsak izgalmasak voltak, hanem megbízható üzleti alapokon is állottak. Sokan és régóta imádkoztunk már azért, hogy legyen végre keresztyén könyvkereskedés is Baltimore-ban.

Végül hónapokon át tartó tervezgetés, imádság és kemény munka után 1973 szeptemberében megnyílt a „Logos” (IGE) könyvkereskedés a North Rolling Road 1120. alatt, a Rolling Road Plaza bevásárló sétányon. A megnyitás előtt — dobozok és anyagok, árazásra váró könyvek és egyéb felszerelések közepe — imádkoztunk. Imádkoztunk a sok hitetlen járókelőért, akik arra vetődnek, hogy számukra is legyen boltunk a keresztyén misszió központja, ahol segítséget találnak.

A bolt egyúttal képeim és a róluk készült másolatoknak eladási központja is volt. Képeim csaknem olyan gyorsan elkeltek, ahogy rajzoltam őket. A könyvkereskedés, a beszélgeté-

sek, a kiállítások annyira lefoglaltak, hogy elég nehéz volt lépést tartanom az igényekkel.

Kinyomtattam egy rövid iratot, amelyben ismertettem rajzolósi módszeremet, és vallást tettem hitemről. Ezt az iratot osztogattam, miközben a kiállítás egyik sarkában rajzoltam, és az emberek odajöttek, hogy nézzék munkámat és beszélgesse-
nek velem. Ez a bizonyoságtétel sokaknak szolgált, és áldott eszköz lett az Úr kezében.

Mindezeknek a tevékenységeimnek és a velem történt eseményeknek egy nagy közös célja volt: emberileg nézve biztosították anyagi függetlenségemet, és — ami ennél sokkal fontosabb — Isten dicsőségét szolgálták.

16.

Kint üldögéltem tanyánk udvarán egy szép késő nyári regelen 1974-ben, amikor telefonon kerestek.

— Miss Eareckson, én New Yorkból beszélek a TODAY SHOW (MAI NAP)-tól. Szeretnénk, ha a programunkban elmondaná történetét és bemutatná rajzait. Vállalkozna rá?

Szívem a torkomban dobogott. A „Today Show”!

— Természetesen — feleltem —, örömmel megyek. — Jay a telefon mellett állt, és lejegyezte beszélgetésünket. Szeptember 11-ében egyeztünk meg.

Jay vitt el a kocsiján New Yorkba, és magunkkal vittük barátainkat, Sherry Pendergrass-t és Cindy Blubaugh-t is, hogy segítségünkre legyenek. Miután leraktuk dolgainkat a szállodában a megbeszélt időpont előtti napon, elmentünk a Rockefeller Centerbe, hogy beszéljünk az igazgatóval. Elmondta, hogyan képzei az egészet, és megbeszéltük az interjú kérdéseit. Beszélgetésünk nyugalmat adott, és felszabadultan tudtam elkészülni a kérdéssorozatra, amelyet a műsor gazdája, Barbara Walters tesz majd fel.

Másnap korán reggel ott ültem Barbara Walters-szel szemben a meleg fényt árasztó reflektorok tűzében. Miss Walters mosolygott és gyors pillantást vetett a jegyzeteibe.

— Csak nyugodtan, Joni — mondta meleg hangon. — Kényelmesen ülsz?

— Igen, köszönöm.

— Nagyszerű.

— Tizenöt másodperc — szólt valaki a kamerák mögül.

Nem voltam olyan ideges, mint amilyen elképzelésem szerint lehettem volna — talán azért, mert biztos voltam a mondanivalómban és abban, hogy milyen bizonyágtétellel fogok szolgálni sok millió embernek. Nem tudtam, mit fog Miss Walters kérdezni, azt azonban tudtam, hogy semmivel sem tud majd zavarba hozni.

— Tíz másodperc.

— *Uram — imádkoztam gyorsan —, adj bizalmat, bölcsességet és alkalmat a szolgálatra. Add, hogy mindennek legyen tőled való értelme.*

— Őt — nyeltem egyet, és megnedvesítettem nyelvemmel az ajkamat, miközben a rendezőt figyeltem, ahogy az ujjain számol: „három, kettő, egy”.

Az egyik kamera fölött kigyúlt a vörös fény, és Barbara Walters feléje fordult.

— Ma egy gyűjteményt akarunk önöknek megmutatni, rajzok gyűjteményét — kezdte. — És ahogy majd látni fogják, ezek a rajzok egy művész alkotásai. Csakhogy másként készültek, mint — azt hiszem — bármely más festmény, amit idáig láttak. A művész Joni Eareckson, a maryland-i Baltimore-ból.

Azután hozzám fordult, és az interjú megkezdődött. Nem emlékszem mindenre abból, amit mondtam, arra azonban igen, hogy Miss Walters az egészet barátságos hangulatúvá és élvezetessé tette. Kérdései érdekesek voltak, és egyáltalán nem veszélyesek. Első látásra megszerettem, szinte úgy éreztem, mintha már régi barátok lennénk.

Beszélgetésünk közben a kamera sorozatban bemutatta képeimet. Mikor az interjú tizedik perce tartott, Miss Walters szünetet kért. Ekkor a környék tv-adói átváltottak a helyi hírek adására, Miss Walters pedig folytatta velem az interjút még öt percen át, most már kizárólag New York-i nézők számára.

Mindent el tudtam mondani, amit akartam. Végül Miss Walters megköszönte az interjút, és a műsor ment tovább.

Eleanor McGovern, egy szenátor felesége szintén ennek a reggeli műsornak a vendége volt. Mikor az adásnak vége lett, hosszú ideig elbeszélgettünk. Elmondta, hogy férje, George, aki korábban a Demokrata párt elnökjelöltje volt, ugyanezeket az elveket és értékeket fedezte fel, amelyeket én. „Akkor történt, amikor még politikai pályafutása előtt teológiát tanult” — mondta el Mrs. McGovern, s utána beszélgettünk az ő szellemi életéről és tapasztalatairól. Adtam neki egy Krisztus-képet, amelyet én rajzoltam, és kölcsönösen felírtuk egymás címét, hogy kapcsolatban maradhassunk.

Amikor a kamerákat kioltották és mindent a helyére raktak, végre volt időm végig gondolni mindazt, ami történt.

— Gondold csak el — mondta Jay —, körülbelül húsz vagy harminc millió ember előtt beszéltél ma reggel a hitéről. Micsoda nagyszerű lehetőség volt ez!

A Gillette-társaság papíráru osztályának elnöke Mr. Al

Nagle és alelnöke, Mr. John Preston szintén nézték a reggeli adást. Mikor megtudták, hogy Flair filctollat használok, a társaság rendezett néhány országos kiállítást a rajzaimból.

Sokan mások, akik aznap reggel a Mai Nap adást nézték, levelet írtak. Voltak, akik nyomtatott másolatot kértek rajzaimból, mások üdvözlő lapokat rendeltek, s voltak, akik a tapasztalataimról akartak bővebbet tudni.

Az első kiállítás, amelyet a Gillette-társaság papíráru osztálya rendezett, Chicagóban volt, a La Salle úton lévő előkelő Rubino galériában, a híres John Hancock Center árnyékában.

Körülbelül egy hétig állítottam ki rajzaimat és mutattam be rajzolási módszeremet. Ez idő alatt meginterjúvolt a CHICAGO TRIBUNA és a SUNDAY TIMES. Ugyancsak szerepeltem a chicagói tv-ben a „Lee Phillip Show”-ban.

Mikor innen hazamentem, újra a levelek özöne várt. Valósággal elárasztottak további interjúk kérésével. Kiállítást rendeztek műveimből a New York-i Lincoln Centerben és a Los Angeles-i Atlantic Richfield Plaza-ban. Gyülekezetek és keresztyén egyesületek seregestől kértek, hogy tartsak náluk is előadást. A WOMAN's DAY (Nők Lapja), a PEOPLE és a CORONET hetilapok interjút kértek. A CAMUS LIFE négyoldalas történetet közölt rólam. Ugyancsak leköszölte történetemet a MOODY MONTHLY és a CHRISTIAN LIFE. Több és több rádiós és tv-s szereplésem is volt.

Most már láttam, hogy a MAI NAP-beli szereplésemet hogyan használta fel az Úr arra, hogy általa egyre több ajtót nyisson a bizonyásgtételem előtt.

UTÓSZÓ

„Hát nem volna izgalmas dolog, ha ebben a pillanatban, itt előttetek csodálatosan meggyógyulnék, kiszállnék a székemből és járni kezdenék? Milyen csoda lenne! Mindnyájan fellelkesedve dicsérnék Istent. Ez aztán igazán megerősítene a hitünkben. Szemünkkel látnánk Isten csodálatos hatalmát. Ugye izgalmas lenne?” 1600 fiú és leány előtt beszéltem.

Szünetet tartottam, hogy legyen idejük maguk elé képzelni a jelenetet. Aztán folytattam: „De hosszú távon sokkal izgalmasabb és csodálatosabb a megváltásotok — lelketek gyógyu-

lása. Látjátok, ez azért izgalmasabb, mert olyasvalami, ami örök életetekre kihat. Ha a testem most meggyógyulna, még harminc-negyven évig tudnék járni, azután a testem meghal. A lélek azonban örökké él. Az örökkévalóság szempontjából a testi életem csak egy szemhunyorításnak a töredéke.

Az összejövetel után valaki megkérdezett: „Gondolod, olyan makacs voltál, hogy Isten csak úgy tudta munkába venni az életedet, hogy tolószékhez kötöztet?” Tagadóan ráztam a fejem. „A Zsoltárok könyvében meg van írva, hogy Isten nem a bűneink szerint cselekszik velünk. Balesetem nem büntetés volt a gonosz cselekedeteimért — akár megérdemeltem, akár nem. Egyedül Isten a tudója, hogy *miért* lettem béna. Talán tudta, hogy életem sokkalta boldogabb lesz, ha Őt szolgálom. És ki tudja, hogyan alakult volna az életem, ha még mindig meglenne a járóképességem. Talán törtettem volna előre, mint a többiek — férjhez mentem volna, talán már el is váltam volna —, és most itt lennék elégedetlenül és kiábrándultan. Mikor középiskolás diák voltam, tele voltam önzéssel, és életemet nem építettem igazán tartós értékre. Felületesen éltem, nem volt más igényem, mint az élet élvezése, sokszor mások rovására.”

„És most igazán boldog vagy?” — kérdezte egy kamasz leány.

„Igen. Nem cserélném el az életemet senki máséval. Egyenesen kivételezettnek érzem magam. Isten nem mindenkivel foglalkozik ilyen különös figyelemmel, és nem avatkozik ilyen sajátos módon mindenki életébe. A legtöbb embernek megengedi, hogy menjen a maga útján. Nem lép közbe még akkor sem, ha látja, hogy végzetesen tönkreteszi saját életét, egészségét vagy boldogságát, és ez nagyon szomorítja Őt. Igazán hálás vagyok neki, hogy tettével felhívta önmagára a figyelmemet és megváltoztatta az életemet. De tudod, nem mindenkinek kell kitörnie a nyakát ahhoz, hogy Isten felé forduljon. Az igazság azonban sajnos az, hogy az emberek nem mindig hallgatnak a mások biztonyságtételére és nem mindig tanulnak belőle. Én remélem, hogy te tanulni fogsz mindabból, amit én átéltem, és nem kell végigszenvedned mindazt, amit nekem kellett, hogy megtanuljam Istentől a leckémet.”

A chicagói utazásomat követő hónapokban kezdtem rájönni, hogy a tolószékem sajátos előnyt jelent oktatási szempontból. Különös öröm volt látni, hogy oly sok fiatal adta át életét

Krisztusnak a bizonyásgtélelem nyomán. Ez is a „jó adományok” közé tartozott.

Most már megértettem, hogy miért tudott Pál örövendezni a szenvedések közepette is, miért tartotta Jakab apostol a próbatételeket jó barátjának, és miért mondotta Péter, hogy a hit próbatételeiben nincsen semmi különleges. Mindezek a próbatételek és szenvedések végül is a hívők javára váltak, és Krisztus „dicséretére és dicsőségére”.

Csöndben hálát adtam Istennek a fejlődésért, amelyhez hozzásegített. Eszembe jutott, hogy a kórházban évekkkel ezelőtt valaki azt mondta:

„Csak gondold a mennyei koszorúra, amelyet elnyersz majd a szenvedéseid után.”

Akkor nyersen válaszoltam:

„Nem akarok semmiféle koszorút. Egyszerűen járni akarok újra.”

Most pedig már így gondolkozom: „Áldott legyen minden nyomorúság, ha általa koszorút nyerek, mert ennél többet nem is akarhatok, hiszen ez az egyetlen, amit Krisztusnak adhatok amikor majd elé állok.”

Most már valósággal fellelkesít a gondolat, hogy szenvedhetek érte, mivel tudom, hogy a szenvedés által egyre jobban tudom dicsőíteni az Istent. Talán könnyedén, felelőtlenül kimondott szóként hangzik ez részemről. Pedig valóban úgy érzem, hogy a bénaságom most már egyáltalán nem számít.

Ami velem történt az utóbbi években, azzal a céllal történt, hogy Isten így formálja át a jellememet és tegyen engem Krisztushoz hasonlóvá. Volt még egy célja. A 2. Korintus 1,3-7 szerint azért történt, hogy meg tudjam vigasztalni mindazokat, akik hozzám hasonló nyomorúságba kerültek.

Az a bölcs ember, aki Istenre bízta a dolgait és nem kérdezi: „Istenem, miért?” Aki megnyugszik az Ő akaratában, mert tudja, hogy Isten az élet ura. Nem vak, tompa, tétlen beletörődést jelent, hanem Isten megismerését, és annak tudatos felismerését, hogy Ő méltó a bizalmunkra. Én sokszor állhatatlan vagyok és csapongó, Isten azonban nem az. Az én hangulatom hullámzik, olykor lelkesedem, máskor elcsüggedek és kételkedem — Isten azonban állhatatos, mindvégig szeret.

Jakab apostol olyan embereknek írt, akiket még oroszlánok elé is vethettek. Sorsuk kétségkívül súlyosabb volt, mint az

enyém. És ha az Ige elég vigasztalás volt a számukra, nyilván elég nekem is.

Amikor ezeket írom, az 1975. év végén járunk. A székemben ülök egy Kansas City-beli nagy előadóterem dobogóján. Felkértek, hogy beszéljek majdnem 2000 fiatal előtt egy YOUTH FOR CHRIST (Ifjúság a Krisztusért) gyűlésen.

Még néhány percem van, hogy összeszedjem a gondolataimat, mielőtt széthúzódik a nagy, nehéz függöny, amely elválasztja a hallgatóságot tőlem. Végiggondolom az utolsó nyolc évem egy-egy jelenetét. Ismerős arcok jelennek meg előttem a családból és a barátaim közül. Jay, Diana, Dick, Donald, szüleim, Steve — csupa olyan ember, akiket Istentől kaptam, hogy általuk formálja az életemet Krisztus képére. Tudok nevetni és sírni, tréfálkozni és szenvedni — mindezért dicsértessék az Isten. Mindez része annak a folyamatnak, amelyet így hívunk: kegyelemben való növekedés. Az a kislány, akit körülményeinek alakulása érzelmileg oly könnyen befolyásolt és felkavart, felnőtt lett, aki megtanult bízni Isten hatalmában.

Hallom a YFC igazgatójának, Al Metzgernek hangját, amint éppen bemutat engem. Egyszerre megint a figyelmem arra összpontosul, amiért idehívtak. 2000 fiatal előtt fogok beszélni arról, hogyan formált át Isten engem éretlen, makacs gyereket öntudatos ifjú nővé, aki megtanulta, hogyan kell örvendezni még a szenvedések között is. Egyedülálló alkalom ez megint. Amit mondok nekik, döntő lehet örök életükre nézve — tehát komolyan veszem, nagy a felelősségem.

Elmondom majd nekik, milyen lépéseket tett Isten az érdekében, elmondom nekik Isten céljait, ahogy én megértettem azokat, és ahogy megértem a jelenben is. Ennek során beszélek majd nekik Isten szeretetéről, nagyságáról, Krisztus jövetelének céljáról, a bűnről és a megtérésről.

Al Metzger, az YFC igazgatója éppen befejezi bemutató szavait. Chuck Garriott felviszi a festőállványomat az emelvényre, míg felesége, Debbie a toloszékemet a rivalda fényébe tolja. Mikor az üdvözlés zaja elhal, összeszedem a gondolataimat és imádkozom a Szentlélekhez, hogy használja fel szavaimat és élményeimet, hogy úgy szólhassak hallgatóim szívéhez, mint az Ő eszköze. Remélhetőleg lesznek itt is — mint már sok más összejövetelen — olyan fiatalok, akik felelnek majd Isten

hívó szavára. De ha csak egyetlen egy is közel jut Krisztushoz, annak is örövendzeni fogok.

Az az egy is értelmet ad a tolószéknek és az elmúlt nyolc év minden próbatételének.

Joni levele minden olvasóhoz:

... Fontos tudnunk, hogy az az ígéret, amely szerint Isten mindent a javunkra fordít, csak azokra alkalmazható, akik Istent szeretik, akik beleszülettek az Ő családjába. Egyébként bűneink és lázadásunk miatt Istentől idegenek vagyunk, és az Ő ítélete alatt vagyunk. De áldassék az Isten, hogy Ő elküldte egyszülött Fiát, Jézust, hogy elhordozza az ítéletet a kereszten és megfizesse a bűnért járó büntetést, a halált. Ha igazán hiszünk abban, hogy Krisztus elhordozta a bűneinkért járó büntetést, és engedelmeskedünk neki mint Urunknak, akkor bizonyosak lehetünk abban, hogy örök életünk van, és nekünk szól a Róma 8,28 ígérete.

Őszintén remélem, hogy amíg ezt a könyvet olvasod, a Szentlélek megnyitja szívedet és értelmedet ezek előtt az igazságok előtt. Jézus él, és az Ő hatalma kész segítségedre lenni... Naponként megmutatja hatalmát az én életemben, és mi mindent tudna tenni a te életedben is! Tagja vagy már Isten menyegyeri családjának? Mert igazán és őszintén remélem, hogy egy napon majd dicsőségben találkozunk.

Joni

PTL

(Praise The Lord — Dicsérjétek az Urat!)

It is important to remember that the promise "...God causes all things to work together for good..." only applies to those who love God, those who have been born into His family. However, due to our sin and rebellion we are alienated from God and subject to His judgment. Praise God though, that He sent His Son, Jesus to be judged on the cross - paying the death penalty for my sin and your sin! If we truly trust that our punishment was borne by Christ and obey Him as our Lord, we can be assured of eternal life and the promise of Romans 8:28.

It is my hope that in the course of reading this book, the Holy Spirit has enlightened your heart and mind to these truths. Jesus is alive and His power is available to you... He proves Himself daily in my life, and what more couldn't He do in your life! Are you a part of God's heavenly family? For indeed, I hope one day we shall meet in glory

Jonis
PTL

A kiadó a magyar olvasóhoz

Bizonyára meghatottan fejeztük be ezt az őszinte, megrendítő könyvet. Azonban nem az a könyv célja, hogy „meghasson” minket. JONI könyvét akkor olvastuk el jól, ha mostantól fogva észrevesszük azokat, akiknek hasonló sorsuk van a környezetünkben. Hogyan gyógyult meg személyiségében JONI? Úgy, hogy sok-sok hívő keresztyén körülvette, segítette. JONI sorsársai várnak ránk, mint mozgássérültek, vakok, elfekvőkben, szociális otthonokban, elárvult öregek szerte az országunk sok-sok intézetében. JONI itt és most vár rád, hogy meglátogasd és válladra vedd a gondját! Üres, tartalmatlan az életed? JONI szolgálata értelmet ad neked, mert minden JONI-ban ad Jézus Krisztus alkalmat, hogy Nek i szolgáljunk! Határozd hát el, hogy társaiddal összefogva imádkoztok, vezetést kértek (úgy is, hogy érdeklődtek, h o l lenne rátok szükség) és munkához láttok!

Ha pedig, kedves Olvasó, a Te sorsod is hasonlít valamiben JONI sorsához, akkor csupán egyetlen gondolatot szeretnék hangsúlyozni: Te is éppen úgy hasznos, értelmes h i v a t á s t találhatsz Krisztus és a szeretet szolgálatában, mint könyvünk főszereplője. Nem valószínű, hogy tv-riporterek és képügynökök serege fog körülvenni, az sem, hogy az egyik egyetemre meghívják hitedről bizonyosságot tenni ezer egyetemista körében.

Egyetlen célod legyen: ismerd meg JONI Jézus Krisztusát. Az Úr Jézus pedig éppenúgy értelmet ad életednek, ahogy JONI élete kifényesedett. Minden egészséges, kézzel-lábbal mozgó, szemmel látó emberhez képest van valami előnyöd: számíthatsz Jézus Krisztus különleges szeretetére. Ez a különleges Szeretet pedig é p p e n b e n n e d mutatja meg erejét. Ha egy járó sokat tesz Krisztusért, azt megértjük. De ha egy mozgásbántott ember, egy nem-látó teszi dinamikussá és láthatóvá Isten Országát, akkor nyilvánvaló, hogy ott n e m emberi erő munkálkodik.

Kedves Olvasó, áldja meg Isten kezedben az elmúlt évtized egyik legsikeresebb keresztyén könyvét. Áldja meg úgy, hogy te is segíteni tudj a közeledben r á d váró „JONI”-nak és úgy is, hogy sok-sok Joni-sorsú embertársunk kapjon isteni erőt, energiát, hivatást.

Joni Eareckson – Steve Estes

Egy lépéssel tovább

Joni rajzaival

TARTALOMJEGYZÉK

	oldal
Néhány szó az olvasóhoz .	181
A szenvedés mozaikkövei .	183
Bevezetés	183
1. Meg tudlak érteni	185
2. Sok tag — egy test	195
3. Nem hiába szenvedünk!	203
4. Lehetetlen szentek!	211
5. Isten kirakata	219
6. Amikor senki sem figyel minket	224
7. Isten összetör és formál bennünket	230
A mozaikkövekből összeáll a kép .	243
8. Követés és bizalom	243
9. A megosztott szenvedés — félszenvedés, a megosztott öröm — kétszeres öröm	253
10. Kitartani	260
Gyógyulásom benne van-e Isten tervében? .	269
11. Azt akartam, hogy Isten gyógyítson meg	269
12. Miért nem gyógyultam meg?	276
13. A Sátán szándéka gonosz — Isten szándéka azonban jó	286
14. Imádságok és ígéretetek	298
Amikor a mozaikkövecskék nem akarnak összeilleni .	309
15. Isten gondolatai magasabbak a mi gondolatainknál	309
16. A menny	320

NÉHÁNY SZÓ AZ OLVASÓHOZ

Aki olvasta első könyvemet, az bizonyára emlékszik arra, mennyi időmbe és erőfeszítembe került, amíg el tudtam fogadni, hogy Isten egész életemre tolószékhez kötött mozgásképtelenségre rendelt. Első könyvemben kifejtettem néhány általános gondolatot arról is, hogyan és mit munkál Isten a szenvedésünk által. Örömteli meglepetést okozott nekem a sokezer levél, amelyet szenvedő sorstársaimtól kaptam, olyan emberektől, akik depresszióval, kétségbeeséssel és magánnyal küszködnek. Sokan írták, hogy könyvem bátorságot öntött beléjük, és megmutatta, hogyan birkózzanak meg saját szenvedésükkel. Soha nem is álmodtam volna, hogy annyiféle nyomorúság van a világon. Kaptam leveleket mongoloid gyermekek szüleitől, magányos, öregotthonban élő özvegyektől, öngyilkosságra készülő férjektől, az idegösszeomlás küszöbén álló háziasszonyoktól, fiataloktól, akik meg nem engedett szerelmi kapcsolataik miatt lelkiismeretfurdalástól gyötrődtek.

Először túl nehéznek láttam a feladatot, hogy ebben a második könyvemben választ adjak annyi különféle nyomorúságra. Mindenekelőtt azok számára kellett írnom, akik főként két kérdéssel kíváncsiak: Miért ilyen nehéz a sorsom? Hogyan birkózom meg vele? De azután eszembe jutott az a sok hívő testvér, akik az én kétségbeesett keresésem idején és Istennel való küzdelmem közepette tanáccsal és segítséggel mellettem álltak. Olvasóim közül valószínűleg sokan emlékeznek rá, hogy Isten akkor egy Steve Estes nevű fiatalembert használt fel arra, hogy gondolkodásmódomat és hitemet különös módon befolyásolja. A mi „Pál-Timóteus”-i kapcsolatunkból született meg bennem lassanként az Isten és az Ő Igéje iránti igazi szeretet. Most már tizenegy éve ismerem Steve-et; és e kedves testvérem által Isten újra meg újra vigaszt és bátorítást nyújt nekem, de ugyanakkor új ismereteket és meglátásokat is. Az a mag, amelyet barátságunk vetett el az életemben, még mindig termi a gyümölcsöket.

Mivel Isten Steve-et használta fel arra, hogy segítsen rajtam, hogy számos kérdésemre megtaláljam a feleletet (ugyanazokra a kérdésekre, amelyeket nekem is feltettek számtalan levélben), kézenfekvőnek láttam, hogy az én „Pál”-omat kérjem meg: legyen segítségemre ennek a második könyvemnek a megírásánál. Nagy lelkesedéssel és örömmel végeztük feladatunkat.

Nagyon sokat fáradoztunk, kutattunk és töprengtünk közben.

Legkedvesebb fejezetem nyilván „A menny” című. Hogyan örülök a mennyországnak! A legfontosabb fejezetnek az „Isten gondolatai magasabbak a mi gondolatainknál” címűt tartom. Mert csak akkor helyezkedtem betegségemmel kapcsolatban a helyes álláspontra, amikor Istent a megfelelő világosságban láttam. „Gyógyulásom benne van-e Isten tervében?” — ez az a rész, amely a legtöbb töprengést okozta. Ha az olvasó nem foglalkozik a csodálatos gyógyulások kérdésével, ezt a fejezetet akár át is ugorhatja. De meg kell mondanom, hogy erre az üzenetre ma rendkívül nagy szükség van.

Ez a könyv tehát egy további lépés ahhoz, hogy az olvasó jobban megismerje az életemet — egy lépés további harcaimban és leckéimben, vereségeimben és győzelmeimben. Semmiképpen nem állítom, hogy a sokféle szenvedéssel és nyomorúsággal kapcsolatos valamennyi kérdésre válaszolni tudok. De szeretném saját tapasztalataim alapján elmondani, hogyan használt fel Isten eseményeket és embereket arra, hogy számomra világosabban kijelentse magát, és hogyan tanultam meg a rám helyezett próbatételeket helyes magatartással elfogadni.

Szeretném továbbadni a vigasztalást, amelyet nyertem, és arra kérem Istent, használja föl életemet és ezt a könyvet arra, hogy másokat próbatételeik között és hitéletükben megerősítsen és bátorítson. Mindenekelőtt azért könyörgöm, hogy mi mindnyájan jobban megtanuljuk Istent még a szenvedéseink közepette is dicsőíteni.

Az Úr Jézus szeretetében
Joni

A szenvedés mozaikkövei

BEVEZETÉS

„És újra rámtört az öngyilkossági szándék. Itt voltam bezárva a vászonbörtönbe. Csak a fejemet tudtam mozgatni. Fizikailag alig voltam több mint egy holttest. Semmi reményem nem volt, hogy újra járni tudjak. Soha többé nem folytathatok normális életet, és nem mehetek feleségül Dickhez. *Legjobb, ha egyenesen eltűnik az életemből* — vontam le a következtetést. Egyáltalán nem tudtam, mi értelme és célja lehet még egy ilyen életnek, amely éppen csak hogy van, egyik napról a másikra — felébredni, enni, tv-t nézni, aludni.

Miért is vagyok kényszerítve, ezt az iszonyú monotóniát végigcsinálni? Ó, hogy imádkoztam valami balesetért, amely véget vetne az életemnek. Az értelmi és szellemi gyötrelem építő elviselhetetlen volt, mint a testi fájdalom.

Csakhogy most semmi lehetőségem az öngyilkosságra. Ez a tehetetlenség megint csak elviselhetetlen volt. Elcsüggedtem, de ugyanakkor dühös is voltam tehetetlenségem miatt. Ó, hogy vágytam arra, hogy lenne elég erő az ujjaimban, hogy valamit tehessek, amivel véget vetek ennek az életnek.” (1967. december, Joni Eareckson „Joni” c. könyvéből, 68. oldal.)

Kinn ülök a fedett balkonunkon, ahonnét szép kilátás nyílik a lovas farmunkat körülvevő dombokra, és magamba szívom ennek a szép nyári napnak minden illatát és hangját. Alig hihető, hogy valaha is ilyen gondolataim voltak. Szinte már nem is tudom átérezni mindezt. Bár még mindig béna vagyok; még mindig nem tudok járni, mások öltöztetnek és fürdetnek; de már nem vagyok kétségbeesett. Sőt, őszintén elmondhatom, hogy hálás vagyok a sorsomért.

Hálás? Hogyan lehetséges ez? Hogyan történt ez a változás? Művészi készségem, családom és barátaim segítettek kiszabadulni a depressziómból. Mindenekelőtt azonban Istennek és az Ő Igéjének köszönhetem, hogy szívből hálás tudok lenni a tolószékben eltöltendő életemért. Ő segített, hogy a mozaikkövek egy részét képpé összerakjam, ami eleinte annyira megijesztett és összezavart engem. Ez ugyan némi fáradságomba

került, de visszatekintve teljes meggyőződéssel mondhatom, hogy a bénasággal járó minden nyomorúság mögött Isten szeretete áll. Nem vagyok kísérleti nyúl, sem pedig olyan tárgy, amely ki van szolgáltatva egy borzalmas végzet szeszélyeinek. Istennek megvolt az oka, hogy ezt a terhet küldte rám. Ez a fölismerés egy csapásra megváltoztatta egész helyzetemet.

A te szenvedésed sem értelmetlen. Isten tudja, miért helyezte azt rád.

1.

MEG TUDLAK ÉRTENI

Amikor először rádöbbsentem, hogy bénaságom egész életemet megváltoztatja, azt hittem: az én sorsom a legnehezebb. Senki nincs olyan nyomorúságban, mint én! Kinek jutott osztályrészül ilyen megalázó bánásmód, hogy másoknak kell őt fürdetni és vizeletzacskóját kiüríteni? Melyik leány nem tudja még a vállát sem megvakarni, vagy a haját megfésülni?

Természetesen hamarosan észrevettem, hogy nagyon-nagyon sokan vannak, akik hasonló, vagy még súlyosabb problémákkal küszködnek. Kórházakban és öregotthonokban szerte e világon ezren és ezren vannak, akiket fürdetni kell, és akiknek mások ürítik ki a vizeletzacskóit. Sok béna ember van, aki még annyira sem tud mozogni, mint én. Vannak, akik elvesztették végtagjaikat, vagy akiket a betegség teljesen eltorzított. Mások ismét halálos betegek. Ráadásul ezek közül sokaknak a családja nem tudja, vagy nem akarja vállalni otthon a gondozásukat. (Ha ugyan egyáltalán abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy van családjuk.)

Végül arra a gondolatra jutottam: a szenvedéseknek van egyfajta skálája. Minden ember a skála valamelyik fokán áll, amely a kevéstől a sokig terjed. Ez valóban így van. Akármelyik lépcsőfokán is vagyunk ennek a skálának — azaz bármennyi szenvedést kell elviselnünk —, mindig vannak emberek *alattunk*, akik nálunk többet szenvednek. Mi pedig általában azokhoz hasonlítjuk magunkat, akiknek nálunk kevesebbet kell elhordozniuk. Ilyen módon hajlamosak vagyunk az önsajnálatra, és úgy teszünk, mintha mi állnánk a skála legfelső fokán. De ha szembenézünk a valósággal, és azokhoz hasonlítjuk magunkat, akik nálunk többet szenvednek, akkor „sebesülési érmeink” már nem csillognak olyan fényesen.

Baltimore-i szülői házamtól mintegy másfél kilométernyire van egy szép gyermekkórház, zöld dombokkal és óriási szilfákkal körülvéve. Olykor arra kerékpároztam iskolába menet, vagy ott sétáltam az őszi avarban. Gyönyörködtem a szép parkban, és nagyon ritkán gondoltam a kórházban fekvő gyer-

mekekre. Sohasem jutott eszembe, hogy azokhoz hasonlítsam magamat, hanem csak azokhoz az osztálytársnőimhez, akik csinosabbak voltak nálam. Mint gimnazista leányt, teljesen lefoglalt az iskola, és eszem ágába se jutott, hogy az én problémáim teljesen jelentéktelenek azoknak a gyermekeknek a nyomorúságához képest, akiknek néha éveket kellett a kórházban eltölteniük. Ugyan, mit is törődtem volna a nyomorék gyermekekkel! Vagy mit érdekeltek az éhező indiai gyermekek, akikről esténként édesanyám felolvasott! Sokkal fontosabb dolgaim voltak: randevúk, barátok, barátnők és sport!

De rövidesen, a balesetem után éppen ebben a kórházban kezeltek néhány hétig, és ott is műtöttek meg. Amikor Isten néhány fokkal feljebb vitt a szenvedések létráján *engem* — nos, akkor egyszerre egészen másként festett a dolog. A kórház levegője *most már* nem csupán elvont elmélet, hanem nyers valóság lett a számomra. Egészen új világ tárult elém, és ez a világ minden volt, csak szép nem.

Végül arra a megállapításra jutottam, hogy *Isten többek közt azért is ad súlyos megpróbáltatásokat az életünkbe, hogy átérezzük olyan emberek helyzetét, akiket különben soha nem értenénk meg.*

Szeretném nektek elmondani, miért olyan fontos ez. Gyakran megfigyeltem, hogy a súlyosan megpróbált embereket visszataszítja az olyan keresztyének bizonyágtétele, akiknek jól megy a soruk. Képzeld el, hogy halálos betegen fekszel egy kórházi ágyon és közben televíziót nézel. Miként fogadnád, ha hirtelen megjelenne a képernyőn egy vonzó külsejű, tehetséges keresztyén fiatalember, aki az életet látszólag csak a legjobb oldaláról ismeri, és arról kezdene beszélni, hogy Jézus Krisztus győzelemhez segíti az embert az élet minden próbatétele közepette? Nyilván azt mondanád magadban: „Mit tud ez a fiatalember az életről? Hiszen nem is sejti, mi a fájdalom. Ha az én helyzetemben volna, hamar eltűnne a reklám-mosolya, és nem fecsegne itt arról, hogy „Jézus neked örömet ad”. ”

Nagyon jó lenne, ha az emberek az evangéliumot önmagáért fogadnák el, vagy utasítanák el. Valójában azonban alig lehet elválasztani attól az embertől, aki hirdeti.

Ezzel semmiképpen sem akarom azt mondani, hogy most te is törd ki a nyakadat és vegyél magadnak egy tolószéket, hogy rád is hallgassanak! Bénán is találkoztam olyan emberekkel,

akik alig-alig figyeltek oda, amikor a szenvedésről beszéltem. Csak az ő krónikus betegségük és az én „egészségem” közötti nagy különbséget látták, csak azt, hogy én sokat utazhatom, míg ők ágyhoz vannak kötve, hogy engem segít a családom, míg nekik senkijük sincsen.

Sokan legszívesebben azokat hallgatják meg és azok vigasztalását fogadják el, akiknek az övékhez hasonló a problémájuk. Én leginkább a béna emberek nehézségeit tudom átérezni. Erre te talán nem vagy képes. Te viszont bele tudod élni magad olyan helyzetekbe, amelyek számomra teljesen idegenek, például a házassági problémákba. Mint keresztyének, leginkább azoknak az embereknek tudunk szolgálni, akik kevesebbet vagy ugyanannyit szenvedtek mint mi, de azoknak nemigen, akiknek nálunk többet kell elhordozniok. Isten mindegyikünket a szenvedés skálájának arra a fokára állított, amelyet Ő a legjobbnak látott. De gondoljuk meg: Ő fenntartja magának a jogot, hogy bármikor följebb vagy lejjebb helyezzen bennünket, s így a szolgálat újabb lehetőségeit nyissa meg a számunkra.

Tíz évvel ezelőtt bizonytságot tettem egy dél-pennsylvaniai vidéki gyülekezetben. Istentisztelet után beszélgettem néhány gyülekezeti taggal. Megfigyeltem köztük egy magas, jóképű férfit, aki családjával együtt a háttérben állt. Végül odajött hozzám és megszólított: „Bocsáss meg, Joni, Doug Sorzano vagyok. Csak azt akartam neked mondani, hogy a legjobb akaratral sem tudom beleélni magamat a helyzetedbe. Tudod, a bénulás vagy egy borzalmas baleset valami egészen idegen a számomra. Csinos feleségem van, és kedves, egészséges gyermekeim — íme, hadd mutassam be őket.”

Azután elmondta, hogy mindaz, amit ezen az estén hallott és látott, milyen mély benyomást tett rá. De becsületesen megvallotta, hogy a szenvedésnek ezt a magas fokát nem tudja felfogni. Egyszerűen képtelen volt azt mondani: „Tudom, hogy mit kell átélned.”

Később, amikor autón hazafelé tartottunk, kísérrömmel együtt imádkoztunk, Isten használja fel a bizonyágságtételemet arra, hogy emberek segítségére lehessen.

Teltek a hetek. Rajzoltam és olvastam, időnként meghívtak egy-egy előadást tartani.

Egy délután — talán a Douggal való találkozás után egy hónappal — felhívott a Sorzano család egyik szomszédja, aki

Joni a dolgozószobájában

szintén ott volt azon a pennsylvaniai összejövetelen. Elmondta, hogy valami borzasztó dolog történt.

„Múlt szombaton történt, Joni. Doug mindig rajongott a motorkerékpárért, és szabad idejének nagy részét motorozással töltötte. Nagyon jó motoros. Ezúttal azonban barátaival együtt egy idáig ismeretlen erdei úton hajtottak át.”

„Mondd tovább” — sürgettem.

„Nos, ahogy értesültünk, túl későn vett észre egy kanyart. Az első kerékkel nekiment egy fatörzsnek, amely a sűrűben feküdt. Az ütközéstől kirepült . . .”

Feszülten figyeltem, de gondolataim előre száguldottak. Alig mertem kérdezni, de mégis tudni akartam, ezért félbeszakítottam: „Ő is . . . azaz . . . ő is . . .?”

Kitalálta a gondolatomat, és a mondat közepébe vágott: „Nyakcsigolyatörést szenvedett.”

Kínos csend.

Milyen borzalmas! Alig hittem a fülemnek.

Szerencsére a telefonáló nem láthatta, mennyire meg voltam rendülve. Amennyire bírtam, uralkodtam magamon, és szerettem volna valamit mondani, csak nem tudtam pontosan, mit. Végül csak annyit tudtam tenni, hogy megígértem neki, a közeli napokban a családot telefonon vagy levélben értesítem, hogy imádkozom értük ebben a nehéz időben.

A telefonbeszélgetés után igyekeztem emlékezetembe idézni a Douggal való rövid beszélgetésünket: „Még sohasem ért súlyos szerencsétlenség, Joni, csinos feleségem van, és kedves, egészséges gyermekeim. — Nem tudom beleélni magamat a helyzetembe.”

Később megtudtam, hogy ez a férfi válltól lefelé megbénult, és a végsőkig kétségbe van esve.

Nővérem töltőtollat és papírt hozott, és segített levelet írni Dougnek s családjának. De mit írjon az ember olyasvalakinek, aki éppen most törte el a gerincét? Adjak neki tanácsokat? Nem, most még nem. Vagy idézzek igehelyeket? Ez rendben van, de ezenkívül még néhány személyes sort is írnom kellene. Mire van szüksége a szenvedő embernek? Azt hiszem, szeretetre és megértésre. Igen, olyasvalakire van szüksége, aki tudja, hogy mit él át most ő. Ezt pedig én tapasztalatból tudom.

Olyan boldog vagyok, hogy Dougot valóban meg tudtam vigasztalni levelemmel. Tulajdon bénaságom lehetővé tette,

hogy az ő helyzetébe éljem bele magamat, és a dolgokat az ő szemével nézhessem. Így őszintén írhattam: „Pontosan tudom, hogy mit kell most átélned.”

Ezek a szavak valósággal gyógyírt jelentenek a léleknek, de csak akkor, ha személyes élményünk hitelesíti azokat. Az emberek megérzik, hogy igazán megértjük-e őket *vagy* sem, hogy át tudjuk-e érezni az őket gyöttrő félelmet. Ha könnyedén mondunk ilyesmit: „Tudom, mit kell végigélned” —, akkor szavaink üresen konganak. De ha a szív mélyéről jönnek, akkor valóságos segítséget nyújthatnak.

Jézus többek között azért is jött el a földre, nehogy azt a szemrehányást tehessék neki: ott fönna a mennyi dicsőségben halvány fogalma sem lehet az emberiség szenvedéseiről és nyomorúságairól. „... mert amennyiben szenvedett, amikor megkísértetett, tud segíteni azokon, akik kísértésbe esnek” (Zsid 2,18). „Mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségünkön...” (Zsid 4,15). Ha Jézus azért vállalt nyomorúságot és nélkülözést, hogy a szenvedő emberiségnek megmutassa: nem riad vissza ezektől, akkor a mi szenvedésünk is szolgáljon arra, hogy átérizzük mások szenvedéseit. Ezért megtanultam, hogy úgy tekintsek balesetemre, mint ami által Isten nyúlt bele az életembe, hogy lehetővé tegye számomra más, hasonló helyzetben levő emberek megértését és megvigasztalását. (Időközben Doug Sorzano megbékélt a bénaságával, és példászerű nyugalommal viseli sorsát. Mikor telefonon beszéltem vele, megtudtam, hogy szenvedő társainak bizonyosságot tesz Jézus Krisztusba vetett hitéről.)

Eddig olyan emberekkel való kapcsolatunkról beszéltem, akik nagyobb nehézségekkel küzdenek mint mi, akik halálos, gyógyíthatatlan betegségben szenvednek, vagy anyagilag teljesen tönkre mentek (hogy csak néhány bajt említsek). De ez nem minden.

Balesetem után néhány hónappal rájöttem lassan, de biztosan, hogy barátaim és rokonaim kicsiny, hétköznapi gondjai — mint a letörött köröm, fogorvosi számla, szénanátha vagy behorpadt sárhányó — számukra éppoly valóságos bajt jelentettek, mint számomra a mozdulatlanságom. Lassacskán megvilágosodott előttem: mindenkinek megvan a maga terhe, senki sem kivétel ez alól, és mindenki kényelmetlennek érzi azt, akár sokat, akár keveset kell hordoznia. Egy szemtelen légy éppúgy

elronthatja az örömrüket, mint a gipszbe tett törött láb.

S mivel mindenkinek meg kell küzdenie kisebb-nagyobb problémákkal és szenvedésekkel, ezért a Biblia kétségkívül *mindenkihez* szól, amikor a szenvedésről beszél. Isten kegyelme éppúgy elegendő a béna ember számára, mint annak a fiatal embernek, aki azon szomorkodik, hogy nem vették be a labdarúgó csapatba. Ugyanarra az isteni segítségre van szüksége annak a háziasszonynak, akinek nem sikerült a süteménye, mint a leukémiás betegnek. Ebből igen fontos leckét tanulhatunk meg, amikor arról van szó, hogy szenvedőknek segítséget nyújtunk. Bár legkönnyebben azokkal a szenvedő társainkkal tudunk együttérezni, akiknek ugyanaz a problémájuk mint nekünk, de nagy bátorítást jelenthetünk azoknak is, akiknek nálunk súlyosabb terhet kell hordozniuk. Mert nekünk is ugyanarra a kegyelemre van szükségünk, hogy a magunk kisebb bajain úrrá legyünk, mint nekik, a maguk nagyobb bajaik leküzdéséhez. Hadd világítsam meg ezt egy példával.

Maryland szívében egy szép farmon lakom, amelyet legelők és halmok vesznek körül. Az egész vidéken szétszórva találunk régi istállókat, csűröket és kutak fölé épített házikókat, amelyek évtizedekkel ezelőtt készültek.

Egy ilyen épület állt a mi farmunkon is. Szép, régi istálló volt ez, amelyet réges-régen építettek Pennsylvaniából származó holland építőmunkások, akik nyilván értettek a mestersegükhöz. Számtalan viharral dacolt, sok nemzedéket látott felnőni és elmúlni. Apám szerette ezt az öreg istállót, és műhelyt rendezett be benne, amelyben különböző dolgokat barakácsolt fából, bőrből és fémből.

Csakhogy öt évvel ezelőtt, egy nyári estén minden egy csapásra megváltozott. Kathy nővéremmel és férjével, Butccsal az ebédlőben ültünk és kedélyesen beszélgettünk késő éjszakáig. Míg Butch elgondolkozva pengette gitárját, a nyitott ablakon át ki-kinéztünk a csillagos égre. Kívülről behallatszott a tücskök ciripelése és a szabad természet egyéb neszezése. Hirtelen autóabroncsok sívítását hallottuk, amiben semmi szokatlant nem találtunk, hiszen a házunk előtti út erősen kanyargós volt, s ezért nem is figyeltünk rá. Gyakran száguldoztak arra fiatalok.

Ez alkalommal azonban másképp történt. Az autó nem ment el a ház előtt, hogy azután eltűnjön a távolban, hanem

megállt az istállónk mellett. A hirtelen beállott csendben Butch felpillantott, és kérdőn néztünk egymásra, a gitár elnémult. Kathy az ablakhoz lépett, és hiába igyekezett tekintetével áthatolni a sötétségen. A lámpa körül repdeső éjjeli lepkén kívül semmi sem mozdult.

A kocsi pedig hirtelen tovább indult.

Kis idő múltán Kathy úgy vélte, mintha kint fényt látna fellobbanni... majd ismét. „Joni, Butch!” — kiáltott hirtelen. „Ég az istálló!” Butch a telefonhoz rohant és kikereste a tűzoltóság számát. Természetesen nem tudtam segíteni, csak néztem, ahogy Kathy kiszáguld és fut az istállóhoz, Butch pedig utána.

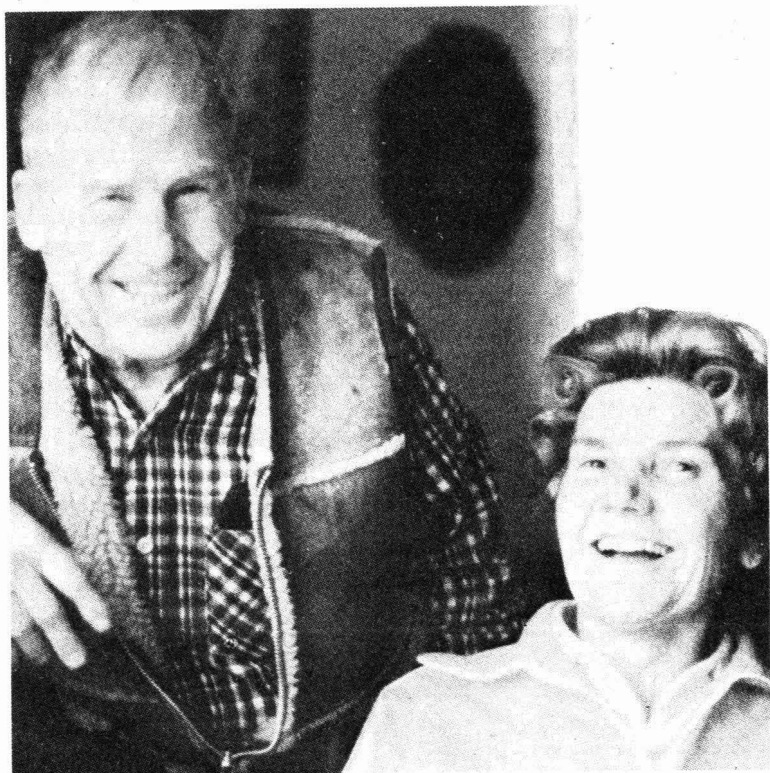
Közben az egész környéken nappali világosság támadt. Fekete füstoszlopok törtek át az öreg tetőn. Amikor végre-valahára megérkeztek a tűzoltók, már késő volt. Egy óra múlva az istállóból füstölgő romhalmaz maradt csupán.

Vérzett a szívem, amint másnap édesapámat — a kicsi, hetvenéves embert, aki sokat szenved ízületi gyulladástól — a még parázsló hamu és törmelék között kotorászni láttam. Szerzőmokat és bútordarabokat keresett, amelyeket éveken át gyűjtött. Egyetlen vigasza volt, hogy legalább az öreg, kőből készült alap kiállta a tűzpróbát.

Apa azonban nem panaszkodott. Nem volt levert, és nem tett szemrehányást Istennek. Ehelyett rögtön nekifogott a munkának, hozzákezdett az újjáépítéshez. Két hónap alatt újat épített — rendíthetetlen hite igazi bizonyosságként.

Akármilyen hihetetlenül hangzik is: két év múlva családknak ugyanezt a tragédiát kellett még egyszer átélnie. Egy nyári éjszaka ismét égett az istállónk! Ezúttal nem tudtuk, hogyan keletkezett a tűz, de a következmények ugyanazok voltak. Üvöltő szirénázással jöttek a tűzoltók, és ismét a szomszédoknak kellett tartaniok a lovakat, hogy félelmükben ki ne törjenek a kerítésen át. Az odasiető emberek a nagy hőség miatt nem közelíthettek az égő istállóhoz: a tűz leperzselt a közeli fák leveleit is. És apa másodszor is összegyűjtötte a maradékokat, és megint előlről kezdte az építést. Bízott Istenben, hogy Ő tudja, mit miért tesz.

Testvéreimmal együtt meghatva figyeltük, ahogy apánk zúgolódás nélkül meghajolt Isten akarata előtt, és az újabb katasztrófát is elfogadta az Ő kezéből. Kivált számomra volt

Joni szülei, Eareckson John és Lindy

apa erős jelleme mintakép és bátorítás. A két tűz sok-sok értékes holmiját elvitte, amelyek kedvesek voltak a számára. Ez a veszteség azonban korántsem volt olyan súlyos, mint az én balesetem. Apa még sosem volt béna, és ezért nem mondhatta nekem: „Tudom, mit kell átélned.” Az ő megpróbáltatásai lejjebb voltak a szenvedés lépcsőfokain, mint az enyéim. De abból, ahogyan mindezt elhordozta, nagyon sokat tanultam. Nem zúgolódott, és semmiben sem lázadozott Isten akarata ellen. Ebből arra a meggyőződésre jutottam, hogy *a keresztyén embernek nem kell mindig ugyanolyan mértékben és módon szenvednie, mint embertársainak, hogy valóban segítségükre lehessen.*

Távolról figyeltem apámat, ahogy kutatózott a hamuban, és ahogy az istállót másodszor is újjáépítette. Ez újra emlékezte-

tett arra, hogy mi mindnyájan a szenvedés létráján állunk, csak egyikünk magasabban, másikunk pedig mélyebben. Isten egyesekre közülünk rendkívül nehéz terheket rak, hogy együttérezzünk azokkal, akik azonos helyzetben vannak, és hogy őszintén elmondhassuk: „Tudom, mit kell átélned.” De éppen úgy igaz az is, hogy olyan emberekhez is szólhatunk és meg tudjuk vigasztalni őket, akik nálunk sokkal többet szenvednek, ha mi a magunk kisebb próbatételei között hűek maradjunk Istenhez.

Nyilván erre gondolt Pál apostol, amikor réges-régen ilyen és hasonló gondolatokat olyan találóan fejezett ki a következő szavakkal: „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalom Atyja és minden vigasztalás Istene, aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassunk másokat minden nyomorúságukban, azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket” (2Kor 1,3-4).

2.

SOK TAG — EGY TEST

Észrevettük-e már, hogy az élet legjobb dolgaival lehet leginkább visszaélni? Gondoljunk csak a tűzre, az emberiség egyik legnagyobb felfedezése. Ugyanazzal a lánggal, amelyen megsüthetünk egy darab húst, nagyértékű erdőket lehet néhány perc alatt megsemmisíteni — vagy fel lehet égetni egy istállót. Vagy gondoljunk a nemi ösztönre, amelyet fel lehet használni jóra és rosszra. Isten rendelése szerint arra szolgál, hogy férfit és asszonyt összekössön egymással, nekik örömet szerezzen és általa gyermekekkel ajándékozza meg őket. És mégis: mennyi bűnt, szívfájdalmat és könnyet okoz éppen a szexuális ösztönnel való visszaélés!

Így van ez a szenvedéssel is. Jóllehet ez is jellemformáló eszköz Isten kezében, ugyanakkor nagyon önzővé is tehet bennünket. Sok órát eltékoztattam én magam is önsajnálkozással és azzal az elképzeléssel, hogy balesetemmel Isten nyilván a bűneimért akart megbüntetni. Ő egyáltalán nem gondolt erre. Bár akkor még nem tudtam, hogy benuulásom egész tragédiája Isten irántam és embertársaim iránt érzett szeretetének megnyilvánulása volt. Isten a próbáinkon keresztül nemcsak arra akar képessé tenni, hogy egymás iránt részvétet érezzünk, hanem arra is, hogy egymást kölcsönösen építsük.

Ezt a leckét 1975 telén kellett megtanulnom. A kansasi Wichita nagy baptista gyülekezetének lelkésze meghívott az éves missziói konferenciájukra a gyülekezetébe, hogy ott bizonyoságot tegyek. Örömmel vállaltam a szolgálatot. Egyrészt éppen akkoriban kezdtem utazgatni, és nagy örömet szerzett nekem, hogy egyik helyről a másikra repülhetek s a legkülönbözőbb emberekkel beszélgethetek. Másodszor, még sohasem vettem részt missziói konferencián, nemhogy előadást tartottam volna rajta. Nem sokat tudtam a misszióról, és még sohasem beszélgettem misszionáriusokkal. Úgy képzeltem, a misszionárius élete főként abból áll, hogy veszélyes utakat tesz az őserdőkön keresztül, miközben bozótkezésével kígyókat öl meg. Kísérőim, Sherry és Julie sem tudtak többet, mint én. Ezért

azután a misszionáriusok beszámolóit nagy figyelemmel hallgattuk a tömött templom hátsó sorában. Ki tudja, hátha még kannibálokról is fognak beszélni!

És tudjátok, mire jöttünk rá? Hogy a misszionáriusok éppen olyan emberek, mint mi! Ahogy hallgattuk híradásaikat naponkénti küzdelmeikről és győzelmeikről, a tengeren túl Brazíliában, Japánban és a Fülöp-szigeteken, egyszerre tudatára ébredtünk irántuk való felelősségünknek. Végül is egyik voltunk velük abban, amit a Biblia „Krisztus testé”-nek nevez, még ha tőlünk sokezer kilométernyire munkálkodtak is. Kivált akkor láttam ezt világosan, amikor kérték, hogy rendszeresen hordozzuk őket imádságunkban, mert erre nagyon számítanak. Olyan hálás voltam a misszionáriusok beszámolójáért, hogy örömmel vártam a vasárnap esti záróösszejevetelt, amikor nekem is alkalmam lesz majd, hogy szóljak hozzájuk.

De ezen a héten nemcsak misszionáriusokkal találkoztunk. Minden este együtt voltunk a gyülekezet fiataljaival, és barátságot kötöttünk velük. S amikor a szombat esti összejevetel után senkinek sem akarózott hazamenni, elhatároztuk, hogy együtt elmegyünk egy cukrászdába. Tizenegy óra volt már, de nagyon jól éreztük magunkat együtt.

Miután kiittuk a turmix-italainkat és fizettünk, Sherry feladta rám a kabátot és kimentünk a téli hidegbe. Balesetem óta testem „hőszabályozója” nem működik kifogástalanul, ezért csak nehezen tudok nagyon magas vagy nagyon alacsony hőmérséklethez alkalmazkodni. Mivel a parkolóhely már üres volt, kértem Sherryt, hogy tolószékemet billentse hátra, s így minél gyorsabban érjünk a hidegben a kocsinkhoz.

Így futottunk a sima aszfalton, két nevető leány, és megcéloztuk az utcai lámpát, mint valami távoli világítótornyot. Az éj sötétjében nem gyanítottunk semmi veszélyt, gondolataink még mindig a cukrászdában jártak, a vidám összejevetelen. Ki sejthette, hogy alig pár méterre jeges az aszfalt, amit a sötétben természetesen nem láthattunk!

Sherry egyszerre rémülten felsikoltott. Megcsúszott, a tolószékem megingott, már csak egy keréken futott, én pedig arccal előre repültem a levegőben. Bénaságom miatt még arra sem voltam képes, hogy kezemmel felfogjam az ütést. Láttam közeledni a járdaszegélyt, és már csak az arcomat tudtam félre-

fordítani és a szememet behunyni. Mindez a másodperc töredéke alatt játszódott le.

Arcomat olyan erősen megütöttem, hogy a szó szoros értelmében a csillagokat láttam. Testem többi részén nem éreztem az ütést, de azt észrevettem, hogy a Ford-kombink mellé gurultam.

„Jaj, nem!” — hallottam Sherry elborzadt sikoltását.

Sajátságos, hogy az ilyen pillanatokban minden lelassulni látszik. Minder hangot fokozottan hall az ember, minden apróság kitörölhetetlenül belevésődik az emlékezetébe. „Gyere ide, Sherry” — az aszfalton elfojtott hangokat és lépéseket hallottam. Egy pénztárca koppanva esett a földre, pénz gurult szanaszét (a rajzaimért kapott pénz, amelyeket az este árultunk). „Az egész arca csupa vér” — kiáltott egy lány.

A fiatalok körülvettek; de nem láttam őket, mert a szememet szorosan zárva tartottam, nehogy a vér belefolyjon. Emlékszem, mozgatni kezdtem a nyakamat, hogy meggyőződjem, nem tört-e el. Nyelvemmel végigtapogattam fogaimat; egyik sem tört ki, és az alsó állkapcsom is ép volt.

Most egy lány térdelt mellém és ölébe vette a fejemet. Julie volt. Újra meg újra kérdezte, minden rendben van-e, és én csak bólintottam. Elfojtott szipogásából éreztem, hogy megpróbálja eltitkolni előttem, hogy sír. Kötelességének tartotta, hogy nyugodt és erős maradjon.

És hirtelen tudatára ébredtem saját felelősségemnek. Ezen a héten néhány fiatal megkérdezte, hogyan tudtam elfogadni, hogy életem végéig tolószékekben kell élnem, és én megmagyaráztam nekik, hogy próbatételeinket zúgolódás nélkül kell elfogadnunk. Együtt néztünk utána a Bibliában, és megállapítottuk, hogy minden, még a legsúlyosabb és legérthetlenebb dolgok és utak is a javunkra válnak. Nos, itt volt az alkalom, hogy szavaimat tettere váltsam. De hogyan?

Egész héten át azt tanultam a misszionáriusoktól, hogy el vagyok kötelezve Krisztus testének többi tagjai iránt. „Íme, most itt van körülöttem ennek a testnek egy része” — jutott hirtelen az eszembe: *„az ifjúsági csoport és a többiek. Ezek most rám néznek.”*

Öemberem azonban nem ákart most másokkal törődni, csak önmagával. Én pedig rettenetesen fáztam és erősen szenvedtem.

„Miért történt ez éppen velem? Nem többet szenvedtem

már úgyis, mint a legtöbben azok közül, akik körülállnak? Miért nem használ Isten most valaki mást fel szemléltető oktatásra?”

Tudtam, hogy ezek a gondolatok nem helyesek. De nagyon nehéz Istent és felebarátainkat tulajdon énünk fölé helyezni, kivált akkor, ha nagy fájdalmakat érzünk.

„*Mi közöm most ahhoz, hogy miként ítélik meg mások a magatartásomat ebben a helyzetben? Utóvégre megsebesült az arcom. És miért éppen a fejemnek kellett megsérülnie — az egyetlen testrészemnek, amely egyáltalán még érezni tud?*”

De akkor figyelmeztetett a Szent Szellem, és emlékeztetett Isten Igéjére: „Vagy nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakozó Szent Szellem temploma, amit Istentől kaptatok, és ezért nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettetek meg: dicsőítések tehát az Istent testetekben” (1Kor 6,19-20). Hogy ki törődött azzal, miként viselkedem? Isten! Van-e valóban jogom megsérült arcom miatt siránkozni? Nincs! A testem egyáltalán nem az enyém: Isten azt tehet vele, amit akar. Hiszen Ő megvásárolta azt Fiának drága vérére.

Először is az a kötelességem, hogy Istennek dicsőséget adjak, miközben a gyakorlatban megmutatom ezeknek a barátaimnak azt, amit elméletileg már elmondtam: a keresztyén ember életében nincsenek véletlenek. Amit Isten ránk bocsát, annak végül is javunkat kell szolgálnia.

„Vagy embertársaink javát” — gondoltam. Valóban! Olykor nekünk, keresztyéneknek nincs semmi választásunk. Ha helyesen akarunk viselkedni, úgy kell tennünk, ahogyan azt Isten akarja.

És ahogy a jéghideg aszfalton feküdtem, már tudtam, mit kell tennem. Olyan volt, mintha már tízezerszer megtettem volna ugyanezt az életemben: összeszedtem magam, és csöndben hálát adtam Istennek ezért a „balesetért”. „Istenem, hálát adok neked mindazért, ami itt történt. Add, hogy ne legyek mérges. Hiszen ezek a fiatalok most rám néznek . . . Hadd tanulják meg abból, ahogyan fogadom ezt a csapást, mi módon győzhetnek ők maguk is a bajaik felett. A tied legyen minden dicsőség!”

Végül bizonyos lettem abban, hogy ez az esemény is valami módon Isten dicsőségét szolgálja. Azt azonban nem tudtam, hogy ez olyan hamar bekövetkezik. Isten munkálkodott abban

az önzetlen szeretetben és gondoskodásban, amellyel ott körülvettek. Kabátjaikat rám terítették, hogy óvjanak a hidegtől. Egy férfi észrevette, hogy nem jól érzem magam, letérdelt, szorosán magához ölelt, hogy felmelegítsen, és ezt súgta: „Minden jó lesz.” Mások beszálltak az autóba, és imádkoztak. Valaki a mentőknek telefonált, másvalaki pedig annak a gyülekezetnek a lelkészét értesítette, akit esténként látogattunk.

A kórházban megröngteneztek, és összevarrták a homlokomat. Lassan telt ez az izgalmas éjszaka. A fájdalom, amelyet agyrázkódásom és orrom betörése okozott, nem engedett elaludni. Így volt időm gondolkodni. *„Köszönöm Istenem, hogy kezdedben tartasz, és megőriztél a legrosszabbtól”* — imádkoztam.

Végül elengedtek a kórházból, és visszavittek a szállodai szobámba. Csak a kora reggeli órákban szunnyadtam el. Nyugtalan volt az álmom, mellett kétóránként fölébresztettek, hogy a tudati állapotomat megvizsgálhassák.

Másnap, kevéssel tizenegy óra előtt, a fürdőszobában zúgó hajszárító zaja ébresztett föl. Sherry kukkantott be, és aggódo mosollyal kérdezte: „Nos, hogy vagy?”

„Jól, én . . . ó . . .” — mondtam, a fájdalom azonban tüstént eszembe juttatta az előző éjszakai esésemet. Testileg egyáltalán nem voltam jól. Fájt a varratok helye, gyötörő fejfájás kínozott, túlságosan keveset aludtam, az arcom pedig duzzadt és véraláfutásos volt. Ennek ellenére jó kedélyállapotban voltam. *„Köszönöm, nem érzem rosszul magam. Mi újság?”*

„Azt gondoltuk, idejében fölkelünk, hogy egy kicsit nézhed a tv-t” — fuvolázta Julie, és beállította az antennát. „A lelkész azt mondta, nézhetjük az istentiszteletet a tv-n, mert minden héten közvetítik.”

Feltámasztották a hátamat egy párnával, és feszülten vártunk. Az énekkar szolgálata után a lelkész bejelentette: „Sajnos közölnünk kell, hogy Joni Earecksonat tegnap este baleset érte, betörte az orrát és a homlokát. Amikor a baleset után beszéltem vele a mentőkocsiban, javasoltam, hagyjuk el a ma esti bizonyágtételét, ő azonban úgy gondolta, hogy mégis képes lesz rá. Imádkozzunk érte együtt.”

Nagyon örültem, hogy imádkoztak értem. De amikor a párnámon hátradőltem, mosolyognom kellett. A tulajdonképeni válság — a belső — már elmúlt.

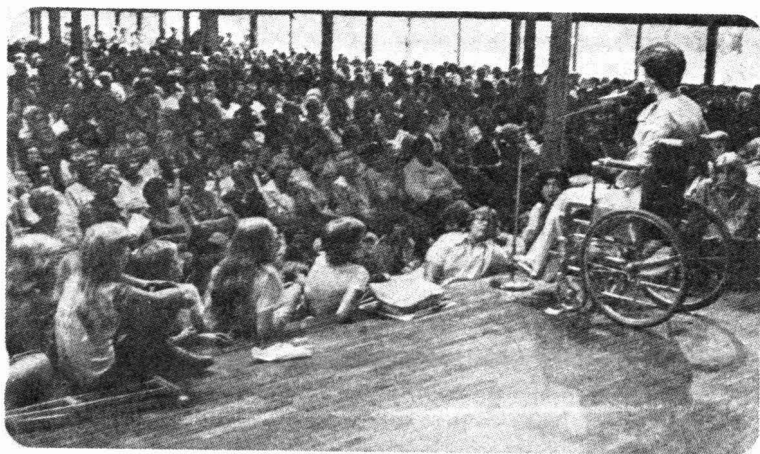
Amikor este elvittek a zsúfolt gyülekezeti házba, egy pil-

lanatra szinte elállt a lélegzetem. A széksorok közötti folyosókat telerakták székekkel, hátul is sokan álltak, és a karzat is roskadásig tömve volt. Elhatároztam, hogy nem használom a hetekkel azelőtt gondosan elkészített jegyzeteimet és példáimat. Ehelyett felolvastam néhány igehelyet, amelyek kapcsolatban voltak az elmúlt éjszaka eseményével. „Nekünk, Isten gyermekeinek, egymás iránti fontos szolgálatunk az, hogy győzzünk saját próbatételeinkben.” A blúzomra tűzött kis mikrofon vitte szét szavaimat a teremben.

„Az Efézusi levél világosan megírja, hogy törődnünk kell más keresztyénekkel, mert egyek vagyunk velük. A hívőket sehol sem biztatja az írás, hogy egyé *legyenek: mi már egyek vagyunk*, és Isten elvárja tőlünk, hogy ennek megfelelően cselekedjünk. Az 1Korintus 12-ben olvashatjuk, hogy mi keresztyének, a magunk összességében az emberi testhez hasonlítunk, amelynek feje Krisztus. Az emberi test a legjobb példa az együttműködésre. Mindegyik tagnak szüksége van a többire. Ha a gyomor éhezik, a szem fölfedezi a kenyeret kolbásszal, a lábunk bevisz a büfébe, a kezek elveszik a kolbászt, megmártják a mustárban és a szájba teszik, ahonnt a gyomorba vándorol. Ezt nevezem együttműködésnek!”

Vihogás a hallgatóság soraiban.

„Így érthetjük meg az Efézus 4,16-ot és a hozzá hasonló ígéket. Mi keresztyének, azzal, amik vagyunk és amit teszünk,

kölcsönösen befolyásoljuk egymást szellemi téren. Ha bármely testrész működése gátolt, ez az egész test minden szervére hatással van. A kifícamodot láb befolyásolja az egész test mozgását, és a fej, amely egy labdarúgó-mérkőzésen felfog egy veszélyes lövést, és így talán megakadályozza a döntő gólt, az egész testnek dicsőséget szerez. A hívők közti szoros kapcsolatban van valami titokzatos. A ti kudarcotok az én kudarcom, és a ti győzelmeitek az én győzelmem is.”

Nagy csönd volt a teremben. Mindenki feszülten figyelt. Az emberek nyilván megértették, mit akarok mondani.

Folytattam: „Ha tehát a Fejnek, Jézus Krisztusnak dicsőséget akarunk adni, és testvéreinknek, a test többi tagjainak segítségére akarunk lenni, akkor úgy kell megharcolnunk problémáinkat, hogy abból testvéreinknek is hasznuk legyen. Ehhez adott Isten erőt tegnap este Julie-nak és nekem. Julie számomra volt példakép, én pedig mások számára. Isten ugyanezt akarja elvégezni általatok is.”

Így használta fel Isten ma éjszaka a balesetemet arra, hogy általa valamennyire megvilágítsa részünkre azt a bölcs tervét, amiért gyermekeire szenvedést bocsát. Ő mindig az övéi legjavát akarja, egyúttal azonban szem előtt tartja a maga dicsőségét is.

Egy évre rá levelet kaptam Steve-től. Akkoriban sokat voltam úton, és már egy kis honvágyam támadt. Bátorító szavai találóan foglalták össze azt a leckét, amelyet azon a bizonyos éjszakán balesetem alkalmával tanultam meg a parkolóhelyen. Emlékeztetett arra, hogy semmiféle baj vagy fájdalom nem jogosít fel az önsajnálatra, hanem nagyszerű alkalmat nyújt arra, hogy mások számára példát nyújtsunk szóban és tettben. Íme, néhány sor a leveléből:

„Tehát Joni, ha hetenként tízszer is kell előadást tartanod, ha már szinte béna az állkapcsod a sok mosolygástól, ha fáj a hátad, ha feltámad benned a nagy vágy, hogy újra járhass, és rájössz, hogy ezt nem mondhatod el, mert hallgatódid félreérténék, ha hiányoznak mellőled barátaid és barátnőid, ha lanyhul az érdeklődésed a Biblia iránt, ha bizonytalanul érzed magad, ha bűnös gondolatok és elképzelések akarnak besurranni hozzád, ha előfog a kísértés, hogy sütkérezzél sikereid és hírneved napsugarában — röviden: ha könnyebb keresztet szeretnél hordozni, és ha csak egy kissé akarnál is letérni — ne engedj! Ne

csüggedj és ne engedj a bűnnek! Ne gondold azt, hogy harcod hiábavaló; mert számomra valóban fontos támasz és példakép vagy akkor, amikor kísértésbe jövök, hogy feladjam a harcot.”

Állandóan rivaldafényben állunk, és figyelnek bennünket. Vagy jól játszuk a szerepünket és építjük nézőinket, vagy átengedjük magunkat keserűségünknek és ezzel szégyent hozunk a „színpadi szerzőre”. Nekünk kell ezt eldöntenünk.

3.

NEM HIÁBA SZENVEDÜNK!

Szívesen dicsekszünk azzal, milyen nagyszerű keresztyének vagyunk; de amikor hirtelen olyan helyzetbe kerülünk, hogy hitünket bizonyítanunk kell, gyakran csődöt mondunk. Ennek találó ábrázolását láttam nemrég egy vicclapban. Egy labdarúgó-mérkőzésen egy középkorú szurkoló, aki az első sorban ült, szüntelenül becsmérő megjegyzéseket tett a vesztes csapat tagjaira és edzőjére. Nyilvánvalóan dicsekedni akart a körülötte ülők előtt kimagasló szaktudásával. Mikor az edző végül megelégte ezt, a nézőtér felé fordult és ráordított a férfirra: „Maga ott, a bolond tanácsaival, tessék, mutassa meg, hogy kell játszani!” Ez talált!

Szívesen félreállunk, ha arról van szó, hogy dicsekvő szavainkat tettekkel kell bizonyítani. A lelátón ülő barátunkkal ellentétben azonban *Isten* mindig állja a szavát. Mivel Ő *valóban* nagy és csodálatos, mindig keresi az alkalmat, hogy az embereknek megmutassa ezt a nagyságát. És a legjobb alkalom erre ott kínálkozik, ahol emberek szenvednek. Legjobban természetesen a csodákban dicsőíti meg magát. Jézus szertejárt és vakokat látóvá tett, leprásokat gyógyított, halottakat támasztott, és számtalan csodát tett, hogy az emberi nyomorúságot enyhítse.

Ennek szükségszerű következménye: „Amikor a sokaság ezt meglátta, elálmélkodott és dicsőítette Istent” (Mt 9,8).

De mi a helyzet ma? Jézus Krisztus testileg nincs többé közöttünk. Véglegesen elmúlt az az idő, amikor Júdea dombjai között járt-kelt. Bár Isten ma is közbeszólhat természetfölötti módon (és olykor meg is teszi), de nem ez a szabály. Manapság Isten a szenvedést más, kevésbé nyilvánvaló, de nem kevésbé hatásos módon használja fel arra, hogy általa megdicsőítse magát.

Akármilyen különösen hangzik is: úgy látszik, Isten az Ő gyermekei életében nemcsak megenged hosszabb sötét útszakaszokat, hanem szándékosan rendel számukra ilyeneket. Ezzel azt a hatást kelti, mintha saját ügyének ártana, hiszen mindez

a hitetlenek szeme előtt megy végbe, akik gúnyolódnak a keresztyénség fölött: „Nézzétek csak, ez az Isten, aki állítólag csupa szeretet, hogyan bánt a maga követőivel!”

De ha ugyanezek az emberek tovább szemlélik és figyelik a keresztyéneket, akkor valami rendkívülit fedezhetnek föl. Mert Jézusnak ezek a súlyosan megpróbált követői — nem panaszkodnak. Ahelyett, hogy teljes felháborodásukban ököfbe szorítanák a kezüket, és átkoznák azt, aki megengedi mindezt a nyomorúságot, dicsérik a Teremtőjüket.

A világ eleinte gúnyolódik: „Majd lesz ez másként is!” Amikor azonban a próbák nem szűnnek meg, és a keresztyén ember még mindig nem hajlandó „Istent megátkozni és meghalni”, akkor a világ csak álmélkodni tud. Egyike a leghatásosabb módszereknek az, hogy Istent szenvedések által dicsőítjük, mert Ő ezzel bizonyítja, hogy népét a legsúlyosabb próbák között is hűségesen meg tudja tartani. Ha Jézus Krisztus követése csupán szép, kényelmes életet biztosítana a számunkra, a világnak nem lenne alkalma Istenről ilyen hatásos leckét megtanulnia.

„No és? Ez is valami? — mondanák az emberek. „Végül is mindenki sok követőt szerezhet magának, ha mindent megtesz értük.” De ha a keresztyén ember hűségesen és szeretetben ragaszkodik hitéhez, noha Isten látszólag teljesen elfeledkezett róla, nos, ez mély hatással van a hitetlenekre. Ekkor a gúnyolódóknak is el kell ismerniök, hogy az Isten valóság, és még a legnehezebb időkben is méltó arra, hogy Öneki szolgáljunk.

Ezzel kapcsolatban eszembe jut egy leány, akinek az élete jó példa erre. Kaliforniában találkoztam vele, egy előkelő negyedben levő könyvkereskedésben. Sok elegáns asszony, csinosan öltözött gyermekekkel jött el és állt sorba, hogy engem üdvözljön és autogramot kérjen a könyvembe.

Amikor szájamba vettem a töltőtollat, hogy nevemet a könyvekbe írjam, valami zajt hallottam, ami egyáltalán nem illett bele a bolti forgalom által keltett általános emberi morajba. Egy gyors pillantás a könyv felett, amelyet eléem tartottak, és megtudtam, honnan a zaj.

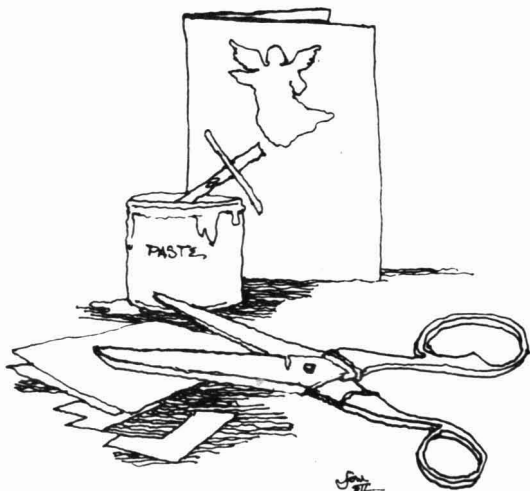
A sor végén egy toloszékben ült egy súlyosan eltorzult testű nő. Nem tudott szavakat kimondani, ezért artikulálatlan hangokat préselt ki magából. A különböző kórházakban, ahol idáig feküdtem, sok olyan embert láttam, akik valamely betegség

folytán nem tudtak érthetően beszélni. Később bebizonyosodott az a sejtelmem, hogy ennek oka az agybénulás — egy borzalmas betegség. Ahogy a beteg közelebb került hozzám, láttam remegő kezeit és eltorzult, csomókkal teli lábait. A nyál folyt a szájából, mert nem volt hatalma fölötte. Haja kócos volt, és rosszul begombolt blúzáról láttam, milyen nehezeére esett az öltözködés. Nyomorék volta — enyhén szólva — csúnyává tette.

Korábban az ilyen emberek jelenlétében egyáltalán nem éreztem jól magam. Nyomorúságuk saját állapotomra emlékeztetett. Isten segítségével azonban már régen legyőztem ezeket az érzéseket; ezért örültem, hogy ezzel a fiatal nővel találkozhattam.

„Joni, bemutatom neked Nadine-t” — mondta az őt kísérő ápolónő, amikor toloszékét az enyém mellé kormányozta. A következő beszélgetés során, amelyben a nővér — amennyire ez lehetséges volt — tolmácként szerepelt, megtudtam, hogy Nadine velem egykorú volt, és szintén hitt az Úr Jézus Krisztusban. Bár eltorzult teste miatt azt hihette volna az ember, hogy Nadine szellemileg visszamaradott, valójában igen olvasott, nagyon intelligens leány volt, aki szeretett verseket írni.

Azon a délutánon Nadine átadott nekem egy levelet, amelyben köszönetet mondott a könyvemben található néhány gon-

dolatért. Azután pedig átnyújtott egy igazi kincset — egy kicsiny lapot, rajta egy verssel és angyalokkal; ezt egy karácsonyi üdvözlőlápból vágta ki. A műveletnél az „egészségesebbik” lábának ujjával fogta az ollót. Néhány év eltelt már a találkozás óta, de ez a lap még mindig szobám falát díszíti.

Míg Nadine beszélt, gondolataim visszazálltak a múltba, amikor kétségbeesetten feküdtem a kórházban és számtalan filozófiai könyvben kerestem választ kérdéseimre. „Vagy valóban szeretet az Isten, és akkor el kellene hogy törölje a világból az emberi nyomorúságot, de nincs hatalma rá — így érveltek —, vagy pedig megvan rá a hatalma, de nincs meg benne az ehhez szükséges szeretet. De talán se az egyik, se a másik sincs meg benne. A kettő együtt azonban semmi esetre sem.”

Azt hihetnők, hogy az ilyen gondolatok hatással vannak egy olyan gondolkodó emberre, mint amilyen Nadine. Egy klinikán élt. Nem voltak se barátnői, sem szerető rokonai, akik gondoskodtak volna róla. Valószínűleg soha nem lesz része abban a boldogságban, amit a házasság és egyéb dolgok az embernek nyújtanak. Vajon miért nem tagadja meg az ilyen Nadine-sorsú ember az Istent, amikor az így bánik vele? Tulajdonképpen teljesen kétségbeesettnek kellene lennie, és mindenki megértené, ha nem látná semmi értelmét az életnek. Legfeljebb azt lehetne elvárni tőle, hogy bátran beletörődik a sorsába, és elnyomja az érzéseit.

Amikor azonban egy óra hosszat beszélgettem Nadine-nel, meggyőződtem róla, hogy semmi ilyenféle gondolatnak nem adott helyt. Nadine saját tapasztalataiból ismeri az Úrban való örömet, és „Istennek azt a békességét, amely minden értelmet felülhalad”. El tudja mondani Pállal: „Ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk mégis napról napra megújul” (2Kor 4,16).

Különösen mély hatással volt rám az, hogy nemcsak hisz Istenben, hanem szereti is Őt. Az az Isten, akit megismert, méltó a szeretetére. Ő olyan valóságot jelent a számára, hogy boldog és szívesen hordozza állapotát, ha ez Isten akarata.

Dicsőíti Istent Nadine szenvedése? Bizonyosan. Hogyan? Csodálatos gyógyulás által? Nem, szenvedése dicsőíti Istent, mert azoknak, akik közelebbről ismerik őt, legalább annyit el kell ismerniök: Nadine Ura csodálatos Úr lehet, ha ő olyan

hűségesen ragaszkodik Hozzá. Azt gondoltam magamban: „Ha valaki bizonyosságát keresi annak, hogy mit munkálhat Isten kegyelme és hatalma egy ember életében, akkor meg kell ismernie ezt a leányt.”

A mindenben kételkedő emberek gyakran vitatják, hogy Isten lenne a belső békesség forrása az ilyen, Nadine-szerű keresztyének életében. Amit Istenről, a mennyről, az Űrban való örömről mondanak, azt mind a valóságtól való menekülésnek tartják. Nekem is egyre-másra a szememre vetették már, hogy az Istenben vetett hitem csupán valamiféle lelki mankó.

Ilyenkor egyszerűen rámutatok a tényekre: Még egy otthonülő könyvmoly számára is elég nehéz eset lenne egy életre szólóan megszokni a tolószéket. De egy tetterős, sportoló fiatal számára még sokkal nehezebb. Mint gimnazista rengeteget sportoltam: lovagoltam, hokiztam, a sportkocsimon száguldoztam, és számos bolondságot követtem el. „Balesetem előtt egy pillanatra sem tudtam nyugton ülni” — mesélem gyakran az embereknek. „Most pedig egész hátralevő életemben kénytelen vagyok nyugodtan ülni.”

Semmiféle parancs- vagy tilalomlista, semmiféle magam által kiokoskodott vallásfilozófia, semmiféle „magasabb lénybe” vetett hit, és semmiféle elméleti hitvallás nem tudott volna tolószékben töltendő életem számára segítséget és békességet adni, sőt, hálát ébreszteni bennem az állapotom miatt. Tehát: vagy őrült vagyok, vagy pedig mindezek mögött ott áll az élő Isten, aki több, mint csupán valami általam elismert teológiai alapelv. Életemben mint személyes Isten mutatkozott meg. Mindez sok embert elgondolkoztatott.

Olvasóim közül egyes keresztyének most talán megkérdezik önmaguktól: „Igen, ez nagyon szép, ahogy Isten ilyen embereket, mint Joni és Nadine felhasznál arra, hogy önmagát megdicsőítse. De nekem semmiféle komoly bajom nincs. Életem meglehetősen átlagos. Mi van az én esetemben?” Nos, ne higgyétek, hogy Isten a ti próbáitoknak kisebb jelentőséget tulajdonít, csak azért, mert nem olyan rettenetesekek, mint Nadine-é vagy az enyém. Ha saját életed hétköznapi problémáit örvendező szívvel tudod megharcolni, akkor magatartásod ugyanilyen hatással lehet környezetedre.

Most gondolnom kell nővéremre, Jay-re, valamint barát-
nőimre, Betsyre és Sherylre, akik gyakran elkísérnek utazásaim-

Diana Mood és Betsy Sandbower segítőtársak Joni munkájában

ra. Higgyétek el nekem, ők szintén jól ismerik a hétköznapi terheit! Először is gondoskodniuk kell minden testi szükségletéről. Csak aki maga is elkísért már egyszer az életében egy békés embert utazása során, és gondozta őt, tudja, mennyi fáradsággal jár ez. Napi munkájuk gyakran reggel öt órakor kezdődik; akkor azután ki az ágyból, hogy idejében el tudjunk készülni a délelőtti összejövetelre. Először magukat hozzák rendbe, azután másfél órán át velem kell foglalkozniuk. Kisegítenek az ágyból, tornagyakorlatokat végeztetnek velem, megfürdetnek, majd felöltöztetnek, megmossák a fogamat, hajamat és így tovább.

De ez még nem minden. A toléshékból az autóba kell engem emelniük. Ehhez szükséges, hogy egyikük átfogja a felső testemet, másikuk pedig magasra emelje a lábamat. Nagy fáradsággal beemelnek az autó ülésére és ott rögzítenek. Közben valaki más összecukja a toléshéket és beteszi az autó csomagtartójába. Nem szükséges pontos testsúlyomat elárulnom nektek, de el tudjátok képzelni, hogy milyen nehéz teher az, aki mozgásképtelen. Amikor megérkezünk, fordítva megy végbe ugyanez: a kocsiból kiemelnek a toléshékembe. Nemrégiben egy minneapolis-i utazásom alkalmából, egyetlen nap folyamán Betsy, Sheryl és Jay tizenötször emelt be a kocsiba, és ugyanannyiszor vettek ki belőle!

Ehhez járul még az a lelki megterhelés, amelyet közös utazásainkon el kell hordozniuk. Egyesek olyan tapintatlanok, hogy engem királynőként üdvözlölnek, miközben testvéreimet és barátnőimet egyszerűen levegőnek nézik.

Hajnalban kelni, hogy engem előkészítsenek, beemelni az autóba és kiemelni belőle, és amellet elturni, hogy elnézzenek a fejük fölött — mindezek az olvasó szemében talán nem igazi „próbák”, mint amilyeneket Nadine-nek és nekem hordoznunk kell. Mégis, ha az emberek észreveszik, hogy ezek a nők hogyan hordozzák zúgolódás nélkül ezt a kisebb, de mégis nyomasztó terhet szeretetteljes szívvel, akkor ez tekintetüket Isten felé fordítja, és Őt magasztalják.

Bizonyos szempontból korunk „Jób”-jai az olyan emberek, mint Nadine, a testvérem és barátnőim. Tudjátok, hogy Jób igaz ember volt, akit Isten mindenféle jóval megáldott. Ezért Jób hálát adott Istennek, és ezzel módfelett bosszantotta a Sátánt. Felháborodva vetette Isten szemére, hogy Jób csak

azért szolgálja Őt, mert annyi minden jóval megajándékozta. De vegye csak el tőle családját és vagyonát, akkor majd szemtől szembe megtagadja Istent. Más szavakkal: a Sátán azt állította, hogy Jób számára nem fontos Isten, hanem csak a tőle kapott áldások. Istennek nincs elegendő hatalma ahhoz, hogy valakit önmagáért magához kössön.

Isten tehát megengedte a Sátánnak, hogy próbára tegye Jóbot. És Jób elvesztette vagyonát, egészségét és gyermekeit. „Átkozd meg az Istent, és halj meg” — sürgette a felesége. Ő azonban erre nem volt hajlandó. Hihetetlen hűséggel kiáltotta: „Tudom, az én Megváltóm él . . .” (Jób 19,25).

Milyen bizonyágtétel! Felismerjük benne Jób nagyságát, de még inkább Isten nagyságát, akihez az Ő szolgálai még a legsúlyosabb próbatételek között is hűségesek maradnak. Az Ószövetség e részének megfelel az Újszövetségben az, amit Pál a filippibelieknek írt: „Sőt annak felette most is kárnak ítélek mindent az én Uram Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: akiért mindent kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem” (Fil 3,8).

Örömet vállalom mindazt a nehézséget, amellyel mint béna embernek meg kell küzdenem, ha Istent hűségem megdicsőíti. Gondoltál-e már arra, hogy a te életed is megdicsőítheti Istent, ha hű maradsz a te „tolószékedben”?

LEHETETLEN SZENTEK!

Halálos csend uralkodott a híres fairbairni kastély nagytermében. A legcsekélyebb szellő sem mozdította a szürke gránitfalakra erősített színes lobogókat. A magas, középkori kandalló felett függött a királyi család címere, míg a szemközti falon — szinte kihívóan — ékeskedett a szomszéd Einar herceg lobogója. Hónapok óta feszült volt a viszony a két hatalmasság között, és ez már szinte elviselhetetlenné vált. A szomszéd herceg ezen az évenként megismétlődő ünnepélyen — amelyen részt vettek az egész királyság nemesei — ismertette gonosz felforgató tervét.

Ugrásra készen állt az erős Erik királyfi az ünnepi asztalnál. Szorosan fogta kardja gyöngyökkel kirakott markolatát. Ezt a fegyvert apjától kapta, közvetlenül annak halála előtt. Az acél ragyogott a napsugárban, amely a vastag falú vár ablakain behatolt. Az országbán ez volt a legszebb kard.

A herceg három kísérője kivont karddal úgy állta körül a királyfit, mint keselyűk a zsákmányukat: Csak arra vártak, hogy egy óvatlan pillanatban lerohanhassák Eriket. A királyfi feszülten tekintett egyikről a másikra: melyik fog először támadni.

Azután hirtelen kardcsattogás! Két katona rohant a királyfira, de ő elhárította kardjával csapásaikat, minden szúrást ügyesen kikerült, és bátran támadásba lendült.

Egy szúrás... egy seb... vér. A herceg egyik katonája a padlóra zuhant, és kiejtette kezéből a kardot. A királyfi azonban egy pillanatig sem örülhetett részgyőzelmének: megfordult, hogy a másik kettővel tovább harcoljon.

Mindkét oldaláról támadók. Miközben a jobboldali ellen védekezett, egy pillantást vetett balra, hogy fölmérje helyzetét. Ugyanakkor azonban nem fogta elég erősen a kardmarkolatot, és kiverték kezéből a nagyszerű fegyvert.

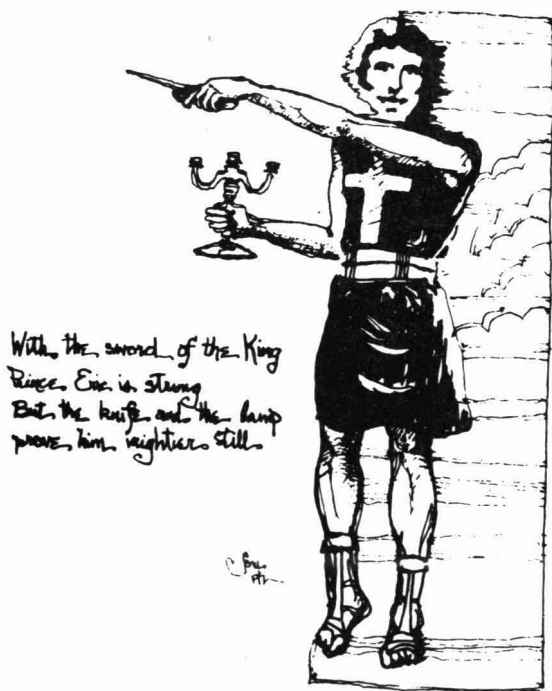
A rémület kiáltása tört elő a tömegeből. A hölgyek, akik a terem másik végén álltak, zsebkendőiket szájuk elé tartották, s az egész nézőseregnek elállt a lélegzete.

De várjunk! A királyfi szarvasként ugrott ki az ellene támadó kardok hatótávolságából, övéből kirántotta tőrét, és az asztalról felkapott egy súlyos sárgaréz gyertyatartót.

Bár ellenségei számszerű fölényben voltak, és ő sokkal gyöngébb fegyverekkel rendelkezett, Erik újra harcba vetette magát, csapásokat osztogatott a gyertyatartóval, és tőrével támadott ellenfeleire. Lebukott, amikor egy oldalvágás elhibázta a fejét, majd újra fölegyenesedett, kikerülte ellenségei támadásait, és halálos csapást mért a másik katonára is.

Ekkor a herceg utolsó katonáját elfogta a félelem. Halálos csöndben kerülgették egymást Erikkel. Amikor a feszültség tetőfokára hágott, a katona újra — szúrt.

Vékony csík támadt Erik ruhaujján, majd sötétvörösre változott, ahogy a vér ömleni kezdett a sebből. A királyfi lépésről lépésre hátrált, míg végül a falhoz szorult. Szegényes fegyverei nem voltak elegendők ellenfele hatalmas kardjával szemben.

A csapások egyre gyorsabban követték egymást. Látszott, nem sokáig bírja már.

Ellensége hirtelen újra odavágott. Erik balra ugrott. A szívének szánt szúrás csak az oldalát súrolta. A kard a falba fúródott. Mielőtt azonban a katona ki tudta volna húzni és egyensúlyát visszanyerni, Erik lecsapta a gyertyatartóval a kardot, és törét a katonára hajította. Ez megragadta a törst, amely a vállában állt meg, a másik karját pedig a magasba emelte, mintha azt akarta volna mondani: „Ne tovább!” Elismerte Erik győzelmét. A nézők körülvették a királyfit, és lelkesen gratuláltak neki. Dalba kezdték, amelyet még sok-sok nemzedék énekelt utánuk:

„Erik királyfi erős a király kardjával, de még erősebb a törrel és a gyertyatartóval!”

Nagyon szívesen olvasok efféle kalandos történeteket. De tudja-e az olvasó, hogy a Biblia is bizonyos fajta kalandos történet? Megragadóan írja le, hogyan igázta le a gonosz — a Sátán — árulás és ámtás által a földi királyság polgárait, hogyan ragadta magához a jó és igazságos király jogszerű hatalmát, és hogyan állította föl ellenséges birodalmát. Azt olvassuk benne továbbá, hogyan küldte el a jó Király egyetlen Fiát, hogy behatoljon a Sátán területére s onnan megszabadítsa a leigázott alattvalókat, és hogy az országot ismét a családi lobogó alá helyezze. Hogyan jártam volna én el, ha Isten helyében vagyok?

Először is nyilván kikerestem volna a legügyesebb, legerősebb férfiakat és nőket harci egységem számára — a filozófia doktorait és egyetemi tanárokat. A vállalkozás anyagi támogatására beszerveztem volna a legravaszabb pénzembereket és a milliomosokat. Szakembereim az elképzelhető legjobbak lettek volna, mindegyik a legkiválóbb a maga nemében. Aki seregemenek akárcsak egyszerű tagja kívánt volna is lenni, annak fiatalnak, vonzó külsejűnek és atlétának kellett volna lennie.

A gyöngék szóba se jöhettek volna. Testileg fogyatékos emberek? Kizárt dolog! Vállalkozásomat akadályozhatták volna. Soha! Vonzóerő nélküli emberek? Vagy olyanok, akik hírnevet kockára tettek volna? Képtelenség! Férfiak és nők, akiknek az élete tele van problémákkal? Sohasem! A jók közül is csak a legjobbakat választottam volna ki.

De Istennek legyen hála, nem én kormányozom a világot,

hanem Ó! Ő pedig kitárt karral fogadja be a szegényeket, beteget, csúnyákat, magányosokat, gyöngéket, azokat, akikben semmi szeretetreméltóság nincs, a tehetségteleneket és a lehetetleneket. Ebben nyilvánul meg a szeretete. Azonfelül Isten számára sokkal fontosabb az, ami az ember szívében van, mint a külseje.

Van még egy egészen sajátos oka is annak, hogy Isten miért a gyöngéket fogadja be és használja fel. És erre nagyon jó példa Erik királyfi története. Emlékeztek a dalra, amit az emberek róla énekeltek? „Erik királyfi erős a király kardjával, de a törrel és a gyertyatartóval még erősebb.”

Minden harc, amit egy hős valamilyen gonosztevővel vív, már önmagában is érdekes. De ha a hős hirtelen hátrányos helyzetbe kerül, ahogyan Erik, amikor kardját elejtette, akkor még valami új elem kerül hozzá. A helyzet kilátástalannak látszik. Ha azonban ennek ellenére győz, mégpedig kizárólag ügyessége által, dicsősége annál nagyobb lesz, mert a győzelmet gyöngébb fegyverekkel vívta meg.

A Biblia számos helyén mutatja meg nekünk Isten, hogy Ő pontosan ezzel a módszerrel dolgozik, hogy ezáltal dicsősége még nagyobb legyen. Pál apostol felszólította a korintusi keresztyéneket: Nézzék meg magukat, és ismerjék fel, hogy Isten általában olyan embereket hívott el követésére, akik emberi mérték szerint sem okosak, sem befolyásosak nem voltak, sem előkelő származással nem dicsekedhettek. Ez annyit jelent: Isten szándékosan gyöngé, szenvedő és alkalmatlan embereket választ ki műve számára, hogy az elvégzett munka után a dicsőség ne a mienk legyen, hanem az Ővé. Ezt ne felejtjük el! Éppen a gyöngeségünket és problémáinkat, amelyeket súlyos tehernek érzünk, használja fel arra, hogy nevének dicsőséget szerezzen. Mi nem vagyunk gyöngyökkel ékesített markolatú kard a kezében, hanem sokkal inkább tör és gyertyatartó, amelyek egy kard feladatát látják el!

Amikor 1969-ben, két évvel a balesetem után először hagytam el a kórházat, nagyon el voltam csüggedve. Ott feküdtem a heverőn — mindössze tizenkilenc évesen —, és milyen jövő várt rám? Egy egész élet — tolószékben! Sejtettem, hogy valahol a Bibliában van válasz a kérdéseimre, de föltétlenül szükségem volt valakire, aki ezt a feleletet megmutatja.

De még ebben a helyzetben sem fogadtam volna el akár-

kitől kegyes tanácsokat. Egyáltalán nem érdekelték volna. Meg kell értenetek: gimnáziumba jártam, egy neves hokicsapatban játszottam, tagja voltam a Nemzeti Sportegyesületnek, és egy szomszédos gimnázium labdarúgó-csapatának kapitányával voltam jó barátságban. Ha valakit akkor figyelemre méltattam volna, az csakis egy rendkívül értelmes, művelt, ismert sportoló, vagy egyéb téren híres fiatalember lehetett volna.

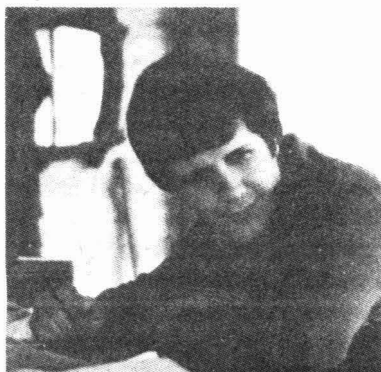
Nos — talán azt gondolják, hogy Isten a választ egy magas termetű, napbarnította ifjúsági vezetőn keresztül adta meg, aki Ocean Cityben, a tengerparti misszióban tevékenykedik. Ő talán fölkelte volna az érdeklődésemet. Vagy egy intelligens teológiai hallgatót küldött valamelyik híres egyetemről. Még az is lehetséges, hogy Billy Grahamre is hallgattam volna, ha éppen a környékünkön evangélizált volna.

Hát nem! Tudjátok, hogy kit küldött Isten? Egy hosszú, csontos tizenhatéves újságáros fiút. Elég kilátástalan vállalkozás, ugye? Hogyan is segíthetett volna éppen ez rajtam? Nem volt sem „beleváló” ifjúsági vezető, sem intelligens teológiai hallgató, hanem egy egyszerű diák, nagy fekete Bibliával. És én figyeltem rá! És azt a sok-sok órát, amit ezzel a fiúval, Steve Estessel eltöltöttem, Isten felhasználta arra, hogy kiemeljen levert állapotomból, és hogy Igéjét feltárja előttem. Istennek úgy tetszett, hogy egy ilyen, még szinte kamasz fiú által mutassa meg a hatalmát, és nem egy nyomorékok lelkigondozására kiképzett teológuson keresztül.

Amikor Steve és én visszagondolunk barátságunk első korszakára, csak álmélkodni tudunk azon, hogy Isten egy ilyen szokatlan kapcsolatot használt fel arra, hogy meghozza életemben a nagy változást. Pedig ebben tulajdonképpen semmi meglepő nincs. Gedeon 32 000 fős seregét Isten lecsökkentette 300 katonára, mielőtt kiküldte volna őket, hogy a midiániták csapatai ellen küzdjenek. És a filiszteusok óriás vitéze, Góliát ellen Dávidot, a kis pásztorfiút küldte harcba. Ábrahámnak meddő nőt rendelt feleségül, ugyanakkor megígérte, hogy anynyi lesz az utódja, mint égen a csillag. De hát miért cselekszik így Isten? Amikor azután a midiánitákat legyőzték, a világnak meg kellett tudnia, hogy ezt a győzelmet nem emberek vívták ki, hanem Isten.

Ugyanez a szándéka Istennek a szenvedéssel is. Gyöngeségeink térdre kényszerítenek minket. Meg kell értenünk, hogy

Joni és Steve Estes dolgoznak az
»Egy lépéssel tovább« című könyvön

Istennek éppen így van szüksége reánk, mert így lesz legvilágosabban nyilvánvalóvá az Ő ereje.

Ha valaki ismerte a gyöngesség értékét, úgy Pál apostol volt az. A második Korintusi levelében kimerítően írja le, hogy Isten éppen gyöngé *embereket használ fel*.

Nyilván abban az időben csak úgy hemzsegtek ott a hamis apostolok, akik igyekeztek Pált „lelőni” és a figyelmet önmagukra terelni. Szüntelenül a maguk hatalmas teljesítményével, nagyszerű látomásaikkal és sikeres szolgálatukkal dicsekedtek. „És te Pál?” — gúnyolódtak. „Le tudsz főzni bennünket?” Pál így felelt: „Azt akarjátok, hogy én is dicsekedjem? No jó, hát akkor dicsekszem. Tudom, hogy most ostobának tűnök, de azért dicsekszem.” Ha Pál levelét olvassuk, szinte el tudjuk képzelni, miként húzták elő irigy vetélytársai nagyszerű tetteik listáját, hogy lássák, mit tud ezzel szemben Pál felmutatni. Nagy álmélkodásukra Pál csak a szenvedéseivel és gyöngességével dicsekszik.

„Azt akarjátok tudni, milyen sikereim voltak? Akkor először röviden beszámolok arról, hogy milyen nagy megtiszteltetések értek ... Tehát: ... leköpdöstek, megvertek. Talán azt is tudni akarjátok, hogy milyen hosszú időt töltöttem börtönben ... Igen, hajótörést is szenvedtem. A pogányok gyűlölnek. A zsidók pedig — ki nem állhatnak.”

Aztán további kitüntetések és megtiszteltetések sorol fel: „Tudni kívánjátok, milyen nagyszerű fogadtatásban részesültem? Nos, egyszer éjszaka, kosárban engedtek le a város falán. Tulajdonképpen a városkapun is kimehettem volna, ott azonban néhány katona arra várt, hogy elfogjon.”

Ezután következik „védőbeszédének” a megkoronázása: Pál elkezd a látomásairól beszélni.

„Nos, tudom, hogy nektek szinte minden második nap látomásaitok vannak. Hadd mondjam most el, hogy nekem milyen látomásom volt egyszer. Nem tegnap történt, hanem éppen tizennégy éve. Csodálatos volt ott a mennyben. De én nem fogom soha senkinek részletesen elmondani ezt a látomást — ahogy ti teszitek —, hogy ezzel bilincseljem le az embereket.”

Aztán így folytatja: „Egyet azonban elmondok. Istenre olyan jó hatást tettem, hogy a látomásra még valamit adott ráadásul: egy tövist a testembe, hogy el ne bizakodjam.”

Itt vége a gúnyolódásnak. Ügyszólván szemébe néz ellenfe-

leinek, és elmondja nekik, hogyan fogadta ezt az új, Istentől küldött szenvedést.

„Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék el az tőlem. De Ő ezt mondta nekem: Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által jut célhoz” (2Kor 12,8-9).

Megértettetek? Így szólt Isten jó híre Pálnak: „Nincs másra szükséged, csak az én kegyelmemre. Minél gyöngébb vagy, annál jobban megmutatkozik benned az én hatalmam.”

Ha pedig Istennek hatalma annál erősebbnek bizonyul bennünk, minél gyöngébbek vagyunk, akkor miért panaszkodnánk, ha szenvedések és fájdalom érnek minket? Ne mondjuk-e inkább Pállal: „Legszívesebben tehát az erőtlenségekkel dicsekszem, hogy a Krisztus ereje lakozzék bennem. Ezért örömöm van a Krisztusért vállalt erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongatásokban; mert amikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős” (2Kor 12,9-10).

John
2011

ISTEN KIRAKATA

A mi Istenünk csodálatos Isten. Gondoljunk csak a születés csodájára, a természet szépségére és naprendszerünk sokféleségére. Mindezek a nagyszerű csodák is csupán halvány képet nyújtanak arról, milyen hatalmas és bölcs Teremtőnk van. Vannak azonban Istennek egyéb tulajdonságai is, amelyek csak az ember bűnei és szenvedései által lesznek nyilvánvalóvá.

Gondoljunk csak például a jóságára. Meg tudnánk igazán becsülni az Ötöle kapott egészséget, ha soha egyikünk sem volna beteg? Fel tudnánk igazán fogni a bűnbocsánatot, ha sohasem gyötrődnénk bűneink miatt? És hogyan is tapasztalhatnánk meg csak valamit is irgalmas szeretetéből, amellyel imádságainkat meghallgatja, ha sohasem lennének olyan bajaink, amelyek imádságra indítanak? Látjátok tehát, hogy éppen problémáink által lesz Isten kegyelme valóban nyilvánvalóvá.

De ez még nem minden. Nehézségeink az *emberek* számára is lehetővé teszik, hogy jó tulajdonságaikat kimutassák. Szeretném ezt egy példával megvilágítani.

Képzeljünk el egy fiatalembert, aki érdeklődik egy bizonyos leány iránt. Már régóta keresi az alkalmat, hogy iránta való szerelmét kimutassa anélkül, hogy tolaodónak tűnjék. Egy este irodájából hazafelé hajtva kit lát az út szélén, kilyukadt gumikerékkel? Éppen azt a leányt. Fantasztikus! Hirtelen lefékez, beáll a leány kocsija mögé, bekapcsolja az akadályjelző lámpát, és felkínálja a segítségét.

„Nagyon kedves tőled — feleli a leány —, de nem akarlak terhelni. Még bepiszkítanád a ruhádat. Inkább felhívok egy javítóműhelyt.”

A fiatalember azonban nem hagyja lebeszélni magát, és már is keresi a kocsiemelőt a csomagtartóban. „Egy pillanat alatt készen leszünk.”

Néhány perc múlva esni kezd az eső. „Ülj be addig a kocsimba, mert megázol” — mondja a leánynak. Miután az utolsó csavart is jól meghúzta, beszáll a leányhoz a kocsiba. Bőrig ázott, és nadragján olajfoltok éktelenkednek. A leány mentege-

tőzik, bocsánatot kér, hogy ilyen kellemetlenséget okozott neki, ő azonban egy kézmozdulattal elhárít mindent.

„Így — mondja, és beindítja a motort —, s most a kilyukadt kereket gyorsan elvisszük egy javítóba, hogy ragassza meg. Semmiképpen nem szeretném, ha megfelelő tartalékabroncs nélkül közlekednél, mert mi lesz, ha újra kilyukad a tömlő? A kocsid közben itt maradhat.”

Majd rövid idő múlva színlelt közönnyel hozzászói: „Mi lenne, ha beülnénk valahová egy kávéra, amíg a gumit megagasztják?”

A leány mosolyog: „Szívesen.”

Nos, látjuk? Hát nem nagyszerű, hogy minden ilyen balul ütött ki? A késés, a lapos gumi, a kerékcseré az esőben, a bepiszkított ruha — megannyi kellemetlenséget jelentene más körülmények közt. Ebben az esetben azonban mindez alkalmat nyújtott ennek a fiatalembernek arra, hogy szeretetét és áldozatkészségét a leánynak megmutassa —, és éppen ezt akarta. S közben a leány is észrevehette, hogy éppen nem közömbös a fiú számára.

Ilyen hatásuk lehet a problémáknak a mi életünkben is. Bár önmagukban negatív természetűek, mégis alkalomadtán az a következményük, hogy az emberek törődnek egymással és kölcsönösen segítik egymást. Gondoljunk csak az eljegesedett parkolóhelyen történt zuhanásomra, miközben eltörtem az orrcsontomat. Amikor a körülállók látták, hogy reszketek a hidegtől, amint a földön fekszem, mind levetették kabátjukat és rám terítették, hogy felmelegedjek. Ezt nevezik önzetlenségnek, és mi mindnyájan csodáljuk ezt. De ha abban a pillanatban nem „szenvedtem” volna, a körülállóknak nem lett volna alkalmuk, hogy önzetlenségükről bizonyosságot tegyenek.

Ezenkívül mindazok, akik segítőkészen rám terítették a kabátjukat, kénytelenek voltak egy ideig fájni. „Szenvedniök” kellett, hogy szívességet tegyenek nekem. Ha mindegyikükön hat kabát lett volna, és azokból terítették volna egyet rám, abban semmi különös nem lett volna. Mivel nem kellett volna fagyoskodniuk, ez nem lett volna igazi áldozat a részükről. Az én nyomorúságom azonban arra indította őket, hogy ők is részt vállaljanak belőle; és így nekik is „szenvedniök” kellett, még ha kisebb mértékben is. Az én szenvedésem volt az előfeltétele az azon az estén irányomban tanúsított önzetlenségnek.

Ugyanez érvényes minden jóra, amit az ember tenni vagy gondolni tud. A szenvedés bizonyos mértékig az a színpad, amelyen a jó tulajdonságok fölléphetnek. Ha sohasem kellett volna félelmek közt gyötrődnünk, sohasem tudnánk meg, mi az a bátorság. Ha sohasem kellene sírnunk, nem tudnánk meg, mit jelent az, amikor egy barátunk felszárítja a könnyeinket.

De mi köze mindennek Istenhez? Amikor azt mondom, hogy a szenvedés kibontakoztathatja legjobb tulajdonságainkat, akkor ezzel nem az emberi jóságot dicsérem magasztaló énekkel? Nem, egyáltalában nem. Amikor az emberi jóságot dicsérem, ezzel valójában Isten jóságát magasztalom. Mert minden jó és nemes dolog ezen a világon tulajdonképpen *Istentől* származik (Jak 1,17). Minden szeretet és jóság, minden részvétel és tehervállalás és minden bocsánat alapjában véve Istentől való. Hiszen az Ő képére vagyunk teremtvé — még azok is közülünk, akik ezt nem ismerik el. Bizonyos, hogy ezt az isteni képmást eltorzította és beszennyezte a bűn. De azért még mindig itt van, és minden jó cselekedet ennek a bizonyítéka.

A szenvedések különböző fajtái közt van egy, amelyik — úgy látszik — leginkább Isten felé fordítja az embereket: az üldöztetés. Az ékszerüzlet kirakatában a gyémántok többnyire sötét — rendesen bársony — háttérre vannak kirakva. A puha, sötét anyag ugyanis erős kontrasztot ad, és előnyösen mutatja meg a drágakő finoman csiszolt éleit és tündöklő szépségét. Ugyanilyen bársonyként szolgál a keresztyén hit gyalázása. Az a csodálatos szeretet, amellyel a keresztyén ember a szidalmaszóra válaszol, annál fényesebben ragyog, minél erőteljesebb a támadás.

Az Újszövetség felszólítja a keresztyén embereket, hogy szeressék azokat, akik rosszul bánnak velük. A mi világunk valódi szeretetre éhes. Itt most nem az érzelgős regények és filmek ún. szeretetére gondolok, mert ezekben a „szeretlek” tulajdonképpen azt jelenti: „szeretem önmagammat, és akarom azt, amit te nekem nyújtani tudsz.” Még csak nem is a testvéri szeretetről beszélek. Mert: „Ha azokat szeretitek, akik szeretnek titeket, miért érdemeltek jutalmat? . . . Hiszen a bűnösök is ugyanezt teszik” (Lk 6,32-33). Arról a szeretetről beszélek, amelyért fizetni kell, amely ad egészen odáig, hogy az ajándékozonak fájdalmat okoz, amely ad még akkor is, ha tudja, hogy semmiféle hálára nem számíthat. Hogy a világ megismerje

ezt a fajta szeretetet, a keresztyéneknek meg kell kockáztatniok, hogy Jézus Krisztus példáját kövessék. Hogyan is cselekedett az Úr Jézus? Még azokat is szerette, akik Őt kínozták és megkorbácsolták. „De milyen dicsőség az, ha kitartóan tűritek a hibáitok miatt kapott verést? Ellenben ha kitartóan cselekszitek a jót és tűritek érte a szenvedést, az kedves Isten szemében. Hiszen erre hivatottak el, mivel Krisztus is szenvedett értetek, és példát hagyott rátok, hogy az Ő nyomdokait kövessétek; Ő nem tett bűnt, álnokság sem hagyta el száját, mikor gyalázták, nem viszonzta a gyalázást; mikor szenvedett, nem fenyegetőzött, hanem rábízta ezt arra, aki igazságosan ítél. Bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy miután meghaltunk a bűnöknek, az igazságnak éljünk: az Ő sebei által gyógyultatok meg” (1Pét 2,20-24).

Ha Jézus Krisztust nem szidalmazták volna, kicsoda nyert volna tőle bűnbocsánatot? És ha megérdemelte volna a büntetést, semmi különös nem lett volna abban, hogy azt készségesen magára veszi és nem védekezik. De mivel ártatlan volt, a tulajdon szenvedésével szemben való magatartásában a világ felismerhette Isten lényegét. Milyen következménye volt ennek? Péter szerint: „... az Ő sebei által gyógyultatok meg.” Lehetnek olvasóim között olyan keresztyének, akiknek hitéről családjuknak, barátaiknak, szomszédaiknak és munkatársaiknak nincs valami nagy véleménye. Talán félreérthetetlenül meg is mondják ezt. Szeretném most föltenni a kérdést: megtanultuk-e már, hogy az ilyen szorongatott helyzetet Istennek az imánkra adott válaszaként tekintsük? Egyes szíveket csak valódi szeretettel lehet meggyőzni. És ezt a szeretetet csakis úgy tudják megismerni, ha valaki kedvességgel válaszol gyűlölködésükre. Mert ha jók hozzánk az emberek, és mi is jók vagyunk hozzájuk, akkor ebben nincs semmi különös. „A bűnösök is ugyanezt teszik.” De ha gonoszul bánnak velünk, akkor nagyszerű alkalom nyílik a számunkra! Akkor a Jézusért való megbocsátás gyémántját rakhatjuk ki a szenvedés bársonyára. Ilyenkor a szenvedésünk az az eszköz, amely által Isten nagysága és dicsősége láthatóvá válik.

Több mint tíz évvel ezelőtt Diana barátnőm meglátogatott a kórházban, és megpróbálta a Biblia alapján megmagyarázni nekem annak igazságát, amit itt ebben a fejezetben elmondtam. Akkor azonban még egyszerűen nem tudtam elhinni, hogy Isten

rendelése volt a nyaktörésem, s ezáltal akarta megdicsőíteni magát. Ez az elmélet azt a benyomást keltette bennem, hogy Isten valamiképpen önző.

De gondoljuk csak végig. Képzeld csak el, hogy olyan lennél mint Isten — a legigazabb, legigazságosabb, legtisztább, legtökéletesebb és legdicséretreméltóbb lény az egész mindenségben. És minden más lény, aki e tulajdonságok egyikével rendelkezik, tőled kapná azt, tehát bizonyos mértékig a te tükörképed lenne, mert nélküled ez a tulajdonság nem is létezne.

Ha így állna a dolog, akkor mindazok, akik valami módon jobbak akarnának lenni, kénytelenek lennének hozzád hasonlóak lenni. Ha tehát felszólítanád az embereket, hogy gondolkozzanak el ezeken a jó tulajdonságokon, ez azt jelentené, hogy rólad kellene elgondolkozniuk. Mások önzése hamis, hazug lenne, mert ez esetben gondolataik a bűn és a tökéletlenség körül forognának. A te önzésed viszont a tökéletességet célozná.

Amikor tehát Isten felszólít minket, hogy Óróra elgondolkozzunk, ezzel azt akarja elérni, hogy gondosan mérlegeljük, mi az, ami valóban igaz, igazságos, tiszta, szeretetre és dicséretre méltó. Ez sokszor szenvedéssel jár, és mi olyankor sóhajtozunk: „Milyen rémes!” Valójában azonban Isten az Ő irgalmába csomagolja a szenvedést; mert tudja, milyen fontos, hogy az Ő tulajdonságai a mi tulajdonságainkká váljanak. Mert mi lenne akkor, ha Isten „békében hagyna” minket? Képzeljük csak el, ha Ő soha semmiféle próbatételt nem küldene, hogy általa bennünket és másokat Önmaga felé fordítson. Ezzel vége lenne minden szenvedésnek? Semmiképpen! Csak éppen a szenvedések sokkal gonoszabb fajtájának lennénk kiszolgáltatva. Ha magunkra lennénk hagyatva, és bűnös természetünk akadálytalanul kibontakozhatna, akkor gyűlöletünkben és önzésünkben kölcsönösen szétmarcangolnánk egymást.

Isten azonban szerető kezével osztja ki a szenvedést, de mindig csak azt küldi számunkra, ami a javunkra szolgál és ami Őhöz vezet. De Ő még ennél is többet tud: Ha megismerjük Őt mint Megváltónkat és Urunkat, akkor egyszer majd nála leszünk a mennyben, ahol minden szenvedés véget ér.

6.

AMIKOR SENKI SEM FIGYEL MINKET

Eddig szinte kizárólag arról beszéltem, hogyan hat környezetünk magatartásunk próbatételeink közepette. Hát nem nagyszerű? Az a mód, ahogyan megküzdünk gondjainkkal és bajainkkal, másokat is felbátoríthat és arra indíthat, hogy Isten dicsőítsék.

Egyes olvasóimnak azonban nagyon kevés vagy semmi kapcsolatuk nincs embertársaikkal. Talán azért, mert idősek, magányosak, nagyon ritkán mennek el otthonról és ritkán van látogatójuk. Korábbi élenk társadalmi életük elcsöndesedett — sokat olvasnak, talán háziállatot tartanak és egy kicsiny kertet gondoznak. Ezek talán azt kérdezik: „Hogyan lehetek segítségére a magam nyomorúságaival más embereknek? Hiszen senki sem ismeri!” Igen, hogyan is lehet a próbák alatt tanúsított magatartásuk Isten ügyének javára, ha senki nem látja azt?

Vagy pedig mi a helyzet azoknál az embereknél, akik ugyan sokakkal állnak kapcsolatban, de senkivel sem kerülnek szorosabb közösségbe? Meglehet, hogy kizárólag az időjárásról, sportról, divatról beszélgetnek velük, s közben szóba sem kerülnek a tulajdonképpeni problémáik, azok, amelyek fölött álmatlan éjszakákon át töprengenek. Munkatársaiknak, akiknek mosolyogva köszönnek naponta „jó reggelt”, sejtelmük sincs az őket gyötörő gondokról, bajokról. Vannak dolgok, amelyeket egyszerűen nem lehet bárkinek elmondani. És az a mód, ahogyan bajaikkal megküzdnek, természetesen nem lehet segítség mások számára, hiszen senki sem tud róluk.

S talán még csüggesztőbb, ha észrevesszük, hogy azok a kevesek, akik tudják, hogyan fogadjuk Isten kezéből a szenvedést, látszólag teljesen érzéketlenek maradnak. Nem tesz rájuk semmiféle hatást sem a példaszzerű viselkedésünk, sem pedig az, ahogyan Isten segítségét megtapasztaljuk. Ilyenkor úgy járunk, mint az a képviselőjelölt, aki feláldozza hivatását, és ráadásul még óriási összegű pénzt is megválasztása érdekében — s akit végül is nem választanak meg. Mennyi igyekezet és fáradság — semmiért! Hiába szenvedni — hát nem rettenetes gondolat ez?

Ha arról van szó, hogy hitünkért szenvedjünk — az igen. A családjunkért — természetesen. Kívánságaink beteljesedéséért — talán. De semmiért, és újra csak semmiért? Micsoda tragédia! Semmit nem változtat a tényen, hogy valóban egyedül vagyunk-e, vagy csupán magányosnak érezzük magunkat — ha úgy gondoljuk, problémáink és szenvedéseink értelmetlenek, ez a kétségbeesésbe hajszolhat bennünket.

Ha van valaki az ismerőseim között, aki látszólag értelmetlenül szenvedett, akkor az Denise Walters. Első könyvem olvasói emlékeznek talán rá: négy szobatársam egyike volt. Betty Gloverrel, B.J.-vel, Ann-nel és vele egy szobában fekszem a greenoaksi rehabilitációs kórházban. Másfél évvel azelőtt, hogy oda kerültem volna, Denise a Baltimore-i nyugati gimnázium utolsó osztályába járt. Csinos és közkedvelt leány volt. Egy reggel megbotlott a lépcsőn, ahogy osztálytársaival együtt fölfelé szaladt. Senki nem törődött vele. Barátnői segítettek leporolni a ruháját, és szétszóródott könyveit összeszedni.

„Lassan egészen tottyant leszel — kötekedtek vele —, hát nem is vagy már a legfiatalabbak közül való!”

„Nem tudom, hogyan történt” — felelte Denise, miközben zavartan feltápáskodott. „Egyszerűen valamiféle gyöngeséget érzek a lábamban.”

„Valószínűleg a szüntelen fogyókúrázás okozza” — vélte legjobb barátnője. „Igazán nincs szükséged arra, hogy még leadj a súlyodból, ragyogó színben vagy, és nyugodtan megengethetnél többet is magadnak délben, mint egy zsemlét és egy almát.”

„Lehet, hogy igazad van” — mondta Denise, és mind bementek az osztályba.

Estére azonban már alig tudott járni. Otthon azonnal ágyba feküdt; és mikor vacsorához fel akart kelni, a lába már teljesen béna volt. Rövid időn belül a bénaság áterjedt a karjára is, és hamarosan megvakult. A sklerosis multiplex egészen különleges esete állt fenn nála.

Amikor Denise Walters mozdulatlanul feküdt a greenoaksi kórházban, megtanulta, mit jelent a szenvedés. Nem tudott tv-t nézni, még az ablakon sem tudott kinézni. Az olvasás is lehetetlen volt a számára; arra volt rászorulva, hogy valaki néha odaüljön az ágya mellé és felolvasson neki. Nehezére esett a beszéd is. Tudta, hogy rövidesen meg fog halni, és ez jelentette

számára a legnagyobb problémát. Olykor meglátogatták a barátnői. De ha az ember hosszú ideig fekszik kórházban, a látogatások egyre jobban ritkulnak. Végül tulajdonképpen már csak az édesanyja jött hozzá, egy nagyszerű hívő asszony. Leányának, aki szintén szerette az Úr Jézust, minden este felolvassott a Bibliából, és együtt imádkozott vele. Csodálatosképpen Denise soha nem panaszkodott. Talán úgy gondolod, Isten azért engedte így szenvedni, hogy az emberek lássák a békétűrését, s ez figyelmüket Öreá irányítsa. Nos, éppen nem ez volt a helyzet. Elsősorban azért nem, mert csak nagyon kevesen látták őt ebben az állapotában. Édesanyja, mi, a betegársai

és a betegápoló személyzet voltunk azok, akikkel egyáltalán kapcsolata volt. És még mi is, akik mellette feküdtünk, többnyire felületes csevegést folytattunk, úgyhogy soha nem derült ki, mi ment végbe Denise-ben. Ahogy ő maga megítélhette, senki nem figyelt Isten iránti szeretetére, sem arra, hogyan fogadta el az Ő akaratát. A legszomorúbb pedig az volt, hogy a legcsekélyebb változás sem ment végbe akkor, amikor kivételesen egyszer-egyszer átsütött szeretete és hite a mi szellemi vakságunk sűrű ködén. Soha senki nem mondta neki: „Szeretném azt a békességet magamnak is, amely benned van. Hogyan juthatnék hozzá?” Úgy látszott, szenvedése hiábavaló, mint a drága eső, amely a tenger hullámaiba esik, miközben csak néhány kilométernyire onnét, a sivatagban az emberek majd szomjan halnak. Öt évvel Greenoaksból történt elbocsátásom után meghalt Denise. Amikor meghallottam a halálhírért, ellentétes érzések küzdöttek bennem. Természetesen örültem annak, hogy nem kell többé szenvednie, és az Úrnál lehet. De nem hagyott nyugton a kérdés, hogy halála előtt miért kellett évszámra, látszólag értelmetlenül, annyit szenvednie. Amikor egy este Dianával és Steve-vel a kandalló mellett ültünk és elmélyülten beszélgettünk, elmondtam nekik a gondolataimat. Diana rövid gondolkozás után így felelt:

„Denise megnyilatkozásai alapján az a véleményem, hogy ő nem tekintette értelmetlennek a szenvedését.” Igazat kellett adnom neki, jóllehet nem tudtam elképzelni, miért. „De hiszen ismerted azt a leányt a szobánkban, Diana. Éppen elégszer látogattál meg. Soha nem értettük meg Denise-t.”

„Meglehet — felelte Diana —, de ő tudta, hogy nem ti vagytok az egyetlenek, akik figyelitek őt.”

„Hát még kicsoda? Olykor beállított egy-egy ápolónő, ezek azonban túlságosan el voltak foglalva ahhoz, hogy Denis-t akár csak egyszer is meghallgassák. És amíg Denise egyáltalán eljutott odáig, hogy mondjon valamit!”

„Nem az ápolónőkre gondolok — mondta Diana, és a szemembe nézett —, Istenről beszélek, és az egész láthatatlan világról, az angyalokról és a démonokról. Az emberek talán nem figyeltek rá, ezek a szellemi hatalmasságok azonban egész bizonyosan.”

Természetesen tudtam, hogy Isten egész idő alatt szemmel tartotta Denise-t, bár — meg kell vallanom — olykor nem ez

volt a látszat. De angyalok és démonok? Sohasem lett tudatos-ság bennem, hogy ezek is figyelik az életünket.

Diana folytatta: „Joni, a Biblia félreérthetetlenül azt tanítja, hogy láthatatlan hatalmasságok figyelik minden egyes ember gondolatait és érzéseit. Bizony, a legegyszerűbb, legjelentéktelenebb ember szelleme is olyan mint a csatarér, amelyen a világmindenség legerősebb hatalmasságai küzdenek egymással.”

Amikor észrevettem, hogy Diana szokása szerint inegint nagyon belelovalta magát a témába, félbeszakítottam, mielőtt túlságosan messze ment volna.

„Diana, ez szinte olyan mint egy tudományos-fantasztikus regény. Tudsz nekem erre vonatkozó igehelyet mutatni?”

Nyilván csak erre várt: Steve-vel együtt végigvezettek engem — a kandalló és egyetlen lámpa halvány fényénél — az egész Szentíráson.

„Az angyalok természetesen törődnek azzal, amit az emberek tesznek” — mondta nagy lelkesen. Azután lapozni kezdett a Bibliájában és rövid keresgélés után egy versre mutatott: „Nézz csak ide” — és a Lukács 15,10-re tette ujját:

„Mondom nektek, így fognak örülni Isten angyalai *egyetlen* bűnös megtérésének” — olvastam félhangosan.

„Látod — kiáltotta —, ez tehát annyit jelent, hogy Isten angyalai őszintén örvendeznek, ha az emberek elhatározzák, hogy a helyes útra lépnek.”

„És hiszed, hogy most is néznek minket?” — kérdeztem és lopva körülnéztem a szobában, mintha azt vártam volna, hogy valamelyik függöny mögül halk zúgás hallatszik.

„Egészen biztosan” — kapcsolódott bele Steve is. Elvette Diana Bibliáját és kikereste az Efézus 3,10-et. „Itt van egy újabb Ige, amely azt bizonyítja, hogy a láthatatlan hatalmak figyelnek minket. Nézd csak, eszerint Isten felhasználja a Gyülekezetet és a maga munkálkodását az Ő gyermekein arra, hogy az angyaloknak és démonoknak megmutassa, milyen bölcs és hatalmas Ő.”

„Csakugyan!” — jelentettem ki boldogan. „Mi tehát olyanok vagyunk, mint valamilyen iskolatábla, amelyre Isten felírja az önmagáról szóló tanulnivalókat.”

„Így tehát Denise szenvedése sem volt hiábavaló” — gondolkodtam el.

„Még ha nem is törődött vele sok ember, akkor is tudta, hogy ott, a magányos betegszobában figyelik — mégpedig sokan, nagyon sokan.”

A Dianával és Steve-vel folytatott beszélgetés után néhány évvel egy vasárnap este egy Baltimore környéki templomban beszéltem. Előadásomban röviden megemlítettem Denise-t, és betegsége során tanúsított rendíthetetlen hitét. Az összejövetel után két hölgy jött oda hozzám és elmondták, hogy Denise anyja az ő munkatársuk. Alig várták a hétfő reggelt, hogy elmondhassák Waltersnének, mit beszéltem a leányáról.

Ez volt aztán a meglepetés! Régóta vágytam arra, hogy egyszer Waltersnével beszéljek azokról a dolgokról, amelyeket Diana és Steve a Bibliában mutatott meg nekem, de nem tudtam, hogyan kerülhetnék kapcsolatba vele.

Megkértem a hölgyeket: „Lennének szívesek átadni Waltersnének egy üzenetet? Mondják meg neki, kérem, hogy Denise szenvedése nem volt hiábavaló. Tudom, úgy fest a dolog, mintha az a nyolc hosszú esztendeig tartó magányos kórházi szenvedés értelmetlen és céltalan lett volna. Az angyalok és a démonok azonban álmélkodva figyelték, ahogy ez a leány soha nem panaszkodott és soha nem volt türelmetlen. Mindez kedves jóillatként szállhatott föl Isten elé.”

Talán olvasóim között is vannak egyesek, akiknek sorsa a Denise-éhez hasonló. Egyedül vannak, magányosak. De ha egyszer az a kísértés támad a lelkükben, hogy teljesen mindegy, hogyan küzdik végig a próbákat, mert úgy sem használnak vele senkinek sem, olvassák el, kérem, mielőtt feladnák a harcot, azokat az ígéket, amelyekről akkor, azon az estén mi harman a kandalló mellett beszélgettünk. Talán tudatára ébrednek annak, hogy valaki *mégiscsak* figyeli az életüket, valaki törődik a sorsukkal!

7.

ISTEN ÖSSZETÖR ÉS FORMÁL BENNÜNKET

Mindig is kedves Igéjük volt a keresztyén embereknek a Róma 8,28 és a benne foglalt ígéret: „Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket elhatározása szerint elhívott.” Első könyvemben elmondtam, a „javamra szolgál” szavakat úgy értettem, hogy tagjaimat majd újra használni tudom, járhatok az egyetemre, férjhez is mehetek, és családom is lesz. De azután egyik barátom felhívta figyelmemet a következő versre, amely megvilágítja, hogyan szolgál valóban javamra a próbatételem. „Mert akiket eleve kiválasztott, azokról el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia képéhez, hogy Ő legyen az elsőszülött sok testvér között.” A nagy Szobrász kezébe vette a szenvedés vésőjét és eltávolította vele jellememnek zavaró vonásait, hogy azt így tegye hasonlatossá Jézus Krisztushoz.

Meg kell vallanom, hogy eleinte egyáltalán nem volt ínyemre az a gondolat, hogy Isten küldte a „javamra” a szenvedéseimet, hogy általuk legyek „Fia képéhez” hasonlóvá. Úgy éreztem magam, mint amikor az elpáholt gyermeknek azt mondja a szülője: „Ez nekem jobban fáj, mint neked.” Hogyan is állíthatja Isten, hogy azért törte el a gerincemet, mert olyan nagyon szeret engem? No hiszen, szép kis szeretet az ilyen!

Emlékszem még, amikor egy napon rábukkantam C.S. Lewis „A szenvedésről” c. könyvére, amely éppen ezt a kérdést tárgyalja: miként engedheti a szeretet Istene, hogy a világon annyi fájdalom és betegség legyen? Mindaz, amit Lewis mondott, személyesen szólt hozzám, de kiváltképpen egyvalami lett világossá előttem. Megmagyarázta: Azok, akik Isten szemére vetik, hogy Ő nem a szeretet Istene, gyakran csak a szeretet egyik elemét — a kedves, jóságos bánásmódot — emelik ki, és úgy tüntetik fel, mintha ez volna minden. De mi van a szeretet többi elemével? A szeretethez tartozik többek között az építő kritika, a másik rendreutasítása és ösztönzése, hogy a tőle telhető legjobbat adja. Ha csak azt tekintjük „szeretet”-nek,

hogy a másikat megkíméljük minden szenvedéstől és megpróbáltatástól, akkor Isten nem mindig szerető Isten. Továbbá azt mondja Lewis, hogy azoktól a személyektől várjuk el a legtöbbet, akiket vagy amelyeket a legjobban szeretünk. Tudtam, hogy igaza van. Mint festő nem nagyon izgatom magam, ha a számomra kevésbé érdekes képeimen némi hibát fedezek fel. De ha egy képem különlegesen közel áll a szívemhez, akkor addig radírozok és javítgatok rajta, amennyit csak kibír. Így tesz Isten is velünk. Ha arra kérjük, hagyjon békében és ne tisztogasson már annyira, akkor tulajdonképpen azt kérjük, hogy kevésbé szeressen minket.

„Olyan Istent kívánnánk legszívesebben magunknak, aki minden szándékunkra azt mondja: „Rendben van, fő, hogy neked tessenek a dolog!” Valójában tehát inkább valami jószágos ősz nagyapót kívánunk magunknak, nem pedig mennyei Atyát. Egy engedelkeny aggastyánt, aki abban találja örömét, ha a fiatalok jól kiszórakozzák magukat, és akinek a világterve egyszerűen úgy fest, hogy az ember minden nap elmondhassa: „No, ez is egy szép nap volt!” (C.S. Lewis).

Rendben van. Isten tehát szeret bennünket, és amikor szenvedést bocsát ránk, azt azért teszi, hogy általa Jézus Krisztushoz hasonlóbbá tegyen bennünket. De hogyan áll a dolog a szenvedéssel? Van-e valami titokzatos kapcsolat problémáink és kegyességünk között? Automatikusan szentek leszünk-e azáltal, hogy gyöngék és gyámoltalanok vagyunk? Természetesen nem. Mert a börtönök nem egy cellája ma üres volna, ha azok a férfiak és nők, akik ott büntetésüket töltik, fiatal éveikben megtanulták volna a leckéjüket. Sokan közülük annál érzékletlenebbé váltak, minél több késelésbe keveredtek bele, és minél gyakrabban kerültek börtönbe. Sokakat megkeményítenek a próbák, ahelyett hogy tanulnának belőlük. De ha a Szent Szellem csak egy kicsit is munkálkodhat az emberi szívben, akkor valósággá válik a közmondás: „Ugyanaz a napfény, amely megkeményíti az agyagot, megolvasztja a viaszt”.

Hogyan megy végbe ez az olvasztás? Vajon a próbatételek során odáig jutunk el, hogy most már építő módon gondolkodunk, segíteni tudunk magunkon, és úrrá tudunk lenni bajainkon? Nem. Természetesen az akarat döntésére is szükség van ahhoz, ha Jézus Krisztus példáját kívánjuk követni, hogy Őhöz hasonlóbbak legyünk. De akármennyire is erőlködünk,

messze lemaradunk a nagy Példakép mögött. Olyanok vagyunk mint a kesztyű, amely megpróbálja utánozni az emberi kezét. Ahogyan a kesztyűnek szüksége van a kézre, úgy van szükségünk nekünk Krisztusra, hogy Ő maga élhesse ki a lényét rajtunk keresztül. Pál apostol ezt így fejezi ki: „Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akarást, mind a cselekvést, az Ő tetszésének megfelelően” (Fil 2,13). Most már tehát tudjuk, ki az, aki minket Jézus Krisztushoz hasonlatossá tesz, s most nézzük meg, hogyan végzi el ezt.

Ha azt akarjuk, hogy életünkben valami jó változás menjen végbe, először össze kell törnünk, azaz megaláztatunk, és felismernünk bűnös voltunkat. Amikor Isten gyermekeivé leszünk, rendszerint teljesen össze vagyunk törve. Utána azonban úgy járunk, mint az a szegény ember, aki hirtelen gazdag lesz; nagyon gyorsan elfeledjük, milyen mélységből szabadultunk. Szívünkbe lassanként újra belopakodik a büszkeség és önhittség, és más a helyzet, mint Jézus Krisztussal járó új életünk első heteiben: egész egyszerűen engedjük, hogy a „kicsiny” bűnök visszalopakodjanak az életünkbe.

És akkor, hogy szellemi életünket egészen el ne veszítsük, Isten elkezd fegyelmezni. Mi talán azt gondoljuk, hogy Isten lemondott rólunk és „kicserél bennünket egy újabb modellre”, amely kevesebb vesződséggel jár. Pedig éppen az Ő fegyelmezése bizonyítja, hogy gyermekei vagyunk, hiszen egy apa sem bünteti meg azt a gyermeket, aki nem az övé (Zsid 12,7-8). Ugyanakkor annak is bizonyossága ez, hogy szeret minket; mert a bölcs szülők, ha igazán szeretik gyermekeiket, megfeddik őket (Zsid 12,5-6). Ha majd egy napon megállunk Isten királyi széke előtt, hogy átvegyük jutalmunkat, boldogok és hálások leszünk azért, hogy Isten itt e földön nem hagyott egyszerűen futni bennünket egész bűnös állapotunkban!

Vannak gyerekek, akiknek elég, ha apjuk szigorúan rájuk néz, és máris sírva szaladnak a szobájukba; másoknak viszont verésre van szükségük. Istennek is különböző eszközöket kell használnia, hogy különféle természetű gyermekeit összetörje. Olykor elegendő a pusztá lelkiismeret-furdalás, hogy megalázzon minket. Egy igehirdetés meggyőz bennünket, vagy fölismerjük, milyen unott és rest a mi keresztyén életünk, amikor „Isten országa nagyjainak” élettörténetét olvassuk és összehasonlítjuk velük magunkat. Máskor talán egy kartörés vagy

anyagi szükség, vagy egyéb nehézség miatt törik össze a szívünk.

Bármilyen módszert is alkalmazzon Isten, az első nehézségnél talán azt mondjuk: „Ezzel magam is boldogulok. Senki sem fog térdre kényszeríteni!” De ha azután Isten keményebben fog bennünket, lassanként rájövünk, hogy nem tudunk megbirkózni a dolgokkal; hogy nem lakozik bennünk semmi jó, és hogy Ő arra törekszik, hogy kiszagassa belőlünk utálatos önfejlésünket s helyébe az Ő lényét plántálja. Ugyanakkor nem szabad felednünk: ha Isten a mi bűnös természetünk helyére az Ő igazságát odaajándékozza, ezáltal még nem tesz robotokká. Sőt, felszabadít, hogy azzá legyünk, amivé tulajdonképpen lennünk kellene.

Nekem a nyakamat kellett eltörnöm ahhoz, hogy a csöndben komolyan elgondolkozzam Jézus Krisztus uralmi igénye felől. De mint mindenki másnak, nekem is állandó tisztíttatásra van szükségem. Ha szomjas vagyok, várnom kell, míg valaki egy pohár vizet hoz. Olykor előfordul — ha a vizeletzacskóm nem jól zár —, hogy beszenneyezem barátnőim vagy barátaim kocsiját. Csak két eszközt említettem azok közül, amelyet Isten felhasznál arra, hogy engem a kellő szellemi magatartásban megőrizzen. Gyakran felhasználja azonban eszközül a rossz lelkiismeretemet is: Ez igen hatásos fegyver a szenvedés isteni fegyvertárában.

Egy éve Isten ezt a fegyvert használta, amikor egy este már ágyban voltam, és Jay-jel, a nővéremmel beszélgettem. Megállapítottuk, hogy kisleánya, Kay, a maga tizenkét évével már kész hölgy. Örültünk annak, hogy keresztyén iskolába jár, és a hívő életben is szépen halad. Azután áttértünk szomszédunk kislányára, Kathyra. Ő Kay legjobb barátnője. Kathy gyakran átjön hozzánk. Eleven mint a higany, könnyen lelkesedő — éppoly bájos leányka mint Kay. Mivel nagyon nehéz Kathyval nyugodtan leülni egy kis társalgásra, még sohasem beszélünk vele komolyan az Úr Jézusról. Ezért néhány hete meghívtuk, hogy együtt nézzük meg Billy Grahamet a tv-ben. Ahogy ott üldögtünk a képernyő előtt s közben sósrudacskákat ropogtattunk, Kathy nagyon figyelt. A beszéd után azt mondta, anélkül hogy közvetlenül bármelyikünkhöz fordult volna: „Gyerekek, ha én a stadionban lettem volna, most én is előre mentem volna.” Jay-jel egymásra néztünk, de mielőtt be-

szélgethettünk volna vele, Kathynek haza kellett mennie.

Tudtam, hogy ezt az alkalmat ki kellett volna használnom. Rám hallgatott volna ugyanis leginkább. Kay mondta, hogy Kathy olvasta a könyvemet, és azt is tudtam, hogy szeret engem. Mindig készségesen hozott egy pohár vizet, vagy tett nekem kisebb szívességeket. Még azt is mondta Jaynek, hogy „jó fej”-nek tart. Sajnos, Kathynak másnap családjával együtt látogatóba kellett mennie. A harmadik napon nekem akadt más dolgom; így eltelt az egész hónap, anélkül hogy alkalmam lett volna vele beszélgetni. Gondolataimat teljesen lefoglalta a készülés a következő előadásomra, és egyre halasztódott a Kathyval való beszélgetés.

Azon a bizonyos estén, amikor Jay-jel beszélgettem, éppen egyik előadó körutamról tértem haza. Testileg-szellemileg kimerülten szerettem volna kapcsolódni, és semmi kedvem nem volt arra, hogy súlyos témákról társalogjak. De ahogy Jay kijött a fürdőszobából — miközben a hajamat fésülte —, csak úgy mellékesen megkérdezte, hogy beszéltem-e már Kathyval az Úr Jézusról.

„Nem, még nem” — mormogtam kelletlenül. Egyszerűen nem volt kedvem most erről beszélgetni. De ahogy megpróbáltam a tv késői híradására figyelni, lelkiismeretem nem hagyott nyugtot.

Hogy elhárítsam a szemrehányást, visszakérdeztem: „Miért nem beszélgettél vele te?”

„Ide figyelj Joni — felete Jay —, te sokkal közelebb állsz Kathyhoz, mint én. Tudod, mennyire fölnéz rád!”

Lassanként feltámadt bennem a sértett büszkeség, és konozul védekeztem: „Egyszerűen nem volt rá időm” — támadtam rá.

„Nocsak — mondta Jay —, arra van időd, hogy bejárd az egész országot és hirdesd az evangéliumot, de unokahúgod legjobb barátnője számára nincs időd!”

Ez talált. „Miért várja el tulajdonképpen az egész világ tőlem, hogy én tanítsam?” — törtem ki dühösen, és megpróbáltam minden lehetséges kifogással mentetetni magamat.

De alighogy befejeztem a „beszédemet”, egyszerre lelkiismeret-furdalásom támadt. Mivel nem tudtam felállni és kimenni a szobából, behunytam a szemem, oldalt fordítottam az arcomat és a párnába fúrtam. Szívem égett, forró könnyek futottak

végig az arcomon. Tudtam, hogy Jaynek igaza van, csak nem akartam beismerni.

Miután kihunytak a házban a fények, egy kis vetítógép kezdett működni a fejemben és leforgatott egy filmet azokról az alkalmakról, amikor Kathyval együtt voltam, amikor arrébb toltam a festőállványomat, kiürítette vizeletzacskómat, vagy vi-gyorgozva számolt be barátnőiről. Ilyenkor nyilván lett volna alkalmam komoly dolgokról is beszélni vele. Nem kell talán különösebben hangsúlyoznom, hogy teljesen a földre voltam sújtva. Büszkeségem megtört. Ugyanakkor Isten dicsőségének fényében egyszer csak tudatára ébredtem egész nyomorult voltomnak.

Isten most biztosan nagyon haragszik rám. De ahogy továbbszóttam ezt a gondolatot, rájöttem, hogy tévedtem. Hirte-len eszembe jutott egy Ige az Efézusi levélből, amely felszólít minket, hogy ne szomorítsuk meg Isten Szellemét (4,30). Azt hiszem, megvan. Isten nem haragszik rám: „szomorú”, ez a helyes kifejezés.

Ugyanakkor eszembe jutott egy régebben hallott prédikáció. Az igehirdető azt akarta megvilágítani, mennyire tökéletesen eltörölte Jézus Krisztus minden bűnünket az Ő halála által. „Amikor Jézus Jeruzsálem falain kívül azon a rettenetes kereszten verejtékezett és szenvedett — mondta —, úgy tűnt, mintha Isten lángoló szavakkal ostromozta volna Őt: ‚Jézus, miért hazudtál? Miért csaltál, miért voltál mohó és önző? Most mindezekért megbüntetlek!’ Természetesen Jézus Krisztus mindezt sohasem követte el, hanem mi, és minden egyes bűnt, amelyet te és én elkövettünk, most Isten Őréa tette.”

Eszembe jutott, hogy Jézus Krisztus milyen igazságtalan-nak érezhette ezt a bánásmódot. A prédikátor így folytatta: „Szenvedett, mintha bűneinket Ő követte volna el, és leírhatatlan borzalmakat kellett átélnie, hiszen így kiáltott fel: ‚Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?’ És tudjátok miért? Azon a napon Isten azért hagyta el a Fiát, hogy bűneinket teljesen eltörölje, és elmondhassa nekünk: ‚Nem hagylak el, sem tőled el nem távozik’. És ha te, kedves barátom, elfogad-tad Jézus Krisztust Uradnak és Megváltódnak, akkor Isten az egész haragját a bűneidért Jézus Krisztuson töltötte ki; számod-ra már nem maradt semmi a haragjából.”

Számomra már nem maradt semmi a haragjából! Mélységesen

szégyelltem magam. Isten jósága bűnbánatra indított (Róm 2,4). „Én Istenem — suttogtam halkán — mindenfelé repülök, hogy az embereknek beszéljek Rólad, de még sohasem beszélgettem igazán a kis szomszédoddal, Kathyval. Bocsáss meg, hogy olyan vak voltam és hogy annyira megszorítottalak Téged. Bocsásd meg nekem, hogy a kényelmemet többre tartottam, mint Kathy megmentését. Köszönöm Neked, hogy még egy ilyen férget is szeretsz, mint amilyen én vagyok.”

Aki csodálkozik ezen a kifejezésen, tudja meg, hogy féregnek tartom mindazt az utálatos apró élőlényt, amely a földön mászik, szemetet eszik, és csak eltaposásra való! Dávid ugyanígy érzett, amikor a 22. zsoltárban azt mondta: „Én féreg vagyok, és nem férfi.” Ellentétben a kígyóval, amely fel tudja emelni fejét, sziszeg és mar, a féreg nem tud védekezni. Tudja, hogy bármely pillanatban eltaposhatják. Így éreztem én is magamat azon az éjszakán. Tudtam, hogy nincsen énbennem semmi jó. Tökéletesen összetörtem, és éppen ez az állapot volt az, amelyben Isten engem látni akart.

Anélkül, hogy tudtam volna, Isten hasonlatosabbá tett Fiához, Jézus Krisztushoz, miközben összetört. Mert Jézus Krisztus maga volt a megtört ember példaképe. Nem mintha Ő valaha is dacos és lázadó lett volna, s vétkezett volna, úgyhogy szüksége lett volna átformálásra. Semmiképpen sem. De elhagyta a menny dicsőségét, hogy emberré legyen, és így vetette magát alá Atyja akaratának. És mi is csak úgy vethetjük magunkat alá ennek az akaratnak, ha engedjük magunkat összetörni. Alapjában véve minden összetörettetés mondanivalója ez: Föl kell ismernünk, hogy nincs jogunk az életünket irányítani, hanem alá kell magunkat rendelnünk Isten akaratának. Példaképünk Jézus Krisztus, aki „Isten formájában lévén, nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette magát, szolgai formát vett fel, emberekhez lett hasonlóvá, és magatartásában is embernek bizonyult; megalázta magát és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig” (Fil 2,5-8). Ez volt Jézus Krisztus lénye!

Andrew Murray mondta egyszer: Ahogyan a víz mindig a legalacsonyabb helyeket keresi és tölti ki, ugyanígy Isten is arra törekszik, hogy Fia lényével töltsön meg bennünket akkor, amikor megüresedtünk, összetörtünk és megaláztattunk. Tulajdonképpen már ennek az egyetlen szempontnak is elégnek kellene

lennie ahhoz, hogy szilárd bizalommal fogadjuk a legsúlyosabb szenvedést is, mint amely „megéri a fáradságot”.

S ha már a megtöltetésről beszélek, szeretném elmondani, mennyire örültem, amikor másnap reggel Kathy és Kay bevezetett a szobámba. Azt hiszem, még soha életemben nem örültem annyira, hogy egy bizonyos emberrel találkoztam. Miután néhány percen át beszélgettem Kathyval az Úr Jézusról, észrevettem, hogy a Szent Szellem már előkészítette a szívét.

Amikor meghajtottuk fejünket, és Kathy a maga egyszerű szavaival imádkozott, hogy Jézus, a Megváltó, költözzék a szívébe, nem tudtam ellenállni a kísértésnek, hogy egy pillantást ne vessek rá. „Te tudod, Istenem — imádkoztam örömmel —, hogy az összetörettetés egy darabig nagyon fáj, de végül is mindent megér.” „Pillanatnyilag ugyan semmiféle fenyítés nem látszik öröndetesnek, hanem keservesnek” (Zsid 12,11).

Isten szellemi dolgokra irányítja a gondolatvilágunkat

Értékes a fegyelmezés is, de Isten még más, pozitívabb módon is felhasználja a szenvedést arra, hogy minket hasonlatossá tegyen Jézus Krisztushoz. Gondoljunk például arra, hogyan bánnik az igazán jó édesapa kilencéves fiával. Ha a gyerek rossz fát tesz a tűzre, vagy engedetlen, apja megbünteti. De még ha engedelmes is, akkor is olyan feladatokat ad neki, amelyek egy kilencéves számára annyira kellemetlenek, hogy felérnek a büntetéssel. Talán kétszer egy héten neki kell a szeméttartályt kivinni a ház elé, vagy neki kell a füvet nyírni; talán zsebpénzének egy részét mindig a takarékbba kell tennie. A fiú mindenestre azt gondolhatja magában: „Mert papa egész nap dolgozni kénytelen, tőlem is sajnálja az örömet.” Pedig nem így van. Az apa csak arra akarja ránevelni a fiát, hogy felelősséget érezzen bizonyos dolgok iránt, hogy később megállja a helyét a világban.

Olykor mi is hasonlítunk az ilyen kilencéveshez. Azt hisszük, Isten azért adja a szenvedést, mert sajnálja tőlünk az örömet. Pedig valójában csak el akarja terelni figyelmünket ennek a világnak a csalárd játékaikról. Erről ír a Kolossé 3,1-4, hogy egész valónkat ne e világ elmúló dolgaira irányítsuk, hanem a mennyei dicsőségre, oda, ahol az Úr Jézus Krisztus az Istennek jobbján ül.

Amikor még jární tudtam, nagyon nehezemre esett, hogy gondolataimat mennyei dolgokra irányítsam. E világ dolgai teljesen ígézetükben tartottak. Csak az érdekelt, hogy megtaláljam a kellő partnert, a megfelelő autót, hogy a megfelelő kollégiumba járjak és megfelelő barátaim legyenek. Amikor azonban végül is tudomásul kellett vennem, hogy soha többé nem tudok jární, táncolni, úszni, lovagolni, gitározni, autót vezetni vagy sportolni, arra kényszerültem, hogy elgondolkozzam a mennyei dolgok fölött. Nem a valóságtól való menekülés, vagy valamilyen „békességpótszer” volt ez. Csak éppen egyre világosabban tudatossá lett bennem, hogy különben semmi reményem nincs tartós boldogságra. Azok az igehelyek, amelyek Istennek a szenvedésünkkel való céljáról szóltak, és amelyeket idáig elképesztően unalmasnak találtam, egyszerre csak lebilincseltek. Nagyobb érdeklődéssel olvastam mint a részvényes a tőzsdei árfolyamokat.

Közben naponta az örökkévalóság fényében élek, és ez annyira természetessé vált, hogy szinte elfelejtettem, hogyan élttem és gondolkodtam azelőtt. Isten azonban nemrégiben ismét emlékeztetett rá.

Egyik este történt, amikor kedélyesen beszélgettünk baráti körben a farmunkon. Sógorom a gitárját pengette, mi többiek pedig körülültük a kandalló tűzét, és annak fényében beszélgettünk, nevettünk és énekeltünk. Rusztikus lakószobánk, egykori rabszolgaszállás, jóval több mint százötven éves. A tetőgerendák egy régi vitorlášhajóról valók; a vastag, meszelt falakon apám képei függnek, amelyek a régi vadnyugat jeleneteit ábrázolják. A kandalló mellett hordalékfa van felhalmozva, és a szemközti falon egy indián háziszóttos függ. Az egész szoba csak úgy sugározza a kedélyességet.

Nagyon jól érzem magam a toloszékemben, ezért rendszerint abban szoktam üldögelni, míg a többiek a heverőn vagy karosszékekben, vagy éppen a szőnyegen foglalnak helyet, hátukat a falnak vetve. Azon az estén azonban az egyik fiú Betsy barátnőm mellé ültetett a heverőre. Miután egymásra tette lábaimat — kartartóimtól eltekintve — olyan „normálisnak” látszottam, hogy aki nem ismert, nem vette volna észre, hogy bÉna vagyok.

Egy ideig hátradőlve hallgattam a nevetést, tapsot és éneklést. Betsy megkérdezte, hogy érzem magam a heverőn.

„Érdekes, tudod — feleltem elgondolkozva, miközben végigpillantottam a szobán —, ez alatt a rövid idő, talán összesen háromnegyed óra alatt, amióta a heverőn ülök, rájöttem, hogy milyen könnyen elfeledkeznek Istenről, ha újra egészséges volnánk.”

Tudjátok, ott a heverőn, ahol egyáltalán nem látszott rajtam a bénaságom, könnyebben el tudtam képzelni, milyen volna, ha most ki tudnék menni a konyhába hozni magamnak a hűtőszekrényből egy üveg colát, fel tudnék tenni egy lemezt, az ajtóhoz tudnék menni ha csöngetnek, vagy valami egyebet tudnék tenni, amit az egészséges ember könnyen megtesz. Észrevettem, milyen hamar betöltené az életemet ezer apró dolog úgy, hogy hamarosan egy gondolatom sem maradna Isten számára.

Sokan vannak közöttünk, akik egyáltalán nem gondolnának Istenre, ha valamiféle probléma nem irányítaná a figyelmüket Őreá. „Szórákozásaink közben suttogva szól hozzánk Isten, lelkiismeretünk által beszél, de fájdalmak között valósággal kiált; a szenvedés az a szócső, amely által a süket világot fel akarja ébreszteni” — írja C.S. Lewis.

Eltelne egész életünk anélkül, hogy csak futólag is gondolnánk Istenre és az örök üdvösségünkre. Ezért küld számunkra Isten szenvedést és fájdalmat, hogy általuk elzárja előlünk a „pokolba vezető utat”.

Pál és Timóteus azt írták egyszer a korintusiaknak, hogy Isten különlegesen súlyos próbatételekkel látogatta meg őket, hogy ne önmagukban bízzanak, hanem Istenben (2Kor 1,8-9). Ezt az Igét önmagamra tudtam vonatkoztatni azon az estén. Tolószékem újra meg újra eszembe juttatja, mennyire Istentől függök. Amikor hirtelen fájdalmat érzek a hátamban, amikor megpattan a fűzőm, vagy amikor fölfekvéstől sebes a testem, újra meg újra tudatára ébredek annak, hogy valójában milyen tehetetlen vagyok. Ilyen módon mutatja meg Isten, hogy igényt tart rám. Ilyen dolgok gondolataimat és várákozásomat mindig a menny felé irányítják, és hasonlóbba tesznek Krisztushoz.

Szeretnél néha egyszerre két dolgot csinálni? Mert én olykor szeretnék, és biztos, hogy nem vagyok az egyetlen. Időnként mindnyájan hasonlítunk ahhoz az emberhez, aki szívesen lakna Floridában, délen, hogy élvezze a kellemes időjárást, ugyanakkor kitűnő állást kínálnak neki Új-Angliában, messze

északon. És ekkor két világ között kell választania, holott legszívesebben mindkét helyen lakna egyszerre. Az egymással ellentétes vágyak közötti döntés nehézségét a keresztény ember ismeri a legjobban. Egyfelől a Szent Szellem arra ösztönzi, hogy Istent szeresse és arra törekedjék, ami helyes és jó. Másfelől szüntelen kísérti bűnös természete. Szívesen élne mindkét világban, de döntenie kell az egyik mellett.

Amikor „nagy” bűnről van szó, mint amilyen a gyilkosság, részegség vagy házasságtörés, akkor nem jelent nagy nehézséget, hogy Jézus Krisztusnak engedelmeskedjünk. Csak az ún. „kicsi” bűnökkel, mint az aggodalmaskodás, panaszkodás és haragtartás, nem akarunk szakítani, így egyik lábunkkal Isten országában, a másikkal a világban állunk. S mivel ez utóbbi bűnök nem oly szembetűnők, mint az előbbiek, nyilván sohasem szállnánk komolyan harcba velük, ha Isten nem kényszerítene erre. Mivel azonban Isten szemében a „kis” bűnök nagyok, ezért kényszerít erre bennünket, mégpedig — eltaláltatok — a szenvedés által.

Bizonyára el tudjátok képzelni, hogy betegségem kezdeti idején a kórházban gyakran elfogott a kísértés, hogy aggodalmaskodjam, panaszkodjam és megkeseredjem, amikor azért tusakodtam, hogy megértsem szenvedésem értelmét. Szívem mélyén tudtam, hogy ezek az érzések nem helyesek. De megpróbáltam védekezni: „Isten nyilván nem veszi tőlem rossz néven, ha időnként elkeseredem és elcsüggedek! Hiszen megbénultam!” Mikor már hónapokat töltöttem a kórházban, a helyzetem még rosszabbodott: Megtudtam, hogy a farkcsigolyámat operálni kell. A csont átütött a bőrön, és le kellett fűrészelni. A műtét után két héten át arccal lefelé feküdtem a vászonkeretben, míg a seb be nem hegedt. Aki még nem tapasztalta, nem is sejtheti, milyen borzalmas kifesztve feküdni abban a „szendvics-ágyban”. Az arc számára nyílást vágtak, amelyen át azonban a beteg csak azt láthatja, ami közvetlenül alatta van. És az én orrom alatt csak a padló volt. „Hát nem elég, hogy béna vagyok; ráadásul be vagyok szorítva ebbe a kínzóeszközbe, ahol csak a padló repedéseit tudom számolni, és ahol egyáltalában nem tudok megmozdulni!”

Ha Isten minden további nélkül engedte volna, hogy ilyen gondolataim támadjanak, az nyilvánvalóan káromra lett volna. Egyre mélyebben süllyedtem volna a mocsárba, és még Isten

sem segíthetett volna rajtam. Mit tett Ő? Adott még egy nyomorúságot! A szendvics-ágyban töltendő „pályafutásom” első napján körítésül küldött még egy hongkongi influenzát. A hasonfekvés és mozdulatlanság most már kismiska volt a légszomjamhoz képest. És a borzalmas fejfájás! Háborogtam és tiltakoztam: „Nem elég az, amit ezen kívül is szenvednem kell?” De miközben ezen gondolkoztam, hirtelen megértettem azt, amit Isten tett. Megnyitotta a szememet önmagam meglátására. Haragom most már nem kicsiny patakocska volt, hanem egész nyilvánvalóan zúgó áradat. Úgy tűnt, mintha csak elébem tartotta volna a haragomat, s közben szeretetteljes, de határozott hangon így szólt volna: „Hagyd abba, hogy mindig másfelé nézel. Most nézz ide! Amit teszel, bűn. Mit szólsz ehhez?” És döntésre kényszerített.

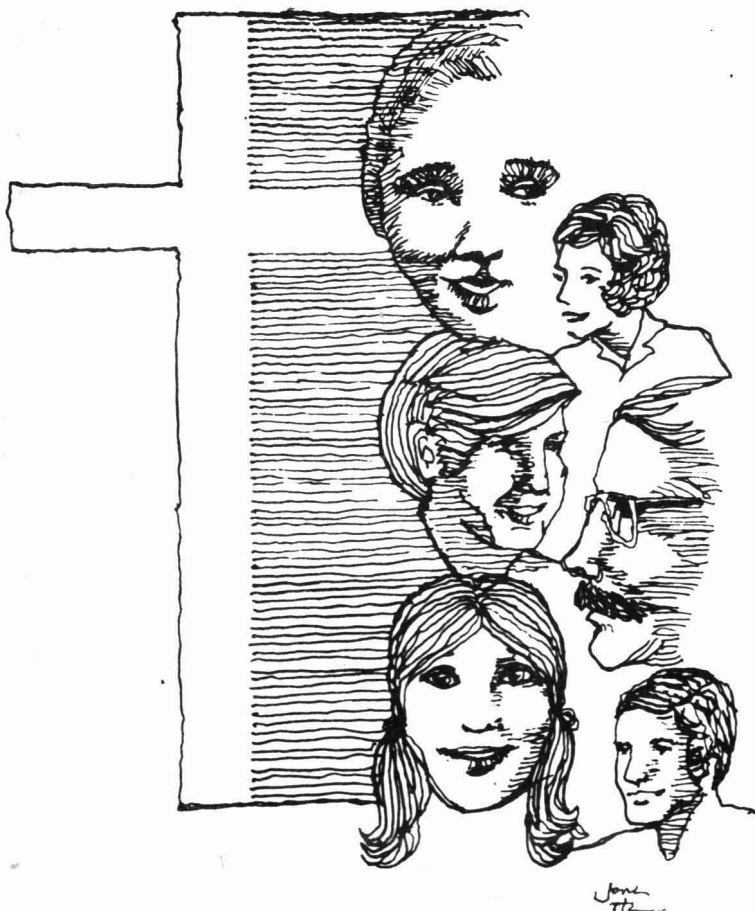
Isten sarokba szorított, és erre időnként mindnyájunknak szüksége van. Szembe kellett néznem a tényekkel, és döntenem kellett: Engedelmeskedni akarok-e ezen a ponton Jézus Krisztusnak, vagy sem? A nyomás olyan erős volt, hogy csak két lehetőségem maradt: vagy egészen kiszolgáltatom magam, vagy azt a rövid életű luxust engedem meg magamnak, hogy megmaradok a düh és lázadás állapotában. Mindkét út azonnal bizonyos megkönnyebbülést jelentett volna, csak hogy a kétféle gyógyszer annyira különbözött egymástól, hogy nem lehetett összekeverni őket. Döntenem kellett, semleges nem maradhattam.

Amikor ilyen ultimátumot kaptam, világos lett előttem: Ha nem Jézus Krisztust követem, gonosz útra térek. És ez a gondolat nagy segítséget jelentett. *Ha valóban Jézus Krisztus tanítványa akarok lenni, akkor szakítanom kell a bűneimmel.* De nem többet érnek-e azok, mint az Istennel való élet? „Természetesen nem” — vontam le a következtetést, és halk bűnbánati imát mondtam. Egy tálból forró gőz szállt az orromba, és kitisztította a fejemet. Ugyanakkor a szívemben azt éreztem, hogy Isten iránti engedelmességem jó illatként szállt fel Őhozzá.

Amikor tehát Isten nekünk, keresztyéneknek kisebb vagy nagyobb szenvedést küld, ezzel arra akar kényszeríteni minket, hogy bizonyos pontokon döntsünk, ahol idáig kerültük a választást. Bizonyos kérdéseket tesz elénk, amelyekre felelnünk kell: Továbbra is megkísérlem-e, hogy egyszerre két világban éljek, hogy egyidejűleg engedelmeskedjem Jézus Krisztusnak,

és tulajdon bűnös kívánságaimnak? Továbbra is aggodalmaskodni akarok-e? Hálás akarok-e lenni a próbatételekben? Szakítani akarok-e bűneimmel? Röviden: olyan akarok-e lenni, mint Jézus Krisztus?

A szenvedést Isten küldi, de dönteni neked kell!

A mozaikkövekből összeáll a kép

8.

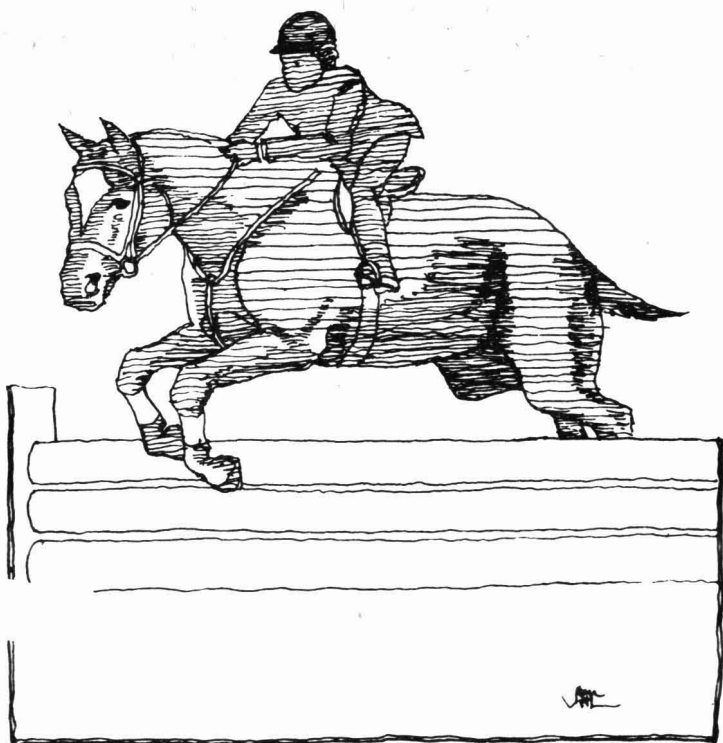
KÖVETÉS ÉS BIZALOM

Amikor még járni tudtam, egyik kedvenc szórakozásom a lovaglás volt. Legkedvesebb lovam Augie volt, egy öreg telivér. Úgy tudott ugrani, hogy egyetlen ló sem versenyezhetett vele. Pedig Augie egyáltalán nem úgy festett, mint valami első osztályú telivér. Hosszú lába és karcsú teste inkább nagyra nőtt csikóra emlékeztetett. Ezenfölül a feje túl nagy volt, és római orrával sohasem nyert volna szépségversenyt. Azt azonban tudta, hogyan kell a palánkot átugrani, és csaknem minden versenyen, amelyen részt vettünk, első díjat nyert.

Minden járásmódban otthonos volt, de ami a legcsodálatosabb: föltétlenül bízott bennem, és engedelmeskedett nekem. Amikor a versenypályán voltunk, nyugodtan ficáncolt a helyén, nem rángatta a gyeplőt, fülével jelezte, hogy várja parancsaimat. Soha nem kellett a fejét ráncigálnom, csak meg kellett húznom a gyeplőt és keményen tartani a kezemben. Ha vágásra került sor, csak megszorítottam a térdemmel, és máris kilótt, mint a villám.

Augie könnyű galoppban biztosan ment neki az első akadálnak, gyorsan átröpült fölötte, és várta utasításomat a legközelebbi ugrásra. Azután átugrotta a másik sövényt, majd a harmadikat, a negyediket, ötödiket, átküzdötte magát a sövények egész labirintusán. Szinte soha nem torpant meg az akadály előtt. Mikor vége volt az ugrásnak, merő izzadság volt a teste, és amikor utána megveregettem a vállát, az volt az érzésem, ő éppúgy elégedett volt a teljesítményével, mint én.

A nehéz akadályokkal teletűzdelt versenypályán olyan lóra van szükség, amely bízik lovasában és engedelmeskedik neki. Amikor át kell ugratni egy sövényt, a lovasnak fel kell húznia a lovát, hogy ki ne fáradjon, és a következő akadályt is biztosan vegye. Ha a ló nem engedelmeskedik, lovasával együtt veszély fenyegeti. A sövény előtt közvetlenül a ló elkezdő súly-

pontját áthelyezni, s akkor a lovasának pontosan kell tudnia, mikor lazítson a gyeplőn és engedje szabadon a ló fejét, hogy tudjon ugrani. Ezen a ponton a lónak a lovasára kell hagyatkoznia. Az ugratás nem külön-külön teljesítménye a lónak és a lovasnak, hanem pontos együttműködést kíván. És ez az előfeltétel Augie-nál is és nálam is megvolt. Tudtam, hogy tökéletesen bízik bennem: készségesen és habozás nélkül engedelmeskedett. Öröm volt számára, hogy akaratomnak engedelmeskedjék, akár ismerte az előttünk levő akadálysorozatot, akár nem. Akármilyen nehéz is volt az akadály, nem törődött vele. Egyszerűen: szeretett ugrani. S mivel bízott ítélőképességemben, szívesen követte akaratomat.

Életünk ösvénye, amelyet végig kell járnunk, gyakran zűrzavaros labirintusnak tűnik, nehéz és fájdalmas akadályokkal és árkokkal, amelyeken át kell jutnunk.

Minél bonyolultabb a pálya, és minél nagyobb fegyelmet követel tőlünk, annál inkább hajlamosak vagyunk arra, hogy „lovasunk” bölcsességében kételkedjünk. Nem akarunk engedelmeskedni, és legszívesebben felhagynánk az egész „futással”.

Tudott erről valamit Péter apostol is, amikor első levelét írta. Olvasói az örült Néro császár uralma alatt éltek. Nap mint nap fenyegette őket a kínos halál. Péter természetesen biztosította őket, hogy a mennyben nagy jutalom vár rájuk. De hogyan viselkedjenek addig? Mit tegyenek *most*, az előttük levő nehéz és beláthatatlan úton? Péter a következőt tanácsolta nekik: „Akik tehát Isten akaratából szenvednek, azok is — jót cselekedve — ajánlják lelküket a hű Teremtőnek” (1Pét 4,19).

Lelkünket a hű Teremtőnek ajánlani — ez annyit tesz, mint Istenben *bízni*. Jót cselekedni pedig annyit jelent, mint neki *engedelmeskedni*. Ezt a magatartást várja tőlünk Isten, ha az akadályok túl nagyok, és a versenypálya érthetetlennek tűnik.

Istenben bízni

Augie engedelmessége nem függött attól, hogy a pálya neki megfelelt-e, vagy sem. Nem is tudta, mi vár rá. De engem ismert. És ezen múltott minden. Évek óta én etettem, gondoztam, védtem a hidegtől és gyakoroltam vele. Idővel igen jó kapcsolatba kerültünk egymással, s én újra meg újra bebizonyítottam, hogy méltó vagyok a bizalmára. Így jutott el Augie a bizalomnak arra a fokára, hogy mindent megtett, amit kértem tőle.

Többi lovunk is ilyen bizalommal volt irántunk, és ennek köszönhető, hogy annál a bizonyos istállóútnál megmenekültek. Amikor a tüzet láttuk, első gondolatunk az volt, hogy a lovakat biztonságba helyezzük. Mivel még a viszonylag nyugodt ló is pánikba esik a tűz láttán, takarót tettünk a szemükre, mielőtt az istállóból, a lobogó lángok közül, biztonságba vittük volna őket. Ez rettenetes kínszenvedés lehet egy ló számára. Amikor olyan nagy lármát és izgalmat érzékel maga körül, és szokatlan füstszag tódul az orrába, éppen akkor kellene minden erejét és ügyességét összeszedve igyekeznie kifelé. S akkor az emberek még be is takarják a szemét azzal a takaróval, amely a hátán szokott lenni! És követnie kell őket, amikor nem is látja, merre. Ha a ló — hogy C. S. Lewist idézzük —

„filozófus lenne, ebből az egészből azt a következtetést vonta volna le, hogy az ember 'jósága' megkérdőjelezhető". Szerencsére azonban a mi lovaink nem filozófusok, hanem lovak. A nagy zűrzavarban nem tudták, mit tegyenek, de bíztak bennünk, hogy gondunk van rájuk, mint mindig. Nem lázadoztak, nem vonták kétségbe a bölcsességünket és tekintélyünket, és így meg tudtuk őket menteni.

Mennyire különbözünk azonban mi ezektől az egyszerű állatoktól. Ezek rendíthetetlenül bíznak a gazdájukban, aki pedig csak egyszerű ember. Mi azonban nem bízunk a nagy Istenben, aki pedig oly drága áron váltott meg minket. „Az ökör ismeri gazdáját, a szamár is urának jáslát, de Izráel nem ismer, az én népem nem ért meg engem” — csodálkozik Isten az Ézsaiás 1,3-ban. Honnét ez az érthetetlen hitetlenség? Onnét, hogy nem látjuk világosan, mi mindent tett értünk az Úr, hogy hűségét bizonyítsa. Valójában egyáltalán nem ismerjük az Istent, nem tudjuk, kicsoda és milyen Ő. A Biblia emberei számára Isten lénye volt a köszikla, amelyen hitük nyugodott. „De ha újra meggondolom, reménykedni kezdek . . .” — emlékezik Jeremiás a babiloniak támadása által okozott zűrzavar és rettegés közepette. „Szeret az Úr, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul, nagy a te hűséged! Az Úr az én osztályrészem — mondja az én lelkem —, azért benne bízom” (JSir 3,21-24). Jeremiás inkább bízott abban, amit Istenről a Bibliából és a történelemből tudott, semmint saját ítélőképességére hagyatkozott volna. Pál apostol is bizakodott a próbatételek között. De sohasem állította: „Tudom, hogy mindez miért történik”, hanem: „Tudom, kinek hittem” (2Tim 1,12). Reménységet abba az Istenbe vetette, aki a napot, a holdat és a csillagokat elindította pályájukon; aki véghetetlen bölcsességében kiterjesztette a tengert, megteremtette az időt és teret, megvetette a hegyek alapját, meghatározta a folyók útját, és aki adja az esőt és a jégesőt. Ő a mi életünk Teremtője is. De ennek a csodálatos Istennek — az Ő természetének és lényének — leghatalmasabb megnyilatkozása az volt, amikor letette isteni dicsőségét, szolgai formát öltött, és mártírhálállal halt meg értünk. Így látta ezt Pál: „Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent” (Róm 8,32).

Szeretetének ezzel a cselekedetével Isten nyilván kielégítően

igazolta szándékait! Ha tehát elfedi szemünket korlátozott értelmünk takarójával, akkor kétséges esetekben mindig mellette döntsünk. Ő méltó a bizalmunkra.

Mi a bizalom?

Amikor azt mondom, hogy válságos korszakainkban és szenvedéseinek közepette Istenben bízzunk, akkor nem érzésekre gondolok. Amikor Istenben bízom, nem kell feltétlenül bizakodó érzésnek engem eltöltenie. A bizalom akarati döntés kérdése. Bízom Istenben, *ha meggyőzőm önmagam, hogy aszerint cselekedjem, amit értelemszerűen igaznak ismerek el, még akkor is, ha nincs az az érzésem, hogy ez igaz.*

Balesetem után az első hónapokban Isten ígéretei egyáltalán nem tűntek igaznak a számomra. Elképzeléseimben az Ő cselekedete teljesen értelmetlennek látszott. Ez az örült bánáság hogyan is lehetne javamra? Helyzetemet éppolyan vigasztalannak láttam, mint kórházi szobám szürke falait. Amikor elengedtek, akkor is lehetetlennek látszott, hogy az Úrban bízzam. Mert hogyan is hihetek, amikor a belső és külső állapotom olyan nyilvánvalóan ellene szólt? A választ erre az egyik hosszú, kedélyes esténken kaptam meg, amikor szüleim nappalijában üldögéltünk a kandalló körül Steve-vel és Dianával, és lelki dolgokról beszélgettünk. Steve nyitott Bibliát tartott a kezében, és arról a fejezetről beszélt, amellyel éppen azon a héten foglalkozott. A János 20. fejezetből kezdett felolvasni, hogyan rejtőztek el a tanítványok a zsidóktól való félelmükben zárt ajtók mögött a Jézus temetését követő napon. És hirtelen megjelent közöttük Jézus, és meggyőzte a csodálkozó férfiakat, hogy valóban feltámadott.

Valamilyen okból Tamás nem volt velük, amikor ez történt, és amikor később visszatért, nem hitt lelkes társainak. Azt mondta: „Amíg meg nem látom kezein és oldalán a sebek helyét, *nem hiszem el*”.

Egy héttel később Jézus még egyszer megjelent ugyanabban a házban a kicsiny, szorongó tanítványseregnek — ismét a bezárt ajtón át. Csakhogy ekkor Tamás is velük volt. Jézus egyenesen hozzá fordult: „Nyújtsd ide az ujjadat, és nézd meg a kezeimet, és nyújtsd ide a kezedet, és tedd az oldalamra, és ne légy hitetlen, hanem hívő.”

Amikor a megdőbönt tanítvány szembekerült a vitathatatlan tényekkel, nem tehetett mást, mint hogy imádvá leboruljon és úgy dadogja: „Én Uram és én Istenem!”

Steve kissé előrehajolt, hogy szavainak nagyobb nyomatékot adjon. És lassan elolvasta a 29. verset, miközben egyenesen felém fordult: „Jézus így szólt hozzá: Mivel látsz engem, hiszel; boldogok, akik nem látnak és hisznek.”

Ez a vers villámcsapásként hatott rám. Jézus tehát azt akarja, hogy higgyek a szavának akkor is, ha annak nincs látható és kézzelfogható bizonyysága. Természetesen láthatóan is megjelenhetne a szobámban, és akkor a hit oly egyszerű lenne. De Ő azt akarta, hogy szaván fogjam. Mert én is örülök annak, hogyha hisznek a szavamnak. Tegyük fel, hogy bevásárolok a faluban, és néhány centtel kevesebb pénz van nálam, mint amennyi szükséges. Milyen jólesik, ha a boltos így szól hozzám: „Majd legközelebb megadja. Bízom magában!” Hát Jézus Krisztus nem várhatja el joggal, hogy mi is így viselkedjünk vele szemben?

Ez némi megerőltetésembe került, de ettől kezdve, ha kétségeim támadtak, a Bibliának azokra a helyeire gondoltam, amelyek azt igazolják, hogy Isten méltó a bizalmunkra. És ezt olykor még most is meg kell tennem. Akár érzek valamit, akár nem, tartom magam Jézus szavaihoz, amelyek szerint a mennyben nem azért kapok jutalmat, mert láttam és hittem, hanem azért, mert hittem, noha semmit sem láttam és semmit sem éreztem. Ha Istent a szaván fogjuk, és nem a látható dolgokkal törődünk, akkor adjuk meg neki a dicsőséget, és akkor olyan módon részesedünk az Ő elismerésében, ahogyan azt a tanítványok nem nyerték el.

Istennek engedelmeskedni

Amikor Isten engedi, hogy szenvedjünk, olyankor hajlamosak vagyunk arra, hogy éppen a próbatételeinkkel mentegessük bűneinket. Úgy véljük, szívességet teszünk Istennek azzal, hogy ilyen nyomorúságot elhordozunk, és így kiérdemeltünk egy „szabadnapot”, amelyen azt tehetjük, ami jólesik. Az ilyen természetű kísértések ellen sokat kell küzdenem.

Egy szép tavaszi napon kint ülök a verandán, és hirtelen

újra tudatos lesz bennem a bénaságom. Csábítónak tűnik ilyenkor, hogy rövid időre átadjam magam gyönyörteljes fantáziálgatásnak, vagy keserű gondolatoknak és az önsajnálatnak. Ezt olyan könnyű igazolni. Már önmagában az, hogy bénaságom miatt sokkal többről kell lemondanom, mint más keresztyénnek — beszélem be magamnak. „Tolószékhez kötöttségem nem jogosít-e fel arra, hogy időnként elengedjem magamat?”

Ha ilyen és ehhez hasonló gondolataink támadnak, legjobb, ha azonnal elő vesszük a Bibliánkat, és annak fényében vizsgáljuk meg gyatra mentségünket. S ekkor egyik a másik után tűnik el. Én magam legalább három alapos okot találtam arra a Bibliában, amiért a szenvedésem nem ad felmentést a bűn elkövetése alól.

Először is, Isten megígérte, hogy nekem is, és minden keresztyén testvéremnek is megadja a vágyat és az erőt is arra, hogy helyesen cselekedjék — mégpedig függetlenül a külső körülményektől. Mindig azt hittem, hogy próbatételeim kivételt jelentenek; Isten tőlem nem várhatja el azt, amit másoktól, mert az én esetem egészen különleges. Az 1Korintus 10,13 azonban azt mondta nekem: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok . . .”

Amikor a kórházban feküdtem, úgy gondoltam, Isten több szenvedést mér reám, mint amit el tudok viselni. Tovább olvastam azonban a 1Korintus 10,13-at: „. . . de hű az Isten, aki nem hagy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek.”

Ha olykor érzéki vágyak környékeztek, vagy keserűség öntötte el a szívemet, azt gondoltam: ezúttal semmi lehetőség nincs szembeszállni a nehezteléssel és legyőzni a kísértést. De ismét csak az 1Korintus 10,13 szólt hozzám: „(Isten) a kísértéssel együtt a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhesétek.”

Nos, vagy Isten Igéjének volt igaza, vagy nekem. Amikor e döntés előtt álltam, tudtam, hogy nem nevezhetem hazugnak Istent. Ha tehát szenvedve vétkezem, ez nem azért történik, mert kénytelen vagyok rá, hanem azért, mert így akarom. Isten megadja nekem azt a kegyelmet, amelyet a járni tudóknak nem ad: hogy életemet tolószékben töltssem el. Másoknak viszont megadja azt a kegyelmet, hogy el tudják hordozni férjük halálát, hallásuk elvesztését, szegénységüket vagy más súlyos próbát. Mindegyikünknek élnünk kell azzal a kegyellemmel, ame-

lyet Isten nekünk ad, és ki kell tartanunk személyes terhünk alatt.

Mivel már rájöttem, hogy *tudok* engedelmeskedni, felmerült a kérdés, hogy *akarok-e*. Ezután elgondolkoztam azon, mit jelent az, hogy Jézus Krisztus az életem Ura. *És ekkor találtam meg a második okát annak, miért nincs mentségem a bűneimre. Aki Jézus Krisztus követője akar lenni, az előtt Isten nem csinál titkot abból, hogy Jézus az Úr, és hogy az Ő követése az ember számára valódi nyomorúságokkal jár.* Ebben a „szerződésben” nincs apró betűs rész. Az Ige világosan közli velünk, hogy mi vár ránk: „Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem” (Mt 16,24). Ezt Jézus mondta. Vagy: „Valaki az eke szarvára teszi a kezét, és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára” (Lk 9,62).

Azért is teljesen értelmetlen dolog a szenvedésben indokot látni a bűn elkövetésére, mert *a szenvedés értelme éppen abban van, hogy bennünket visszatartsa a bűntől, és hogy Jézus Krisztushoz tegyen hasonlóbbá.* Péter azt mondta: „Mivel tehát Krisztus testben szenvedett, vértézzétek fel magatokat azzal a felismeréssel, hogy aki testileg szenved, az elszakad a bűntől. Hogy többé ne emberi vágyak, hanem Isten akarata szerint éljétek le testi életetek hátralevő idejét” (1Pét 4,1-2). Kórházi tartózkodásom ideje alatt sok olyan emberrel találkoztam, akik nem bocsátották volna idejüket Isten rendelkezésére, ha egészségesek lettek volna. A szenvedések jéghideg zuhanya azonban fölébresztette őket szellemi alvásukból. Milyen ostoba dolog lenne tehát, hogy olyasmit, aminek föl kellene minket ébresztenie, mentsegül használnánk szellemi szunyókálásunkra.

A Biblia azonban nemcsak érveimet erőlténítette meg, amelyekkel igazolni akartam Isten iránti engedetlenségemet. Az Ige különféle ösztönzést is adott az engedelmességre — pl. az örömet. Nincs szebb, mint a tiszta lelkiismeret és annak tudata, hogy bajaimnak nem én vagyok az okozója. És még ha önhibából is támadtak a nehézségek — amint elkezdek újra engedelmeskedni, ezzel sokat tehetek annak érdekében, hogy Isten félretegye a fegyelmezés vesszőjét. Mindenekelőtt tudjuk: „Boldog ember az, aki a kísértés idején kitart, mert miután kiállta a próbát, elnyeri az élet koszorúját” (Jak 1,12).

S még egy utolsó gondolat. Szenvédéseink idején alig van

nehezebb annál, mint hogy embertársainkat — Isten parancsa szerint — szeressük. Tulajdon nyomorúságunk, bajaink és fájdalmaink teljesen lefoglalják a figyelmünket. De ha ennek átadjuk magunkat, saját magunknak ártunk; mert a gyógyulás gyakran csak akkor kezdődik, amikor gondolatainkat önmagunkról eltereljük és mások gondjaival és problémáival kezdünk elfoglalkozni.

Nemrégén részt vettem Sheryl barátnőm esküvőjén. Egyáltalán nem éreztem jól magam. A hátam fájt, a fűzőm túl szoros volt, és ez a két bajom gyötrő fejfájást okozott. Amellett meg kell vallanom, hogy a lelkiismeretem sem hagyott nyugton. Újra meg újra eszembe jutott, amit ma reggel egyik hozzátartozómnak mondtam, noha ezt már Istennek bűnbánattal megvallottam. Az sem jelentett nagy segítséget a számomra, hogy körülöttem mindenütt mosolygó arcokat kellett látnom. „Hiszen ma örülnöm kellene. Végül is Sheryl az egyik legjobb barátnőm, és ez az ő nagy napja” — mondogattam magamnak. Nagy erőlködésembe került, hogy legalább udvariasan mosolyogjak, és őszintén reméltem, hogy senkivel nem kell beszélgetnem.

Ahogy tűnődtem, megláttam Pop Bondot, Sheryl jövőendő apósát, de nem figyeltem rá különösképpen. A fiatal lányok csevegése nem érdekelte. Ott sétált az ajándékok között, és minden lehetséges szögből fényképezett. Amikor azonban a gépet felém irányította, elhárítottam: „Kérem, ne . . . !” „Miért?” — kérdezte mosolyogva, miközben odajött hozzám. „Nagyon csinos vagy ma.” — „De eléggé nyomorultul érzem magam.”

„Ez nem ok. Ez a fényképezőgép gondoskodik róla, hogy az ember még a rossz napján is nagyszerűen fessen” — tréfálkozott, és leült mellém. „Nézd csak ezt az új objektívet, most vásároltam.”

Ezzel kinyitotta bőrtáskáját és büszkén előszedte a fényképezőgép tartozékait, és magyarázni kezdte: „Figyelj csak ide, ez egy új kétszáz milliméteres gumilencse. Ez lehetővé teszi, hogy az ember fél kézzel élesen beállítsa és elkattintsa a gépet.” Meg kell vallanom, a legkevésbé sem érdekelt mindaz, amit a fényképezőgépével kapcsolatban mesélt nekem. De azért tovább figyeltem arra, amit ez az élénk, kék szemű, fehér hajú úr mondott. Elmesélte, mennyire örül a pincéjében berendezett sötét-

kamrának. Büszkén sorolta a díjakat, amelyeket fényképeivel nyert a helyi versenyeken. „Hm” — bólintottam rá. Még mindig eléggé közömbös volt számomra az, amiről mesélt. De amikor arról a kirándulásról kezdett beszélni, amelyet nemrégiben tett egy lótenyésztő farmra, akkor figyeltem. Lefényképezett ott néhány istállót és itatót. Néhány héttel később újra fölkereste a farmot, hogy az intézőnek adjon ezekből a fényképekből. „Ez az ember egészen a hobbijának él” — gondoltam. Majd tovább mesélt: „Felvételeim annyira tetszettek az intézőnek, hogy megkért, menjek el ismét és csináljak néhány felvételt a tenyészménokról” — mondta örömtől sugárzó arccal. „De most már félre a tréfával!” Lassan fölengedtem. „Hogyan akarta a tüzes telivéreket rábírní arra, hogy csendesen álljanak, amíg a felvételt elkészíti?”

„Nem is volt az olyan egyszerű” — nevetett, és felemelte mutatoujját. „De mindnyájan összefogtunk, és . . .”

Hamarosan észrevettem, hogy elbeszélése valóban lebilincsel. „Tehát, Bond úr — mondtam mosolyogva —, jöjjön el mielőbb a mi farmunkra is. Hozza magával a fényképezőgépét, és majd ott is rendezünk egy szép napot.”

Amikor vége volt az ünnepségnek, fölfedeztem, hogy valóban érdekelt ez a kedves öregúr, a hobbijával együtt. Ezáltal teljesen elfeledkeztem fájdalmairól és lelkiismeret-furdalásairól is. Gyógyító hatással volt rám, hogy figyelmemet neki szenteltem.

Amikor Isten arra indít bennünket, hogy próbatételeink közepette másokat komolyabban vegyünk mint önmagunkat, akkor tudja, hogy mit akar. Tudja, hogy nem fogjuk megbánni. „Adjatok és adatik nektek: jó, megrázott, megnyomott, megteretett mértékkel adnak öletekbe. Mert amilyen mértékkel ti mértétek, olyan mértékkel mérnek viszonzásul nektek” (Lk 6,38).

9.

A MEGOSZTOTT SZENVEDÉS — FÉLSZENVEDÉS A MEGOSZTOTT ÖRÖM — KÉTSZERES ÖRÖM

Amikor azon a bizonyos forró júliusi délutánon 1967-ben mezítláb a tutaj szélén álltam, hogy fejest ugorjak a vízbe, nem is gondoltam arra, hogy azon a helyen a zavaros vízű Chesapeake-öböl milyen sekély. Tudnom kellett volna pedig, vagy legalábbis meg kellett volna előzőleg vizsgálnom, milyen mély ott a víz. A csalóka víz azonban kelepcebe csalt, és eltörtem a nyakcsigolyámat, úgyhogy életem hátralevő részében sem a kezemet, sem a lábamat nem tudom mozgatni.

Minden szenvedő embert fenyeget egy csalóka kelepce. Nem a zavaros víz, hanem a téves gondolkodásmód csapdája. Arról a kísértésről beszélek, amikor magunkat azokhoz hasonlítgatjuk, akiknek látszólag jobban megy a soruk, mint nekünk. Ha nem figyelünk és belekerülünk ebbe a veszélyes lelkiállapotba, akkor belegabalyodunk az önsajnálkozás hálójába, s ez elveszi az örömlünket, és nem válik Isten dicsőségére.

A balesetem utáni években ennek a hálónak voltam a foglya. Különösen akkor volt ez szembetűnő, amikor Sheryl barát-nőmmel ruhát vásároltunk. Sherylen minden nagyon jól állt. Rajtam viszont többnyire úgy lógott a ruha, mint valami zsák. Amikor néztem, ahogyan felpróbált egy mintadarabot, elsárgultam az irigységtől; ezt azonban sohasem mondtam meg neki. „Mit szólsz hozzá, Joni?” Tudni akarta, mi a véleményem arról a nadrágkosztümről, amelyet kiszemeltem. Ide-oda forgott, hogy a tükörben minden lehetséges szögéből megnézzze magát. „Nagyszerűen festesz, Sheryl” — feleltem ilyenkor, tőlem telhetőleg érdeklődést mutatva, hogy elrejtsem irigységemet. De belül szenvedtem. Amikor azután engem gördített oda a tükörhöz, hogy próbáljam fel ugyanazt a darabot, csak azt gondoltam: Ó, Istenem, miért nem lehetek én is olyan, mint ő? Még a kirakati babákhoz sem hasonlíthatom magamat — azokon is előnyösebben mutatnak a ruhák. Hiszen azoknak nem kell to-lószékben ülniök!

Éppen akkortájt kezdtem szellemileg előrehaladni. Szellemi

táplálék utáni éhségem arra ösztönzött, hogy sokat olvassam a Bibliát. Az egyik falatján sokáig kellett rágódnom — eleinte egyáltalán nem akart ízleni, de később, amikor hitben erősebb lettem, megtanultam értékelni. Ételemet a János 21-ből kaptam, amelyben Péter nyilvánvalóan ugyanazzal a problémával küszködött, mint én. Egyik barátjának az Úr látszólag jobb sorsot rendelt, mint neki! Jézus éppen megjelentette neki, hogy mártírhálát fog halni, de Jánosról egy szót sem szólt. Talán féltékenység támadt Péter szívében. Hiszen Jánosnak az utolsó vacsorán is szorosan Jézus mellett volt a helye, és úgy látszott, egészen különösen meghitt barátja Mesterének. Vajon az Úr érdekes szolgálatot szánt Jánosnak, és majd csak késő öregségében, természetes halállal fog eltávozni innen? Ez már túl sok volt Péternek. Nem tudta féken tartani a nyelvét: „Hát ezzel mi lesz?” — ezt kérdezte Jézustól Jánossal kapcsolatban. „Milyen lesz az ő jövődője?”

Jézus válasza megrendített. Legalábbis mást vártam. Valami efféle: „Ne aggódj, Péter, én minden helyzetben veled leszek, és minden rendben lesz.” Jézus azonban nem így felelt. Válaszát valahogy így írhatnánk körül: „Nézd, ha én azt akarom, hogy János életben maradjon, amíg visszajövök, mi közöd hozzá? Amit János számára terveztem el, az nem a te dolgod. Te csak azzal törődj, hogy a te szíved és életed rendben legyen. Ne zúgolódj tovább, és kövess engem!”

Ez így elsőre elég keményen hangzik. De ahogy elgondolkodtam rajta, lassacskán rájöttem, hogy Jézus joggal volt ilyen szigorú. Először is, az önsajnálát még soha senkinek sem használt. Csak egyre mélyebbre visz a nyomorúságba. Isten szemében sem kedves, ez bizonyos. El tudjátok képzelni, milyen rossz igehirdető lett volna Péter, ha minden prédikációja előtt reszketett volna a félelemtől, hogy a prédikációja hatására felbőszült hallgatóság megöli? Ezenfelül Péter kételkedett abban, hogy Isten terve jó volt a számára, hiszen a maga helyzetét a Jánoséval hasonlította össze. Ezért kérte Istent, hogy „egyenlő jogokat” adjon neki. És ez bűn. „Hit nélkül pedig senki sem lehet kedves Isten előtt, mert aki Istent keresi, annak hinnie kell, hogy Ő van; és megjutalmazza azokat, akik Őt keresik” (Zsid 11,6).

Azonkívül: az lehet itt a látszat, mintha Isten igazságtalan volna, és reánk különlegesen nehéz keresztet rakna —, de tud-

juk-e, hogy mit kell a szomszédunknak elhordoznia? Én zúgolódom talán eltört nyakszirtem miatt, és irigylem egészséges szomszédomat. Közben nem tudom, hogy ő bensőképp van teljesen összetörve. Péter valószínűleg nem is sejtette, hogy János öreg korában hosszú éveken át egy kopár szigeten fog szenvedni száműzetésben, ahol megkapja a mennyei jelenéseket. Ott tekint majd égő vágyakozással az eljövendő mennyei dicsőségbe, amelyben a mártírok (köztük Péter is) Isten trónja előtt részesülnek. Ugyanakkor talán kívánva kívánta, hogy a kegyelmes Isten rövidítse már meg az életét itt e földön.

Mivel soha nem tudhatjuk pontosan, mennyit szenved vagy szenvedett egy másik ember, vagy miért kapja a fenyítést, vagy hogy a próbatételeknek milyen tulajdonságokat kell kimunkálni vagy kigyomlálni az életéből, ezért egyszerűen nem tudjuk, milyen és mennyi próbatételre van egyik vagy másik embernek szüksége. De ha mi nem is tudjuk ezt pontosan, Isten bizonyosan tudja. „Vajon az egész föld bírja nem tenne-e igaz ítéletet?” (1Móz 18,25). Isten minden ember életében egészen sajátos módon munkálkodik. Pontosan annyi kegyelmet ad, amennyi szükséges a magunk keresztjének hordozására.

Örömmel mondhatom, hogy Sheryl ma is a legjobb barátom közé tartozik; irigység azonban már nincs szívemben iránta. És ezt azoknak a szavaknak köszönhetem, amelyeket Jézus Krisztus Péternek mondott. Ha valamilyen súlyos próbatétellel kell megbírkóznunk, és Isten valamennyi barátunkra ugyanakkor ugyanazt a terhet rakná — hát nem volna ez rettenetes? Akkor ki vidámítana fel minket? Nem sokkal értelmesebb dolog elfogadni szerető barátaink gondoskodását, mintsem irigyelni őket azért, mert a terhük könnyebb?

Közösség

Szenvedésünkben sohase volna szabad magunkra maradni. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy egy pillanatra se legyünk egyedül, vagy ne legyen külön lakásunk. De ne emeljünk „falat” magunk köré, azzal a szándékkal, hogy senki ne lássa szenvedésünket, és ne tudjon osztozni benne. Isten sohasem akarja azt, hogy a szenvedés terhét egyedül hordozzuk. „Jobban boldogul kettő, mint egy; fáradozásunknak szép eredménye

Joni, Kathy és Jay

van. Mert ha elesnek, az egyik ember fölemeli a társát. De jaj az egyedülállónak, mert ha elesik, nem emeli föl senki” (Préd 4,9-10).

A nem házas és özvegy azt hiszi talán, hogy senkije sincs, akivel gondjait megoszthatná. Pedig neki is van családja: a többi keresztyén, Krisztus testének tagja. A hívőknek ez a családja, a gyülekezet legyen szerető, testvéri közösséggé, ahol mindenki segítségre és meleg otthonra talál. Azt hiszem — és ezt a véleményemet osztják férjnél levő barátnőim is —, hogy még a házas embereknél sem helyes, ha kizárólag a házastársukkal való közösségre támaszkodnak. Isten szántszándékkal olyannak tervezte a gyülekezetet, hogy abban egyaránt helyük legyen mindkét nemű és mindenféle társadalmi rétegbe tartozó

öregeknek és fiataloknak. Mindegyikükkel kapcsolatban kell lennünk, ha belső szükségleteinket ki akarjuk elégíteni. Én magam semmiképpen sem tudnék meglenni a gyülekezetből való barátaim gondoskodása és a velük való közösség nélkül. És a legkülönbözőbb korú barátaim vannak.

Milyen szomorú, ha a gyülekezet vezetője vagy lelkésze úgy gondolja, hogy a maga próbatételeit nem tudja megosztani a lelki vezetése alatt levő gyülekezeti tagokkal. Nyilván nem lehet minden gondunkat *mindenkivel* közölnünk. De *egyvalakivel* meg kell osztanunk őket. És talán egyes dolgokat az egész gyülekezetnek kellene elmondanunk. Mindenesetre nem ártana, ha ezt gyakrabban tennénk, mint általában tesszük. Az a vélemény, mely szerint a gyülekezet vezetésével megbízott felelős keresztyén embernek olyan erősnek kell lennie, hogy ne legyen szüksége saját fájdalmait és gondjait másokkal megosztani — nem a Bibliából való. Pál nyíltan dicsekedett fájdalmaival és gyöngeségével s kért gyakran közbenjáró imádságot. Az a gyülekezeti vezető, aki sohasem osztja meg problémáit a „báránkáival”, rossz példát ad nekik, hogy ugyanígy cselekedjenek.

De mi legyen akkor, ha közöttünk és gyülekezetbeli testvéreink között nincs meg a kíváncsi meghitt kapcsolat? Nos, akkor kezdeményoznünk kell. *A közösséget általában nem találjuk meg készen, azt föl kell építenünk.* Amikor gimnazista voltam, Diana barátnőm volt ebben a nagy példaképem. Nem tűrhette, ha csak jelentéktelen dolgokról fecsegtünk. Ez nem azt jelenti, hogy nem volt szórakoztató és vidám a társasága. Sőt, ellenkezőleg! De értett hozzá, hogy az embereket kicsalogassa bezártságukból és elmondassa velük érzéseiket és gondolataikat. Azt hiszem, abban volt a titka, hogy őszintén figyelt beszélgető társaira, és személyes vonatkozású kérdéseket tett föl nekik. Arcán látni lehetett, hogy valóban érdekli az, amit elmondanak — pillantása nem kalandozott szanaszétjével beszélgetés közben stb.

Diana azonban nemcsak odafigyelt, hanem együtt is érzett. Nos, gondolatainkat, szorongásainkat és gondjainkat más emberrel közölni egyáltalán nem veszélytelen dolog. Ezzel mintegy kiszolgáltatjuk magunkat a másiknak. No de hát ez az önmagunk kiszolgáltatása nem a szeretet egyik fő alkotó eleme? Diana tapintatosan és szeretetteljesen hatolt egyre beljebb beszélgető társának személyes területeire. Megmutatta nekünk,

milyen az igazi közösség. Azt mondta például. „Nem imádkoznánk együtt, mielőtt elmész?” A szenvedő embernek kiváltképpen nagy szüksége van mélyebbre hatoló beszélgetésekre más hívő emberekkel. Ne felületes fecsegéssel tápláljuk őket, amikor keresztyénekkal vannak közösségben. Abból a világban ugyanis eleget kapnak.

És ha szenvedünk, még valamit tehetünk a keresztyén testvéreinkkel való közösség érdekében: imádkozhatunk értük.

Nemrégiben egy keresztyén főiskola énekkara körutat tett az USA keleti államaiban. Egyik este a közeli templomban adtak hangversenyt. Utána az énekeseket éjszakai szállásra kettésével-hármasával elosztották különböző családokhoz. Így került két leány Steve barátom szüleihez.

Ahogy a nappaliban ültek, beszélgettek és frissítőket fogyasztottak, Estes úr és felesége a maguk szeretetreméltó, tapintatos módján Jézus Krisztusra terelték a szót. Megkérdezték a fiatal lányokat, hogyan találkoztak az Úr Jézussal, és mit cselekedett Ő az életükben. Vendéglátóik nagy meglepetésére a két egyetemista leány egészen föllelkesedett. „Nem is tudják, milyen boldog vagyok, hogy föltették ezt a kérdést” — mondta az egyik, és elkezdett magáról beszélni. Még alig egy éve, hogy hitre jutott Jézus Krisztusban. Ezután természetesen felelősséget érzett szüleiért is, és azt akarta, hogy azok is olyan személyes kapcsolatba kerüljenek az Úrral, mint ő maga. A szülők azonban nem érdeklődtek az Úr dolgai iránt. A leány hétről hétre hiába próbálta rávenni édesapját, hogy eljöjjön a gyülekezetbe, míg végül egy vasárnap hajlandó volt rá.

És úgy látszik, az istentisztelet mélyen hatott rá. Az emberek kedvesek voltak, az igehirdetés találó — minden csodálatos volt. Utána ezt mondta az apja: „Be kell vallanom, hogy ez az istentisztelet igazán a szívemhez szólt. Talán egyszer majd én is ugyanúgy látom a dolgokat, mint te. De kérlek, ne erőltess a dolgot!” A leány persze csak sugrázott az örömtől, hálát adott az Úrnak, és elhatározta, hogy nem sűrgeti az apját.

A család éppen a kocsiba szállt, amikor a parkolóhely másik oldaláról egy férfi üdvözölte az apát. Kiderült, hogy ez a férfi itt presbiter volt, és olykor találkozott az apával annak munkahelyén.

„Halló, hogy van?” — kérdezte a presbiter mosolyogva, és az apa felé nyújtotta a kezét. „Szép, hogy itt találkozunk.

Úgy látom, elhozta magával a feleségét és a gyerekeit is” — mondta, miközben lehajolt és intett nekik az ablakon keresztül. De amit ezután mondott az apjának, attól összerезzent a leány: „Hívjon fel egyszer, aztán majd elmegyünk valahova inni egyet, rendben? De most már mennem kell. Jó utat!” — újra intett, és eltűnt.

Amikor az apa is beült az autóba, feszült légkör uralkodott.

„Tudod — mondta a lányának, ahogy kihajtott az útra —, én azt hittem, ezek az emberek itt valóságos keresztyének. Pedig ezek se mások, mint én.” És ezzel becsukta a szívét az evangélium előtt, soha többé nem ment istentiszteletre, és a leánnyal sem volt hajlandó lelki dolgokról beszélgetni. Sőt, most már az egész család ellenséges érzületű a Jézusban való hittel szemben. Amikor leányuk a húsvéti szünetet egyik hívő barátnőjével a családi nyaralóban szerette volna eltölteni, udvariasan elutasították kérésüket. „S látják, Estes testvér, ezért vagyok most ezen a körúton, ahelyett hogy a vakációmát a családommal együtt tölteném.” És hozzátette: „Annyira vágytam valakivel megbeszélni a bajomat, csak hogy azok, akiknél idáig töltöttem az éjszakákat, mind nagyon kedvesek voltak, de csupán az időjárásról beszélgettünk velük. Emiatt ma délután a barátnőmmel együtt azért könyörögtünk, hogy most már olyan emberekhez kerülhessünk, akiknél kiönthetjük a szívünket, akikkel közösségünk lehet, és akikkel együtt imádkozhatunk. Most már biztosan megértik, miért örültünk annyira, amikor a beszélgetést ebbe az irányba terelték.”

Láthatjuk, mi történik, ha Istent kérjük, hogy adjon közösséget, és ha fáradozunk is azon, hogy ez a közösség létre is jöjjön. Bajainkat keresztyén testvéreinkkel megosztani — ez lényeges segítséget jelent a bajok leküzdésében.

10.

KITARTANI!

Csak sírjuk ki nyugodtan magunkat

Amikor első, „Joni” című könyvemet 1976-ban kiadták az USA-ban, nem gondoltam, hogy Isten oly sok ember számára teszi majd áldássá, mint ahogy az történt. Valósággal elárasztottak érdekesnél érdekesebb levelekkel — rajzaim egyszerű megrendelésétől kezdve, a személyes, baráti írásokon keresztül a kétségbeesett segélykiáltásokig, amelyek nagyjából így szóltak:

„Kedves Joni!

Unokaöcsém nemrég eltörte a nyakszirtjét, és most béna. Nagyön levert, és szüntelenül azt kérdi: „Miért?” Talán küldhetnél neki a könyvedből egy dedikált példányt. Talán ötletet is tudnál neki adni, hogyan birkózhatna meg a nyomorúságával. Nagyön köszönöm!”

Mélységesen együttérzek az ilyen emberekkel. Rendkívül lehangoló dolog gyógyíthatatlan beteg szeretteink ágya mellett állni azzal az érzéssel, hogy nem tudunk segíteni. Milyen jól jönne ilyenkor egy segítségre alkalmas könyv vagy néhány bátorító szó. De nem vagyok meggyőződve róla, hogy a könyvem vagy egy levelem — vagy bárki másé — igazi segítséget nyújthat.

Először is az ember egy súlyos élmény utáni első időkben általában nem alkalmas arra, hogy lehessen neki valamit is mondani. Ha visszagondolok arra, mit éreztem, amikor tizenhét évesen, közvetlenül a baleset után a szendvics-ágyamban fekvüdtem, aligha fogadtam volna el mindazt, amit később az első könyvemben írtam. Sőt, talán a *legutolsó* lett volna, amit látni kívántam volna akkor: a mosolygó leány a tolószékben, akinek minden kérdésre azonnal megvan a találó válasza. Ha valaki a nyakát vagy lábát törí, vagy megtudja, hogy gyógyíthatatlan rákos beteg, először általában felteszi ezt a kétségbeesett kérdést: „Miért éppen velem történt ilyesmi?” Mi pedig odasie-

tünk, és felsorolunk öt vagy tíz bibliai okot, hogy miért érte őt ez a szerencsétlenség. Csakhogy a legtöbb esetben ez a „miért?” nem valóságos kérdés, hanem csupán a beteg érzéseinek kifejezést — sőt néha szemrehányást jelent. Nem a kereső szív őszinte „miért?”-je, hanem az ökölbe szorított kéz dühös „miért?”-je ez.

Az embernek *időre* van szükség, amíg valóban tudatára ébred, hogy soha többé nem fog járni, hogy rákos betegsége gyógyíthatatlan, vagy hogy valami más súlyos baja történt. Csak *miután* kisírta magát, és belsőleg megnyugodott, lesz kész arra, hogy őszinte kérdéseket tegyen fel, és akkor lehet segítségére a tanácsunk.

Azt hiszem, Steve azért is jelentett olyan nagy segítséget a számomra, mert teljes két esztendővel a balesetem után találkozott vele. Ez az időszak elegendő volt ahhoz, hogy megtanuljak kérdéseket föltenni és a válaszokra figyelni. Mások már korábban megpróbáltak segítségemre lenni, de én egyszerűen nem voltam még alkalmas erre. És van még egy másik oka is annak, amiért senkinek sem küldenék se igéket, se könyveket közvetlenül a balesete vagy súlyos betegségének tudomásulvétele után. Ne gondolja azt, hogy ezzel azt akarom mondani: „Hagyd abba a sírást, és figyelj inkább ezekre az igehelyekre! Ezek majd segítenek rajtad!” Nem szeretném azt a benyomást kelteni, mintha nekünk a szenvedés értékéről szóló bibliai kijelentéseket kellene tudomásul vennünk a fájdalom és szomorúság átélése *helyett*. Többször hallottam és olvastam, hogy a mi keresztünk és szenvedésünk nem is tűnne már annak, ha mindezért igazán hálát adnánk, és nyomorúságunkat Isten Igéjének fényében látnánk. Nos, ez a valóságellenes, felszínes beállítottság nem igeszerű. A „mindenben hálát adjatok” nem azt jelenti, hogy életünk minden helyzetében ujjongó örömmel legyen tele a szívünk. Olykor lehetünk „halálosan szomorúak” is.

Hadd világítsam meg ezt egy példával. Tavalý meghalt rákban Jeanette barátnőm hároméves kisfia. Már másfél évvel előbb tudták a szülők, hogy az édes kicsi Bradley — szőke, kékszemű kisfiú — nem sokáig fog élni. Amikor meghalt, természetesen nagy volt a szomorúságuk. De az egész szenvedéssel teli idő alatt soha nem pereltek Istennel. Szerették Istent, szolgáltak neki, és teljesen bíztak abban, hogy Isten tudja, mit miért tesz.

Mintegy két héttel kisia temetése után Jeanette elment egy női bibliáórára. Amikor az óra után végigment néhány asszony-nyal a folyosón, meglátott egy kisfiút, aki lábujjhegyre állva próbált a csapból vizet szürcsölni. Ez a látvány azonnal eszébe juttatta kisfiát, akinek kedvenc mutatványa volt, hogy a kis lépcsőn felmászva a vízcsaphoz ágaskodott, és ivott. Az anya zokogni kezdett.

Mellette ment egyik legjobb barátñője. Érezte, mi ment vég-be Jeanette-ben. És ez a barátñő egy szót sem szólt, csak átölelte és csendesen vigasztalta. Pontosan ez volt az, amire Jeanette-nek abban a pillanatban szüksége volt.

Egy másik asszony, aki nem ismerte Jeanette-et, szintén észrevette, hogy sír, és nyilván segíteni akart. Odament hozzá, megveregette a vállát, és azt mondta: „Imádkozom magáért, kedvesem. Dicsérje az Urat!”

Ezek a szavak egész mélyen találták el Jeanette-et. Később elmondta nekem, mit érzett abban a pillanatban: „Valóban kérnem kellett Istent, hogy ne legyek goromba ahhoz az asz-szonyhoz. Tudom, hogy segíteni akart rajtam. De abból, aho-gyan azt mondta: ‚Dicsérje az Urat’, azt éreztem ki, mintha egyáltalán nem volna jogom sírni, ha egyszer bízom az Úrban.” Majd hozzátette elgondolkozva: „Talán egyszerűen nem tudta, hogy az Úrban való bizalom nem zárja ki azt, hogy az ember olykor sírjon. Talán azt is elfelejtette, hogy Isten felszólított minket: ‚Sírjatok a sírókkal!’”

Jeanette-nek igaza volt. Hiszen Jézus is sírt, amikor szem-bekerült a halál tényével barátja, Lázár sírjánál. Noha egy napon feltámadunk majd, a halál mégis borzalmas valami. Min-den földi szenvedés rettenetes. Ostobaság azt képzelni, hogy a keresztyének úgy vészeli át a próbatételeiket, hogy egyáltalán nem érzik meg azokat. Azzal, hogy a barátja sírja mellett sí-rásra fakadt, Jézus azt fejezte ki, hogy az ember olykor nyu-godtan kísérhatja magát.

Isten nem akarja, hogy visszatartsuk a könnyeinket. És mi sem követelhetjük ezt egymástól. Mert „megvan az ideje a sí-rásnak . . . megvan az ideje a gyásznak . . .” (Préd 3,4).

A panasz és sírás azonban nem elég. Ha borzalmas fájdalom gyötörnek, ha szinte megszakad a szívünk a bánattól, amikor már nem látjuk a kiutat a bajokból és bűnökből, akkor szükségünk van valakire, aki megért bennünket. És ezt a megértést leginkább a zsoltárok szerzőinél találjuk meg. Sok zsoltár fakadt írója végső kétségbeeséséből, és ezért jó, ha a legmélyebb kétségbeesések közepette is olvassuk őket.

Dávid, aki sok ilyen zsoltárt írt, tudta, mi a szenvedés. Ifjú éveiben hajszálon függött az élete, amikor Saul katonái úgy üldözték őt, mint valami közönséges gonosztevőt. Legjobb barátja, Jónatán elesett a harcban. Amikor aztán királlyá lett, bűntudat terhelte, mert házasságtörővé és gyilkossá lett. Egyik fia csecsemőkorában meghalt. Élete hátralevő éveiben családját és birodalmát lázadás, gyilkosság és háború sújtotta. Ennek az embernek azután volt seregnyi problémája!

A legtöbb zsoltár nem ad választ a problémáinkra. Sok zsoltár egyszerűen Istenhez intézett részletes és keserves segélykiáltás. De amikor ennek a férfinak vagy más zsoltárosnak az imádságait olvasom, tudom, hogy nem vagyok egyedül. Van itt valaki, aki ismeri, mert végigélte azt, amit én. Mintha Dáviddal együtt ülnénk egy kövön a juhok mellett. Én hallgatom, ahogyan ő költői módon kiönti szíve fájdalmát Isten előtt — s közben kiönti az én szívemet is. Igen — gondolom —, ezek a szavak pontosan azt fejezik ki, amit érzek. Ez az, amit tulajdonképpen én is imádkozni szeretnék! És így azt is tudom, hogy Isten hallja és megérti gondolataimat.

Hallgassuk csak, hogyan kiált Istenhez Dávid a 6. zsoltárban: „Belefáradtam a sóhajtozásba. Egész éjjel könnyekkel áztatom az ágyamat, könnyeimmel öntözöm fekvőhelyemet” (7. v.).

Gondoljunk csak saját bánatos, átsírt éjszakáinkra, amikor a párnánkat könnyeinkkel áztattuk. Együtt tudunk érezni a zsoltárossal, amikor félelmében és bűntudatában így kiált Istenhez: „Hiszen már közel vagyok az eleséshez, szüntelenül gyötör a fájdalom. Bizony, megvallom bűnömet, bánkodom vétkeim miatt. Ne hagyj el engem Uram, Istenem, ne légy távol tőlem!” (Zsolt 38,18-19.22).

Míg elmélyedünk Dávid gondolataiban és szavaiban, felis-

merjük, hogy ő társunk a szenvedésben. Amikor azután a reménytelenség helyt ad annak a bizonyosságnak, hogy Isten meghallgatja könyörgését, nos, akkor minket is eltölt az ő bizalma, és vele együtt mi is elmondhatjuk: „Uram, előtted van minden kívánságom, nincs rejtve előtted sóhajtasom” (Zsolt 38,10).

A fájdalom még nem múlt el. A pislogó gyertyabél azonban nem alszik ki, akárhogy is tombol a vihar, akárhogy is nyomnak a gondok: „Mert bennem reménykedem, Uram, Te majd megfelelsz nekik, Uram, Istenem” (Zsolt 38,16).

És ha Dávid így tudott reménykedni, miért ne tudnék én is? Ha egy ilyen ember, aki házasságtörő és gyilkos volt, bűnei ellenére bizalommal fordulhat Istenhez, akkor miért ne én is? Ez ok az öröme, sőt az ujjongásra! És Dávid is néha éppen ezt teszi. Mint frissítő nyári eső a tikkasztó hőségben, úgy válik fájdalma örömmé, és hálaadással kiált fel: „Várván vártam az Urat, és Ő lehajolt hozzám, meghallotta kiáltásomat. Kiemelt a pusztulás verméből, a sárból és az iszapból. Sziklára állította lábamat, biztossá tette lépteimet. Új éneket adott a számba, Istenünknek dicséretét. Sokan látják ezt, félik az Urat, és bíz-nak benne” (Zsolt 40,2-4).

Dávid életének változása bátorságot önt belénk, hogy mi is erőt nyerünk majd, hogy türelmesen várjunk az Úrra, míg a *mi* kiáltásunkat is meghallja, a *mi* lábunkat is sziklára állítja, és a *mi* számba is új éneket ad. Amikor halljuk, hogy az egykor olyannyira levert pásztor ezt mondja: „Gyászomat öröme fordítottad, leoldoztad gyászruhámat és örömbe öltöztettél” (Zsolt 30,12), mi is reménységet merítünk, hogy egy napon ismét nevetni fogunk. És amikor azt írja: „Mert csak egy pillanatig tart haragja, de egész életen át a kegyelme. Este szállást vesz a sírás, reggelre itt az ujjongás” (Zsolt 30,6), akkor lassacskán elhiszük, amit eddig egyszerűen képtelenek voltunk elhinni — hogy egy napon majd a *mi* nyomorúságunknak is vége lesz. Amikor azután azt halljuk, hogy ez a költő, aki az álmatlan éjszakák kínját oly szemléletesen írta le, most így énekel: „Lefekszem, alszom és fölébredek, mert az Úr támogat engem” (Zsolt 3,6), akkor talán végre mi is el tudunk aludni. Isten ezeket a vigasztaló zsoltárokat valamiképpen arra használja fel, hogy a gyötrelmek könnyeit a megkönnyebbülés könnyeivé változtassa át. Aki jól kísírja magát és kiönti a szívét, azután sok-

kal jobban érzi magát. Így a zsoltárok is segítenek nekünk abban, hogy kiöntsük a szívünket — Istenre bízunk győtrő félelmeinket, és feldúlt lelkünk ezáltal békességet nyer, úgyhogy elmondhatjuk: Isten még mindig méltó a mi bizalmunkra!

Istenre várni

Hat évvel ezelőtt családommal együtt sílften utaztunk fel egy magas, gleccserekkel borított hegy csúcsára, ahonnét csodálatos kilátás nyílt a kanadai Alberta nemzeti parkjára. Láttuk a fenséges fenyőerdőket és a türkizkék tavakat. Vad, szagatott vidék ez. Bélelt kabátunkban is borzongtunk, részben a jeges hideg, részben a félelmet keltő látvány miatt. Lelkes kiáltásaink túlharsogták még az üvöltő szelet is.

Fölfedeztem egy sast, amely a völgyben elterülő erdő fölött lebegett — kicsiny folt a távoli hegylánc előtt. Megfigyeltem, ahogy körözött, azután hirtelen lecsapott a mélybe. Csodáltam szárnyalásának szépségét és fáradhatatlanságát.

A sasokat hatalmas dolgok veszik körül: nagy hegyek, mély szakadékok és szédítő magasságok. Mindig valamilyen lenyűgöző vidéken találjuk őket.

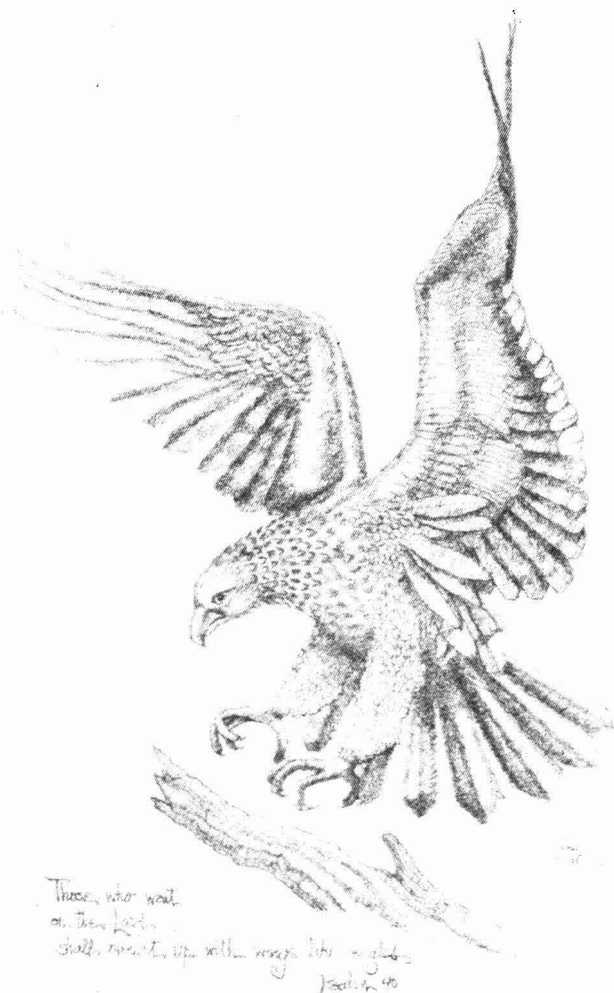
Isten is szól a sasokról. Az Ószövetség egyik legkedveltebb fejezetében a sas röpülését használja fel arra, hogy jelképesen megmutassa általa azt az életutat, amely a szenvedő keresztyénre vár, ha Istenben bízik: „Elfáradnak és meglankadnak az ifjak, még a legkiválóbbak is megbotlanak, de akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek mint a sasok, futnak, és nem lankadnak el, járnak, és nem fáradnak el” (Ézs 40,30-31).

Mit jelent az Úrban bízni, az Úrra várni? Sokan kényszerű várakozásra gondolnak. Például az orvos várószobájában, amikor még tízen vannak az ember előtt, és ilyenkor az ott heverő újságokban lapozgatunk, hogy az időt agyonüssük. Amikor azonban a Biblia várakozásról beszél, ezzel azt a szilárd bizalmat fejezi ki, hogy Isten tudja, mennyi szenvedésre van szükségem, és mennyit tudok elhordozni. Azt jelenti, hogy *várakozássalelve* tekintek előre, arra a napra, amelyen Ő majd megszabadít a terheimtől.

De nem elfáradni? Nem meglankadni és megbotlani? Hogyan lehetséges ez, amikor mindez éppen a beteg emberre a leg-

jellemzőbb? Isten azonban egészen egyértelműen azt ígéri, hogy akik szenvedéseik közepette rá várnak, azok új erőt és kitartást nyernek, úgyhogy mások csodálkozni fognak.

Azt lehetne hinni, hogy az én helyzetemben gyöngeség és életuntság lett úrrá rajtam. Mivel azonban ismerem Istent, és bizalommal telve örülök annak a napnak, amelyen majd új

testet ajándékoz nekem, már most „szárnyra tudok kelni, mint a sas”. Mert ez a várakozás kitartást és erőt ad nekem; s így ahhoz a sashoz hasonlítok, amely hatalmas szárnyaival rábízhatja magát a hegyek közötti légáramlatokra.

De még egy másik tekintetben is hasonlítok Istenre való várakozásomban a sashoz. Testem ehhez a tolószékhez van kötve. De reménykedve várom a jövődőt, amelyet Isten a számomra elkészített, és ez lehetővé teszi, hogy az öröm magasságait éljem át, és hogy kutassam irgalmasságának mélységeit.

He that believed on me,
out of him shall flow
rivers of living water.

John 7:38

John
7:38

János evangéliuma 7, 38

11.

AZT AKARTAM, HOGY ISTEN GYÓGYÍTSON MEG

Ma délután meglehetősen nyugalom uralkodik nálunk. A sárga iskolabusz legkésőbb egy óra múlva hozza majd haza kis unokahúgomat. A dolgozószobám erkélyablakán át látom, ahogy Jay nővérem — aki kitűnő kertész — a kertben szorgoskodik retekágyai között. Ma nem jöttek sem barátok, sem egyéb látogatók — ami nálunk ritkaságnak számít —, úgyhogy egyedül vagyok. Ez a legjobb alkalom arra, hogy olvasási hátralékomból valamit behozzak.

Az íróasztalom szélén, éppen „lökésnyi” távolságban van az a könyv, amit szívesen olvasnék. Azért mondom, hogy „lökésnyi”, mert se kezemet, se ujjaimat nem tudom használni. Csak a karomat tudom a könyv mellé fektetni, és így gyöngye, ügyetlen lökésekkel a könyvet magam felé tolni. Balesetem után jó időbe telt, amíg ezt megtanultam, nagyon hálás vagyok érte. Sőt még lapozni is tudok, és nyitva is tudom tartani a könyvet, ha a könyvhát ki van hajtva.

Ma azonban úgy látszik nem olyan egyszerű a dolog. Sínekbe rögzített karom nagyon lassan halad a tolltartó mellett a kis zsebkönyv felé, az egy kicsit túl messze van. „Aha, itt egy kis sé nyújtózkodnom kell.” Sikerül a csuklómat a könyv mellé tenni, de nem ér egészen mögé, hogy felém tolhatná azt. Taktikusan kell eljárnom. „Hm, talán cikcakkban sikerül idehúzni.” Eddie unokabátyám elmondott nekem egyet s mást a vitorlázó sportból: „Ha a vitorlást bele akarjuk kormányozni a szélirányba — mondta —, nem vitorlázhatunk egyszerűen előre. A hajót jobbra és balra, előre és hátra kell mozgatnunk, és így kell magunkat lépésről lépésre előredolgozni.” Ezt ő lavírozásnak nevezte.

Nos, akkor én is lavírozni fogok — gondoltam. Először balra tolom a könyvet az íróasztal szélén, aztán jobbra. És mindig egy kissé közelebb hozom magamhoz, míg elég közel nem lesz ahhoz, hogy ki tudjam nyitni. — A nyomorék embernek hozzá kell szoknia, hogy a kicsiny feladat is nehéz munkát jelent a számára.

Aligha fogok azonban beletörődni abba, hogy még az ilyen kicsiségek sem sikerülnek nekem, amiket pedig általában még a nyomorékok is meg tudnak tenni. Ez a kis könyv most éppen négy centivel fekszik távolabb a kelleténél. El tudom ugyan tolni, de nem magam felé. „Nos, könyvecském, segíts egy kicsit!” De úgy látszik, minden lökés csak messzebb tolja a könyvet tőlem. Most már csak egy reményem marad: karom súlyával az asztallaphoz nyomom, és egyetlen rántással magamhoz húzom. Tehát csuklómat a könyvre teszem, és amennyire elsatnyult izmaim lehetővé teszik, megpróbálom lenyomni, majd elengedni. A könyv azonban lerepül az íróasztalról.

„Ó nem! Itt vagy te könyv, alig húsz centiméternyire béna karomtól, és meg se tudlak érinteni.” Kinézek az ablakon. Jay még kint van. Akárhogy kiáltanék, nem hallaná meg. Senki nincs, aki a könyvet fölemelné, és nincs más könyv sem elérhető távolságban. Nincs más hátra tehát, mint a következő hatvan percen át rosszkedvűen üldögelni az íróasztalom mellett, bámulni a könyvespolcot, és tenni a semmit, amikor pedig oly szívesen olvasnék.

Az ilyen pillanatokban nagyon szeretnék egészséges lenni. Ne gondoljátok azonban, hogy ez gyakran fordul elő, tulajdonképpen csak igen ritkán. De az olyan napokon, mint ez a mai, különösen jól tudnék élni az egészségemmel! Az ilyen napokat „kívánságnapoknak”-nak nevezem, mert azt kívánom, bárcsak tudnám ismét használni a kezemet. Bár megtanultam, hogy elégedett legyek az állapotommal, sőt örvezek is benne, mégis rendkívül csábító az a kilátás, hogy ismét normális életet élhetnék. Meg vagyok győződve, hogy minden nyomorék ember, akár keresztyén, akár nem, szívesebben lenne egészséges, mint beteg. Amikor az Istennel való kapcsolatom lassanként rendbejött, és megtudtam, hogy orvosi szempontból a helyeztem kilátástalan, sohase fogom mozdítani sem a karomat, sem a lábamat, akkor elkezdett nagyon érdekelni mindaz, amit a Biblia a csodálatos gyógyításokról ír. Kerestem, kutattam ezeket az

eseteket, tanulmányoztam a Bibliát és más könyveket, barátaimtól, valamint különböző keresztyén személyiségektől és komoly hívőktől kértem tanácsot. Abban mindannyian egyek voltak, hogy Isten kétségkívül meg *tud* gyógyítani mindenféle betegséget, bármi legyen is az.

Nem értettek egyet azonban abban, hogy Isten mindazokat meg *akarja-e* gyógyítani, akik hittel hozzá fordulnak. Két teljesen ellentétes véleménnyel találkoztam. Egyesek azt állították, hogy a csodák ideje elmúlt, és ma már nem várhatunk csodákat. Mások viszont azt mondták, hogy a csodák hozzátartozhatnak a keresztyén ember mindennapi életéhez, és a csodálatos gyógyulások lényeges részét képezik a hívők örökségének. Valahol e két ellentétes pólus közt helyezkedik el a többi keresztyén ember. Ez a véleménykülönbség ma is fennáll keresztyén körökben. És hangsúlyoznom kell, hogy mindkét oldalon olyan hívők állnak, akik teljesen átadták az életüket Jézus Krisztusnak mint Uruknek, és akik a Bibliát Isten — a Szent Szellem által ihletett — Igéjének tartják. A vita tehát nem az Istent szerető és Istent nem ismerő, nem a „jó” és „gonosz” emberek között folyik. Inkább olyan az egész, mint valami párton belüli viszály.

Amikor ezeket a véleményeket megismertem, megpróbáltam kiválasztani a legmegfelelőbbet. Elsősorban egyáltalán nem tudtam egyetérteni azokkal, akik azt állították, hogy Isten ma már nem végez csodálatos gyógyításokat. Először is: ki állíthat ilyet? És ha senkit nem ismerek is, akit Isten csodálatos módon gyógyított meg, vajon annak bizonyítéka ez, hogy korunkban valóban nem is teszi ezt meg az Isten? Isten tetszése szerint cselekszik gyermekeivel. Egyeseket viszonylag könnyű és kényelmes élettel ajándékoz meg; másoknak viszont azt a kiváltságot tartja fenn, hogy koncentrációs táborban szenvedhetnek Óérette. Egyesek hitét már ez életben megjutalmazza, másoknál vár ezzel a haláluk utánig (Zsid 11,32-39). Személyes tapasztalataimat nem tehetem meg általános érvényű mértéknek. Ha azt a megállapítást szeretném tenni, Isten ma már nem gyógyít meg csodálatos módon betegeket, ennek az lenne az előfeltétele, hogy a világ minden helyén alaposan megvizsgálják minden egyes vélt gyógyulást.

És mi a helyzet azokkal a keresztyénekkal, akik azt állítják, hogy Isten gyógyította meg őket? Ezek egyike személyes

barátnőm, érett keresztyén személyiség, aki súlyos csontvelő-betegségben szenvedett. Mivel mindenféle orvosi kezelés eredménytelen maradt, az orvosok lemondtak róla. Ő azonban másokkal együtt imádkozott a gyógyulásért, és amikor legközelebb az orvos megvizsgálta, tátva maradt a szája a csodálkozástól. Ez az orvos nem volt hívő keresztyén, de amikor az ismételt vérvizsgálatok eredményét látta, azt mondta barátnőmnek: „Erre nincs természetes, orvosi magyarázatunk. Esete orvosilag reménytelen volt. Csak azt tudom mondani: csoda történt.” Ez tizenöt évvel ezelőtt volt, és az az asszony ma is egészséges. Elég jól ismerem ahhoz, hogy tudjam: nem hazudott, és nem is képzelődött.

Természetesen származhatnak gyógyulásról szóló történetek olyan emberektől, akik csak *véltek*, hogy meggyógyultak — ezek talán erős érzelmi töltésű emberek voltak. Mások talán még hazudtak is, csakhogy az emberek figyelmét magukra vonják. Egyes igehelyekből (Mt 7,22-23; 24,24; 2Tesz 2,9) kiderül, hogy olykor még a Sátán is művelhet ilyen csodákat. De én nem vagyok hajlandó minden gyógyulást e csoportok egyikébe besorolni.

Előbb azt mondtam, csak akkor lehetnénk bizonyosak abban, hogy korunkban már nem történnek csodálatos gyógyulások, ha egyidőben minden egyes ember mellett ott lehetnénk. Valójában azonban van ennek egy másik lehetősége is. Tegyük fel, hogy a Szentírás tartalmazna olyan kijelentést, amely szerint Isten egy bizonyos időponttól kezdve egyetlen embert sem gyógyít meg csodálatos módon. Nos, akkor tökéletesen meg lehetnénk győződve arról, hogy minden úgynevezett isteni gyógyítás vagy csalás, vagy a Sátántól származik. Sok keresztyén hiszi, hogy a Szentírás valóban ezt tanítja. És ezért kétségbe vonják a természetfölötti gyógyulás minden bizonyítékát, akár milyen meggyőzőek is azok.

El kell itt mondanom azt a véleményemet, hogy tapasztalatainkat kell a Szentírás fényénél megvizsgálni, és nem megfordítva. A mai keresztyének úgyis hajlamosak arra, hogy túlságos fontosságot tulajdonítsanak az élményeiknek. A belőlük származó következtetéseket azután abszolút igazságnak tartják, amely mindenki számára érvényes mérték. Ezzel a tapasztalatukat a Szentírással azonos fokra helyezik.

Ez azonban *nem* jelenti azt, hogy tapasztalatainkat teljesen

Beszélgetésben mozgássérültekkel

figyelman kívül kell hagynunk. Igen nagy azoknak a száma, akik állítják, hogy Isten csodálatosan meggyógyította őket. Ezeket a bizonyágtételeket nem lehet egyszerűen mellőzni. Ezek túlnyomórészt érett keresztyén emberektől származnak, köztük orvosoktól is. Mindezek fölött el kell gondolkodnunk, ha nekünk is az a véleményünk, hogy a Biblia szerint ma már nem lehet csodákra számítani. Mindennek arra kell indítania minket, hogy felülvizsgáljuk: vajon helyesen értettük-e Isten Igéjét.

Ezért, legalábbis egyelőre el kell utasítanom azt a szélsőséges állítást, amely szerint Isten ma már nem tesz semmiféle csodát. Szerintem a Biblia ezt nem tanítja, és a tények is ellene szólnak.

De hogyan állunk a másik csoport véleményével, amely szerint a csodálatos gyógyulás ma is mindenki számára fennálló lehetőség? Igaz-e az az állítás, hogy mindazok, akik őszinte hittel és bizalommal Jézushoz fordulnak és testi gyógyulásért kögyörögnek, meggyógyulnak?

Nyaktörésem után nem sokkal, néhány barátom és mások, akik tudtak az állapotomról, elmondták, hogy ők ezt az álláspontot képviselik. Mindmáig számos olyan levelet kapok, amelyekben ugyanez áll. Egyesek könyveket küldtek erről, mások viszont nem sajnálták a fáradságot, hogy összegyűjtsék a Bibliából azokat az igehelyeket, amelyek szerint nemcsak meggyógyulhatok, hanem meg is kell gyógyulnom. Íme, néhány idézet a levelekből:

„... S hogy rögtön a tárgyra térjek: hiszem, hogy meggyógyulhatsz, Joni. Nem tudom, mi mindent mondtak mások neked ezzel kapcsolatban, vagy hogy neked mi a véleményed erről, de számos Ige azt bizonyítja, hogy ma is lehetségesek a csodálatos gyógyulások, mégpedig mindenki számára, bármilyen állapotban is legyen az illető...”

„Hallottam, hogy az a véleményed: Isten meg akar hagyni abban a testi állapotban, amelyben vagy. Ezt nem tudom elhinni. Mégpedig a következő okokból (és itt egy sereg igehely következik). Joni, te talán azt mondd, hogy bénasággal dicsőítéd Istent, de mennyivel jobban dicsőítenéd a gyógyulással! Mikor Jézus meggyógyította a betegeket, azok — a Biblia szerint — dicsőítették Istent. Téged az egész világon ismernek. El tudod képzelni, milyen csodálatos lenne, ha meggyógyulnál?”

„... a János 10,10-ben az áll, hogy életünk lehet és bővítködhetünk. El mered mondani, hogy így bénán életed van és bővítködsz? Jézus azért jött, hogy az embereket megszabadítsa. Te pedig a toloszékedhez vagy kötve. Tested a Szent Szellem temploma. El tudod képzelni, hogy Ő megtört és tehetetlen templomot akar magának?”

„Örülnék, ha a könyvedben még egy fejezet lenne, ezzel a címmel: „Hogyan gyógyított meg Isten’.”

Képtelen vagyok itt felsorolni mindazokat az érveket, amelyek alapján minden keresztyén ember — ha igazán hisz — számíthat Isten gyógyító hatalmára. De a sok levél, könyv és beszélgetés tartalma mégis a következőkben foglalható össze:

1. A betegség és a halál a Sátán és a démonok műve (Lk 13,16; Csel 10,38). Jézus pedig azért jött, hogy a Sátán munkáját lerontsa (1Jn 3,8), tehát a hívők számíthatnak a betegségekől való meggyógyíttatásra.

2. Jézus, földi életének idején sok csodás gyógyítást vitt

véghez. Egyes igékből, mint pl. a Zsidók 13,8-ból, tudhatjuk, hogy Isten nem változik, Jézus Krisztus „tegnap és ma és mindörökké ugyanaz”. Ezért ma is *ugyanúgy* meg kell gyógyítania a betegeket, mint évszázadokkal ezelőtt.

3. A Szentírásban több olyan ígéretet találunk, hogy amit Jézus nevében kérünk, azt megkapjuk (Jn 14,12-14; Mk 11,22-24; 1Jn 3,22 és még sok egyéb). Ezek az ígéretek a gyógyulást mondott imádságokra is vonatkoznak.

4. Egész sor olyan igehely van, amely a hívők számára kihangsúlyozottan ígér egészséget és gyógyulást. A legismertebb az Ézsaiás 53,5: „Az Ő sebei árán gyógyultunk meg.” Ide tartozik a Zsoltár 103,1-3: „Áldjad én lelkem az Urat . . . , aki meggyógyítja minden betegségedet”. Megemlítjük itt még az 1Péter 2,24-et és a Jakab 5,15-öt.

Mindezeknek az érveknek az alapján megvilágosodott előttem, hogy mit tegyek. Alapos megfontolás után arra a meggyőződésre jutottam, hogy Isten meg fog gyógyítani engem.

12.

MIÉRT NEM GYÓGYULTAM MEG?

1972 nyarának elején, egy esős délutánon mintegy tizenöten gyűltek össze a házunk közelében levő kicsiny, fából épült kápolnában: jó barátok, családom tagjai és gyülekezeti vezetők — több presbiter és lelkipásztor. Én kértem őket, hogy gyógyulásomért imádkozzanak. Egyszerű összejövetel volt. Azzal kezdtük, hogy váltakozva felolvastunk a Bibliából. Egyesek az Újszövetségből olvastak: „Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti, hogyha valamit az Ő akarata szerint kérünk, meghallgat minket. Ha pedig tudjuk, hogy bármit kérünk, meghallgat minket, akkor tudjuk, hogy már megkaptuk, amit kérünk tőle” (1Jn 5,14-15), — mások az Ószövetségből: „... de akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek mint a sasok, futnak és nem lankadnak el, járnak és nem fáradnak el” (Ézs 40,31).

Egyesek olyan igeverseket olvastak fel, amelyek közvetlenül a betegek gyógyulására vonatkoznak: „Beteg-e valaki közöttetek? Hívassa magához a gyülekezet véneit, hogy imádkozzanak érte, és kenjék meg olajjal az Úr nevében. És a hitből fakadó imádság megszabadítja a szenvedőt, az Úr felsegíti őt” (Jk 5,14-15), vagy pedig gyógyulásról szóló történeteket:

„Mi könnyebb: azt mondani a bénának: Megbocsáttattak bűneid!, vagy azt mondani: Kelj fel, fogd az ágyadat és járj!? Azért pedig, hogy megtudjátok: az Emberfiának van hatalma bűnöket megbocsátani a földön, így szólt a bénához: Neked mondom, kelj fel, fogd az ágyadat, és menj haza! Az pedig felkelt, fogta az ágyát, és azonnal kiment, mindenki szeme láttára; úgyhogy ámulatba estek mind, dicsőítették Istent és azt mondták: Ilyet még sohasem láttunk!” (Mk 2,1-12).

Az igeolvasás után olajjal megkenték a fejemet. Azután egy ideig hittel és szívből könyörögtünk, kizárólag a gyógyulásomért. Kértük Istent, dicsőítse meg magát azzal, hogy visszaadja a járásoniát, és bízunk benne, hogy meg is cselekszi azt.

Amikor a rövid összejövetelnek vége volt, és kiléptünk a kápolnából a szabadba, az eső már elállt, és szép szivárvány

köszöntött bennünket, amely csak úgy szikrázott a napsütésben. Nem mondhatnám, hogy ez valamelyikünkre különösen mély benyomást tett volna, engem azonban megerősített abban a bizonyosságomban, hogy Isten ránk tekintett és meghallgatta imádságunkat. Ugyanabban a lelki állapotban tértem haza, amelyben a kápolnába mentem: telve boldog várakozással, hogy Isten meggyógyít. „Köszönöm Uram” — imádkoztam csöndben, ahogy a kocsi vitt bennünket, és hálát adtam Istennek a gyógyulásomért, mert meg voltam győződve, hogy Isten már megkezdte munkáját.

Aztán eltelt egy hét . . . és még egy . . . és még egy. Testem nem volt hajlandó tudomásul venni, hogy meggyógyultam. Ujjaim és lábujjaim még nem hajtották végre agyam utasításait. „Talán fokozatosan jön majd a gyógyulás” — gondoltam, és tovább várakoztam. A három hétből azonban egy hónap lett, és az egy hónaptól kettő.

El lehet képzelni, milyen kérdések rohantak meg engem. „Van valamilyen bűn az életemben?” Nos, természetesen minden keresztyén ember életében van még bűn. Nincs büntelen ember. De nem tudtam róla, hogy bármilyen területen is Isten ellen lázadtam volna. Szoros közösségben éltem vele, naponta megvallottam neki csődjeimet, és újra meg újra elnyertem a bűnbocsánat bizonyosságát is.

„Helyesen jártunk el?” Mikor ezt barátnőmtől, Betsytől kérdeztem, ő megnyugtatóan: „Természetesen, Joni! Nem jöttek szektások voltak ott, akik a saját szakállukra próbáltak valamit tenni. Végül is az összejövetelt lelkészek és presbiterek vezették!” „Azt hiszem, igazad van” — bólintottam helyeslően. „Pontosan azt tettük, amit a Jakab 5. és egyéb igehelyek mondanak.”

Azután felmerült bennem az a fájdalmas kérdés, amelyet oly sokan feltesznek, akiknek gyógyulásáért való imádsága meghallgattatás nélkül marad: „Vajon elég nagy volt-e a hitem?”

A bűntudat micsoda áradatát hozza magával ez a kérdés! Helyt ad a kétségbeesett gondolatnak: „Isten azért nem gyógyított meg, mert valami nincs rendben nálam. Nyilván nem volt elég erős a hitem.” Láthatjuk, hogyan keletkezik ily módon egy ördögi kör:

Egy keresztyén ember, aki valamiféle betegségben szenved,

megkérdezi a barátját: „Gondolod, hogy Isten meggyógyít, ha kérem ezt tőle?”

„Természetesen” — biztosítja a barátja. „De nem szabad kételkedned. A kételkedés legkisebb nyoma is meggátolhatja gyógyulásodat.”

Mivel pedig a beteg tudja, hogy „a hit hallásból, a hallás pedig Isten Igéje által van”, órák hosszat olvas a Bibliában Isten hatalmáról és csodálatos ígéreteiről, hogy ily módon erősítse hitét. Végül késznek érzi magát az imádkozásra. És imádkozik egyedül, a gyülekezet véneivel, egy gyógyulásért tartott összejövetelen vagy másutt, de — nem gyógyul meg. „Mi a hiba? Mi történt helytelenül?” — kérdi magát. A felelet gyakran így szól: „A hiba nem Istenben van. Ő mindig kész a gyógyításra, sőt, alig várja, hogy közbeléphessen. A hibának benned kell lennie. Valószínűleg nem hittél eléggé.” De ha az ember pontosan tudja, hogy soha életében még így nem bízott Istenben, mint most, amikor a gyógyulásáért könyörgött?!

Hogyan tovább? Mivel a beteg nem gyógyult meg, természetesen föltámad benne a kérdés, hogy Isten valóban meg akarja-e gyógyítani: A hite meggyengül. Pedig éppen azt mondták, hogy erősebb hitre van szüksége, ha meg akar gyógyulni. Minden meg nem hallgatott imádság csak növeli a kétségeit, és így a gyógyulás kilátásai egyre csekélyebbek! A harc kilátástalan.

Én azonban meg voltam győződve, hogy amikor ott, abban a kis kápolnában a gyógyulásomért imádkoztunk, szilárdan hittem, hogy Isten meg fog gyógyítani. Annyira, hogy előzőleg felhívtam néhány ismerősomeget, és bejelentettem nekik: „Figyelj, nemsokára ott állok majd az ajtód előtt. Isten meg fog gyógyítani.”

Nem, a hiten nem múlt a dolog. A feleletet valahol másutt kell keresni.

Azóta már hosszú esztendőket töltöttem a tolószékemben, és bőségesen volt időm, hogy elgondolkozzam azon, miért is nem gyógyultam meg. Számtalan könyvet olvastam, sok emberrel beszélgettem, és sok-sok órán át kutattam imádkozva a Szentírást. És még mindig nem tudok mindent a „gyógyulás” témájáról. De találtam néhány olyan Igét a Bibliában, amelyek személyesen nekem sokat segítettek. Majd elmondom, mi volt hatévi kutatásom eredménye.

Előbb azonban figyelmeztetni szeretnék benneteket. Gyak-

ran vannak olyan kérdéseink, amelyeket nem lehet egyszerűen megválaszolni, mi azonban türelmetlenek vagyunk ahhoz, hogy a választ egészen végighallgassuk. Korábban magam is azt gondoltam: „Ne teologizáljatok nekem össze annyi mindent. Inkább feleljetek a kérdésemre!” S mivel nem szántam rá időt és fáradságot, hogy végighallgassam és végiggondoljam az egészet, megmaradtam annál a látásomnál, hogy nincsen válasz.

Ha a feleletet keressük, könnyen megtörténhet, hogy csak felületesen foglalkozunk a Bibliával. Hanyagul lapozgatunk benne, bizonyos dolgokat kiemelünk az összefüggéséből, és sok mindent félreértünk. Pál azonban figyelmeztet bennünket, hogy helyesen hasogassuk az igazság Igéjét (2Tim 2,15). Tehát nyilvánvalóan az is lehetséges, hogy valaki *helytelenül* értelmezi az Igét. Péter apostol figyelmeztet bennünket 2. levelének 3,15-16 verseiben, hogy ki ne forgassuk a Szentírást. Utal arra, hogy a Bibliában vannak nehezen érthető dolgok is. *Félő tisztelettel kell kezünkbe venni Isten Igéjét, és mindenkor törekedni arra, hogy megtaláljuk a helyes jelentését.* Kivált akkor, ha olyan témával foglalkozunk, mint amilyen a csodás gyógyulás, amely miatt a kedélyek ugyancsak felhevültek. Kérem, mindezt tartások most szem előtt, amikor elmondom, hogy milyen végeredményre jutottam a csodálatos gyógyulás kérdésében: Isten kétségkívül ma is meg tud gyógyítani embereket természetfölötti módon; és meg is teszi. A Biblia azonban *nem* tanítja, hogy Ő *mindannyiszor* gyógyítani fog, valahányszor valaki hitben hozzá fordul. Mindenhatóságában fenntartja magának a jogot, hogy gyógyítson aszerint, ahogy jónak látja.

Hogyan jutottam el eddig a látásig? Nos, tegyük fel magunknak a kérdést: Tulajdonképpen mi is a betegség? (Ebben és a következő fejezetben „betegség” szóval jelölök mindenféle testi zavart és fogyatékosságot, mindenfajta betegséget, szenvedést stb.) Nem arra gondolok, hogy milyen természetes oka van, hanem hogy mi a betegség a Biblia szemszögéből nézve. Mire való, miért van, és mi a célja? Az ezekre a kérdésekre kapott válaszok megvilágítják a gyógyulás kérdését is. És hogy megtaláljuk ezeket a feleleteket, vissza kell mennünk egészen az őszüleinkig az Édenkertben.

Kezdetben teremtette Isten az egész világmindenséget. A földet az embernek adta, akit „társuralkodóként” helyezett el benne (1Móz 1,26). Ádám és Éva Isten felügyelete és védelme

alatt uralkodott a földön. Még nem volt bűn, tehát nem voltak meg a bűn rettenetes következményei sem. Nem volt környezetszennyezés. A természet nem ellenség volt, hanem az ember jó barátja, akinek életét nem fenyegették viharok, ciklonok, áradások és vulkáni kitörések. Betegség és halál ismeretlen volt. Kizárt dolog, hogy valamilyen mérges gyümölcs lett volna Éden kertjében. Ez mind az egész természet, mind az ember számára valóban paradicsomot jelentett. De mindez nem tartott sokáig: egy csapásra minden megváltozott. A Sátán gőgösen fellázadt Isten ellen, és démoni seregével ellenbirodalmat alapított. A föld lett a főhadiszállása. Az embert bűnre csábította, rávette, hogy egyen a tiltott gyümölcsből. Ennek következtében átok alá került a föld. A Róma 8,20-23 világosan megmondja, hogy nemcsak az ember, hanem az egész teremtett világ hiábavalóság és romlandóság alá vettetett, és megkezdődött a keletkezés és elmúlás örök körforgása. A bűneset előtt valószínűleg valamennyi állat növényevő volt. Attól kezdve azonban egymás húsból táplálkoztak. Az erősebb megmaradt. És a természet nemcsak önmagában hasonlott meg, hanem az embernek is ellenségévé lett. Egykor összedolgoztak, most egymás ellen fordultak. Kezdetben a föld az ember számára, ennek különleges fáradozása nélkül megtermette gyümölcsét; most a világ megtelt gyommal! Vadállatok leselkedtek az ember életére, és árvizek s más természeti katasztrófák fenyegették az embert megsemmisüléssel.

A bűn következtében az embernek egyre több lelki és testi nehézséggel kellett megküzdenie. Közvetlenül az engedetlenségük után büntudat gyötörte Ádámot és Évát. Tudták, hogy bűnt követtek el. Ekkor támadt az első házastársi perpatvar: Ádám szemrehányásokat tett Évának bűnbeesésükért. Akkor kezdődött a magány, a csalódás, a keserűség és egyéb lelki nyomorúság, amellyel azóta is küzd az ember. S az irigység és gyilkosság sem váratott sokáig magára. Attól kezdve minden ember bűnös természettel született: Elszakadt Istentől, szellemi halottá lett.

És ahogy a földet tövis és bogáncs borította, úgy támadta meg az ember testét a betegség és gyöngeség. Amikor az 1Mózeszt olvassuk, megállapíthatjuk, hogy az emberi élet tartama is egyre rövidebb lett. Az emberek már nem élnek több száz évig, mint az első nemzedékek. Betegségek ellepték a világot. Torz

csecsemők és szellemileg fogyatékos emberek születtek. És ami a legrosszabb volt: az egész a halállal végződött. Meghaltak a növények. Meghaltak az állatok. Meghaltak az emberek.

Igen, a bűnnek végzetes következményei lettek. A Sátán lett a föld bitorlója: „e világ istene” (2Kor 4,4), „a levegőbeli hatalmasságok fejedelme” (Ef 2,2), „e világ fejedelme” (Jn 12, 31).

Megkaptuk tehát a választ arra a kérdésünkre: „Mi a betegség biblikus szemszögből?” *A betegség csupán egyike a bűn számtalan következményének, a halál, a szenvedés, a természeti katasztrófák stb. mellett. Része Isten általános átkának, amely alatt az egész emberiségnek szenvednie kell a bűnei miatt.*

Mi a célja Istennek ezzel az átokkal, amelynek a halál és a betegség a következménye? Vajon Isten magára hagyta a világot? Reménység nélkül? Nem! Már az 1Mózes 3,15-ben megígérte, hogy egy napon eljön majd egy Megváltó, aki mind a bűn felett, mind pedig annak következményei felett győzedelmeskedik. Az egész Ószövetség ennek a Szabadítónak az eljövételéről beszél, és minél többet olvassuk, annál világosabban rajzolódik ki előttünk az eljövendő Messiás képe.

Először is az Ószövetség egyértelműen megmutatja, hogy *a Messiás leszámol a bűnnel.* Ez úgy történik, hogy Isten megbocsátja népének a bűneit, és a pogány bűnösöket, akik vonatkoznak Istennek engedelmeskedni, ítéletre viszi.

Másodszor, az Ószövetségből világosan kitűnik, hogy *a Messiás a bűn következményeivel is foglalkozik majd.*

Vegyük pl. Ézsaiás könyvét. Leírja, hogyan áll majd helyre a természet világa: „Víz fakad a pusztaságban, és patakok erednek a pusztában. Tóvá lesz a délibáb, és víz fakad a szomjú földön” (35,6-7). Mind a föld, mind az állatok részesülnek majd benne: „A farkas a báránnal együtt legel, az oroszlán szalmát eszik mint a marha, és a kígyónak por lesz a kenyere” (62,25). Az ókor prófétája előre látta, hogy egyszer majd vége lesz az emberiség szenvedésének: „Amikor visszatérnek, akiket az Ur kiváltott, ujjongva vonulnak a Sionra, örök öröm lesz arcukon; vígság és öröm vár rájuk, eltűnik a gyötrellem és sóhajtság” (35,10). A betegségre nézve pedig így jövendől: „Akkor kinyílnak a vakok szemei, és megnyílnak a süketek fülei. Sző-

kellni fog a sánta mint a szarvas, és ujjong a néma nyelve” (35,5-6).

Ezek és a hozzájuk hasonló ígéretek eredményezték, hogy a messiási várakozás Jézus idejében érte el a tetőpontját.

Sok ószövetségi hívő azonban ezeket a jövődöléseket kétféleképpen is félreértette. Először is nem tudták, hogy ez a csodálatos jövődől az egész világra vonatkozik, nemcsak Izráel népére. Másodszor igen sokan — talán a legtöbben — azt hitték, hogy ezek az ígéretek a Messiás egyetlen eljövételével teljesednek be. Nem értették, hogy királyuk először alázatosan, szolgálai alakban jön el, és csak később az Ő királyi dicsőségében.

Egyet azonban jól láttak: Isten országa eljön. A hiba abból a föltételezésből eredt, hogy minden ígélet egyszerre teljesedik be.

Az evangéliumok elején olvashatunk Keresztelő Jánosról, aki teveszőr ruhában prédikált Júda pusztájában. A Jordán partján összegyűlt embereket megtérésre szólította fel, és azt mondta: „Térjete meg, mert egész közel van már a mennyek királysága” (Mt 3,2). Mégis, amikor Jézus jött, azt hirdette, hogy Isten országa eljött. Egy megszállott ember meggyógyítása után azt mondta Jézus: „Ha viszont én Isten Szellemével vetem ki a démonokat, akkor már elérkezett hozzátok az Isten királysága” (Mt 12,28 vö. Lk. 11,20). Egy másik alkalommal, amikor a farizeusok megkérdezték az Úr Jézust, mikor jön el az Isten királysága, Ő ezt a bámulatra méltó választ adta: „Az Isten királysága nem szemmel láthatóan jön el. Azt sem mondják: Íme itt, vagy íme ott van! Mert az Isten királysága már közöttetek van” (Lk 17,20-21).

Amint látjuk, ezek a farizeusok azt hitték, hogy Isten királysága egyszerre bontakozik majd ki a maga teljességében (Lk 19,11), hogy Isten megsemmisíti ellenségeit és felállítja királyi székét Jeruzsálemben nagy hatalommal és dicsőséggel. Azt azonban nem tudták, hogy maga a Király már közöttük áll, és Isten országa, királysága bizonyos értelemben már elkezdődött. Ezért is nevezte a Máté 4,23 a Jézus által hirdetett üzenetet „a királyság evangéliumának”. Jézus Krisztus azért jött, hogy felváltsa itt a földön a Sátán zsarnokságát és felállítsa tulajdon uralmát. Visszakövetelte magának azt, ami jog szerint az övé volt. Már földi életében elkezdte megszüntetni az átkot,

amely a bűneset után az embert sújtotta. Ő azért jött, hogy a bűnnel és annak következményeivel foglalkozzék, és hogy azokat megszüntesse. Mit tett Jézus a bűnnel? Magára vette a bűn büntetését a kereszten, és így szállt szembe a bűnnel, amely az ember érzületében, szavaiban és tetteiben kifejeződött. És hogyan győzte le az Úr Jézus a bűn következményeit? Azáltal, hogy megszüntette ezeket. Amikor bűnterhelt emberek odamentek hozzá, megbocsátotta bűneiket. Amikor betegséget látott, meggyógyította a szenvedőket. Amikor megszállottal találkozott, hatalma szavával kiűzte belőle a gonosz szellemeket. Amikor a természet pusztító erejével került szembe, megdorgálta a szelet és így szólt a tengerhez: Hallgas, némulj el! Álmélkodó tanítványai megkönnyebbülten lélegeztek föl, amikor megsza- badultak hajójukkal együtt. Csodálkoztak, hogy a szelek és a hullámok engedelmeskedtek neki. Ezzel Jézus nemcsak azt bizonyította, hogy segíteni tud rajtuk „életük viharaiban”. Megmutatta a hatalmát, amikor megszüntette a bűnnek a természetre gyakorolt hatásait. Ezzel utalt arra, hogy újra átvette a föld feletti uralmat. Mintha csak azt mondta volna: „Hát nem tudjátok, ti hullámok, hogy én vagyok a királyotok? A Sátán éppen elég hosszú ideig gyakorolta zsarnoki uralmát ezen a bolygón, és tett titeket az ember ellenségévé. Én azonban azért jöttem, hogy mindennek véget vessek.”

Igen: miközben Jézus harcolt a bűn és annak következményei ellen, *elkezdte* királyi országát felépíteni. És itt a hangsúly azon van, hogy „*elkezdte*”, mert ez rendkívül fontos a gyógyítás problémájában. Jézus elkezdte, de nem fejezte be annak idején a művét. A Cselekedetek 1,1-ben olvassuk, hogy a Lukács evangéliumában a szerző írt arról, amit „*kezdet* Jézus cselekedni és tanítani.”

Az bizonyos, hogy Jézus démonokat űzött ki. De nem szüntette meg teljesen a megszállottságot. Miután visszatért a mennybe, még mindig maradtak megszállottak a földön.

Jézus betegeket gyógyított. De gondoljunk csak mindazokra a betegekre, akik az Úr Jézus földi országában laktak, de akik soha nem találkoztak Ővele, és akiket nem gyógyított meg, nem is beszélve azokról az emberekről, akik a világ más részein éltek. És akiket meggyógyított, azok is megöregedtek és meghaltak.

Jézus lecsöndesítette a vihart, és ezzel megmutatta hatalmát

a bűn következményeivel szemben a természet világában. De vajon azt jelentette ez, hogy a világon többé nem lesznek természeti katasztrófák? Semmiképpen. Az Úr Jézus halottakat is feltámasztott, és ez csodálatos. De nagyon sok kegyes ember is meghalt, akiket Jézus nem támasztott fel. És még azoknak is újra meg kellett később halniuk, akiket feltámasztott.

Jézus Krisztus megbocsátotta a bűnöket — megigazította a bűnösöket Isten előtt. De megszabadította őket ezzel egész életükre a bűn jelenlététől és bűnös természetüktől? *Nem állt szándékában, hogy már akkor befejezze országa építését. Ha ezt tette volna, a világ nagy részének soha nem lett volna alkalma az evangéliumot meghallani. A terve az volt, hogy elkezdje országának építését, lerakja annak alapját. És ezzel mintegy megsejteni velünk, milyen lesz majd az idők végezetén a világ, amikor Isten királysága kibontakozik, illetve teljességre jut.*

Az evangéliumok szerzői hangsúlyozzák, hogy mi keresztyének egyidejűleg két korszakban élünk. Átéljük ennek a jelenlegi korszaknak a próbatételeit, kísértéseit és problémáit, noha már megtapasztaltuk az eljövendő világ erőit. Isten már most is Úr és Király, de nem mutatja meg szüntelenül hatalmát. Nem oltja ki teljesen a bűnt és annak következményeit, hanem csupán megsejteni a keresztyénnel — mintegy „foglalót” ad —, milyen is lesz az, ha Isten országa, királysága a maga teljességében megvalósul.

Egy példa: Amikor majd a mennybe jutunk, tökéletesen igazak és szentek leszünk. De addig is Isten nekünk adta — bár még mindig bűnösök vagyunk — az „Ígéret Szent Szellemét”. Ő a „mi örökségünk záloga” (Ef 1,13-14). A Szent Szellem segít abban, hogy Istent szeressük, és már ebben az életben az Ő akarata szerint cselekedjünk. Ez a jövő előíze, amikor majd tökéletesen szentek és Isten előtt kedvesek leszünk. Ahogy az édesanya evés előtt kóstolót ad gyermekének az ételből, így mutatja meg Jézus csodáival és bennünk munkálkodó Szent Szellemével, hogy milyen lesz majd egyszer odafenn a mennyben. Addig azonban ez az Ige érvényes: „Ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk mégis megújul napról napra” (2Kor 4,16). Bár egyszer majd elnyerjük a teljes üdvösséget, addig reánk is érvényes, hogy „akik e sátorban vagyunk, megterhelten sóhajtozunk” (2Kor 5,4).

Értitek már, miért foglalkoztam olyan részletesen ezzel a bibliai témakörrel: „a bűn, a bűn következményei és Isten országa”? *A betegség csupán egyike a bűn számtalan következményének, amelyek ellen Jézus harcolni kezdett, — de amelyeket még nem győzött le végérvényesen —, amikor itt a földön elkezdte országát megalapítani.* Jézus csodái — közöttük a csodálatos gyógyítások — nem kezeskednek arról, hogy követői számára a bűn minden következménye megszűnt. Időnként Isten kegyelme megajándékozhat minket egy-egy csodálatos gyógyulással, hogy így bepillantást nyújtson az eljövendő dicsőségbe. Úgy gondolom, ezt olykor meg is teszi. De figyelembe véve azt a tényt, hogy Isten királysága még nem jött el a maga teljességében, ezt nem tekinthetjük magától értetődőnek. Miért emelnénk ki önkényesen a betegséget — mikor az csak a bűn számtalan következményének egyike —, és azt mint valami különlegeset soroljuk be, mintha a mai keresztyéneknek már semmi dolguk nem lenne vele? Mi még „ebben a jelenlegi korszakban” élünk, és az Újszövetség igen nyomatékosan szól a földi megpróbáltatásokról, amelyekből még sokat kell elhordoznunk.

Isten a gyermekei javát akarja? Egészen bizonyos. De ez nem azt jelenti, hogy könnyű és kényelmes úton vezeti őket az élet napos oldalán. Ha engem fölfekvés okozta sebeim kínoznak, ahogyan Jóbot a fekélyei, úgy el kell mondanom vele együtt: „Ha a jót elfogadtuk Istentől, a rosszat is el kell fogadnunk” (Jób 2,10). És ha toloszékemhez vagyok bilincselve, ahogy Pál meg volt bilincselve, vele együtt akarom mondani: „Mert nektek nemcsak az adatott meg a Krisztusért, hogy higgyetek benne, hanem az is, hogy szenvedjeteK érte, és hogy ugyanabban a küzdelemben álljatok, amelyet tőle láttatok, és amelyet rólam hallotok” (Fil 1,29).

És nem akarom elfelejteni a következő ígéret sem: „De nemcsak ez a világ, hanem még azok is, akik a Szellem első zsengejét kapták, mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testünk megváltására. Mert üdvösségünk reménységre szól. Viszont az a reménység, amelyet már látunk, nem is reménység, hiszen amit lát valaki, azt miért kell remélnie? Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk” (Róm 8,23-25).

13.

A SÁTÁN SZÁNDÉKA GONOSZ — ISTEN SZÁNDÉKA AZONBAN JÓ

Hű! — ez a legutóbbi fejezet aztán sok mindent elmondott, ugye? Fogadni mernék, hogy némely olvasóm most azt mondja: „De mi van a 11. fejezetben említett négy ponttal?”

Én sem felejtkeztem el róla. A gyógyulás kérdését azonban először általánosságban akartam tárgyalni. Most, hogy láttuk a hátteret, foglalkozhatunk külön-külön az egyes pontokkal. Emlékeztek még, hogy mit írtak nekem a gyógyítás kérdésében?

Először: A Sátán a betegség okozója, s mivel Jézus azért jött, hogy a Sátán munkáját lerontsa, Jézus meg is gyógyít minden betegséget, ha hittel kérjük. Igaz ez?

Azt hiszem, hogy ez a szemlélet Isten és a Sátán kapcsolatának biblikus tanítását tévesen fogja fel, kiváltképpen a betegség terén (de egyéb baj kérdésében is). Először is alapvetően le kell szögeznünk azt a tényt, hogy a Sátán ugyan gyakran idéz elő betegséget, de csak azt teheti, amit Isten megenged neki.

Olykor egészen sajátos nézeteink vannak Istenről. Úgy látszik, hogy az Isten és a Sátán közötti küzdelmet — anélkül, hogy ez tudatos lenne bennünk — valamiféle birkózásnak tekintjük. Egyszer Isten van felül, a következő pillanatban a Sátán. A végső győzelem (mondjuk magunkban) természetesen Istené, mert Ő valamivel erősebb és kitartóbb. De ez nagy erőfeszítést és sok időt igényel, és gyakran éppen hogy csak győz.

Úgy látszik, azt tételezzük fel, hogy a Sátán támadásai halomra tudják dönteni Isten tervét, vagy éppen megoldhatatlan problémák elé tudják állítani.

De milyen ostobák az ilyen gondolatok! Valójában Isten végtelenül hatalmasabb a Sátánnál. Az 1János 4,4-ben így olvassuk: „Mert nagyobb az, aki bennetek van (Isten), mint az, aki a világban van (Sátán).” Végül is a Sátán Istennek köszönheti a létét. Engedélyt kellett kérnie Istentől ahhoz, hogy Jóbhoz hozzányúlhasson, és akkor is bizonyos határok között kellett maradnia. Démonainak serege félt Jézus Krisztustól és en-

gedelmeskedett parancsainak. És a Biblia egyértelműen kijelenti, hogy Urunk egyszer majd — a maga idejében — véglegesen legyőzi a gonoszt, és harcképtelenné teszi őt.

Nem, a Sátán nem titokban lopakodik oda valakihez és okoz neki tüdőgyulladást vagy rákot, mivel Isten éppen a másik oldalra néz, hogy ott az Ő szentjeinek az imádságait hallgassa. Az ördög csak azt teheti, amit mindenható, mindentudó Istenünk megenged neki. Mienk Isten ígérete, hogy csak azt engedi meg, ami a javunkra szolgál, és amit el is tudunk viselni (Róm 8,28; 1Kor 10,13).

Amikor azonban azt mondjuk, hogy Isten „megenged” bizonyos dolgokat a Sátánnak, gondolom akkor is gyakran vannak téves elképzeléseink. Nem úgy van, hogy a Sátán valamit kicsikar Istentől, és Isten vonakodva, de enged neki, mondván: „No, nem bánom, megteheted ezt vagy azt . . . , de csak most az egyszer, s akkor se vidd túlzásba!” Azt sem szabad elképzelnünk, hogy Isten — miután megadta az engedélyt — a Sátán után szalad egy szerszámos ládával, hogy kijavítsa, amit az elrontott, s közben azon gondolkodik: „Hogyan is csináljam, hogy még ebből a gonosz dologból is valami jót hozzak ki?” De még ennél is sokkal nagyobb tévedés azt gondolni, hogy elmentmond Isten szándékának, ha a keresztyén ember megbetegszik, és az Úr így rákényszerül valamiféle isteni „szükségintézkedésre”.

Nem, a Sátán összes sötét mesterkedésével sem tudja Isten tervét hátráltatni vagy megghiúsítani. *Sőt, ellenkezőleg, Isten a Sátán tetteit arra használja fel, hogy a maga tervét vigye véghez.*

Gondoljunk csak például Jézus megfeszítésére. A Sátán ebben egyértelműen igen fontos szerepet játszott, mivel ő volt a felbujtó. Ő lopakodott be az áruló Júdás szívébe (Jn 13,2.26-27). Ő munkálkodott a zsidó tömeg szívében, amely Jeruzsálem utcáin hangosan követelte az Úr Jézus megfeszítését. Sátáni büszkeség és sátáni félelem rejlett Pilátus döntése mögött, amikor elítélte az ártatlan embert, hogy tekintélyét megvédje a nép előtt. És a Sátán ösztönözte a kegyetlen katonákat, hogy a védtelen fogoly utolsó óráit is megkeserítsék gúnyolódással és kínzással.

Hogyan látták azonban az első keresztyének ezeket az eseményeket? Isten szemével nézték a dolgokat, és dicsőítették Őt

azért, mert mindazok, akik Jézus Krisztus haláláért felelősek voltak, csak azt tették, „... amiről kezded és akaratod előre elrendelte, hogy megtörténjék” (Csel 4,28). Vakmerő próbálkozásával, hogy Isten tervét megghiúsítsa, a Sátán saját pusztulását idézte elő, mert csak azt tette, amit Isten az emberiség megváltására eleve eltervezett. A világtörténelem legalávalóbb gyilkossága a világ megváltásához vezetett, mert általa a bűnt és a Sátánt halálos csapás érte.

Nos, tegyük fel, hogy az Atya ugyanúgy vélekedett volna, ahogyan sok modern keresztyén: Mindaz, amit a Sátán akar, föltétlenül árt Isten népének. Amit ő tesz, az föltétlenül ellentétes Isten akaratával. Mi lenne ennek a következménye? Isten meggátolta volna Júdást abban, hogy Jézust elárulja; nem engedte volna, hogy a rómaiak megfeszítsék. Röviden: megakadályozta volna a kereszthalált! És mi lett volna ennek a következménye? Mindannyian örökre elvesztünk volna!

Valójában pedig ez a helyzet: Krisztus megfeszítésénél a Sátán indítéka lázadás volt, Isten indítéka szeretet és kegyelem. A Sátánnak amellet alárendelt szerepe volt; mert alapjában véve Isten akarta a keresztre feszítést, és a Sátánnak csupán megengedte, hogy végrehajtsa azt. Ugyanez érvényes a mi betegségeinkre is.

El tudom képzelni, hogy egyesek most közbevetik: „De Joni, csak nem akarod azt mondani, hogy az emberek azért betegednek meg, mert Isten akarja ezt így. Hiszen a Biblia arról számol be, hogy Jézus *meggyógyította* a betegeket. Ez bizonyítja, hogy a betegség nem felel meg Isten akaratának.”

Nos, halljuk csak, mit mondott maga Isten Mózesnek: „Ki adott szájat az embernek? Ki tesz némává vagy süketté, látóvá vagy vakká?” (2Móz 4,11). És ügyeljünk arra, amit Jeremiás próféta mondott: „Nem a Felséges szavától függ-e a rossz is, meg a jó is?” (JSir 3,38). Ézsaiáson keresztül pedig ezt üzeni Isten: Én alkottam a világosságot, én teremtettem a sötétséget, én szerzek békességet, én teremtek bajt; én az Úr cselekszem mindezt” (Ézs 45,7).

Azt jelentené ez, hogy Isten akarja a betegséget? Azt hiszem, minden azon múlik, hogyan értjük az „akarni” szót. Isten nem abban az értelemben akarja a betegséget, hogy *örül* neki. Éppúgy gyűlöli azt, mint a bűn többi következményét: a szenvedést, halált, gonoszságot stb. Isten azonban nyilvánvalóan úgy

döntött, hogy legyen betegség, mert különben azonnal megszűntetné.

Egy példa erre: Tegyük fel, hogy te, kedves olvasóm, bíró volnál, és el kellene ítélned egy tízéves fiút betörésért. Tegyük fel továbbá, hogy a fiú apja a legjobb barátod. Vajon *örömt* szerezne neked, hogy elítélheted azt a fiút? Biztos, hogy nem. Sőt nagyon szomorú lennél miatta. Mindazáltal elítélnéd, hogy az igazságnak eleget tegyél.

Igy döntött tehát Isten többféle célból amellet, hogy legyen betegség. Pl. a betegség által munkálja ki a hívő ember jellemét. Ily módon Isten a gonosz egyik formáját (a betegséget) használja fel arra, hogy a gonosz másik formáját (a személyes bűnt) kiküszöbölje az ember életéből. De vannak további célok is. Már említettem azt a hasznót, amelyet az egyéb próbatételek hozhatnak. Ugyanez érvényes a betegségekre is. Az előző fejezetben említettem egy célt, amely talán a legvigasztalóbb számunkra. Isten még vár, még nem számol le a világgal a bűn és következményei miatt, mert azt akarja, hogy minél több embernek legyen alkalma meghallani az evangéliumot. Ha Isten már most megszüntetné az összes betegséget, akkor a bűnt is — mint a betegség okát — meg kellene szüntetnie, és ez az összes bűnös ember megsemmisítését jelentené. Isten *kegyelme* az, amely még elodázza a betegség és bűn feletti ítéletet.

El tudom azonban képzelni, hogy egyéb kifogások is felmerülnek gondolatmenetemmel szemben. Igaz az, hogy Isten megengedi a Sátánnak, hogy betegségeket idézzon elő? „Mindaz, amit a Sátán tesz, Isten elleni lázadásból származik, ez pedig bűn — mondják egyesek —, tehát Istent tesszük bűnössé, ha azt állítjuk, hogy megengedi a Sátánnak, hogy betegséget idézzon elő”.

Erre az ellenérvre nehéz felelni; és az is bizonyos, hogy nem tudok mindent Isten és a Sátán kapcsolatáról. A Biblia azonban egyértelműen jelenti ki a következőket: Egyfelől Isten ellenőrzi a Sátán cselekedeteit, úgyhogy nem teheti azt, amit akar. Másfelől Isten semmiképpen sem bűnös, és nem is okozja a bűnnek.

Ha a Bibliában két olyan állítást találunk, amelyek egymásnak ellentmondani látszanak, mit tegyünk? Hogyan egyeztethetjük össze a kettőt? A legegyszerűbb megoldás az lenne, hogy vagy az egyiket vagy a másikat vitatjuk. (Ez esetben

rendszerint Isten szuverénitását tagadják.) Ez azonban helytelen módszer. Először is bizonyosnak kell lennünk abban, hogy mindkét szóban forgó állítás valóban a Bibliából származik. Miután erről meggyőződünk, értelmünkkel alázatosan meg kell hajolnunk Isten Igéjének tekintélye előtt, és mindkét kijelentést hitben el kell fogadnunk. Ha valamit Isten mond nekünk, azt higgyük el, még ha korlátolt értelmünk számára elmentmondásosnak tűnik is.

Azt hiszem, erre legjobb példa a Szentháromságról szóló tanítás. A Szentírás egyértelműen mondja, hogy csak egy Isten van. De ugyanolyan félreérthetetlenül tanítja, hogy mind az Atya, mind a Fiú, mind a Szent Szellem önmagában Isten, noha három különböző személy. És bár az emberi értelem ezeket a igazságokat nem képes összeegyeztetni, mégsem vitatja őket egyetlen igaz keresztyén sem. Miért járnának el másként, amikor Isten büntelen természetéről, és a Sátán fölötti szuverén hatalmáról van szó?

A Sátánnak, mint e világ fejedelmének, hatalma van, hogy romlást és nyomorúságot idézzon elő. Ezt a hatalmát alaposan ki is használja, mert tudja, hogy útja a pokolban végződik, és arra törekszik, hogy annyi embert vigyen oda magával, amennyit csak lehetséges. Betegségeket és nehézségeket támaszt, mert gyűlöli Istent és az embert. Isten azonban a maga céljaira használja fel a Sátán gonosz szándékait. Ez is mutatja, hogy Ő az, aki „mindent saját akarata és elhatározása szerint cselekszik” (Ef 1,11).

A Sátán megrontja a gyülekezeti kirándulást egy felhőszakadással, hogy az emberek emiatt perbe szálljanak Istennel. Isten ugyanezt az esőt azonban arra használja, hogy az embereket türelemre tanítsa. A Sátán meg akarja akadályozni egy áldott misszionárius munkáját azzal, hogy az illető megbotlik és eltöri a lábát. Isten arra használja fel ugyanezt a balesetet, hogy megdicsőítse magát a misszionárius türelmesen viselt szenvedése által. A Sátán forgószelet támaszt, hogy egy indiai falut elpusztítson, ezeket megöljön, mert öröme telik a rombolásban és a nyomorúságban. Isten ugyanezt a vihart arra használja fel, hogy kinyilvánítsa tiszteletet parancsoló hatalmát, megmutassa az embernek a bűn rettenetes következményeit, hogy egyeseket megtérésre indítson, másokat megkeményítsen, és hogy emlékeztessen minket arra, hogy Ő azt tehet, amit akar, és hogy mi

a véges értelmünkkel sohasem fogjuk megérteni Őt.

A Sátán elhatározta, hogy egy Joni nevű tizenhét éves leány a nyakát szegje, mert így akarta tönkretenni az életét. Isten azonban a balesetet a leány imádságára küldte feleletül, aki az Ővele való mélyebb közösséget kérte, és most a tolószékét arra használja fel, hogy az Ő szeretetét és gondoskodását világgossá tegye a számára.

Ahogy egyik barátnőm egyszer mondta: „Isten küldi a dolgokat, de gyakran a Sátán hozza el azokat nekünk.” De hála legyen az Úrnak! Amikor a Sátán betegséget vagy valami más bajt hoz ránk, azzal fogadhatjuk, amit József mondott testvéreinek, akik őt rabszolgának adták el: „Ti rosszat terveztek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt” (1Móz 50,20).

Ennyit a Sátán és a betegség közötti kapcsolatáról. Foglalkozunk most a második ponttal, amelyet egyesek hoztak fel azok közül, akik csodálatos gyógyulásokról írtak nekem. Így érveltek: „Mivel Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz, és mivel az evangéliumok szerint mindenkit meggyógyított, akik hittel fordultak hozzá, következésképpen ma is így kell cselekednie.” Bizonyos idővel a kis fakápolnában a gyógyulásomért tartott összejövetel után beszélgettem Steve-vel erről a témáról.

Hideg téli estén üldögtünk a kandalló mellett. Nővéreim a konyhában öltözködtek, jó melegen, mert ki akartak menni a hidegbe. Kint havazott. Steve észrevette vágyakozó pillantásomat, amelyet nővéreimre vettem, amikor fölvtették sáljukat és kabátjukat. „Legszívesebben te is velük mennél, ugye Joni?” — kérdezte.

Meglepetten válaszoltam: „Ó nem, nem . . .”

De aztán félbeszakítottam saját magamat. „Igen — mondtam —, tulajdonképpen nagyon szép lenne, ha járn tudnék. Hiszen, Steve, már több mint egy év telt el azóta a gyógyító összejövetel óta.”

Mivel Steve észrevette, hogy szívesen mennék most bele egy komoly beszélgetésbe, közelebb húzta a székét. „Nézd csak — kérdeztem —, ismersz-e csak egyetlen olyan igehelyet a Bibliában, amely arról szól, hogy Jézus valakit elutasított volna, aki gyógyulásért könyörgött hozzá?

Egy pillanatig összeráncolt homlokkal gondolkozott. „Nem, egyetlen egyre sem emlékszem” — mondta fejét rázva.

„Akkor tehát hiszed azt, amit az evangéliumok írnak, hogy Jézus meggyógyította mindazokat, akiket elébe vittek?”

„Kétségkívül” — felelte, és az asztalon fekvő Bibliájáért nyúlt.

„És hogy Isten Igéje azt mondja: „Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz” — ugye?”

„Bizonyára.”

„És azt is mondja, hogy Isten soha nem változik. Így van?”

„Pontosan.”

„Ha tehát Jézus mindazokat meggyógyította, akik hittel hozzá fordultak, és ha Ő soha nem változik, akkor nyilván ma is meggyógyítja mindazokat, akik hittel járulnak hozzá?”

Steve felállt, és lassan megindult az asztal körül. Mélyeket lélegzett, egy kis szünetet tartott, hogy gondolatait rendezze, majd elgondolkozva válaszolt: „Joni, a te logikád meggyőzően hangzik. Jézus valóban meggyógyította azokat, akik akkor hozzá fordultak. És Ő soha nem változik. De ebből arra következtetni, hogy ma is így kell cselekednie — ezt nem merem.”

Kérdő pillantásomra magyarázni kezdte kijelentését: „Azt hiszem, ennek az elgondolásnak fő hibája az, hogy nem teszel különbséget a között, hogy *kicsoda* az Isten, és hogy *mit cselekszik*. Isten az Ő lényében soha nem változik, de abban, amit cselekszik, nagyon gyakran.”

Azután elmagyarázta nekem, hogy Isten lénye és tulajdonságai nem változhatnak. Például sohasem lehet szentebb, mint amilyen. Szeretete és hűsége sem nem nőhet, sem nem fogyhat. Mert Isten lényének minden vonásában maga a tökéletesség, és bármely szempontból való változása már csak csökkentené ezt a tökéletességet.

Steve rövid szünetet tartott, hogy mindezt megemésztthessem. Odalépett a kandallóhoz, hogy egy darab fát tegyen rá. „Hadd magyarázzam meg: Képzeld el magadnak egy embert, aki az északi sarkon áll — mondta a rá jellemző módon gesztikulálva. — Ha valaki ott áll, annál északabbra már nem kerülhet. Bármely irányba tesz is egy lépést, máris délebbre került.”

„Úgy gondolod, hogy ha Isten megváltoznék, akkor már többé nem lenne Isten?” — kérdeztem.

„Pontosan így” — hagyta helyben, és kezével a combjára csapott. „Ha valaki egészen fent van, és bármely irányba mozdul, csak lejjebb kerülhet. S mivel Isten lénye és tulajdonságai

„egészen fent’ vannak, soha nem változnak, vagy ahogy a Biblia ezt kifejezi: „Ő tegnap és ma és mindörökké ugyanaz’.”

Steve így folytatta: „Ez azonban nem jelenti azt, hogy Isten cselekvési szabadsága a legkisebb mértékben is korlátozott. Téved az, aki Istent valamiféle elmélkedő misztikusnak képzei, aki órák hosszat mozdulatlanul ül, és még annyi mozdulatot sem tesz, hogy elhajtson egy legyet az orráról. A Biblia tele van Isten cselekedeteivel, és minden cselekedet változást jelent.”

„De ez a változás nem a lényében van — feleltem —, hanem abban, amit cselekszik.” Lassacskán megvilágosodott előttem a dolog. Steve bólintott, majd kifejtette, hogy Istennek terve van az emberiséggel, és hogy a történelem feltartóztatlanul a csúcspont felé halad. Isten korábban népe, Izráel által cselekedett, most azonban a Gyülekezet által. Egykor Jézus megalázta magát azok előtt, akik kigúnyolták, eljön azonban az idő, amikor majd számadásra vonja érte őket.

Ami egy bizonyos időben beletartozik az Ő tervébe, az más időpontban egyáltalán nincs a helyén. Isten, akinek lénye nem változik, nagyszerű színjátékot rendez, amelynek jelenetei és szereplői szüntelenül változnak, de amelyben minden az utolsó jelenet felé halad, amely után majd lemegy a függöny.

Kinéztem az ablakon és láttam, hogy nővéreim hazajöttek a szánkóval, majd elgondolkodva így folytattam: „Hogy a kérdésemre visszatérjünk: úgy látod tehát, hogy a csodálatos gyógyulások már nem illenek bele a mai korba?”

„Joni, itt nem szabad általánosítanunk. Ha Isten úgy látja jónak, akkor az egyik embert meggyógyítja, a másikat nem, sőt, ugyanazt az embert egyik alkalommal meggyógyítja, máskor viszont nem. Hiszem, hogy Isten még ma is meggyógyít embereket, ha azok hittel kérik. De azt egész bizonyosan hiszem, hogy Jézus Krisztus és az apostolok korában a csodáknak *különleges* jelentőségük volt.” Székemet az ablak mellől az asztalhoz toltam.

Azután leült mellém, kinyitotta a Bibliát és így folytatta a magyarázatait. Megtudtam, hogy Jézus korában azért volt különleges jelentőségük a csodáknak, mert bizonyítékul szolgáltak, hogy Ő Izráel Messiása, akinek állította magát, és hogy hatalma van a bűn rettenetes következményeit — többek között a betegséget — megszüntetni.

Hasonló volt a helyzet az *apostoli korban*. Azok a csodák,

amelyeket az apostolok tettek, jelül szolgáltak arra, hogy az apostolok valóban Jézus Krisztus tanítványai voltak, aminek állították magukat. Azonfelül a fiatal gyülekezetek megerősítésére szolgáltak. A Cselekedetek könyve (amelyben az apostolokról és az ő tetteikről olvasunk) Isten népe történetének egy sajátos, egyetlenszerű korszakáról — a maga sajátos problémáival együtt — tudósít, és ez a kor különleges vezetőket igényelt: az apostolokat.

Először is, akkor nem voltak még keresztyén misszionáriusok. Jézus Krisztus pedig megbízta követőit, hogy hirdessék az evangéliumot az egész világon. Micsoda hatalmas feladat! Isten úgy segítette az ő indulásukat, hogy olyan vezetőket adott Gyülekezte számára, akik csodákat tudtak tenni. A Cselekedetek 2,43-ban olvassuk: „Félelem támadt minden lélekben, és az apostolok által sok csoda és jel történt.” Az ősgyülekezetnek azonban egy másik nehézséget is le kellett küzdenie: Sokan azok közül, akik a zsidóságban nőttek fel és megtértek Krisztushoz, zavarban voltak. Steve azt mondta, képzeljem el, hogy Palesztinában élek az első században, és egy zsidó család feje vagyok, amely nemrég jutott hitre Jézus Krisztusban.

„Képzeld csak el, Joni — mondta Steve vigyorogva —, néped évszázadokon át hűségesen megtartotta a zsidó vallás törvényeit: Áldozatot mutatott be, körülmetélte a fiúkat, tartózkodott bizonyos húsok megevésétől, és nem ápolta a közösséget a pogányokkal. Természetesen, ezt a régi életmódot még nem felejtetted el. Hiszen végül is még mindig zsidó vagy. Egy nap meglátogat a legjobb barátod, aki szintén zsidókeresztyén (de aki az utóbbi időben kissé különösen viselkedik), és néhány újdonsággal lep meg.”

„Hallottad, öreg barátom?”

„Mit?”

„Hogy mennyire megváltozott minden. Mióta Isten Fia mint egyszer s mindenkorra érvényes áldozat meghalt a bűnünkért a kereszten, nem kell többé állatokat áldoznunk a templomban.”

Erre te összecsapod kezedet a fejed fölött és rémülten mondd: „Megőrültél? Ne mutassunk be többé áldozatot? Úgy gondolom, én is hiszek Jézus Krisztusban, de hiszen mi *mindig is* mutattunk be áldozatokat.”

„De ez még nem minden” — folytatja a másik lelkesen.

„Nem kell többé körülmetélni a fiainkat!”

„No de ilyet ... (torokköszörülés) ... hát ez ... (dadozás) ... hogy is mondatsz ilyet ...”

„És ez még mindig nem minden: Mindenféle húst ehetünk, amit csak akarunk. És úgy kell szeretnünk a pogányokat, mint testvéreinket! Meghívlak téged és az öreg Flavius Marcust ma este vacsorára. Sertéssült lesz!”

„Hogy én sertéshúst egyek?!” És két kézzel fogod a fejedet, és kiabálva kirohansz: „Még hozzá Flaviusszal, a disznópásztorral?”

Nevettem, amikor Steve befejezte a történetét. „Nos — mondta —, elképzelheted, milyen nehézségek támadtak a zsidó- és pogánykeresztyének együttéléséből. Szükségük volt olyan tekintélyes és rátermett vezetőkre, mint az apostolok, hogy azok irányítsák a fejlődést és elsimítsák az ellentéteket.”

Egy további pont, amely az apostoli kort jellemezte, az a tény volt, hogy az Újszövetség még nem létezett a mai formájában. Jézus Krisztus tanításait könnyen elfeledhették vagy elferdíthették volna. Bár a Szent Szellem áthidalásképpen egyes hívőknek adott próféciaikat és kijelentéseket, amíg az Újszövetség teljes üzenetét véglegesen írásba foglalták; de volt sok csaló és tévtanító is. Ezek csak tulajdon énünket kívánták hízlatni, és farkas módjára ólálkodtak Krisztus nyája körül, hogy megtámadják és tévútra vezessék. Mivel tehát az Újszövetség mint abszolút zsinórmérték még nem létezett, Isten az apostolokat bízta meg, hogy őrködjenek a Gyülekezet fölött és hogy megóvják az eltévelyedéstől.

De hogyan bizonyítsák Jézus Krisztus igazi apostolai az ő valódi voltukat, amikor annyi hamis tanító szaladgált ide-oda? Pál felel erre a kérdésre a korintusiakhoz írt leveleiben. Azt mondja, hogy a bizonyíték életük és szolgálatuk gyümölcse. A legdöntőbb kijelentést a 2Korintus 12,12-ben olvassuk: „Apostolságom ismertetőjegyei a teljes állhatatosságban, a jelekben és erőkből nyilvánultak meg köztetek.” *A csodáknak az volt a kifejezett céljuk, hogy a figyelmet ezekre a férfiakra irányítsák, akiket Isten arra rendelt, hogy megalapítsák és irányítsák az Ő Gyülekezetét.* Isten hatalmat adott nekik nemcsak arra, hogy ők maguk csodákat tegyenek, hanem még arra is, hogy ezt az ajándékot másokra is átruházzák. Ez nyilvánvalóan nem olyan

emberek által történt, akik hamis módon adták ki magukat apostoloknak.

„Különleges emberek egy különleges kor számára” — foglalta össze Steve. „Ezek voltak az apostolok, sőt az Efézus 2,20 azt mondja: ‚Mert ráépültetek az apostolok és próféták alapjára, a sarokkő pedig maga Krisztus Jézus’.

Ez pedig olyan rendkívüli tisztesség és kitüntetés volt, ami-
ben mi, többiek, nem részesülünk. Nézd csak végig ezeket a könyveket, amelyek a gyógyítás témájával foglalkoznak” — mondta Steve, és az íróasztalom fölötti könyvespolcra mutatott. Levette az egyiket s így szólt: „Ezt én is olvastam. Szeretnék benne valamit neked megmutatni” — s felütötte egy bizonyos helyen.

„Nézd csak, itt a szerző idézi azokat a szavakat, amelyeket az Úr Jézus a Máté 10,8-ban a tizenkettőnek mondott: ‚Gyógyítsatok meg betegeket, támasszatok fel halottakat, tisztítsatok meg leprásokat, űzzetek ki démonokat. Ingyen kaptátok, ingyen adjátok’.” Ujja tovább mozgott a következő fejezethez.

„Itt lent ezzel az Igével akarja bizonyítani, hogy nekünk is ugyanezt kell tennünk. Joni, ha Jézus e szavai ránk is vonatkoznának, akkor minden halottat fel kellene támasztanunk!

És még valami. Akármilyen fontos is volt az akkori keresztyének számára a csoda — a mai keresztyénekkal szemben —, egy bizonyos: Amit Isten tegnap tett, azt nem vehetjük annak alapjául, hogy Őneki ma is azt kell cselekednie. Ha így lenne, akkor például velünk is azt kellene tennie, amit a pusztában vándorló zsidókkal cselekedett, hogy ti. ruhánk és cipőnk nem megy tönkre.”

Lassanként megvilágosodott előttem, hogy bár sokat tanulhatunk az apostolok működéséről szóló híradásokból, de ez nem jelenti föltétlenül azt, hogy mi is mindazt megtehetjük, amit ők tettek. Isten egy olyan időszakban ajándékozta meg a Gyülekezetet velük, amikor azokra égető szükség volt. Nem szabad ezért se csalódottnak lenni, se irigykednünk, mert nem tehetjük meg mindazt, amit az apostolok cselekedtek, hanem dicsérjük az Úr bölcsességét, aki nekik abban a helyzetben különleges ajándékokat adott, és aki nekünk a mi sajátos helyzetünkben különleges kegyelmet ajándékoz.

Sem Steve, sem én nem vettük észre, milyen gyorsan eltelt az idő. Már nem havazott, a tűz kialudt, és nekem már réges-

régen ágyban kellett volna lennem. Steve ásított, nyújtózkodott és felállt, hogy elbúcsúzzon.

Osszeszedte üres colás üvegeinket, és egy idő után így szólt: „Joni, ez a beszélgetés nem volt könnyű. Az évek során, amióta ismerlek, magam is súlyosan küszködtem ezzel a kérdéssel. És ha van a világon ember, aki igazán örülne, ha újra járni tudnál, akkor az én vagyok.”

„Ezt tudom” — biztosítottam őt.

„Nem akarom, hogy minden további nélkül elfogadd, amit ma este mondtam. Kérlek, imádkozva és elfogulatlanul gondold végig az egészet.”

Ez az, amit én is kérek olvasóimtól.

IMÁDSÁGOK ÉS ÍGÉRETEK

De azok az igehelyek, amelyeket ott a fakápolnában felolvastunk, annyira egyértelműek voltak! Azokra a bibliai ígéretekre gondolok, amelyek biztosítani látszanak a hívőket, hogy Isten *minden* imádságunkat meghallgatja, tehát a gyógyulásért mondottakat is. Emlékeztek még rájuk?

„És amit csak kértek majd az én nevemben, azt megteszem, hogy dicsőítsék az Atyát a Fiúban. Ha valamit kérni fogtok tőlem az én nevemben, én teljesítem azt” (Jn 14,13-14).

„Bizony mondom nektek, hogy aki azt mondja ennek a hegynek: Emelkedjél fel és vesd magad a tengerbe! — és nem kételkedik szívében, hanem hiszi, hogy amit mond, az megtörténik, annak meg is adatik az” (Mk 11,23-24).

„Mindenre van erőm Abban, aki megerősít engem” (Fil 4, 13).

És ezzel elérkeztünk a 11. fejezet harmadik és negyedik pontjához. Ígéreteink vannak a Szentírásban, hogy mindazt megkapjuk, amit az Úr Jézus nevében kérünk — beleértve az egészséget és a gyógyulást.

Lenyűgöző ígéretek ezek, de fölvetnek egy problémát. Legyünk őszinték: Mikor láttuk, hogy egy hegy a tengerbe vetette volna magát? Hívő keresztyének sok olyan dologért imádkoznak hittel és Jézus Krisztus nevében, amelyek sosem valósulnak meg. Ha nem kapunk választ imádságainkra (azaz ha a válasz: „nem”), akkor mit kezdjünk a fent említett igehelyekkel? Nem kerülhetjük el egyszerűen őket, és azt sem kísérlelhetjük meg, hogy olyan jelentést adjunk nekik, amely számunkra kényelmesebbnek tűnik. Ha pedig aranymondásként kiakasztjuk szobánk falára és Isten szó szerinti ígéreteként vesszük őket, hogy minden imádságunk meghallgatásra talál, akkor megeshetik, hogy keserves csalódásban lesz részünk. Meg kell mondanom, hogy néha úgy érzem, imdáságaim leperegnek szobám mennyezetéről, és sohasem hatolnak Istenhez. Ti is tapasztaltatok már ezt?

Nos, azt nem tudom, mi indítja Istent arra, hogy egyes

imádságokat meghallgasson, másokat pedig nem. Talán nem is fogom fel ezeknek az ígéknek a jelentését a maguk teljes mélységében. Azt azonban megállapítottam, hogy nagy segítséget jelent, ha különböző igeszakaszokat összevetünk egymással, és ilyenkor az egyik Ige magyarázza a másikat. Isten valóban határozottan kijelenti, hogy Ő meghallgat imádságokat. Amikor Jézus a tanítványainak ezt az ígéretet adta, mintha ezt mondta volna: „Nézzétek, adok nektek egy feladatot, és megígérem nektek, hogy mindazt megkapjátok tőlem, ami a feladat végrehajtásához szükséges. Ha egy nagy hegy áll az utatokban, csak kérjétek tőlem, és én elmozdítom onnan.” És ezek az apostolok valóban láttak hegyeket elmozdulni, amikor megváltoztatták az egész történelem folyását!

Azt is fölfedeztem azonban, hogyha azt akarjuk, Isten hallgassa meg imádságunkat, ahhoz két feltételt kell betöltenünk: szoros közösségben kell élnünk Vele, és kéréseinket egybehangzóknak kell lenniük az Ő akaratával.

Közösség Istennel

Amikor még iskolába jártam, sok keresztyénhez hasonlóan én is azon a nézeten voltam, hogy én vagyok saját életem középpontja, és nem Isten. Igen, hittem Jézus Krisztusban mint Megváltómban, és többé-kevésbé igyekeztem azt megvalósítani, ami helyes volt. De amikor Istenre gondoltam, a fő problémám az volt: „Mit tehet Ő *értem*? Milyen előnyök származnak *részemre* abból, ha Jézus Krisztust szolgálom? Hogyan érzem *én magamat* egy istentisztelet után?” Ez a szemlélet, hogy Isten azért van, hogy engem boldoggá tegyen, természetesen áthatotta imaéletemet is. Elfelejtettem, hogy Isten szent életet kíván gyermekeitől, és azt gondoltam: „Ha Isten valóban csak a jávamat akarja, akkor nyilván meghallgatja imádságaimat, még ha nem is vagyok éppenséggel angyal.”

Egy napon azonban keserves ébredés következett. Amikor egyszer a csöndességemben a zsoltárokat olvastam, erre a versre bukkantam: „Ha álnok szándék lett volna szívemben, nem hallgatott volna meg az Úr” (Zsolt 66,18). Hogyan lehetséges ez? Hiszen én azt gondoltam, Isten minden imádságot meghallgat! A következő évek során azután további olyan igehelyeket találtam, amelyekben ugyanez jutott kifejezésre. A

Jakab 5,16 azt mondja, hogy az igazak könyörgése sokat tehet. Nos, ezen a téren nyugodt lehetek — vigasztaltam magamat. Mivel Isten gyermeke vagyok, Isten szemében természetesen igaz vagyok, függetlenül attól, hogy milyen az életem. Azután egy napon valaki felhívta a figyelmemet, hogy Jakab az egész levelében nem a törvény előtt való igazságról beszél, amelyet Isten ajándékoz nekünk, hanem az engedelmesség általi igazságról, amelyet életünkkel kell bizonyítanunk. Más szavakkal: ha azt akarom, hogy Isten meghallgasson engem, el kell kezdenem Öreá figyelni.

Péter kiegészíti Jakab mondanivalóját, amikor figyelmezteti a férjeket, hogy feleségükkel szemben figyelmesek legyenek. És ennek okát így adja meg: „Hogy a ti imádkozástok ne ütközzék akadályba” (1Pét 3,7). Gondoljunk csak arra, hogy Péter is ott volt, amikor Jézus azokat a csodálatos ígéreteket tette, amelyeket az evangéliumokban olvasunk. És mégsem így fogta fel Jézus szavait: „Az imádság olyan, mint a biankó csekk. Ahányszor akarjátok, csak töltsétek ki tetszés szerinti összeggel, és én beváltom azt — függetlenül attól, hogy milyen a szellemi állapototok.” Nem, Isten csupán azt ígéri, hogy azonnal „van kapcsolat”, ha hűséges keresztyének „felhívják” Őt. Visszaesett hívők hivatkozhatnak még egy kiegészítő jelzésre, miután tárcsáztak, s ezt mondják: „Vétkeztem, és nagyon sajnálom.”

Az Úr Jézus maga magyarázza meg a János 15,7-ben, hogyan érti az ígéreteit: „Ha megmaradtok énbennem, és beszédeim megmaradnak tibennetek, akkor bármit akartok, kérjétek és megadatik nektek.”

A „benne maradás”-on a szüntelenül az Ő közelében folytatott életvitelt érti, s nem esetenkénti fennkölt szellemi érzéseket.

Amikor még iskolába jártam, a tornaórákon minden ősszel nagy erdei futásokat rendeztünk. Amikor elhangzott az indítást jelző sípszó, a legtöbben közülünk feszültségmentes, nyugodt tempóban futni kezdtünk, jól kiszámítva, hogy ezt az egész távon át tartani tudjuk. De mindig voltak egyesek, akik úgy lötték ki magukat, mint a pisztolygolyó. Amikor a kanyarhoz értünk, ők már jó száz méterrel megelőztek minket. Mi azonban hamarosan beértük őket, amikor lassítottak, hogy lelegzetet vegyenek. Majd újra lehagytak bennünket, és nemso-

kára ismét visszaestek. S a végén azoké volt a legjobb teljesítmény, akik egyenletes tempóban futották végig az egész távot.

Éppígy van szellemi életünkben is. Ha valamilyen „szellemi mámorban” elszáguлдunk, ez nem jelenti föltétlenül azt, hogy „Jézus Krisztusban maradunk”. A hirtelen felbuzdulás önmagában nem rossz, de csalódást okozhat. Saját tapasztalatomból tudom, hogy lehetünk az egyik héten „szuper-hivők”, a következő héten pedig gyávák. Isten azoknak ígéri az imádság meghallgatását, akik szüntelenül Övele járnak, és ez bizonyos érettséget föltételez. Természetesen minden keresztyén életében vannak hullámszások. Tehát nem a tökéletességre gondolok. Még a legjobb keresztyén sem éri el távolról sem ezt a célt. S mivel Isten olyan kegyelmes, még akkor is meghallgathat bennünket, ha nem vagyunk Vele szoros közösségben. De minél állhatatosabban ragaszkodunk életvitelünkben Krisztushoz, annál inkább számíthatunk imádságaink meghallgattatására.

Jézus felszólítása, hogy maradjunk Öbenne, nem valami általános szólásmondás volt. Pontosan megmondta, mit ért ezen: „... és beszédeim megmaradnak tibennetek.” És ez nemcsak azokra a beszédekre vonatkozik, amelyeket Jézus földi élete során elmondott, és amelyek némely bibliafordításban vastag betűsek. Az Űr Jézus itt a teljes Szentírást érti, hiszen az egészet az Ű szelleme ihlette. Nincs szükségünk sem teológiai doktorátusra, sem bibliaiskolai oklevélre ahhoz, hogy Jézus beszédei bennünk maradjanak. Nagy csomó bibliai név vagy helység bemagolására sincs szükségünk, hogy megnyerhessünk egy bibliai kérdés-felelet játékot, amikor pl. valaki azzal a kérdéssel akar zavarba ejteni: „Ki volt Zakariás anyósa?” Lehet valaki teljesen jártas a Bibliában és a teológiában, a szíve ugyanakkor távol van az Űr Jézustól. Azt hiszem, az Űr ezzel azt akarta mondani, gondolataink foglalkozzanak újra meg újra a Szentírással, hogy megtaláljuk az utakat és eszközöket, amelyekkel egyre jobban megörvendeztetjük és dicsőítjük Istent. Ezt tette a zsolttáros, amikor így írt: „Szívembe zártam beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened” (Zsolt 119,11).

Így van ez. Ha azt akarjuk, hogy imádságaink meghallgatásra találjanak, Istennel kell járnunk, és meg kell maradnunk az Ű beszédében. Attól tartok, sokan vannak közöttünk, akik egyfelöl szeretnék, ha olyan teljhatalommal tudnánk imádkozni mint Pál, másfelöl azonban nem hajlandók olyan fegyvel-

mezett életet élni, mint ő. Bizonyos, hogy valamennyien elköveltük már azt a hibát, hogy úgy járultunk Istenhez, mintha Ő valamiféle nagy szellemi automata volna a mennyben: Beledobunk egy imádságot, és kijön a felelet. Isten azonban nem gép, hanem Személyiség.

Kathy nővérem minden további nélkül megkérdezheti testvérét, Jayt: „Kölcsön tudod adni a kocsidat ma estére?” Mert Kathy szereti Jayt, közel áll hozzá és jó kapcsolatban vele. De ha valaki Jay „barátnőjének” állítaná magát, aki közben két éve nem is hallatott magáról, s egy nap történetesen éppen erre jár, akkor ez nem várhatja, hogy Jay kölcsön adja neki az autóját.

Még az emberek közötti kapcsolatban is ez a helyzet. Menynyivel inkább Istennél! Nem várhatjuk, hogy Isten meghallgassa imáinkat, ha csak alkalmilag szaladgálunk oda hozzá, amikor valamit akarunk tőle, vagy nehézségeink támadnak. De még ha az Ő közelében élünk is, nincs jogunk arra, hogy a gyulladásunkat vagy valami mást elvárjunk tőle. Mivel azért élünk, hogy Istent szolgáljuk, és nem megfordítva, alázattal terjesszük kérésünket Őelébe, s közben legyen szüntelenül előttünk az Ő nagysága és szentsége. És akkor úgy lesz, ahogyan János apostol mondja: „és amit kérünk, megkapjuk tőle”; de nem azért, mert kiköveteljük magunknak, hanem: „mert megtartjuk parancsolatait, és azt tesszük, ami kedves Őelőtte” (1Jn 3,22).

Isten akarata

De mi a helyzet akkor, ha valaki Isten gyermeke, és őszintén igyekszik Jézus Krisztusban maradni, és mégis tartósan beteg? Talán influenzás vagy leukémiás. Gyógyulásért tartott négy összejövetel, számos imádság és sok sírás ellenére mégis beteg marad. Mi az, ami nincs rendben? Talán úgy érez, mint én is éreztem, és bűntudat gyötri, mivel nem történik semmi. Talán őszintén megvizsgálta az életét, nincs-e benne valami titkos bűn, amíg csak talált olyanokat, akiknek megvállhatta, hogy meggyógyulhasson. Lehet, hogy a Bibliájában néhány oldal teljesen elrongyolódott, mert azokon különböző ígéreteket aláhúzott. Milyen gyakran felolvasta ezeket Istennek! Valóság-

gal megostromolta a mennyei „telefon”, és mindent megígért Istennek, csak gyógyítsa meg. A felelet mégis — hallgatás.

Aki ezt átéli, nincs egyedül; keresztyének ezrei vannak hasonló helyzetben. Mélységesen együtt érzek velük; mert nagyon jól tudom, milyen az, amikor jóakarátú testvérek halkán célozgatni kezdenek, hogy állapotunknak mi magunk vagyunk az okai.

Miután mindenütt kerestem az okát annak, hogy a gyógyulásért mondott imádságaim miért maradtak meghallgatás nélkül, kénytelen voltam visszatérni Isten Igéjéhez és gondosabban tanulmányozni azt. És ekkor találtam valamit, ami nekem az isteni gyógyításról bizonyos világosságot szerzett. De megtanultam más megvilágításban látni azt a kérdést is, hogy miért kell Isten gyermekeinek szenvedni. Tulajdonképpen egyszerű az egész. Ha már mindent megtettünk gyógyulásunk érdekében, de semmi sem változik, akkor *fogadjuk el, hogy Isten a maga bölcsessége szerint a jelenlegi állapotunkban akar tartani minket.*

Hiszen láthatjuk, ugyanaz a János apostol, aki Istennek azt az ígéretét leírta, hogy mindazt megteszi, amit Jézus nevében kértünk (Jn 14,13), azt is mondja, hogy Isten ezt az ígéretét egy feltételhez köti. Az 1János 5,14-ben így van ez megírva: „Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti, hogy ha valamit az Ő *akarata szerint* kérünk, meghallgat minket.”

Ne azt kérjük, aminek nagyon örülnénk, ne is azt, ami az életünket megkönnyítené, mégcsak ne is azt, ami Isten akarata szerint valónak látszik, hanem kizárólag azt, *ami az Ő akarata szerint van.* Ha azt szeretnénk, hogy Isten meghallgassa imádságainkat, akkor összhangban kell lennünk az Ő akaratával.

De ugyan miért is lehet Isten akarata az, hogy gyermekeitől megtagadja a gyógyulást? Bizonyos értelemben ez az egész könyvem ezzel a kérdéssel foglalkozik. A Szentírás szerint a szenvedésből sok jó származhat. A fájdalmak és kellemetlenségek elvonják figyelmünket a mulandó világ dolgaitól, és szinte kényszerítenek, hogy elgondolkozzunk Isten felől. Gyakrabban és egyre nagyobb figyelemmel olvassuk Igéjét. A próbatételek leszednek a magas lóról, és oda vezetnek, hogy Istenben bízzunk.

Ha Istentől való függőségben élünk, egyre jobban megismerjük Öt. Problémáink alkalmat adnak nekünk arra, hogy még

akkor is dicsőítsük Istent, amikor nehezünkre esik az. Ennek örvendezik az Úr, és a láthatatlan világ előtt is bizonyítéka ez az Ő nagyságának, hogy ilyen hűséget tud munkálni bennünk. Azonkívül olyan mércét kapunk általa, amelyen le tudjuk mérni odaadásunkat.

Olykor szolgál a betegség Isten fegyelmező eszközéül is, hogy felébresszen bennünket a bűn álmából (1Kor 11,29-30; 1Pét 4,1). Ez számunkra az Ő szeretetének bizonyítéka, mert minden apa, aki szereti gyermekét, megfegyelmezi azt (Zsid 12,5-6). Alkalmanként azért is küld Isten ránk szenvedést, hogy jobban meg tudjuk érteni a többi szenvedőt, és vigasztal-hassuk őket. És így folytathatnám a felsorolást. Mindenesetre el kell gondolkoznunk azon, hogy Isten még a Fiát is szenvedések által tette tökéletessé, amikor a földön járt (Zsid 2,10). Ezért fel kell tennünk önmagunknak a kérdést: „Én kevesebbre számítsak?”

Olykor megborzadok a gondolatra, hogy hol tartanék ma, ha nem tört volna el a nyakcsigolyám. Először nem tudtam megérteni, miért engedte ezt meg Isten, de most már egészen jól értem. Bénaságom által sokkal jobban tudom dicsőíteni Őt, mint az egészségem által! Higgyétek el nekem, hogy így végtelenül gazdagnak érzem magam.

Ha Isten úgy dönt, hogy imádságaink nyomán meggyógyít, az csodálatos. És adjunk hálát érte! De ha nem akar meggyógyítani, azért is adjunk hálát. Meg lehetünk róla győződve, hogy nagyon jó oka van rá.

Elképzelem, hogy vannak, akik most azt mondják: „De Joni, ha így gondolkodunk, és egyáltalán nem számítunk arra, hogy Isten meggyógyít, akkor nem is fogja megtenni! Ha a gyógyulásért elmondott imát így fejezzük be: „ha Te is úgy akarod”, — akkor tulajdonképpen hitbeli szegénységünkről teszünk tanúságot. Hát nem arra kellene törekednünk, hogy eljussunk addig a pontig, ahol olyan szoros közösségben élünk Istennel, hogy minden egyes esetben tudjuk, mi az Ő akarata, amiért aztán hittel és bizalommal imádkozhatunk? Nos, a Biblia egészen más képet ad a mi Istenünkről. Ő oly magasan áll fölöttünk, hogy sohasem érthetjük meg teljesen. „Ő Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen megfoghatatlanok az Ő ítéletei, és milyen kikutathatatlanok az Ő útjai! Ugyan ki értette meg az Úr szándékát, vagy ki lett az

Ő tanácsadójává?” (Róm 11,33-34).

Az Újszövetség írói nem állítják, hogy mindig megértették Isten szándékát. Jakab figyelmeztet, hogy ne mondjuk: „Ma vagy holnap elmegyünk abba a városba, és ott töltünk egy esztendő, kereskedünk és nyereséget szerzünk” (Jk 4,13), hanem inkább így gondolkodjunk: „Ha az Úr akarja, és életben maradunk, ezt vagy azt fogjuk cselekedni” (Jk 4,15). Amikor Pált egyszer arra kérték a testvérek, hogy maradjon Efézusban és tanítsa tovább őket, nem tett úgy, mint aki ki tudja olvasni Isten gondolatait, hanem csupán ezt mondta: „Ismét visszatérek hozzátok, ha az Isten úgy akarja” (Csel 18,21).

Nagyon könnyen tévedünk és értjük félre Isten akaratát. Főként ezért kell ezzel a belső magatartással imádkozni: „ha Te is úgy akarsz”. Számtalanszor hitettem el magammal, hogy imádságaim Istent dicsőítik, holott valójában saját önző indítékaim álltak mögöttük. „Uram, segíts meg, hogy ne tegyem magam nevetségessé, ha a szónoklatórán beszédet kell tartanom. Mert akkor a többiek azt gondolják, hogy a keresztyének mulatságos figurák, és ez árt a te dicsőségednek!” Nos, ha valóban Isten dicsőségét tartottam volna szem előtt, imádságom helyes lett volna. Szívem mélyén azonban valami egész mászt gondoltam: „Uram, segíts, hogy ne rontsam el a beszédemet, mert semmiképpen sem szeretnék felsülni!” És Isten bizonyosan tudta, hogy *valójában* saját önző magatartásom volt az, amivel hírnevének ártottam, és hogy nyomorúságos dadogásom sokkal inkább szolgálta az Ő céljait, mintha meghallgatta volna kéresemet.

Indítékainak azonban nem kell mindig önzésből vagy más bűnből származniuk, hogy félremagyarázzuk Isten szándékát. Teljesen őszinte magatartással is hibázhatunk. Szeretném ezt egy példával megvilágítani:

Egy évvel ezelőtt bekopogott hozzánk egy jóképű, sötét hajú, huszonöt év körüli fiatalember, és beszélni akart velem. Még soha nem láttam. Jay nővérem beengedte, és magunkra hagyott. A következő kínos társalgás során kiderült, hogy az USA délnyugati részén levő lakhelyéről csak azért tette meg az idáig vezető hosszú utat, hogy velem beszéljen. Láthatóan idegesenmondotta el, Isten kijelentette neki, hogy én leszek a felesége, és hogy kérje meg a kezemet. Szerinte Isten félreérthetetlen akarata az, hogy összeházasodjunk. Elégge meghökkent, ami-

kor megmondtam neki, hogy csodálatosképpen ő már legalább a tizedik férfi, akinek „Isten” az utóbbi két évben azt a „megbízatást” adta, hogy engem feleségül kérjen. Vajon Isten félrevezette őt?

Nem. Erre az eredményre jutottunk, miután egy darabig beszélgettünk a dologról. Isten nem a zűrzavar Istene. Ő senkit sem vezet félre, mi azonban olykor félremagyarázzuk útmutatásait. Azután beszélgettünk azokról a jobb lehetőségekről, amelyek által felismerhetjük Isten akaratát. Például alkalmazhatunk bizonyos alapelveket, tanácsot kérhetünk tapasztaltabb keresztyénektől, és kívárhathatjuk, hogy Isten melyik ajtót zárja be és melyiket hagyja nyitva előttünk. Amikor a fiatalember elköszönt, láthatóan jobban érezte magát. Meg volt győződve, hogy Isten nem űzött tréfát vele, és azzal a tudattal utazott haza, hogy megérte a hosszú utazás, mert valami lényeges dolgot tanult.

Valódi alázatra és önmegtagadásra van szükség ahhoz, hogy gyógyulásért való könyörgésünket Isten elé vigyük, és azután készségesen rábízunk a választást. Ebben a tekintetben is Jézus a nagy példaképünk. A Gecsemáné-kertben teljes szívből vágyott arra, hogy elkerülhesse a kereszt borzalmát. Így könyörgött: „Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat.” De a következő mondatában már lehetővé tette az emberiség megváltását: „Mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied” (Lk 22,42). Jézus nevében imádkozni azt jelenti, hogy — legalábbis részben — abban a szellemben imádkozunk, amelyben az Úr Jézus az Ő legnehezebb órájában imádkozott. Mi Isten elé tárhatjuk a kérésünket, a feleletet azonban bízzuk Őreá.

Összefoglalás

Jézus csodálatos ígéreteket adott tanítványainak: Mindazzal megajándékozta őket, amire szükségük van, hogy Isten művét elvégezzék itt a földön. De Jézus tulajdon szavai és a Szentírás többi része sem hagynak kétséget afelől, hogy minden ima-meghallgatásnak legalább két föltétele van: az imádkozónak Jézusban kell maradnia, és kérésének meg kell felelnie Isten akaratának. Mivel Istennek úgy tetszett, hogy nem jelenti ki nekünk az Ő teljes akaratát, reá kell bízunk kéréseinket, és

meg kell várnunk, mit lát jónak, hogy megtegyen. És ha úgy tetszik neki, hogy kérésünket elutasítsa? Nos, akkor különböző lehetőségek vannak „a hegyek elmozdítására”. Az Újszövetség hangsúlyozza, hogy Isten szívesen használ gyöngye edényeket (embereket) műve végrehajtására, hogy a dicsőség ne embereké, hanem az Ővé legyen. Ha azokra a szellemi nyereségekre gondolunk, amelyeket a nyomorúság és betegség hoznak magukkal, feltehető, hogy Istennek az az akarata, hogy éppen a mi betegségünk által távolítsa el az utunkban álló hegyeket. A hitben való növekedésünkkel együtt megváltozik az a mód is, ahogyan a dolgokat megítéljük. Egykor úgy gondoltuk, hogy Isten csak abban dicsőítheti meg magát, hogy szenvedéseinket elveszi tőlünk. Most azonban felismerjük, hogy szenvedéseink *által* is megdicsőítheti magát.

Jézus és az apostolok korában *különleges* szerepük volt a gyógyulásoknak és Isten egyéb csodáinak. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy ma már *egyáltalán nem* fordulnak elő. Arra a szélsőséges állításra, hogy „Isten minden beteget meg akar gyógyítani”, sokan a másik szélsőséghez fordultak, nevezetesen ahhoz, hogy Isten sohasem gyógyít. Ebben az esetben az, amit mi tévesen „józsanság”-nak mondunk, valószínűleg nem más, mint hitetlenség. Nem kapjuk meg, mert nem kérjük.

Ez azonban nem jelenti azt, mintha Isten köteles volna minden esetben meggyógyítani bennünket, ha kérjük. Hiszen még az apostoli korban is voltak hívő keresztyének, akiknek olykor betegséget kellett hordozniuk. Pál apostol, akit Isten felhasználott arra, hogy általa sokakat meggyógyítson, egyik miszsiói útján kénytelen volt barátját, Trófimust betegen hátrahagyni Milétusban (2Tim 4,20). Az 1Timóteus 5,23-ban pedig rábeszéli másik barátját, Timóteust: „... gyomrodra és gyakori gyengélkedéseidre való tekintettel élj egy kevés borral is.” Nem azt írja: „Imádkozzál gyógyulásért”, vagy „gyere el egyszer hozzám ebben az ügyben”, hanem ehelyett azt tanácsolja, hogy „tégy valamit érte”. Isten gyermekei imádkozzanak gyógyulásért, de ne gondolják, hogyha Isten nem hallgatja meg könyörgésüket, akkor biztosan nincs valami rendben az életükben.

Végül pedig ne ámítsuk magunkat és ne képzeljük azt, hogy a csodák *azok a* fegyverek, amelyek meggyőzik a bűnös világot. Jézust élete végén, miután számtalan csodát tett, a kereszten így csúfolták: „Ha Izráel királya, szálljon le a keresztről, és

majd hiszünk benne!” Mielőtt Jézus a keresztre ment volna, azt mondta tanítványainak, hogy ez a nemzedék különösen bűnös, mert annyi csodát láttak tőle, és mégsem hittek benne (Jn 15,24). A tény az, hogy még a leghatalmasabb isteni jelek és csodák sem változtatták meg annak az embernek az érzületét, aki a bűn által megkeményítette szívét Istennel szemben. Erre csak a Szent Szellem képes. Emlékszünk még rá, amit egyik korábbi fejezetben elmeséltem, hogyan esett le a könyv az íróasztalomról? Nos, a földre esett könyvet még mindig nem tudom fölemelni. Bizonyára szép lenne, ha a kezemet újra használni tudnám, és fel tudnám emelni. De ez a kívánságom egyre inkább elhalványodik. Hiszen bénaságom közelebb vitt Istenhez, és szellemi vonatkozásban meggyógyított engem. Ezt a gyógyulást nem cserélném el száz esztendeig tartó teljesen egészséges élettel sem.

Amikor a mozaikkövecskék nem akarnak összeilleni

15.

ISTEN GONDOLATAI MAGASABBAK A MI GONDOLATAINKNÁL

Kórházi tartózkodásom első évében egy szájba illeszthető rudacska segítségével átlapoztam a Bibliát. Közben ugyan tanulmányoztam is egy keveset, de akkor még a bibliaolvasás főként időtöltés volt a számomra — akár a tv-nézés vagy rádiózás. Csak amikor hazakerültem, kezdtem el komolyan foglalkozni Isten Igéjével. Ez úgy különbözött a korábbi, felületes bibliaolvasásomtól, mint a nappal az éjszakától. Amikor Isten szemszögéből láttam meg a fogyatékoságomat, lassanként össze tudtam állítani szenvedésem mozaikképét. Megkóstoltam az igazi bölcsesség előízét. „Ha így folytatom tovább — tűnődtem magamban —, egy napon talán tökéletesen bölcs leszek, és majd mindenben megértem Isten szándékát.”

Hitéletem további folyamán azonban felismertem, hogy ez lehetetlen. Gyakran nyilvánvaló volt, hogy egy bizonyos próbatétel a javamat szolgálja. Máskor azonban ez nem volt ennyire kézenfekvő. Azt például tudtam, hogy a próbatételek által növekednünk kellene a hitben. Voltak azonban napok, amikor csőstül jöttek a problémák, úgyhogy agyonnyomással fenyegettek, még ha Isten kezéből fogadtam is el őket. Azt mondtam magamban: „Igaz, az Úr megígérte, hogy még az ilyen napok is a javamra valók, de *miképpen?* Ezt egyszerűen nem értettem.

De ez még nem volt minden. Saját fájdalmas tapasztalataimat tetézte az, mikor hallottam mások súlyos próbáiról, s ezekre nem találtam magyarázatot. Olyan problémákról írtak nekem, amelyeket nem tudtam felfogni még a Biblia segítségével sem. Igaz, bizonyos szempontból megértettem őket. Ismertem a

Bibliának azokat az igehelyeit, amelyek utalnak arra, hogy Isten miért enged minket szenvedni. De hogyan találjam meg a helyes magyarázatot egy-egy próbatételre? Ez nagy gondot okozott. Mit válaszoltatok volna például erre a levélre, amelyet egy leány írt nekem:

„Kedves Joni!

... Két éves voltam, amikor meghalt az apám, anyám pedig most már egy éve súlyos rákbeteg ... Megpróbálom megérteni, miért engedte ezt meg Isten. Olykor nem teszek mást, csak hosszasan tépelődöm azon, hogyan is lesz az majd, ha anyám is meghal, és én egyedül maradok. Megkísérletem közelebb jutni Istenhez, és ezért nem is akarok perbe szállni vele. Jézus Krisztust Uramnak és Megváltómnak tudom, mégis olyan levert vagyok, amikor látom mama szenvedését, hogy csak nagy fáradtsággal tudom figyelmemet a Bibliára összpontosítani és elmélyülten olvasni azt. Úgy tűnik, mintha semmi másra nem volnék képes, mint aludni, ülni és a tv-t nézni.”

Ennek a leánynak tudtam néhány hasznos tanácsot írni, hogyan dicsőítheti meg Istent a maga helyzetében. De hogyan magyarázzam meg nyomorúsága célját? Vajon Isten a szenvedések által Jézus Krisztushoz hasonlóbbá akarta őt tenni, vagy gondolatait így akarta szellemi irányba terelni? Az volt-e a szándéka, hogy példát mutasson az angyalok világa előtt, vagy hogy alkalmassá tegye mások vigasztalására? Csak föltevéseim voltak, de a kérdéseire nem tudtam a választ. De akármi oka is lehetett Istennek, felszínesen nézve az egészet, a szándéka egyáltalán nem látszott beteljesedni.

Bizony, egyes nyomorúságok, amelyekről írnak nekem, inkább *ártani* látszanak Isten ügyének.

„Kedves Joni!

Amikor most írok Neked, nem szabad azt gondolnod, hogy önmagamot sajnálom, vagy hogy ateista lennék. Azt hittem, könyved olvasása nyomán új látásra jutok el végre. Bár csodállak, hogyha valóban úgy tudsz hinni, ahogy írod, de még mindig nem tudom megérteni azokat a borzalmas dolgokat, amelyek a Te életedben és a testvérem életében történtek.

Fivérem most 26 éves, és 1965 óta autószerencsétlenség következtében teljesen béma. Miként Te, ő is rendkívül vállalkozó kedvű valaki volt a balesetéig. Mivel Te magad is béma vagy, tudod, min ment ő is keresztül.

Végül elhatározta magát, hogy az egyetlen dologgal, amiye megmaradt, az értelmével, valamihez kezd. Levelező tagozaton pszichológiát tanult, asszisztensi állást kapott Indiana kormányzója mellett, és az ohioi egyetemre akart beiratkozni, hogy tanulmányait folytassa. Már két hét elteltével elvesztette állását, mert ha dolgozott, a betegségyező nem fizethette az orvosi számlákat. Ő azonban dolgozni a k a r t, hogy ne függjön az emberektől. S miként Te, ő sem akarta, hogy az emberek szánakozzanak rajta.

Azért beszélek múlt időben, mert fivérem 1976 októbere óta egy különös baleset következtében öntudatlan fekszik a kórházban. Mindaddig még világos volt az értelme. És most valakinek úgy tetszett, hogy még az értelmét is elvegye tőle. Ha Te minderről úgy gondolsz, hogy helyes vagy hasznos, akkor kérelek, segíts nekem, hogy ennek a nyomorúságnak az értelmét megértsem.”

Mindazok a magyarázatok, amelyeket ennek a fiatal embernek adhattam volna, valószínűleg semmitmondó és elcsépelet szólásmondások lettek volna. És — hogy őszinte legyek — szívem mélyén engem sem elégitettek volna ki. Egyes emberek szenvedése néha oly mérhetetlenül nagy, hogy legjobb akarattal sem találjuk meg az értelmét. Ugyanez az érzés vett erőt rajtam akkor is, amikor a következő levelet olvastam. Egy nő írja:

„Kedves Joni!

Huszonkét éves vagyok, és három végtagom béma. Ez 1968-tól van így, amikor anyám fejbevágott. Hat műtetre volt szükség, hogy megmentsék az életemet. Egy évig voltam a Cook County-kórházban. Azután másfél évre elküldtek a chicagói rehabilitációs központba. Majd tovább kerültem a Grant-kórházba, hogy a karomat és lábamat megoperálják.

Nyolcszor voltam már a rehabilitációs központban, és 22 műtétnek kellett alávetnem magamat. Allapotom még nem válto-

zott. Tolószékben ülök, nincs családom, és magam gondoskodom magamról. Olvastam a könyvedet, és tudni szeretném, hogyan szabadulhatok meg depressziós állapotomtól. Istenben nem nagyon hiszek. Végso soron nem tudok beletörödni a sorsomba. Kérlek, írd meg, mit gondolsz erről.”

Lassanként odáig jutottam, hogy megkérdezzem önmagam: „Eljutok-e valaha is odáig, hogy felismerjem Isten szándékait az ilyen súlyos életutak esetében is?” Steve barátom sem tette könnyebbé számomra a problémát, amikor elmondta, mi történt az unokanővérevel. Ez a fiatalasszony egészen az utóbbi időkhöz a szomszédságunkban lakott. Ezt írja az életéről:

„Amikor anyám még csak tizenhat éves volt, egy néhány évvel idősebb helybeli alkoholista férfi megfenyegette, hogy megöli a szüleit, ha nem megy hozzá feleségül. Ő beleegyezett. A férfi — amikor berúgott — olyan volt, mint egy örült, rendszerint kékre-zöldre verte őt. Iszonyatosan nyomorúságos körülmények közt nőttünk fel egy Tennessee-i farmon.

Anyámnak keményen kellett dolgoznia a mezőgazdaságban, hogy az asztalra tehessen valamit. Emlékszem, ahogy egyszer összeszedett minket, gyermekeiket, és kifutottunk a ház mögötti rétre. Azt hittem, papa cowboyosdit és indiánosdit akar játszani velünk, és ezért jön utánunk a puskájával (akkor még kicsi voltam). De amikor láttam a félelmet anyám arcán, tudtam, hogy komoly a dolog. Csak késő éjjel mertünk visszalopózkodni a házba, amikor papa már aludt. Mikor egyszer később megint berúgott, sorba állított minket a falhoz, töltött puskát fogott ráink, és azt mondta, hogy mindnyájunkat agyonlő, és utána önmagát is. Ha éppen akkor nem lép be egy szomszéd, ma már nem volnánk az élők sorában. Hét éves voltam, amikor vízbe fulladt az apám.

Anyám akkor újra férjhez ment, és északra költöztünk, de a balszerencse követett bennünket. Itt is fegyverrel fenyegették meg anyámat. Két évvel később, amikor egy üzletben dolgozott, három férfi rohanta meg. Megkötözték, a száját betömtek és bezárták a WC-be. Majd kést tettek a torkára, és azt mondták: megölik, ha egyetlen hangot is ad . . . Kilenc hete fekszik most egy különös betegséggel a kórházban. Keze és lábujjai megfeketedtek és úgy fájnak, mintha megfagytak volna. Egész idő

alatt alig tudott valamit aludni a fájdalmaktól, amelyek olyan élesek, hogy még azt sem tudja elviselni, ha a lepedőhöz ér az ujjával. Amikor bal lába elfeketedett, úgy látszott, le kell vágni, de azután sikerült mégis megmenteni.

Bal kezének három ujját azonban az első ujjpercig le kellett vágni. Mindnyájan bízunk az Úrban a továbbiakban is, de olykor nagyon nehéz!"

Még a legérettebb keresztyén is aligha érti, mi lehet a szándéka Istennek ezzel az asszonnyal. Pedig ez még nem minden. Steve unokanővére beszélt mostohaapjának súlyos betegségéről és műtétjeiről, fivérének balesetéről, amelynek következtében a vállá összeroncsolódott, és megbénult a bal karja. Ő maga rákos beteg, akit ismételten megoperáltak. Amit azonban a legvégére hagyott, az a legsúlyosabb, szinte hihetetlen. 1975 augusztusának egyik délelőttjén történt a farmjukon:

„Férjem, Buddy, és a gyerekek már elmentek munkába, illetve iskolába. Mikor felöltöztem, lementem a lépcsőn és a konyhán keresztül a garázsba akartam menni. Megrettentem, amikor a konyhában egy férfit láttam, aki a mosógépünk fölé hajol. Ahogy megfordultam, fölismertem: a tőlünk négyszáz méterre fekvő tanyáról való fiatalember volt. „Mit csinálsz itt?” — kérdeztem csodálkozva. Azon gondolkodtam, miért nem kopogott. És máskor a kutyák is ugatnak, ha idegen jön. Most azonban nem ez történt. A férfi nem szólt, csak zavaros tekintettel nézett rám. Azután előhúzott egy kést és felém indult. Hátráltam és sikítottam, ő azonban csak jött. Végül megállt közvetlenül előttem, és a bal oldalamba szúrta a kését. Ahogy éreztem a forró nedvet előtörni, kezemet a sebre szoritottam, hogy ne veszítsek túl sok vért. De hiába, örülként döfködött belém a késsel. Egész idő alatt azt sikoltottam: „Miért? Miért?” Mikor elő akartam venni egy konyhakést, hogy védjem magam, túl erősen húztam ki a konyhaasztal fiókját, és az a földre esett. A legborzalmasabb azt volt benne, hogy mindenütt a saját véretem láttam. A földre zuhantam. És akkor — szinte örökkévalóságnak tűnő idő után — végre elment.

Iszonyú erőlködéssel feltápszkodtam, hogy a telefonhoz vonszoljam magam. Csak akkor vettem észre, hogy a fickó egyáltalán nem távozott, amikor kinyílt mögöttem a konyha-

ajtó. Kint várakozott, hogy megtudja, mit teszek. Elfeketedett előttem a világ. Tudtam, hogy nem vagyok képes telefonálni.

„De most megöllek” — mondta határozott hangon. Felemelte kését és újra belémdőfött. Felvágta a csuklómát, és megsértett hátul a térdemnél is, majd ismételten a gyomromba szúrta a kését. Oly borzatszó volt, hogy el sem tudom mondani.

Kérdezte, hogy itthon van-e a férjem, és én azt mondtam, hogy igen, éppen jön le a lépcsőn. Mikor senki sem jött, tudta, hogy hazudtam, és újra rám rontott. Utolsó erőmmel így kiáltottam: „Már meggyilkoltál. Miért nem hagysz békén?” Ekkor teljes nyugalommal megtörölte a száját, megfordult és elment.

Egyre gyengültem, ahogy mindig több vért vesztettem, de tudtam, hogy várnom kell, míg eltávozik, mielőtt valamit is tehetnék. Amikor már csaknem öntudatlan voltam, Isten erőt adott, hogy lábra álljak és a telefonhoz támoilyogjak. Feltárcsáztam a megfelelő számot, és az ügyeletesnek elmondtam röviden, mi történt, és akkor vesztettem el az öntudatomat.

Később tudtam meg, hogy két napig lebegtem élet és halál között. El kellett távolítani a lépemet, össze kellett varrni a májamat, hasnyálmirigyemet és tüdőmet.”

Steve elmondta, hogy az a szörnyeteg alig egy hónapig volt egy javítóintézetben, majd egy pszichiátriai intézetbe küldték kezelésre, ahonnét hazaengedték. Tizennégy hónap múlva elbocsátották. Bár Steve unokanővérének Isten erőt adott, hogy megbocsásson a fickónak, még három év után is érzi az eset utóhatásait. Ha éjjel ki kell mennie, először fölébreszti a férjét, mert fél egyedül végigmenni a sötét folyosón.

Amikor ennek a fiatalasszonynak a történetét hallottam, mintha fejbe vertek volna. Hogyan találhatunk ebben valami féle értelmet? Hiszen ez az asszony az eset nyomait egész életén át viselni fogja. Igaz, szerinte ez a dolog jobban összehozta a családot, és ő maga Istenhez is közelebb került.

De még ha ez némi magyarázatot is ad arra, hogy Isten miért engedte mindezt meg, alapjában véve mégsem elégít ki. Hiszen ez az asszony azelőtt is közösségben élt az Úr Jézussal, és családi élete is kifogástalan volt. Istennek nyilván nem lehetett az a szándéka, hogy ilyen módon javítson valamit az emberként is jó családi és szellemi életén. Ehhez nem lett volna szükség egy ilyen súlyos próbatételre.

Mit akart hát Isten ezzel elérni? Erre a nehéz kérdésre mint-ha nem volna felelet.

Úgy gondoltam, hogyha szenvedő emberekkel van dolgunk, választ kell adnunk az ilyesféle kérdésekre. De hogyan segíthetünk másokkal megértetni azt, amit magam sem értek?

Hálás vagyok Istennek, hogy az idő tájt a kezembe került egy könyv. Merem állítani, hogy a legjobbak közé tartozik, amelyeket valaha is olvastam. J. I. Packer „*Istent ismerni*” című könyvének van egy fejezete ezzel a felirattal: „Isten bölcsessége és a mi bölcsességünk.” Ebben arról beszél a szerző, hogy számunkra egyszerűen lehetetlen, hogy minden esemény mögött felismerjük Isten szándékait. Azt írja:

„Gyakran követjük el a hibát, hogy azt véljük, abból áll a bölcsesség ajándéka, ha Isten szándékát felismerjük minden cselekedete mögött, és tudjuk, hogy mit kíván ezután tenni.”

De hát miért hiba ez? — gondoltam. Hát nem bölcsesség az, ha mindig meg tudjuk érteni Isten gondolatait?

„A hívő emberek azt gondolják, hogyha szorosabb lenne a kapcsolatunk Istennel, úgyhogy Ő akadálytalanul közölhetné velünk a bölcsességét, akkor . . . életük minden eseménye mögött fölismernék Isten szándékát, és minden pillanatban világosan látnák azt is, hogyan fordít Isten mindent a javunkra. Ha azután végül nem ismerik ki magukat, akkor ezt szellemi életük hiányosságára vezetik vissza.”

Nos, éppen ez foglalkoztat engem is. Vajon ez a szerző a gondolataimban tudott olvasni?

„Az ilyen emberek sok időt töltenek el azzal . . . hogy kérdezzék önmagukat, miért engedi Isten ezt vagy azt . . . vagy hogy mi következik mindebből. Az ilyen értelmetlen kérdésekkel szinte az örületbe hajszolhatják magukat Isten gyermekei.”

Erre áment mondok! Valóban néha magam is közel járok az örülethez. Tehát úgy gondolja a szerző, hogy Isten gondolatait nem érthetjük meg mindig? — kérdeztem önmagam. „Hát ha ez nem bölcsesség, akkor micsoda?” A következő oldalakon azután találtam néhány olyan választ, amelyek valóban átformálták az életemet, és arra indítottak, hogy magam kutassak a Bibliában.

Jób történetére bukkantam, aki a szenvedő emberek örök példaképe. Ha valaha valaki várhatta a feleletet a kérdésre: „Miért engedte ezt meg Isten?” — akkor Jób volt az. Gyerme-

kei elpusztultak, vagyona megsemmisült, testét fekélyek borították. Isten pedig csak a könyv utolsó öt fejezetében lép színre, hogy feleljen Jóbnak és barátainak a kérdésére és kihívására. És tudjátok, mivel indokolta Isten Jób szenvedéseit? Semmivel. Egy szóval sem! Nem mondta: „No, most jól figyelj ide! Megmagyarázom neked, miért kellett mindezt végigszenvedned! Tudod, a tervem a következő...” Istennek esze ágában sincs Jób kérdéseire felelni. Ehelyett azt mondja: „Ovezd csak föl derekadat férfiasan. Én kérdezlek *téged*...”

És a következő négy fejezetben Isten nem tesz mást, mint hogy kimerítően leírja felséges hatalmát a természetben, és azután megkérdezi Jóbot, mit szól mindehhez. Rendkívül szemléletesen festi le Isten a világ teremtését, a csillagvilág és a világmindenség nagyságát, az örök erejét, a ló szépségét, az állati ösztönök csodáját és azt, hogyan táplálja az egész élővilágot mindaz, amit a föld terem. „Tudod te ezt — gúnyolódik Isten —, hiszen akkor születél, napjaid száma igen nagy” (Jób 38,21).

El tudom képzelni, hogyan rezzent össze Jób, amikor Isten így beszélt vele. (Én is beleborzongtam.) Miért szorítja így sarokba Isten Jóbot? — gondoltam.

Isten hatalmának és bölcsességének ez a leírása kétségkívül nagyon érdekes volt. De mi köze mindennek Jób próbatételéhez? Hiszen Jób sohasem állította azt, hogy ő teremtette a világot. Sohasem mondta, hogy meg tudja magyarázni a vadállatok szokásait. Miért utalt hát milderre Isten? Jób sosem állította, hogy ismeri az időjárás, a születés és az élet minden titkát. Csupán azt szeretne volna megérteni, hogy miért veszítette el gyermekeit és vagyonát, és miért borítják egész testét fekélyek.

Tovább olvastam. További jelenetek következtek a természet világából. További leírások Isten nagyságáról. Isten tovább gúnyolódik: „Tudod-e, mikor ellik a kőszáli zerge? El tudod-e juttatni a hangodat a felhőkig, hogy vízáradat borítson el téged? Megfigyelted-e a földet teljes szélességében? Mondd el mindezt, ha tudod” (Jób 39,1; 38,34.18).

Még mindig nem értettem, mit akar Isten mindezzel mondani. Mikor azonban a 40. fejezethez értem, valami derengeni kezdett bennem. Végül feltett Isten Jóbnak egy kérdést, amelyből kiderült az, amit Jób egész idő alatt nem vett figyelembe: „Mit perlekedik a Mindenhatóval az akadémikuskod? Aki Isten-

nel akar vitatkozni; feleljen neki! Ővezd csak föl derekadat férfiasan! Én kérdezek, te meg oktass engem! Semmivé akarod tenni az én igazságomat? Bűnösnek mondasz engem, hogy te lehess igaz?” (Jób 40,2.7-8).

Tehát ez az! Isten tudta, hogy amikor Jób azt kérdezte: „miért?”, ezzel mintegy számadásra vonta Őt. Pedig olyan ártalmatlan dolognak látszik az egész. De ha ilyen válaszokat követelünk Istentől, ezzel bizonyos értelemben föléje emeljük magunkat. És ez micsoda ostobaság! Gyakran mi is úgy gondoljuk, mint Jób, hogy Isten nem bánik velünk igazságosan. Úgy teszünk, mintha a mennyben volna egy képzelt bíróság, amely előtt Istennek számot kellene adnia cselekedeteiről. Elfelejtjük közben, hogy Isten maga a Bíró. Ő az, aki az igazságot megállapította. Mert mihez is mérhetnénk az Ő igazságát? Amit Ő tesz, az teljességgel igaz.

Szemléljük csak Isten féltiszteletet parancsoló felségét és bölcsességét, amely teremtett művében megnyilvánul. Miért is lenne felelős egy ilyen Isten a kicsiny, halandó Jób előtt, aki meg sem sejteti Isten végtelen nagyságát! Ahogyan Isten a Jeremiás 49,19-ben mondja: „Hiszen ki fogható hozzám, ki vonhat engem felelősségre, és melyik pásztor szállhat szembe velem?” Mintha azt mondta volna Isten Jóbnak: „Jób, ha még azt sem vagy képes fölfogni, hogyan munkálkodom a természetben, honnét veszed a jogot ahhoz, hogy a szellemi világ dolgaiban faggas ki engem, amikor ez még sokkal nehezebben érthető meg!”

Amikor Jób ezt fölismerte, csak ennyit tudott mondani: „Íme, én parányi vagyok. Mit felelhetnék neked? Kezemet a számra teszem. Egyszer beszéltem, de ezután nem szólok, vagy ha kétszer: többé nem teszem” (Jób 39,37-38). Hogyan jutott el Jób idáig? Először is megsejtette, kicsoda Isten a valóságban. Egész életében tisztelte Istent, de csak most látta meg első ízben olyannak, amilyen a valóságban, és nemcsak olyannak, amilyennek a maga fogyatékos gondolkodásával elképzelte. Ezt így fejezte ki: „Csak hírből hallottam rólad, de most saját szemmemmel láttalak!” (Jób 42,5).

Gondolataim elfordultak Jóbtól, és újra saját helyzetemmel foglalkoztam. Hálás voltam azért, amit Isten nézőpontjából felismerhettem. De miként Jóbnak, nekem is voltak megválaszolatlan kérdéseim. Mi van azokkal a dolgokkal, amelyeket

Isten nem jelentett ki? Hogyan viselkedjem azokkal szemben? A válasz éles világossággal rajzolódott ki előttem. A Biblia azt mondja, a mi Istenünk annyira bízalomra méltó Isten, hogy nyugodtan rábízhatjuk magunkat, és hogy ne a saját korlátozott értelmünkre támaszkodjunk (Péld 3,5). Isten már bebizonyította, hogy bízhatunk szeretetében, hiszen tulajdon Fiát, Jézus Krisztust küldte el, hogy bűneinkért meghaljon. Hát nem elég ez? Számomra nem. Mindig mindent meg akartam érteni, úgyszólván az Úr mellé akartam ülni az irányító toronyba, ahelyett hogy lent maradtam volna a repülőtéren, ahol minden olyan zűrzavarosnak tűnik. Hiszen segítenem kell Neki, mert Ő nem képes mindent egyedül áttekinteni!

Milyen csekély véleményem voltam éveken át a Teremtőről és Uramról! Hogyan is mertem föltételezni, hogy a hatalmas Isten magyarázattal tartozik nekem. Hát csak nem gondolhattam, hogy „szívességet tettem” Istennek azzal, hogy keresztyénné lettem, és most már Ő ennek fejében köteles a dolgokat velem megtárgyalni! Hát tartozik a világmindenség Ura nekem számadással azért, hogy milyen próbatételekkel látogatja meg az egyes embereket, és hogy miért? Hát nem ezt olvastam az 5Mózes 29,29-ben: „A titkok az Úréi, a mi Istenünkéi”? Hogyan is mertem azt gondolni, hogy minden útját megértem, még ha meg is akarná azokat nekem magyarázni? Még a nagy Pál apostolnak is el kellett ismernie, hogy gyakran nem látott kiutat, még ha nem is maradt kiút nélkül (2Kor 4,8). Hát nem megmondta Isten: „Bizony, a ti gondolataitok nem az én gondolataim, és a ti utaitok nem az én utaim — így szól az Úr. Mert amennyivel magasabb az ég a földnél, annyival magasabbak utaim utaitoknál, és az én gondolataim a ti gondolataitoknál” (Ézs 55,8-9)? Hát nem megmondta egy másik ószövetségi szentíró: „Ahogyan nem ismered a szél útját vagy a csontok formálódását a terhes asszony méhében, éppúgy nem ismered az Isten munkáját, aki mindent alkotott” (Préd 11,5). Tulajdonképpen az egész Prédikátor könyvének az a célja, hogy meggyőzze az olyan embereket, mint én: Az élet titkainak kulcsa egyedül Istennél van, és Ő senkinek sem adja ki azt.

„Az örökkévalóságot is az ember elé tárta, de az ember mégsem tudja felfogni Isten alkotásait, eleitől végig, amelyeket megalkotott” (Préd 3,11).

Ha Isten értelmi képessége csak akkora volna, hogy én is

meg tudnám érteni a dolgait, akkor nem lenne Isten! Mekkoraát is tévedtem!

Visszagondoltam arra az időre, amikor elkezdtem kutatni Isten Igéjében, amikor szenvedésem mozaikkövei lassanként összeállottak. Milyen édes volt akkor a bölcsesség előíze! Csodálatos dolog nyomorúságainkat és nehézségeinket Isten nézőpontjából látni. De mekkoraát csalódtam, amikor azt hittem, egyszer majd össze tudom állítani a szenvedés *teljes* mozaikképét. A bölcsesség ugyanis több, mint a problémáinkat Isten szemével nézni; a bölcsesség azt is jelenti, hogy még akkor is bízunk Őbenne, amikor a mozaikkövecskék nem látszanak összeilleni.

16.

A MENNY

„Felhők” — motyogtam magamban, ahogy kinéztem a repülőgép ablakán.

„Micsoda?” — nézett fel Sheryl a könyvéből.

„Ezek a felhők, ott kint” — feleltem. — „Nézd csak!”

Sheryl áthajolt a vállamon és álmélkodva tekintett a felhők gyönyörű tengerére. Közvetlenül alkonyat előtt járt az idő. A felhőország olyan nagyszerű volt, ahogyan még sohasem láttuk: sötét bíbor, világos rózsaszín, halványkék, élénk narancssárga — mennyei hegyláncolat, mint valami körkép a lenyugvó nap előtt.

„Mire gondolsz ennél a látványnál?” — kérdeztem.

„Hegyekre — válaszolta —, szivacszerű hegyekre, melyek millió színben játszanak.”

„Tudom — válaszoltam, szememet le nem véve a természet eme csodálatos színjátékáról. — Az ember szinte azt gondolná, hogy szilárdak, és megtartanak az embert, ha rájuk ugrana.”

A valóságban természetesen másként volt. Akármilyen szépek voltak is ezek a felhőképződmények, akármilyen szilárdnak látszottak is, mégiscsak vízgőzből állottak — ma itt, holnap ott.

Földi életünkre gondoltam, és arra, amit a Biblia róla mond: „Azt sem tudjátok, mit hoz rátok a holnap! Mert a ti életeitek olyan, mint a lehelet, amely egy kis ideig látszik, azután eltűnik” (Jak 4,14). Körülnéztem a gépben. Légikisasszonyok frissítőkkel, üzletemberek tőzsdeújságjaikkal, anyák és csecsemők, turisták teniszütőkkel. Egyesek szundikáltak, mások kibámultak az ablakon. Üzleti tárgyalásokra utaztak, szabadságra, vagy a nagyszülőkhöz.

Nos, mindez egyáltalán nem úgy fest, mint a pára, amely gyorsan elillan — gondoltam. Valójában nemigen gondolunk arra, hogy mindennek egyszer vége lesz, ugye? Ha Isten nem mondott volna valami egészen mást, azt hihetnők, hogy ez az élet mindig így megy majd tovább.

Pedig egyszer vége lesz. Nem tart örökké. És nem is ez a legfőbb és legértékesebb, amire az embernek törekednie kell.

Mindaz, ami a földön szép és jó, csak halvány előképe annak, ami a mennyben ránk vár. Olyan ez, mint a kép, melyet én festek. Lerajzolok jeleneteket az engem körülvevő természetből. Ezek a rajzok azonban csupán gyöngé, vázlatzerű próbálkozások arra, hogy visszatükrözzem azt, amit látok. Egyetlen fekete ceruzával utánzom azt, amit Isten végtelen színpompával megalkotott. Rajzaimnak határt szab a papír szegélye — soha nem képesek a felettünk és körülöttünk levő határtalan természet számunkra visszaadni. És ahogy az én művészetem természetet, így az általunk ismert világ is csupán előzetes vázlata annak a dicsőségnek, amely egy napon majd nyilvánvaló lesz. A valóság — a tulajdonképpeni festmény — a mennyben van.

A mi problémánk pedig az, hogy túlságosan engedjük, hogy ennek az életnek a „valósága” rabul ejtsen.

„Egy hónap múlva Florida homokjában heverészek és limonádét szűrösölök” — álmodozik az agyonhajszolt titkárnő.

„Még három hét, és túl leszek mindenén” — gondolja az érettségi előtt álló diák.

„Bárcsak nemsokára ismét előléptetnének!” — reméli a karrierre vágyó vezető tisztviselő.

„Hát nem ő a legjobb ember a világon?” — sóhajt a szerelmes menyasszony.

Ha megvalósul a kívánságunk, az ritkán olyan szép, mint amilyennek elképzeltük. A várva-várt üdülés végül is túl rövidnek és költségesnek bizonyul. A gimnázium házi feladatai gyermekjáték az egyetemi tanulmányokhoz képest. A hivatali előléptetés nagyobb feszültséget és sok fejfájást okoz. A leányzó lovagjáról pedig kiderül, hogy ugyancsak átlagférj, akinek vérteteten számos repedés található. E földi élet „jó dolgai” végül is nagyon ritkán adják meg azt, amit reméltünk. És még ha ez is lenne az eset, a boldogság, amelyet nyújtanak, igen rövid életű.

Ezért mondja a Biblia, hogy az odafelvalókra törekedjünk (Kolt 3,2; 1Pét 1,13). Az élet örömei sosem tudnak bennünket teljesen betölteni. Csupán arra valók, hogy vágyat keltsenek az eljövendő iránt, és hogy bátorítsanak a menny felé vezető földi életutunkon. „Atyánk felüdít bennünket utunk során néhány szép vendégfogadó által, de nem akarja, hogy ezeket végleges otthonunknak tekintsük” (C. S. Lewis).

Csakhogy sajnos mégis éppen ezeket tekintjük hazánknak. Nagyon nehéz elképzelnünk a mennyet, amikor az olyan távolinak látszik. Ráadásul ahhoz, hogy odajussunk, meg kell halnunk. És ki gondol szívesen a halálra? Ezért Isten segítséget ad, hogy a túlvilág felé fordítsuk figyelmünket. Ezt gyakran olyan módon teszi, hogy az először egyáltalán nem tetszik nekünk, később azonban hálásak vagyunk érte. Samuel Rutherford így ír erről a 17. században:

„Ha Isten korábban azt mondta volna nekem, hogy olyan boldoggá akar tenni, ahogyan ezen a világon csak lehetséges, utána pedig elmondta volna, hogy ebből a célból megbénítja egyik karomat vagy lábamat, és elveszi tőlem az öröm minden szokásos forrását, akkor én ezt igen sajátos módszernek tartottam volna. És mégis: milyen világosan kitűnik éppen ebben az Ő bölcsessége! Ha látnánk valakit, aki bezárkózott a szobájába, és ott egy sor lámpát bálványoz, azok fényét csodálja, — s ha ezt az embert igazán boldoggá akarnánk tenni —, akkor először kioltanánk minden lámpát, kitárnánk az ablaktáblákat, hogy beengedjük a nap fényét.”

Pontosan ezt tette Isten velem, amikor megengedte, hogy ki-törjem a nyakamat. Kioltotta a lámpákat, amelyek életemet eddig megvilágították és izgalmassá tették. Akkor mélységesen kétségbe estem. Viszont teljesen új fényben tűnt fel előttem mindaz, amit a Biblia a mennyről mond. Amikor majd Jézus Krisztus visszajön, Isten király kitárja a menny ablaktábláit. És egy pillanatra sem kételkedem afelől, hogy sokkal jobban fogok akkor örülni és felkészültebb leszek rá, mintha most járn tudnék. *Látjátok, a szenvedés előkészít minket a menny-országára.*

Hogyan? *Vágyat kelt bennünk a mennyei hazánk után.* El-tört kar és láb, nyaktörés, összetört házasság és családi élet, megtört szív — mindez arra emlékeztessen bennünket, hogy „ez a szegény föld nem a mi igazi hazánk.” Ha tudatára éb-redünk annak, hogy reményeink soha nem teljesülnek, hogy el-hunyt szerettünk örökre eltávozott ebből az életből, hogy soha nem leszünk olyan szépek, szeretettek, sikeresek vagy híresek, mint ahogy azt egykor elképzeltük, akkor felfelé tekintünk. Pillantásunk a földi életről a jövő felé irányul. Isten jól tudja, hogy itt a földön kielégítenek maradunk. A menny lesz a vágyunk.

Ha a menny után való vágyódásra gondolok, eszembe jut Rick Spaulding, ez a 23 éves béna fiatalember. Röviddel azután írt nekem, hogy első könyvemét olvasta. Levelei tele voltak örömmel és az Úr iránti szeretettel, úgyhogy mindnyájunk számára, akik olvastuk, bátorítást jelentettek. Szerettem volna személyesen is találkozni vele; többet megtudni sérüléséről, és azután kölcsönösen kicserélni szellemi tapasztalatainkat, vagy éppen a toloszékekkel kapcsolatos „szakmai tudásunkat”.

1976. július 4-én alkalmam nyílt, hogy Ricket meglátogassam. Barátaim elvittek néhány napra Philadelphiába, ahol különböző rendezvényeken kellett beszélnem. Azon a délutánon kivételesen nem volt semmi programom.

Akkor hirtelen eszembe jutott, hogy Rick Valley Forge-ban lakik családjával, és ez nincs messze Philadelphiától. Telefonáltunk és megkérdeztük, hogy meglátogathatjuk-e Ricket. Nemsokára úton voltunk Valley Forge felé.

Mikor megérkeztünk, Spauldingné félrehívott, hogy előkészítsen a Rickkel való találkozásra.

„Amikor Rick tizenöt éves volt, egy ökölvívó-mérkőzésen a fejére esett az iskola tornatermében. Teljes öntudatlanságba került az esés következtében. Mikor magához tért, béna volt.”

Nos, gondoltam, tehát béna. Én is az vagyok!

Rick anyja azután elmondotta bánasága mértékét. Én tudom mozgatni a vállamat, sőt egy kissé még a felső karom izmait is. Tudok mosolyogni és beszélni. Rick azonban minderre nem képes. Legföljebb a fejét tudja elfordítani és a szemével hunyorítani; és még ennek a megtanulására is hónapokra volt szüksége.

„Meg kell tanulnotok a szeméből olvasni” — figyelmeztett az anyja, amikor bementünk.

Az első pillanattól megszerettük Ricket. Nyugszékben fekdött, nem tudta megrágni az ételt, és nem tudott beszélni. De annál ékebben beszélt a szeme! „Beszélgetésünk” során (amely tulajdonképpen nem volt igazán beszélgetés) megtanultam, hogy olyan kérdéseket tegyek fel neki, amelyekre könnyen felelhetett azzal, hogy szemével „igen”-t vagy „nem”-et intett.

Rick szülei megmutatták saját találmányú ABC-táblájukat, amelynek segítségével Rick egész mondatokat tudott alkotni. Ha egy szót ki akart betűzni, anyja figyelte, hogy pillantása a tábla jobb vagy bal oldalára irányul. Rick azután felnézett,

vagy előre, vagy lefelé, hogy ezzel mutassa, melyik sorra gondol. Végül anyja ebben a sorrendben felolvasta a betűket, míg nem Rick hunyorított. Akkor felírta a szót, és vették a következőt.

A tábla segítségével Rick iskolai dolgozatokat írt, a tanácskönyveket pedig magnószalagról hallgatta végig. Így érettségizett le a gimnáziumban, és így tanult még további két éven át. A feladataira az egyetemen egy jelest, egy középest kapott, a többire pedig „jó” osztályzatot. (Az egyetlen „közepes”-t az első félévben oroszból kapta, de később ezt is kijavította „jó”-ra.)

Ezen a délutánon sok mindenről „társalogtunk”, de a legizgalmasabb az volt, amikor elkezdtünk Jézus Krisztusba vetett közös hitünkről és a mennyről beszélgetni.

„Rick — mondtam, s közben reméltem, hogy el tudok neki valami olyasmit mondani, amit ő nem tudott kifejezni —, el tudod képzelni, milyen szép lesz, amikor majd a mennyben új testet kapunk?”

Szeme felragyogott.

„Nem tudom, te hogy voltál vele — folytattam —, de én, amikor még járni tudtam, nem sokat törődtem a mennyel. Nagyön unalmas helynek képzeltem el, ahol mindenki angyalruhát hord, a felhők tetején álldogál és naphosszat aranyneműt fényesít.”

Rick nevetett, noha még mosolyogni sem tudott (ha el tudják ezt képzelni). „Amióta azonban mozgásképtelen vagyok, lassan tudatára ébredtem annak, hogy egy napon új testet kapok majd. Nem angyalszárnyakat! Kezet, amellyel dolgozni tudok, lábat, hogy járjak. Képzeld csak el! Saját lábunkon állunk majd — és futunk és megyünk és dolgozunk, és beszélgetünk az Úr Jézussal —, és mindent megtehetünk. Sőt, talán még teniszezni is fogunk!”

Miközben beszéltem, Rick fel s le mozgatta szemhéját, amilyen gyorsan csak tudta. Így fejezte ki mosolyát és lelkesedését. A számára egyetlen lehetséges módon adott kifejezést annak, milyen örömmel várja a mennyországot. Szeme volt a ragyogó biznyságtétel arról, mennyire hisz Istenben és mennyire vágyik e földtől megválni és Krisztussal lenni, új testben.

Amikor azon a délutánon Rick szobájában ültünk — én és barátom, Rick és családja —, mindnyájan erős vágyat éreztünk

a menny után. Mivel azonban közülünk Rick nyer ott a legtöbbet, nyilván ő vágyott leginkább rá. Egy hónappal később beteljesedett a vágya. Ugyanannak az évnek augusztusában hazatért, hogy az Úrnál legyen.

Amit a szenvedés Rickben elvégzett, azt mindnyájunkban elvégezheti — szívünket a mennyi haza felé irányíthatja, ahová tartozunk. De még többet is munkál a szenvedés: *felkészít bennünket az Istennel való találkozásra*. Gondolkozzunk csak el: Tegyük fel, hogy egész életünkben soha nem éreztünk volna semmiféle testi fájdalmat. Mit jelentenének akkor Jézus Krisztus sebei a számunkra, amikor találkozunk Vele? Hogyan adhatnánk megfelelő módon kifejezést hálánknak, ha közelítünk majd a Fájdalmak Férfiának trónusához, aki ismerte a szenvedést? (Ézs 53,3). És ha soha nem éreztünk volna lelkiismeretfurdalást, ha soha nem szégyelltük volna magunkat, hogyan is sejthetnénk, mennyire szeretett minket Jézus, amikor bűneinket magára vette.

Amikor majd színről színre látjuk Őt, addigra saját szenvedéseink által legalább halvány sejtelmünk lesz arról, amit Ő végigszenvedett, hogy minket megváltson. Ugye értitek, hogy éppen ezért annál inkább szeretjük majd Őt! És a szenvedések közepette tanúsított hűségünk lehetővé teszi a számunkra, hogy legalább valami keveset adjunk mi is Neki. Mert hogyan is mutathatnánk ki hűségünket és szeretetünket, ha ezt az életet minden sebhely nélkül megúsznánk? Mennyire szégyellnénk magunkat, ha keresztyénségünk semmibe sem került volna! A szenvedés készít elő minket arra, hogy Istennel találkozzunk.

És még valamit munkál a szenvedés. Ha próbatételeink között hűségesnek bizonyulunk, *a mennyben gazdag jutalmat nyerünk*. „Mert a mi pillanatnyi kis szenvedésünk minden mértéket meghaladó nagy, örök dicsőséget szerez nekünk . . .” (2Kor 4,17). Nem az a helyzet, hogy a menny minden földi szenvedésünk ellenére lesz dicsőséges helyünk, hanem éppen nyomorúságaink miatt. Isten az én tolószékemet — akármilyen kellemtelen is az most számomra — arra használja fel, hogy látásmódomat megváltoztassa, és az iránta való hűségemet próbára tegye. És ezt a hűséget a mennyben fogja majd megjutalmazni. Így tehát földi szenvedéseink nemcsak a földön válnak javunkra, hanem még inkább az örök életben.

Azt nem tudom pontosan, hogy milyen lesz a reánk váró

jutalom és gazdagság, de egy bizonyos: megéri, ha értük szenvedünk. Emlékezzünk csak gyermekkorunkra, hogy körülirigyeltük azt az iskolatársunkat, akinek valami különlegesen szép játéka volt. Mindenki föltétlenül olyat akart. Mikor azonban a gimnáziumba kerültünk, nem törődünk többé a játszással és játékokkal. Az egyetemen már azt tartottuk a legfontosabbnak, hogy beletartozzunk az egyetemi csapatba, feltűnő kocsink legyen, vagy pedig egy bizonyos csoport kedvencei legyünk.

Igy lesz ez akkor is, amikor majd Isten tökéletessé tesz bennünket. Azok a dolgok, amelyeket ma oly fontosnak tartunk, elveszítik jelentőségüket. Szívünk legfőbb vágya az lesz, hogy az egyedül dicséretre méltó Urat magasztaljuk. Bizonyos értelemben mindazok, akik ebben az életben hűtlenek voltak, és akiknek Isten nem ad nagy jutalmat, erre nem is tartanak igényt majd. Azt hiszem, hogy megtisztult szívükkel ők maguk is készségesen elismerik majd, hogy nem érdemeltek semmi jutalmat. És a többiek, akiket Isten megjutalmaz? Minden igyekezetük arra irányul majd, hogy Istent még jobban, még tökéletesebben szolgálják. És Ő teljesíteni fogja kívánságukat. Elnyerik a kiváltságot, hogy Őt különleges módon szolgálják — mint javainak sáfárai és templomának oszlopai (Mt 25,23; Jel 3,12).

Azt mondtam, hogy Isten egy napon majd tökéletessé tesz bennünket. Ezt tartom a menny legnagyobb csodájának. Ha Isten ma az égbe vinne bennünket, anélkül hogy bensőnkben megváltoznánk, akkor a menny nem lenne menny. Ennek a helynek a tisztasága és szentsége taszítana minket, és mi bűnösnek éreznénk magunkat. Egy idő után rettenetesen unatkoznánk, pontosan úgy, mint ahogyan ez a földön még a legérdekesebb elfoglaltság közepette is megtörténik.

A menny számunkra csak akkor lesz menyeivé, amikor Isten minket a bensőnkben megváltoztat. El tudjuk képzelni, milyen lesz az, amikor már soha többé nem vétkezünk, nem gyötör a lelkiismeret, nem leszünk se felindultak, se levertek? Átéljük azt a csodálatos állapotot, hogy nemcsak a mennyben leszünk, hanem olyan szívet is kapunk, amely alkalmas arra, hogy a menny minden dicsőségében gyönyörűségét találja.

Amikor a mennyországra gondolok, azt mindig úgy képelem el, hogy hasonló lesz a hazaérkezéshez. Emlékszem azokra az időkre, amikor még járni tudtam, és a hokiedzésről megérkeztem haza. Milyen csodálatosan meghitt volt ez! Ahogy ki-

nyitottam a hátsó ajtót, megszólalt az ismerős harangocska. A házban vártak rám az ismerős zajok, szagok és dolgok, amelyek szeretetet és melegséget árasztottak. Anya boldog mosollyal fogadott, miközben kiszedte a vacsorát nagy tálakba, s azokat az asztalra tette. Ledobtam a tréningruhámat és a dolgozószobába rohantam, hogy papát köszöntsem. Megfordult íróasztala mellett, és szemüvegét levéve hangos „halló”-val fogadott. Majd megkérdezte, milyen volt az edzés.

Ilyesféle lesz majd a menny a keresztyének számára. Szerető mennyei Atyánk tárt karokkal fogad majd, Jézus, a mi nagy Testvérünk, szintén ott lesz, hogy köszöntsen. Nem fogjuk magunkat idegennek vagy bizonytalannak érezni, hanem azt gondoljuk majd, hogy hazaérkeztünk . . . mert valóban otthon leszünk. Az Úr Jézus megmondta, hogy a menny az a hely, amelyet számunkra elkészített.

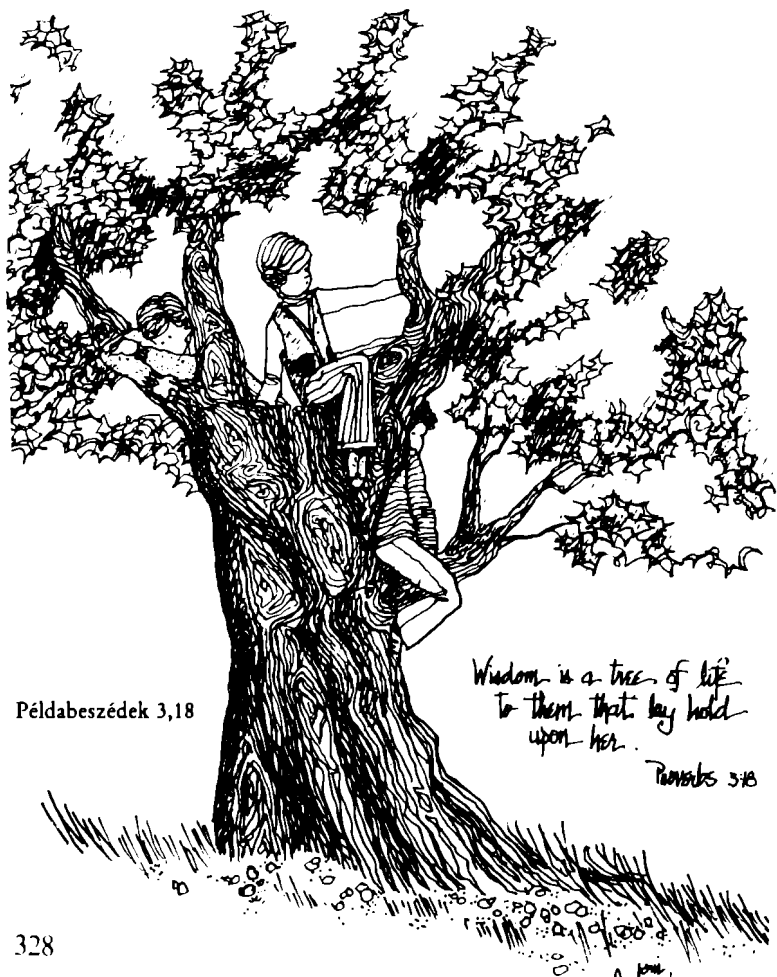
Új testet és új érzékszerveket kapunk. Akkor tudok majd első ízben ismét odamenni a barátnőimhez és átölelni őket. Új karomat kitárom majd a mennyei seregek felé és így kiáltok: „Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen . . . tisztességet és dicsőséget! Mert megszabadította lelkemet a bűn és a halál karmai közül, és most, íme, testemet is megváltotta!”

Teljes igazság uralkodik majd. Isten számon tartja könnyeinket, amelyeket korszájába gyűjtött, és egyetlen egyet sem hagy figyelmen kívül. Ő, aki mindent kezében tart, odaadja nekünk a kulcsot ahhoz, hogy még a legértelmetlenebbnek látszó szenvedésnek is fölismerjük az értelmét. És ez még csak a kezdet. „És (Isten) letöröl minden könnyet az ő szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak” (Jel 21,4).

Örvendezünk ennek?

„Így szól az, aki ezeket kijelenti: Bizony, hamar eljövök! Ámen. Jöjj, Uram Jézus!” (Jel 22,20).

Példabeszédek 3,18

Sosem fogod elfelejteni Joni-t.

Hogyan küzd egy fiatal nő teljes bénultsága és a depresszió ellen. Erről szól ez a történet.

17 éves korában Joni Eareckson fejesugrás közben balesetet szenvedett, és ennek következtében teljesen megbénult a vállától lefelé. Másodpercek alatt egész élete megváltozott, az addigi élénk tevékenységet és függetlenséget a teljes kiszolgáltatottság és függőség váltotta fel.

Első ízben tárul fel ebben a felejtetetlen önéletrajzban Joni küzdelmének minden lépése afelé, hogy elfogadja bénultságát és keserű, reménytelen keresésében megtalálja az élet értelmét.

Az a szenvedés, amit ki kellett állnia, életének minden területén éreztette hatását – nem volt könnyű Joni számára legyőzni a keserűséget, a zavart, a miérteket és a könnyeket, és megtanulni, hogy bizzon a szerető Istenben, aki „megengedte”, hogy ez történjen.

Joninál nem is annyira az ő kezdeményező készsége a meglepő, nem is az ő aktív előadói és lelkigondozói tevékenysége, sem nem a művészi teljesítményei (szájával mozgatott ecsettel fest), hanem az ő mondanivalója. Tehetetlenségében megtapasztalta, hogy számára Isten erőforrássá lett, aki még a nyomorúság közepette is boldoggá teheti az embert.

Hogy ez mi módon lehetséges, arról szól Joni első könyve. De hogyan állandósulhat, sőt mélyülhet el ez a boldog megtapasztalás – hisz sokaknál éppen ez a nagy kérdés –, erre Joni nagyszerűen válaszol a második könyvében. Itt nem valami újdonsült hithős nyilatkozik, hanem egy érett keresztény, aki nem csapja be önmagát és másokat olcsó, kegyes szólamokkal.

Világszerte sok kétségbeesett szenvedő ember találta már meg Joni bizonyágtétele által az Istenben való örömhöz és békességhez vezető utat – ezek a könyv legjobb ajánlói.

„Joni első kötete szíven talált téged, a második könyve az életedet változtatja meg.” – Ezekkel a szavakkal ajánlotta Joni egyik kritikusa ezt a könyvet, egészséges és beteg olvasónak egyaránt.

Ára: 90,- Ft